

Oameni și locuri

Garabet Kumbetlian

AMINTIRI și POVESTIRI

Seria „*Oameni și locuri*“

AMINTIRI ȘI POVESTIRI

Fiicei mele, Corina

Prof. dr. ing. **Garabet Kümbetlian**

AMINTIRI ȘI POVESTIRI

Seria „*Oameni și locuri*“

Editura AGIR
București, 2016

www.ziuaconstanta.ro

ASOCIAȚIA GENERALĂ A INGINERILOR DIN ROMÂNIA

Copyright © Editura AGIR și autorul, 2016

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate.

Editura AGIR este recunoscută de CNCIS

Editura AGIR

Calea Victoriei, nr. 118, sector 1,

010093 București,

tel: 4021-316 89 92, 4021-316 89 93

4021- 319 49 45 (difuzare); fax 4021-312 55 31

e-mail: editura@agir.ro; www.agir.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KÛMBETLIAN, GARABET

Amintiri și povestiri / Garabet Kumbetlian. - București :
Editura A.G.I.R., 2016

ISBN 978-973-720-658-9

821.135.1-94

Îngrijire editorială: ing. **Dan Bogdan**

Copertă: ing. **Ion Marin**

Bun de tipar: 30.10.2016

ISBN 978-973-720-658-9

Imprimat în România

Prefață

Povestirile mele sunt de fapt AMINTIRI din copilărie, tinerețe și din trecutul ceva mai „depărtat” sau „apropiat”, trecut văzut din perspectiva celor peste 80 de ani de viață plină de evenimente, muncă și eforturi creatoare. În această „existență” am cunoscut persoane și personalități pe care le admir din ce în ce mai mult, pe măsura trecerii timpului; pe acestea le-am evocat, în primul rând. Am fost apoi implicat în „construcția”, înființarea și edificarea unor instituții, sau am fost cooptat, măcar și onorific, de altele. Pe acestea le-am descris, deopotrivă. În sfârșit, am creat. Creația mea a fost de două feluri; materială și spirituală, întrucât și „meseria” mea a fost de această natură și anume de PROFESOR. Am conceput Cursuri, Tratate și Manuale „materiale” (vizibile) care rămân, dar care pe măsura trecerii timpului își vor pierde, din păcate, valoarea, dar am format și nenumărate caractere, destine și conștiințe, printre cei pe care i-am educat; și această a doua fațetă (invizibilă) a profesoratului este cea care a dat un sens deosebit vieții mele. Este ceea ce rămâne și va dăinui un timp însemnat și după dispariția profesorului, dar se va transmite și mai departe în timp, imperceptibil dar sigur, prin moștenire genetică, din generație în generație. Câte ceva în legătură cu primul aspect (vizibil) am evocat în Povestiri. În ceea ce privește a doua parte, cea invizibilă, îi las pe foștii mei elevi și studenți s-o aștearnă pe un suport electronic sau pe hârtie, atunci când se vor apropia de senectute și când vor ajunge la „vârsta evocărilor”, ca și mine, acum.

Cuprins

I. Persoane și personalități din viața mea

1. „La Curcubeu” (1931-1945)	9
2. Bunica mea maternă Paula (1891-1970) și pensiunea ei de la Sibiu.	22
3. Copilăria la Constanța (1936-1947) și Sibiu (1947-1950)	29
4. Pictorul și violonistul Stavru Tarasov (1883-1961)	34
5. Olga Coulin (1875-1959), profesoara mea de vioară de la Sibiu	65
6. Franz Xaver Dressler (1898-1981), un muzician de excepție.	75
7. Poeta și profesoara mea de română, Ecaterina Săndulescu (1904-1988)	83
8. Poetul și profesorul meu de franceză, Grigore Sălceanu (1901-1980)	93
9. Tinerețea mea la Constanța (1950-1954) și București (1954-1959)	99
10. Cum l-am cunoscut pe matematicianul-poet Dan Barbilian (1895-1961)	105
11. Frații profesori Mihail (1902-1990) și Ardaș Sarian (1912-1998)	107
12. Suren Cedighian (1902-1995), un mare inginer, cercetător și inventator.	121
13. Gheorghe Manea (1904-1978), un profesor strălucit.	145
14. Mircea Mișicu, un savant român (1926-2005).	158
15. Profesorul Dumitru Remus Mocanu (1915-1991)	177
16. Dumitru Mangeron (1906-1991), un mare matematician și mecanician.	187
17. Academicianul Gheorghe Buzdugan (1916-2012)	200

-
18. Academicianul Radu P. Voinea (1923-2010) 211
19. Frații Constantin și Paul Georgescu-Pipera (Secolul XX) 223

II. Instituții, cercetări, publicații

20. Liceul Industrial Energetic din Constanța, (1966-1972) 229
21. Nava-Școală (Bricul „Mircea”, (în 1976). 247
22. Cercetarea în cadrul Departamentului Apărării al S.U.A
(1789-1979). 252
23. Academia Națională de Științe a Republicii Armenia
(1935-2009) 262
24. Editura Elsevier (1580-2014) 276
25. Cum am gândit eu cursurile de „Rezistența Materialelor”
(1973-2006). 281

1.

FIRMA „LA CURCUBEU”, A FAMILIEI GARABET ȘI AGOP KÜMBETLIAN (1931-1945)

Bunicul meu patern Garabet Kümbetlian (fig. 1.1) s-a născut la data de 7 februarie 1875 în orașul Konia din Turcia și s-a căsătorit în anul 1904 cu Zaruhi Garabetian (fig. 1.2) născută tot în Konia, la data de 15 iunie 1883.

Fig. 1.1. Garabet Kümbetlian

Fig. 1.2. Zaruhi Garabetian

Tatăl meu Agop (fig. 1.3) fiul lui Garabet, s-a născut în același oraș (Konia), la data de 22 decembrie 1907.

Bunicul Garabet și-a întreținut familia mai întâi ca hamal în gara din Konia și mai apoi în calitate de boiangiu (vopsitor de textile), meserie pe care o învățase ca ucenic. Având cunoștință de primul pogrom din Turcia îndreptat în 1896 împotriva armenilor și de situația din ce în ce mai

tensionată dintre oficialitățile acelor vremuri și comunitatea armeană, bunicul a hotărât să părăsească Turcia, astfel că în anul 1908 și-a luat familia și s-a îndreptat spre Istanbul și de acolo la Bazargic.

Între anii 1914-1918 tatăl meu Agop (primul din stânga jos cu numărul 1, a urmat cursurile școlii primare armenă din Bazargic (fig. 1.4) [1].

Fig. 1.3. Tatăl meu Agop

Ученици от у-ще „Варган Мамигонян“, тържество в края на учебната година, Базарджик, 1918 год.
1. Агоп Күмбетлиан, 7. Оник Тавигян, 8. Аршадуис Тозанин, 10. Крикор Гюлбенкин, 11. Перуз Абрахамян, 12. Арам Куюнджян, 13. Агоп Малкин, 16. Гарабед Абалджин,
17. Сатеник.... 18. Микрап Шноркян, 9. Берч Гарабедян, 20. Сохмик Крикорян, 21. Асларджин, 24. Бердаухи Айнаджин, 25...Адури, 26. Агавни Керичини,
28.Сатеник Окачян,29. Испрад Тонсакалин, 31. Бюлбюл Хичагури

Fig. 1.4. Școala primară armeană din Bazargic (seria 1914-1918). [1]

După război, în anul 1918, membrii familiei Kumbetlian au emigrat în România, la Negru-Vodă, de unde au ajuns mai târziu, în anul 1920, în Constanța. Între anii 1920 și 1922 Agop a repetat clasele a III-a și a IV-a

primară în limba română în Constanța, iar în perioada 1922-1928 a lucrat cu interminențe ca vânzător în cadrul firmei comerciale „Lampa Miraculoasă” a lui H. Pilibosian, la care era asociat și bunicul meu Garabet K.

În anul 1925 Garabet K. a obținut cetățenia română, în baza „Deciziunea Civilă No.326 a Curții de Apel din Constanța”. (fig. 1.5) Ca urmare, Agop K. s-a putut înscrie în același an (1925) ca elev în „Anul I” (fig. 1.6) la „Școala comercială serală suprapusă școalei elementare de comerț” de trei ani din Constanța (fig. 1.7), al cărei director era celebrul economist Jean Stoenescu-Dunăre (fig. 1.8).

A absolvit cursurile cu „Certificat de Absolvire” (fig. 1.9) la data de 10 iulie 1928.

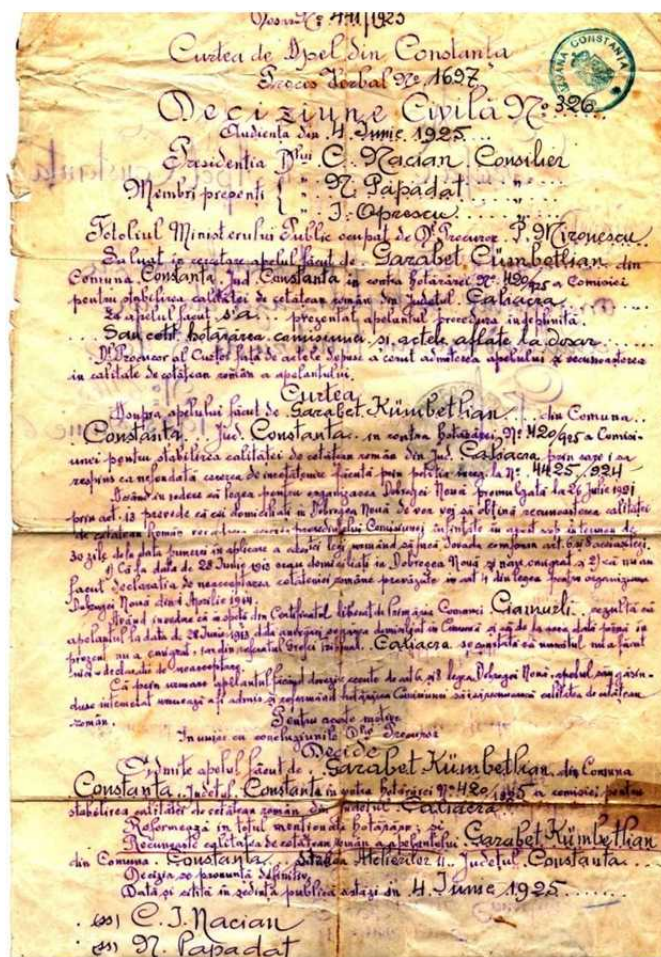

Fig. 1.5. Deciziunea Civilă No.326

Fig. 1.6. Agop K. elev în Anul I

Fig. 1.7. Absolvenții cursurilor din anul 1928

Fig. 1.8. Directorul Jean Stoescu-Dunăre

Certificatul de absolvire

Între 15.08.1928 și 15.08.1929, Agop K. și-a satisfăcut stagiul militar (fig. 1.10) în cadrul Regimentului 34 Infanterie din Constanța, (fig. 1.11) după care s-a reangajat în calitate de contabil la aceeași firmă („Lampa Miraculoasă”), până la data de 31.12.1932.

Fig. 1.10. Agop în stagiul militar

Fig. 1.11. Agop în Regimentul 34 infanterie

La data de 06.06.1931, Garabet K. a solicitat Camerei de Comerț și Industrie din Constanța (C.C.I.C.) aprobarea pentru înființarea magazinului „La Curcubeu”, având ca obiect comercializarea în „detail”, pe cont propriu, de „anilinuri” (aniline) și „văpselărie” (vopsele), cu sediul în strada Carol („Bulevardul Tomis”) nr.109 (pe amplasamentul actual al clădirii Telecom) (fig. 1.12), (fig. 1.13).

Cererea a fost înmatriculată cu Nr.8/1931, data începerii comerțului fiind aprobată retroactiv, de la 01.01.1931 (fig. 1.14). Anilinele (vopsele pentru textile din lână, bumbac și celofibră) erau importate de la firma CIBA din Elveția și ulterior de la I.G.Farbenindustrie, din Germania. Cu acest prilej, Agop K. devine salariat (contabil) la firma tatălui său.

În 16.11.1934 Tribunalul Județean Constanța certifică, la cererea lui Garabet Kumbetlian, înscrierea în „registru mărcașilor de fabrică” a produsului „Curcubeu, vopsea ideală pentru ouă”, „în conformitate cu dispozițiile articolului 7 din legea mărcilor de comerț din 1879” (fig. 1.15)

Fig. 1.14. Sigla magazinelor „La Curcubeu”.

Fig. 1.15. Marca „Curcubeu, vopsea ideală pentru ouă”

În anul 1935 firma se extinde, Garabet K. înființând „Sucursala La Curcubeu” din Constanța, Str. Atelierelor nr.2, în conformitate cu adresa 454/18.06.1935 a Registrului Comerțului Constanța. Un an mai târziu, la data de 18.03.1936, pe baza unei înțelegeri de familie, sucursala din strada Atelierelor Nr.2 trece pe numele lui Agop K., și în conformitate cu Cererea de Înmatriculare cu Nr. 356(3744)/18.03.1936 din Registrul Comerțului își extinde „Obiectul și felul comerțului” inclusiv pentru „fierărie, încălțăminte, articole de menaj, coloniale, manufactură și mărunțișuri”.

În baza aceleași cereri, Agop K. înființează o nouă sucursală la Negru-Vodă, pe Strada Principală. Această ultimă sucursală pe numele tatălui meu a avut scopul de a asigura un loc de muncă (și deci existența și întreținerea) membrilor familiei Agop și Araxi Ghengiaslanian (fig. 1.16), care având pașaport Nansen și nu obținuseră încă cetățenia Română, nu aveau drept de muncă.

Fig. 1.16. Agop și Araxi Ghengiaslanian

La data de 03.05.1939, în baza Cererii Nr. 484 adresată Registrului Comerțului Constanța, Agop K. solicită modificarea emblemei firmei, sub noul nume „La Curcubeul Mic”. Între anii 1939 și 1946 este concentrat cu intermitențe, iar între 09.03-25.06 și 01.10-15.11.1942 se angajează, cu sprijinul dr. ing. Suren Cedighian, timp de 5 luni, în calitate de contabil, la Fabrica „Standard”-telefoane din București, cu intenția de a se muta în capitală. La 17.07.1942, în baza cererii Nr.1005/1942, sediul firmei din Constanța, Str. Atelierelor Nr.2 se mută pe aceeași stradă la nr. 6, iar la 18.03.1944, în baza cererii 1036/1944, pe Strada Ștefan cel Mare nr. 84.

La 11.06.1945 Garabet K. renunță la emblema „La Curcubeu” în baza Cererii 1123/1945. Cu aceeași dată, Agop K. preia în baza Cererii 1124/1945

numele fostei firme a tatălui său, adăugând obiectului firmei sale „Comerțul de import”.

La data de 13.04.1946, Agop solicită Camerei de Comerț, pentru orice eventualitate și ca măsură de siguranță, înscrierea în Registrul ei a unui „laborator pentru dozarea culorilor chimice și chimicalelor ajutătoare, utilizate la industria casnică”. În același an (1946) cumpără o casă în București pe strada Colonel Corneliu Popeia nr. 25, iar în perioada 01.04-01.09.1946 se angajează timp de 5 luni în calitate de contabil la „Fabrica Phoebus” a societății „Sapochim” din București, cu aceeași intenție de a deveni bucureștean.

În anul 1947, Agop se înscrie în „Federația Generală a Meseriașilor”, obținând „Cartea de Meșter” nr.32/4822 în branșa „boiangiu” (fig. 1.17), iar în anul 1948 i se eliberează și „Cartea de Membru” nr.12961 (fig. 1.18).

Fig. 1.17. Cartea de Meșter nr.32/4822

Fig. 1.18. Cartea de Membru nr.12961

Din acel moment, pentru a-și proteja și asigura material familia, Agop K. se angajează „la stat”, munca propriu-zisă de boiangiu urmând s-o presteze acasă bunicul meu, Garabet, care tocmai împlinise 75 de ani și se bucura, încă, de o sănătate „de fier” (fig. 1.20).

Activitatea aceasta a bunicului este oficializată prin „Cererea de Înregistrare” nr. 10980/24.08.1950 adresată de el „Secțiunii financiare a orașului Constanța”, în scopul eliberării „autorizației de funcționare” a atelierului de boiangerie de la domiciliul său. În cerere se specifică faptul că „boiangeria este fără spălătorie și fără călcătorie”, fiind dotată doar cu „un cazan de rufe cu un injector”.

Tentativa lui Agop K. de a se muta în casa din București a eșuat, datorită faptului că aceasta era ocupată de chiriași care nu erau de acord și nu doreau să fie mutați în alte locuințe similare. Ca urmare, începând cu anul 1948, Agop (fig. 1.21) se angajează și lucrează succesiv în mai multe întreprinderi ale sectorului de stat din Constanța, după cum urmează:

- 1948-1951, șef serviciu contabilitate la magazinul „Plugul” ;
- 1951, șef serviciu financiar și planificator la „Sovromtransport”;
- 1951-1952, șef serviciu financiar la „Întreprinderea Piscicolă Marea”;
- 1952, referent contabil, șef serviciu financiar și șef serviciu comercial la „Centrul de Librării”;
- 1952-1956, șef serviciu financiar la ICRTI-Constanța;
- 1956, referent tehnic la URCM;
- 1956-1957, revizor contabil la Cooperativa „Drum Nou”;
- 1957-1958, contabil și apoi muncitor la IPAT;
- 1958-1968, muncitor (boiangiu) la Teatrul de Stat.

1.20. Bunicul și nepotul „Garabet”

1.21. Agop Kumbetlian în anul 1948

Schimbările dese și repetate din serviciu erau motivate și se datorau calităților de „fost comerciant” și „mic burghez”, și care îi erau reproșate ciclic și mereu tatălui meu. S-a pensionat la data de 1 februarie 1968. Tatăl lui (și bunicul meu), Garabet K. a decedat la 5 aprilie 1968, iar tatăl meu, Agop K. după 15 ani, la 14 octombrie 1983.

Bibliografie sumară

- [1] Jeamgocian, Edvard, „*Armenii din Bazargicul de altădată*” (în limba bulgară), Ed. ARARAT, București, 2014.
- [2] *** Arhiva cu documentele și fotografiile familiei Kumbetlian.

2.

BUNICA MATERNĂ PAULA (1891-1970) ȘI PENSIUNEA EI DIN SIBIU (1931-1945)

Bunica mea maternă, Paula, s-a născut la Cernăuți în ziua de 6 iunie 1891, din părinții polonezi, doctor veterinar Ioan Maschievici și Paulina Covalschi (fig. 2.1).

S-a căsătorit tot la Cernăuți cu Victor Gogan, funcționar, la data de 15 august 1911. La 24 aprilie 1912 li s-a născut fiica lor, Janeta, viitoarea mea mamă (fig. 2.2)

Între anii 1918-1925 bunicul meu matern, Victor Gogan, a fost prefect la Soroca în Basarabia (fig. 2.3), iar în anul 1925 s-a retras cu familia la Mediaș.

2.1. Bunica maternă
Paula Gogan

Fig. 2.2. Paula, Victor și Janeta

Fig. 2.3. Bunicul Victor, bunica Paula și fiica lor, Janeta, în fața prefecturii de la Soroca

În anul 1926 bunicii Gogan și-au trimis fiica Janeta, viitoarea mea mamă, la Sibiu, în calitate de elevă a cursului superior al Liceului „Domnița Ileana” (fig. 2.4), (actualul local al Universității Lucian Blaga).

Fig. 2.4. Liceul Domnița Ileana din Sibiu.

În anul 1929 bunicii s-au mutat și ei la Sibiu. Au locuit un timp într-o clădire anexă a Muzeului Brukenthal, până când s-au mutat în Strada Tribunei 19 (fig. 2.5), în centrul Sibiului.

Fig. 2.5. Locuința din Sibiu a bunicii Paula (ultimele trei ferestre de la etaj)

Mama (Janeta) a absolvit liceul „Domnița Ileana” din Sibiu în anul 1930 (fig. 2.6) și (fig. 2.7).

Fig. 2.6. Absolventele liceului „Domnița Ileana”, 1930

Fig. 2.7. Janeta Gogan, 1930

Imediat după absolvirea liceului, bunicul Victor și-a căsătorit fiica în Constanța (fig. 2.8), (fig. 2.9) și a părăsit-o (fără divorț) pentru întotdeauna pe bunica Paula, care a rămas singură în locuința ei din Sibiu, fără ajutoare și mijloace de subzistență.

Fig. 2.8. Mirii Agop și Janeta

Fig. 2.9. Agop și Janeta, „sibieni”

Pentru a putea achita chiria casei și a se putea întreține, bunica Paula și-a luat o „ajutoare” (Veta din Cristian) și și-a deschis o „pensiune”, chiar în apartamentul ei de la etajul casei. Nu erau acceptați decât intelectuali (de regulă câțiva profesori ai liceelor „Gheorghe Lazăr”, „Domnița Ileana” și

comercial), în baza unor recomandări reciproce exigente. Din acest motiv, aspectul pensiunii era mai degrabă cel al unui club select exclusivist, ai cărui membri trebuiau să fie înainte de toate cunoștințe ale bunicii.

Între timp, în anul 1936 mă născusem eu, iar din anul 1940 țara era în plin război. Pentru a mă proteja și a mă feri de consecințele nefaste ale înclăștării și conflagrației care se acutiza, părinții au hotărât să-mi petrec anii copilăriei la Sibiu, unde atmosfera era ceva mai destinsă și calmă (fig. 2.10) și (fig. 2.11).

Fig. 2.10. Pe scările parcului Harteneck.

Fig. 2.11. Pe aleile parcului Harteneck.

Aici, la bunica, am început să-i cunosc pe profesorii Zaprațan, de limba și literatura română și Nanu, de istorie, de la Liceul „Gheorghe Lazăr”, pe profesorul Liu de la Liceul comercial, și mai ales pe poeta, prozatoarea, traducătoarea și memorialista Ecaterina Săndulescu (fig. 2.12), profesoară de limba și literatura română la Liceul „Domnița Ileana”, și care urma să-mi fie și mie profesoară, mai târziu (1948- 1950) la secția germană a școlii generale nr.1 din Sibiu (în care se transformase liceul Brukenthal, după „reforma” din 1948)

Fig. 2.12. Ecaterina Săndulescu

Din motivele prea bine cunoscute (raptul Ardealului de Nord în toamna anului 1940), facultățile de litere și medicină ale universității din Cluj au fost nevoite să părăsească orașul și să se refugieze la Sibiu. Cerințele de cazare și hrană în Sibiu au devenit acute și atât studenții, cât și mulți dintre profesorii veniți erau în căutarea unor locuri civilizate și familiale de cazare și alimentație. Ca urmare, bunica a închiriat una din camere unui student la medicină, în timp ce la vechii abonați de la masa de prânz ai bunicii, s-au adăugat și cațiva profesori ai universității clujene. În sufrageria bunicii nu erau mese, ci o singură masă mare, în jurul căreia luau loc (la o oră fixă) cei 12-15 invitați (abonați). Acest „aranjament” era în măsură să aștearnă asupra participanților o atmosferă familială și de frăție și sentimentul de apartenență la o comunitate cu năzuințe și scopuri comune.

În ce-i privește pe noii sosiți, mi-i amintesc pe profesorii universitari Sextil Pușcariu de la „Litere” (fig. 2.13) sau pe doctorul Iuliu Hațieganu de la medicină (fig. 2.14).

Fig. 2.13. Prof. Sextil Pușcariu

Fig. 2.14. Prof. doctor Iuliu Hațieganu

Subchiriașul medicinist era timișorean și se numea Dante Sedan. Era un student cu o statură de uriaș, de 2,05 metri, spadasin și pus pe șotii.

Îmi amintesc că, pentru a o speria pe biata bunică- mea, aducea de la facultate material didactic specific, oase umane, pe care le ascundea în cutia de pâine a bătrânei. Dante a devenit destul de repede un membru veritabil de familie și am rămas prieteni (în ciuda diferenței de vârstă) până la sfârșitul zilelor lui, după 1990. Ne vizitam fie pe litoral, cu prilejul vacanțelor lui, fie la Timișoara, unde se întorsese după absolvirea facultății și unde-și practica meseria de medic.

Ținând cont de atmosfera înfierbântată a acelor timpuri, de grozăviile care se petreceau în jurul nostru, de nevoia de comunicare în asemenea împrejurări

și de necesitatea de a schimba informații și de a mărturisi convingeri, prânzul din sufrageria bunicii se prelungea, transformându-se într-un veritabil „parlament” viu și înfierbântat, până seara târziu. M-am gândit de multe ori că acolo, de mic, ascuns într-un colț, singur, discret și cu urechile ascuțite, am devenit „precoce”, m-am maturizat de la o vârstă mult prea mică și mi-am pierdut copilăria „nevinovată”, devenind un gânditor tăcut, înclinat și capabil să caute, să formuleze și să descopere singur răspunsurile la problemele și neliniștile evenimentelor dramatice ale vieții.

3.

COPIILĂRIA, LA CONSTANȚA (1936-1947) ȘI SIBIU (1947-1950)

M-am născut într-o familie multietnică, în anul 1936, luna martie și ziua 11 („Ziua Intuiției Progresive”) în care ne-a părăsit pentru totdeauna Garabet Ibrăileanu (10/11 martie 1936), autorul „Adelei”. Prin coincidență îi port prenumele, al cărui sens este cel de „călăuzitor” sau „înaintemergător”. După unii, acesta era atribuit în vechime călăuzelor caravelor de cămile. În ortografia turco-arabă, „karabet” (kara-bet) s-ar traduce prin „față-neagră”, poate ca aluzie la bronzul facial al călăuzelor. Ulterior, după creștinarea Armeniei în anul 301, termenul a fost asociat Sfântului Ioan (Johannes, sau în armeană „Hovanes”), botezătorul („măgârdici”) și înaintemergătorul-călăuza („garabet”). Cu timpul, cele două atribute au devenit nume proprii, a căror zi onomastică este aceeași cu a Sfântului Ioan, în prima zi de dulce, la 7 zile după Crăciunul armean din 6 ianuarie.

În curtea casei, cu părinții

În ce privește numele de familie, rădăcina „Kümbet”, în limba turcă, are semnificația de „movilă”, sau „deal”. Numele, în Turcia, era „Kümbetlioglu”, cu particula „li”, care are semnificația românescului „de la” și „oglu”, care se traduce prin „fiul lui”. Ca urmare, „fiul celui de la deal”. Părăsind Turcia, armenii înlocuiau în numele lor de familie sufixul turcesc „oglu” cu echivalentul armenesc „ian”, aproximativ cu aceeași semnificație și care s-ar traduce în limba română cu expresia cunoscută, de „alde”. Ca urmare, numele a devenit Kümbetlian. Mulți armeni și-au schimbat și rădăcina turcă a numelui cu cea echivalentă armeană, ca în cazul celor din familia Altunoglu (fiul aurarului-sau bijutierului), înlocuind turcescul „altun”-aur, cu echivalentul armean „vosghi”, devenind Vosgianian.

Tatăl meu, armean (ortodox), a emigrat cu familia în anul 1908 din orașul Konya (Turcia) și după un periplu care l-a purtat prin Istanbul, Bazargic și Karaomer (actualul Negru-Vodă) s-a stabilit în anul 1920 cu familia, în Constanța. Aici s-a căsătorit în anul 1931 cu mama mea, Janeta Gogan din Sibiu, iar în anul 1936, m-am născut eu.

La vârsta de trei ani, când am devenit conștient de ce se întâmplă în jurul meu, mi-am dat seama că părinții vorbesc între ei o limbă (româna), iar cu bunicii paterni, o alta (turca). Ca urmare, a trebuit să învăț de mic aceste două limbi.

Între anii 1941-1944 am frecventat grădinița (fig. 3.1) și clasa I primară la școala germană din Constanța (fig. 3.2), unde a trebuit să învăț o a treia limbă, germana. Când mergeam cu tatăl meu în oraș și se întâlnea cu prietenii lui, discuta cu ei într-o a patra limbă (armeană).

Fig. 3.1. La grădinița germană din Constanța (1941-1943)
(rândul de sus, primul băiat de lângă Fräulein)

Clădirea școlii germane – înainte de renovarea din 2001 – 2002

Fig. 3.2. Școala germană din Constanța

În anul 1942 am devenit elevul, la vioară, al pictorului și violistului Stavru Tarasov (fig. 3.3).

În anul 1944, după armistițiu, școala germană din Constanța a fost desființată, iar eu mi-am continuat studiile primare (clasele a II-a-IV-a) la școala nr. 5 din cartier. Aici am început să învăț o altă limbă (franceza), a patra, în ordine cronologică, după română, turcă și germană.

În anul 1947, la vârsta de 11 ani, părinții m-au trimis la bunica (din partea mamei) la Sibiu. Aici am fost înscris în clasa întâia (care se numea „prima”) a Liceului Brukenthal (fig. 3.4) și tot aici am continuat studiul vioarei, cu violista și profesoara Olga Fogarascher Coulin (fig. 3.5).

Atmosfera din Liceul Brukenthal era la acea dată cu totul deosebită. Calitatea profesorilor era remarcabilă, extraordinară. Aș dori să-i amintesc aici doar pe profesorul de desen, pictorul și graficianul HANS HERMANN (fig. 3.6), și pe profesorul, organistul, pianistul și compozitorul Franz Xaver Dressler (fig. 3.7).

3.3. Pictorul (și violistul) Tarasov.

Fig. 3.4. Liceul Brukenthal din Sibiu.

Fig. 3.5. Viorista și profesoara
Olga Coulin

Fig. 3.6. Pictorul și graficianul
Hans Hermann

Fig. 3.7. Muzicianul Franz Xaver Dressler

În 1950 am absolvit gimnaziul german de trei clase (a V-a,-a VII-a) la care se redusese Liceul Brukenthal în urma „reformei” din 1948, am susținut admiterea în clasa a VIII-a la Liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu și am revenit în Constanța (la Liceul „Mircea Cel Bătrân”), unde din motive materiale a trebuit să se mute și bunica din Sibiu.

Bibliografie minimală

- [1] Agiemin Baubec, Ismail Ferian, „*Mic dicționar Turc-Român*”, Ed. Sport-Turism București 1978.
- [2] Harald Krasser, „*Arthur Coulin*”, Editura Meridiane București 1970.
- [3] ***, „*Arthur Coulin*”, Muzeul de Artă Brașov, Muzeul Național Brukenthal, Sibiu, Siebenbürgisches Museum Gundelsheim, 2009.
- [4] Wikipedia.

4.

PICTORUL ȘI VIORISTUL STAVRU TARASOV (1883-1961)

Stavru Tarasov (fig. 4.1) s-a născut la Letea (Tulcea) (fig. 4.2), (fig. 4.3) în ziua de 6 ianuarie 1883.

“După școala primară, a urmat patru clase la Școala Normală Carol I, din Câmpulung Muscel (fig. 4.4) (și a cincea la Galați).” [2]

“La recomandarea profesorului său de desen, în anul 1903 a intrat (prin concurs) la Școala de Belle Arte din Iași” [2] (fig. 4.5), unde a fost coleg cu Nicolae Toniță (fiul lui Neculai Toniță) (fig. 4.6), Ștefan Dimitrescu (fig. 4.7) și Constantin Bacalu, avându-i ca profesori pe Emanoil Bardasare (profesor și director), Sever Mureșanu, și alții.

Fig. 4.1. Stavru Tarasov [2]

Fig. 4.2. Letea

Fig. 4.3. Pădurea Letea

Fig. 4.4. Școala Normală Carol I, din Câmpulung Muscel

Fig. 4.5. Școala de Belle Arte din Iași

Fig. 4.6. Nicolae Toniță

Fig. 4.7. Ștefan Dimitrescu

Iată ce scria Nicolae Toniță mai târziu [22]:

„Pe Tarasov l-am avut coleg de școală la Belle Arte la Iași. Părintele său, preot din Delta Dunării, ținea să-l facă popă. L-a băgat cu de-a sila într-un seminar din Moldova. După cîțiva ani a fugit din încăperile funebre ale internatului și s-a trezit candidat la concursul pentru Școala Artelor Frumoase. A reușit cu succes neașteptat și s-a așternut harnic pe lucru. Ne uimea pe toți prin straniul temperamentului său, în care simțeam pasiunea și mistica slavă. Singurul bagaj cu care fugise din seminar era o vioară.

Seara, după ce ne lăsam de lucru, mai întîrziem cîțiva prieteni de vis și de sărăcie în umbra atelierului vast, pe lîngă soba care la noi acasă era de cele mai multe ori rece.

Tarasov potrivea vioara sub bărbie și, pe o buturugă în fața spuzei care pirotea, prindea să cînte în surdina sfîșietoare melodii de stepă.

Întunericul nopții tîrzii ne silea să părăsim pe furiș atelierul stingheri și tremurători ca liliecii.

Într-una din aceste privegheri muzicale, trecu pe sub ferestrele atelierului marele violonist Teodorini, pe atunci profesor al Conservatorului din Iași. A zăbovit omul rezemat de peretele rece, a ascultat îndelungă vreme și a plecat. A doua zi secretarul școlii noastre veni la noi în studio să afle cine anume rămăsese noaptea precedentă „prin fraudiu” în atelierul școlii și cîntase din violină.

După ce ne-a asigurat că nu-i nici o primejdie, am pășit înainte cîțiva cu Tarasov în frunte.

- „Noi l-am rugat să ne cînte!”

Excortat de secretar, Tarasov fu imediat condus spre cancelaria directorului. Acolo, nimeni.

Ba da!

Cineva palid, cu barba neagră și ochi de preot indian, lunatec, Teodorini.

L-a îmbrățișat pe Tarasov și l-a poftit la Conservator cu vioara.

În dimineața următoare fu primit de-a dreptul în anul al II-lea de violină”.

Și așa ajunse Tarasov student (fig. 4.8) și la Conservator (fig. 4.9).

“Între anii 1906 și 1909 a intrat prin concurs și a urmat cursurile Academiei Regale de Arte Plastice din München” (fig. 4.10), unde va veni și Toniță (devenit Tonitza în conformitate cu ortografia germană).

Despre succesele pe care Tarasov le cunoaște în timpul studiilor, în afara documentelor, Tonitza ne informează din nou: *„Ne-am reîntîlnit apoi la München. Tarasov terminase Belle Arte și după un concurs greu a izbutit, printre cei dintîi, la clasa profesorului Hackel de la Academia de Arte din capitala Bavariei. El mi-a condus primii mei pași de novice în Münchenul cu muzee bune, cu fețițe sentimentale, cu bere spumoasă și lăutari alpini. Cînd am reușit și eu, mai tîrziu, să intru la Academie, Tarasov cucerise în imensa populație internațională a acelei școli, o faimă extraordinară. Era socotit - și pe bună dreptate - ca unul dintre cei mai tari desenatori din cîți cunoscuseră numeroase generații ale celebrei instituții germane”.*

Fig. 4.8. Tarasov, în anul 1905 [2]

Fig. 4.9. Conservatorul din Iași

Fig. 4.10. Academia regală de arte plastice din München

“Spre sfârșitul anului 1909 s-a stabilit la Paris, unde a rămas până în 1910. A studiat în muzee și ateliere particulare și a participat la expoziția lui Tonitza, organizată în atelierul acestuia din str. Montparnasse” [2], ocupându-se în subsidiar și de „spiritism”, în postură de „medium”. Cu acest prilej, într-una din „transe” a avut revelația unui chip de bărbat, care i-a prezis că se va

căsători cu fiica lui (povestea pictorul). „În anul 1911 s-a stabilit la Bruxelles (fig. 4.11), unde a intrat prin concurs și a urmat studii de pictură în cadrul Académie des Beaux Arts (fig. 4.12). Se întreținea cântând la vioară într-o orchestră și executa copii în muzee” [2].

Fig. 4.11. Autoportret, 1911 [2]

Fig. 4.12. Académie des Beaux Arts

Întâlnirea dintre Tarasov și Tonitza în această perioadă grea, când se afla departe de țară, ne-o evocă Tonitza în același articol:

Întâlnirea dintre Tarasov și Tonitza în această perioadă grea, când se afla departe de țară, ne-o evocă Tonitza în același articol:

„Peste câțiva ani eram la Paris - mă trezesc în atelierul meu cu o figură masivă, cu barbă mare și neagră, nasul și privirea de cazac din stepă.

Nu-l cunoscui numai deocâmp pe vizitatorul acela întunecat și aprig. Însă fără voia mea, undeva în sufletul meu, a început deodată să picure viers îndepărtat de violină, cu elanuri triste și domoale, ca undele turburi ale Volgăi.

Ne-am aruncat unul în brațele altuia și am plîns ca doi... frați vagabonzi ai visului, care se reîntîlnesc pe neașteptate în lumea întregă și vitregă, după îndelungă căutare.

Aflase că sînt la Paris (ne pierdusem de multă vreme adresele și venise să mă aflu).

Am hoinărit până la ziuă pe străzile bătrîne și orfane de lumină ale Metropolei - pe străzile acelea pe care ne aduceam mai dureros aminte de ulițele lașului nostru, în care ne zburdam odinioară adolescența și ne măcinam vraga tinereții, în luptă crîncenă cu munca și sărăcia.

Ne-am despărțit în gară, după ce firește am golit o excelentă butelie de bordeaux la botul locomotivei.

„În dimineața aceea cu pîclă roză, trenul se înfîcea în spațiu dispărînd ca un vierme negru într-un uriaș glob de «olandă».”

„În anul 1912 a participat la o expoziție colectivă la Haga (fig. 4.13) și a executat la comandă, pentru primarul orașului, copia lucrării lui Fra Angelico, Coborârea de pe Cruce” [2] (fig. 4.14).

Fig. 4.13. Haga, vechea primărie.

Fig. 4.14. Fra Angelico „Coborârea de pe Cruce”

Fig. 4.15. Rosario, Teatrul vechi

„În anul 1914 s-a întors la Bruxelles și a trecut oceanul împreună cu un grup de artiști decoratori belgieni în Argentina, la Rosario, unde a executat decorarea teatrului din localitate” [2] (fig. 4.15). În Europa începuse războiul.

„În anul 1915 a lucrat ca desenator la Paris, iar la 15 iulie 1915 s-a întors în țară. În perioada 1916-1917 a fost mobilizat la

4.16. Tarasov, 1921 [2]

Tulcea și folosit ca translator pentru armatele ruse din Delta Dunării. În perioada 1918-1925 a funcționat ca profesor de desen la Târgu-Ocna. Aici a cunoscut-o pe profesoara de desen Constanța Ionescu” [2], orfană de tată și care fusese apropiată reginei Maria, în actele de caritate pentru răniții din primul război mondial.

Vizitând-o acasă și văzându-i albumul de familie cu poze vechi, a descoperit că tatăl fetei era același cu bărbatul din transa de spiritism de la Paris, care-i prevestise că se va căsători cu fiica lui. I-a mărturisit această viziune Constanței și astfel, la 27 iunie 1920, s-au căsătorit (fig. 4.16).

„După un an, în 1921 s-a născut fiica lor, Zenovia-Maria-Magdalena” [2] (Fig. 4.17).

„În anul 1925 Tarasov este profesor la Tecuci, iar între anii 1926 și 1928 la Bârlad” [2] (fig. 4.18 și Fig. 4.19).

Fig. 4.17. Zinica [2]

Fig. 4.18. Autoportret, 1927 [23]

Fig. 4.19. Tarasov, văzut de I.D.Neumann [2]

În anul 1928 Tarasov se stabilea în Constanța, ca profesor definitiv, la „Școala Normală de învățători” (fig. 4.20).

Fig. 4.20. Școala Normală de Învățători, Constanța.

În același an (1928), tatăl meu (primul din dreapta, jos) absolvă „Liceul Comercial de Băieți”, cu Jean Stoenescu-Dunăre ca director și Aur Alexandrescu, profesor și viorist, în calitate de diriginte (fig. 4.21).

Fig. 4.21. Absolvenții din 1928 ai Liceului Comercial Constanța

“În această perioadă (1928-1930) Tarasov pictează și expune 88 de lucrări la București (Căminul Artelor) împreună cu Tonitza, Paula Moscu și Demian, la Iași (70 de lucrări) în sala Viața Românească și la Constanța (120 de lucrări) alături de Dumitru Ghiță, Sion, Samuel Mütznner, Adrian Maniu, Sârbu și de Hrandt Avakian” [2], frate cu Beatrice și văr cu Garbis Avakian (viorist și profesor de vioară la Conservatorul din București). Din aceeași perioadă avem și autoportretul alăturat (fig. 4.22) [23].

“Începând cu 1 ianuarie 1931, Tarasov se transferă la Liceul Comercial de băieți” [2], devenind coleg de cancelarie cu Jean Stoenescu-Dunăre (fig. 4.23) și Aur Alexandrescu (fig. 4.24).

Fig. 4.22. Autoportret [23].

Fig. 4.23. Jean Stoenescu-Dunăre

Fig. 4.24. Aur Alexandrescu

În același an, 1931, bunicul și tatăl meu au deschis în Constanța două mari magazine de vopsele (fig. 4.25), de unde-și cumpăra și Tarasov cele necesare, fapt ce a condus la stabilirea unor legături strânse și prietenești între familiile noastre.

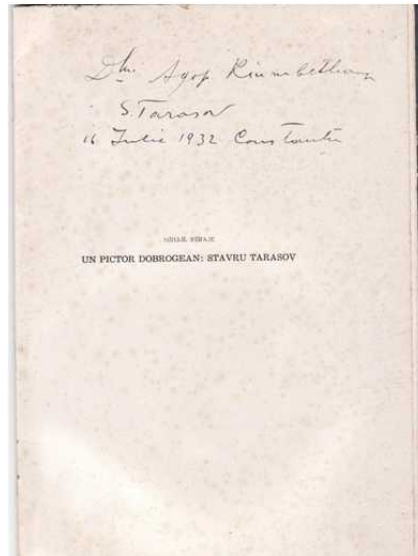

Fig. 4.25. Sigla magazinelor de vopsele „La Curcubeu”

„În anul 1932 Tarasov s-a mutat în strada Ion Adam nr. 2. În același an a participat cu tablouri la mai multe expoziții (Salonul Ateneului Român, Salonul Oficial București, Constanța, etc)” [2]. Din același an este și catalogul „Un Pictor Dobrogean, Stavru Tarasov”, (fig. 4.26) și (fig. 4.27), semnat de Mihail Straje și donat de pictor, cu dedicație, tatălui meu.

4.26. Coperta catalogului Tarasov.

4.27. Subcoperta catalogului.

Din anul 1935 provine și fotografia lui Tarasov (fig. 4.28), realizată de Mihai Tican-Rumano în atelierul din București al sculptorului Ion Dimitriu-Bîrlad (fig. 4.29), bunicul matern al Margaretei Pâslaru.

Fig. 4.28. Tarasov, văzut de M.T.-Rumano

Fig. 4.29. Ion Dimitriu-Bîrlad

Pentru vopselele și materialele care-i erau necesare și pe care le cumpăra de la magazinele familiei Kumbetlian, Tarasov avea reduceri și chiar gratuități. Se recompensa în schimb, cu prilejul diverselor sărbători și aniversări, cu tablourile pe care le dona familiei noastre. Iată, în continuare, câteva dintre aceste tablouri, din acea perioadă (fig. 4.30)-(fig. 4.34).

Fig. 4.30. Panseluțe

Fig. 4.31. Vază cu flori

Fig. 4.32. Țărăncuță cu ulcioare.

Fig. 4.33. Biserica Greacă și Plaja Modern (1934)

Fig. 4.34. Plaja Tataia (1936)

Pe spatele acestui tablou se află dedicația:

“Domnului Agop Kūmbetlian, cu ocazia anului nou 1936. Din parte-mi, St. Tarasov Constanța, 1 ianuarie 1936”

În același an, bunicii și părinții mei au cumpărat o casă, în imediata vecinătate a locuinței pictorului, pe o stradă paralelă, legăturile dintre ei și Tarasov devenind extrem de apropiate și cordiale. Din acel moment, pictorul a devenit musafirul nostru nelipsit, de fiecare seară.

În anul 1938 Tarasov s-a titularizat la Liceul „Mircea Cel Bătrân” (fig. 4.35), de unde s-a și pensionat în anul 1941.

În anul 1942 (fig. 4.36) am devenit elevul lui Tarasov, la vioară. Când ajungeam dimineața la el pentru lecții și îl salutam, îmi răspundea cu „SĂNĂTATE”. La plecare mă îndemna să iau o „țuică” din vaza de pe masă. Țuica era o acadea cilindrică sticloasă, cu un desen de caleidoscop (fig. 4.37), (fig. 4.38).

Fig. 4.35. Tarasov, 1940 [2]

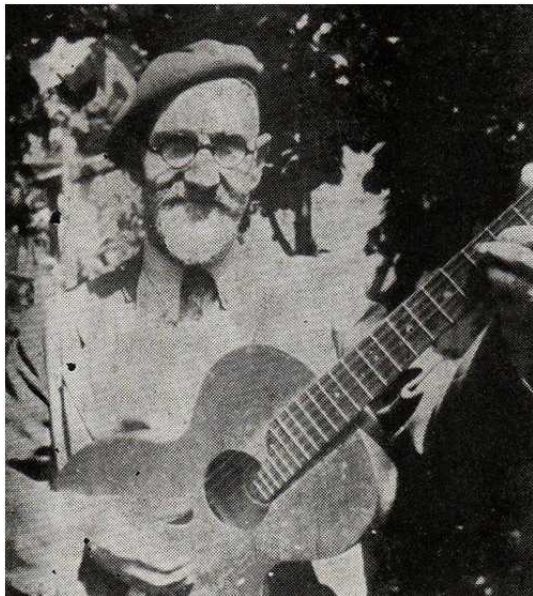

Fig. 4.37. Familia Tarasov, 1942 [2]

Fig. 4.36. 1942, în curtea casei

Fig. 4.38. Tarasov, 1943 [2]

După cum se vede, Tarasov cânta și la chitară. De multe ori, după lecții, îmi cânta diverse melodii, acompaniindu-se la chitară și-mi arăta tablourile finisate și pe cele în lucru. Își lucra singur ramele, cu aceeași grijă, atenție și dragoste, cu care-și lucra și tablourile. În aceeași perioadă, maestrul s-a îmbolnăvit. Medicii i-au recomandat un regim sever și renunțarea la carne. Din acel moment (după un post negru de aproape o lună), a devenit vegetarian. Și în semn de solidaritate cu el, și soția și fiica la fel, până la sfârșitul vieții lor.

Pe Tarasov l-a legat o strânsă prietenie și de (Ha)Cik Damadian (fig. 4.39), (fig. 4.40), (fig. 4.41).

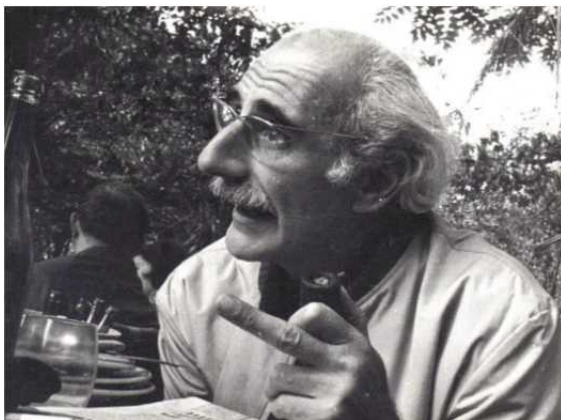

Fig. 4.39. Cik Damadian (1919-1985), [2]

Fig. 4.40. Tarasov (1944), văzut de Cik Damadian [2].

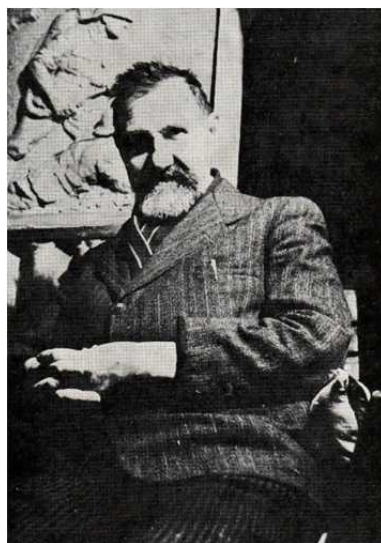

Fig. 4.41. Tarasov (1945), în atelierul lui Cik Damadian [2].

În anul 1945, de ziua mea de naștere, am primit din partea maestrului, partitura „Valurile Dunării” a lui Ivanovici (fig. 4.42), cu o dedicație (fig. 4.43), iar tatăl meu, un valoros autoportret al maestrului (fig. 4.44), cu dedicație (fig. 4.45).

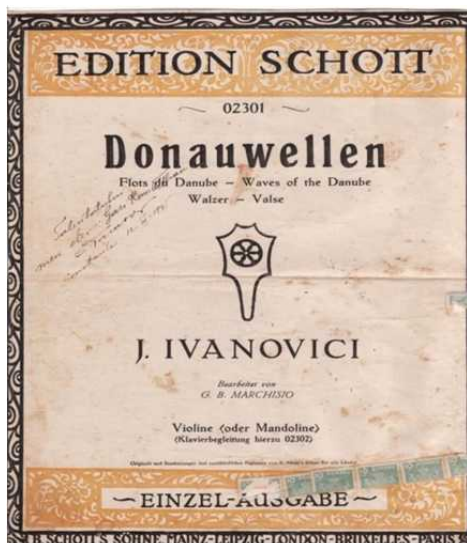

Fig. 4.42. „Valurile Dunării”

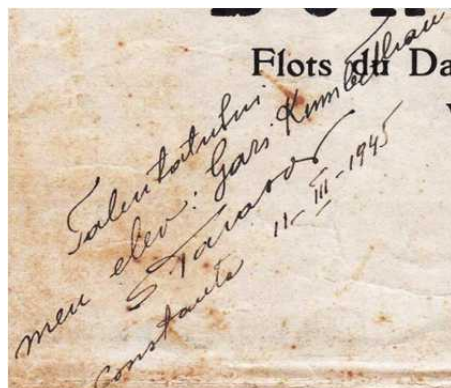

Fig. 4.43. Dedicatie pe partitură

Fig. 4.44. Autoportret, 1945

Fig. 4.45. Dedicatie pe autoportret

În același an (1945), din cauza îmbolnăvirii de plămâni a fiicei, familia Tarasov, la sfatul medicilor, s-a mutat la Brașov (fig. 4.46), (fig. 4.47).

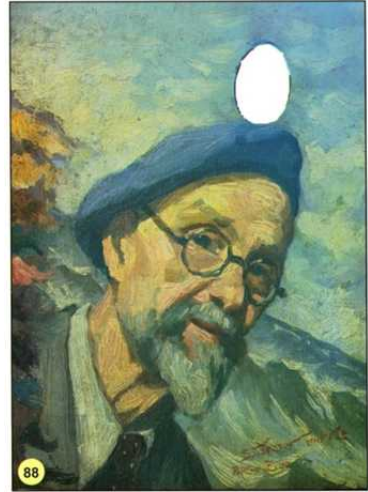

Fig. 4.46. Tarasov și Zina la Brașov

Fig. 4.47. În atelierul din Brașov

Fig. 4.48. Autoportret,
Muzeul din Brașov.

134 *Autoportret (1945)*

Muzeul de artă din Brașov deține un valoros autoportret al maestrului (fig. 4. 48), din același an, 1945.

La plecare din Constanța, Tarasov m-a recomandat fostului său coleg de cancelarie de la Liceul Comercial de băieți, profesorul și vioristul Aur Alexandrescu (fig. 4.49) (tatăl viitorului compozitor Dragoș Alexandrescu), pentru a continua lecțiile de vioară cu mine. Ca urmare am studiat în continuare vioara cu el, până în toamna anului 1947.

4.49. Aur Alexandrescu

În anul 1947 părinții m-au trimis la Sibiu, orașul bunicii mele materne, unde-mi petrecusem aproape toată copilăria, pentru a urma cursurile gimnaziului Brukenthal. Aici am continuat și lecțiile de vioară cu Olga Coulin (fig. 4.50), soția celui mai important pictor sas al Ardealului, Arthur Coulin (fig. 4.51). Tabloul care o reprezintă pe vioristă în anul 1908 la vârsta de 34 de ani, în viziunea soțului ei, este expus la loc de cinste și poate fi admirat în pinacoteca muzeului Brukenthal din Sibiu.

În anul 1947, când am cunoscut-o eu, doamna Olga Coulin împlinise 73 de ani.

De fiecare dată când plecam la Sibiu, mă opream câteva ore la Brașov, pentru a-mi vizita maestrul și a-i demonstra progresele făcute între timp la vioară. Vizitele se transformau repede în audiții muzicale și recitaluri, în cadrul cărora cântam singur, sau împreună cu el. Repertoriul nostru cuprindea lucrări de Bach (ca Dublul concert ș.a.), Beethoven (Concertul în Re major și Romantele în Sol și Fa major), Mozart (Duetele și Mica serenadă), ș.a.m.d. Aproape de fiecare dată, la plecare,

maestrul îmi dădea câte un tablou drept cadou de suflet, din partea domniei sale. În anul 1948, în semn de amintire pentru anii petrecuți în Constanța, am primit de la el următoarea marină cu dedicație (fig. 4.52) și (fig. 4.53).

Fig. 4.50. Olga Coulin

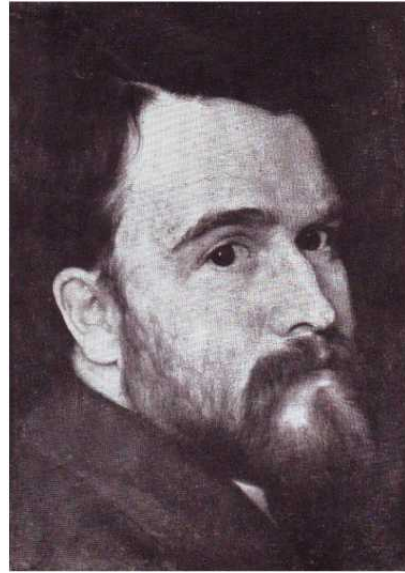

Fig. 4.51. Arthur Coulin

Fig. 4.52. Stavru Tarasov, Marină.

Fig. 4.53. Dedicăția Maestrului Tarasov pe reversul tabloului „Marină”

În anul 1950 când absolveam gimnaziul și părăseam Sibiul, atinsesem performanțe semnificative la vioară (fig. 4.54) și (fig. 4.55)

Fig. 4.54. „Seara de muzică a școlii elementare sibiene nr.1”

Der Schüler P. Kaspar aus der VI. Klasse brachte das Bach-Menuett für Klavier zu Gehör, Ch. Dressler und E. Kloess (VII. Kl.) Mozarts Duett für Flöte und Violine, während G. Kumbetlian Beethovens Romanze für Violine und Klavier zum Vortrag brachte. Nachdem noch zwei Marsch-

Fig. 4.55. ...în timp ce G.Kumbetlian a interpretat Romanța (în Fa major) pentru vioară și pian a lui Beethoven.

Iată alte două autoportrete (fig. 4.56) și (fig. 4.57) ale Maestrului din aceeași perioadă.

Autoportret (1952)

Fig. 4.56. Muzeul de Artă, Brașov

Fig. 4.57. Autoportret 1952, [2]

La 19 aprilie 1953, când eram în penultima clasă de liceu (fig. 4.58), obțineam „locul I la vioară, în cadrul fazei locale, la concursul organizat în cinstea Festivalului Mondial al Tineretului” (fig. 4.59).

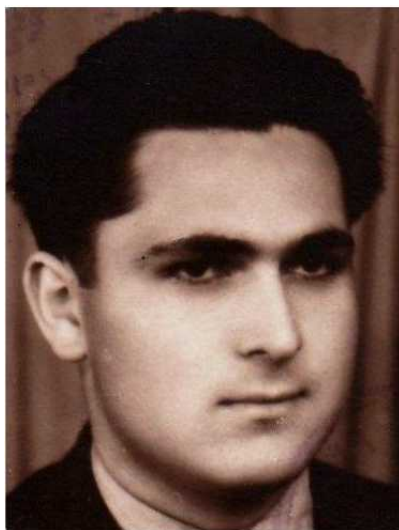

Fig. 4.58. În clasa X-a de liceu

Fig. 4.59. Diploma, pentru locul I la vioară,

Urma faza pe țară a concursului care avea loc în capitală, dar la care n-am mai fost trimis, din cauza „Originii mele nesănătoase”, cum se spunea pe atunci. Această lovitură morală m-a determinat să-mi schimb fundamental și dramatic planurile de viitor, orientându-mă spre matematici și științele exacte, la care neaveniții timpului nu aveau acces. Și astfel, în loc să ajung la conservator, am ales studiile tehnice ale Politehnicii bucureștene. Bucureștiul mi-a oferit însă concerte de la Ateneu, la care eram nelipsit și participarea directă, ca viorist, în paralel cu studiile universitare, în cadrul „Orchestrai Simfonice a Studenților din București”, sub bagheta ilustrului dirijor Nicolae Boboc.

Iată, în cele ce urmează, câteva tablouri pe care le-am primit de la Tarasov, (fig. 4.60)-(fig. 4.65) și care aparțin perioadei brașovene a pictorului.

Fig. 4.60. Stradelă în Brașov.

Fig. 4.61. Biserica Neagră, Brașov.

Fig. 4.62. Cort în pădure

Fig. 4.63. Luminiș

Fig. 4.64. Dealurile Hobanului

Fig. 4.65. Valea Oltului.

În anul 1957, maestrul (fig. 4.66) a făcut o scurtă vizită în Constanța, prilej cu care mi-a adus drept cadou, partitura „Capriciului Vienez” al lui Kreisler (fig. 4.67), și pe care a așternut dedicația (fig. 4.68): „Amintire din partea primului profesor de violină, dragului elev din trecut, Gary Kümbetlian. S. Tarasov Constanța, 26 August 1957”.

Fig. 4.66. Autoportret, 1957 [2]

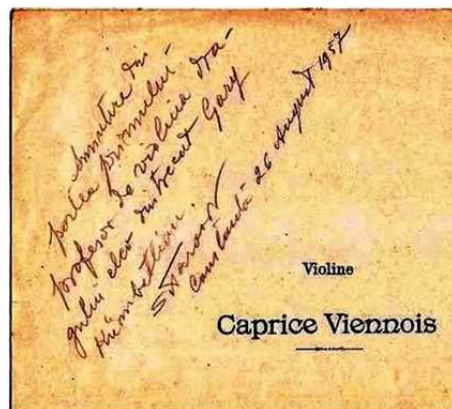
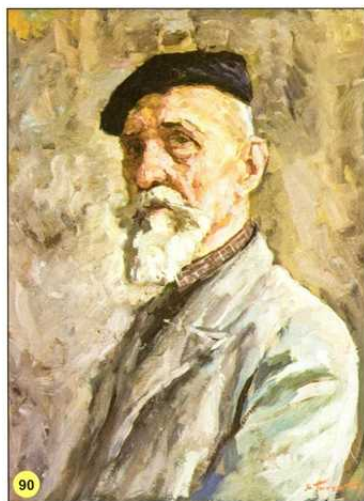
Fig. 4.67. Partitura „Capriciului Vienez”
al lui Kreisler

Fig. 4.68. ...cu dedicația

... și alte două autoportrete din aceeași perioadă, 1957: (fig. 4.69) și (fig. 4.70).

Autoportret (1957)

Fig. 4.69. Muzeul de artă Tulcea

Autoportret

Fig. 4.70. Muzeul de artă Brașov.

În vara anului 1959 după absolvirea facultății (fig. 4.71), în drum spre Sibiu, l-am vizitat din nou pe maestru (fig. 4.72), la Brașov.

Fig. 4.71. În vara anului 1959

Fig. 4.72. Maestrul la Brașov

Fig. 4.73. Vază cu flori.

Vizita mea l-a bucurat nespus de mult. Ne-am reamintit de anii petrecuți în Constanța și am depănat amintiri. La sfârșitul vizitei, când ne-am luat rămas bun, mi-a dăruit tabloul alăturat (fig. 4.73).

A fost ultima dată când l-am văzut pe pictor în viață (fig. 4.74) și (fig. 4.75).

În anul 1960, Tarasov și-a pictat ultimul său autoportret (fig. 4.76). La 18 ianuarie 1961, Stavru Tarasov a trecut în neființă, devenind nemuritor în conștiința semenilor săi. În vara aceluiași an se încheia și cariera mea violonistică în urma unui accident de motocicletă, poate ca un semn postum din partea maestrului, nemulțumit că trădasem, sacrificasem și jertfisem vioara, pe altarul științelor exacte.

Fig. 4.74. Autoportret, 1959 [2]

Fig. 4.75. Tarasov, 1959, văzut de Ștefan Mironescu

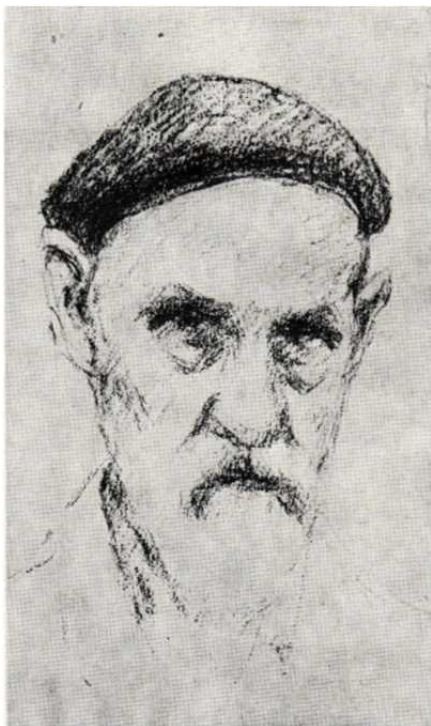

Fig. 4.76. 1960, Ultimul autoportret [2]

EPILOG

În anul 1968, cu prilejul aniversării a 85 de ani de la nașterea pictorului, s-a organizat la Constanța o mare expoziție retrospectivă, cu ocazia căreia au vorbit criticul de artă Ion Frunzetti (fig. 4.77), discipol al Academicianului George Oprescu (fig. 4.78) și fost elev al lui Tarasov la Târgu Ocna, și doamna Florica Postolache (fig. 4.79), directoarea de atunci a muzeului de artă, prilej cu care a apărut și monografia „S.Tarasov” a domniei sale (fig. 4.80).

Monografia cuprinde și următorul INDICE de Muzeu și Colecții (fig. 4.81)

În perioada anilor 1968-1974 s-au organizat expoziții retrospective în mai multe orașe din țară, ca de exemplu la Muzeul de Istorie și Științe Naturale „Vasile Pârvan” din Bârlad (noiembrie 1968), Muzeul de Artă din Craiova (martie-aprilie 1969), Muzeul Brăilei (septembrie 1969), Muzeul Județean Brașov (ianuarie 1973), muzeul județean din Sfântul Gheorghe (octombrie 1974) și în multe alte locuri din țară.

În anul 1983 a fost organizată la Brașov o mare expoziție, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea pictorului [7].

Fig. 4.77. Criticul Ion Frunzetti

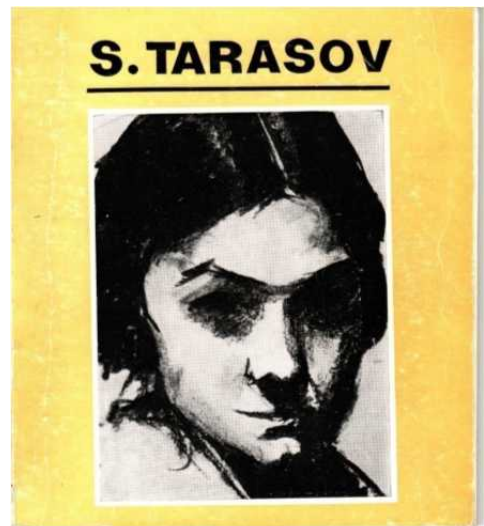

Fig. 4.78. Acad. George Oprescu

Fig. 4.79. Florica Postolache

Fig. 4.80. Monografia
„S.Tarasov”

Indice de muzee și colecții

1. ALEXANDRESCU DRAGOȘ	București	45, 52
2. BĂNEASU ALEXANDRU	București	17, 44
3. BERNFELD EDUARD	București	38, 79
4. BOIU MIHAI	București	60, 2 (grafică)
5. BOTOCAN VALERIU	Tulcea	39
6. CARAGEA FLORIN	Constanța	18, 24, 30, 32, 35.
7. COMINO LIA	București	16
8. CONSTANTINESCU-IAȘI PETRE	București	6, 7
9. DAIA ALEXANDRU	București	27
10. DOBRESCU-PURICE LUCIA	București	53
11. EMINESCU GHEORGHE	București	46
12. GEORGESCU NICOLAE	Constanța	19
13. KÛMBETLIAN GARABET	Constanța	34
14. HRISTU GHEORGHE	Constanța	43
15. MUZEUL DE ARTĂ BRAȘOV	Brașov	64, 68, 95
16. MUZEUL DE ARTĂ CONSTANȚA	Constanța	14, 28, 83
17. MUZEUL R. S. ROMANIA	București	59, 66
18. MUZEUL VASILE PÎRVAN	Birlad	36
19. NEAGU STELIANA	Constanța	50
20. POPEEA TIBERIU	București	40
21. POPESCU ION	Constanța	15, 29
22. PROFIT ROMEO	Constanța	48
23. REBEGEA LUCIA	București	25
24. ROLLEA LUCREȚIA	București	62, 82, 87.
25. SĂLCEANU GRIGORE	Constanța	55
26. SĂRBU ELIZA	București	3
27. STĂNESCU AUREL	București	47
28. STRATIENCO ELENA	Constanța	1, 33, 51, 54.
29. TARASOV CONSTANȚA	Brașov	2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 20, 21, 22, 23, 26, 31, 37, 42, 49, 56, 57, 58, 61, 63, 65, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94. (pictură) 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. (grafică)
30. VASILESCU GHEORGHE	Constanța	13, 41

Fig. 4.81. Monografia S. Tarasov, Indice de muzee și colecții.

După moartea fiicei, Zenovia Maria Tarasov (în anul 2003), întreaga operă rămasă a pictorului (aproape 100 de tablouri), dar și numeroase albume de familie și documente au intrat în patrimoniul privat de stat al Muzeului de Artă al României. În anul 2009, printr-o Hotărâre de Guvern inițiată de Ministerul Culturii la data de 7 aprilie, 83 de tablouri cu valori unitare de până la 1200 Euro și cu o valoare totală de peste 30.000 de Euro, precum și toate documentele rămase au fost transferate Muzeului de Artă din Brașov [14]-[20].

Bibliografie (cronologică)

- [1] Straje, Mihail: „*Un Pictor Dobrogean: Stavru Tarasov*”. Ed. „Bucovina”, București, 1932.

- [2] Postolache, Florica: „Stavru Tarasov, 1883-1961”, Catalog al Muzeului de Artă din Constanța, 1968.
- [3] Postolache, F., „Stavru Tarasov”, Revista „Tomis”, martie 1968.
- [4] Postolache, F., „Retrospectiva Stavru Tarasov”, Revista „Tomis”, octombrie 1968.
- [5] Postolache, F., „Coordonate ale creației lui Stavru Tarasov”, Comunicare, în Ședința Consiliului Științific al Muzeului de Artă din Constanța, 11.01.1969.
- [6] Șorban, Raoul, „Tonitza”, Mica Bibliotecă de Artă, Ed. „Meridiane” București, 1973.
- [7] Buta, Sanda-Maria, „Stavru Tarasov, 100 de ani de la naștere”, Muzeul Județean Brașov, Secția de Artă, 1983.

*Procesele verbale și adresele Muzeului de Artă din Constanța,
trimise familiei Kumbetlian*

- [8] Procesul Verbal nr. 14784/31.01.1968.
- [9] Adresa nr. 1346/10.12.1968.
- [10] Adresa nr. 137/08.02.1969, Dosar C/16.
- [11] Adresa nr. 449/19.05.1969, Dosar C/16.
- [12] Procesul verbal/29.08.1969.
- [13] Adresa nr. 234/28.03.1970.
- [14] Sursa DeȘtiri.ro, din 08.03.2010
- [15] Time 4 News. 09.03.2010
- [16] Brașov.Ziare.com. 09.03.2010
- [17] wwwIndex Știri.ro 09.03 și 30.12.10
- [18] Adevărul de Seară, Brașov, 08.11.2010
- [19] Ziarul Lumina.ro, Brașov, 28.12.2010
- [20] 2 online, 28.12.2010
- [21] Tavitian, S., „Armeni de Seamă din România”, vol.I, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2006.
- [22] Cruceru Florica, „Artele la Malul Mării”, Ed. Muntenia, Constanța, 2006.
- [23] Autoportretele 86-89 și 91 – Muzeul de artă Brașov
- [24] Autoportretul 90, Muzeul de artă Tulcea.

5.

OLGA (FOGARASCHER) COULIN (1875-1959)

„Olga Fogarascher (fig. 5.1) s-a născut în ziua de 27.02.1875 la Brașov, unde în paralel cu școala, a studiat și vioara. În anul 1889 (la vârsta de 14 ani) s-a mutat cu familia la Budapesta” [4].

Fig. 5.1. Olga (Fogarascher) Coulin (1875-1959)

„În anul 1892 (la 17 ani) s-a înscris la Academia de muzică din Budapesta, la clasa de vioară a celebrului vioarist, compozitor și profesor Jenő Hubay sau Eugen Huber” [4] (fig. 5.2).

„După doi ani (în 1894), la vârsta de 19 ani, Olga a absolvit cursurile de vioară (de la Academie) ca șefă de clasă, cu diplomă de excelență” [4] (fig. 5.3). (Tabloul din figura 5.2 a fost executat de viitorul ei soț, celebrul pictor Arthur Coulin, în anul 1896, când Olga împlinise vârsta de 21 de ani și este expus la „Siebenbürgisches Museum“ Gundelsheim, Bavaria) .

Fig. 5.2. Eugen Huber

Fig. 5.3. Olga Fogarascher

Fig. 5.4. Arthur Coulin

„În același an (1894), Olga îl cunoaște pe pictorul Arthur Coulin (fig. 5.4), cu care pune bazele unei sincere și fericite prietenii” [4]. (Tabloul din figura 5.4 este un autoportret din anul 1905 al pictorului, la vârsta de 36 de ani și este expus la Muzeul Național Brukenthal-MNB-din Sibiu).

„Arthur Coulin s-a născut în ziua de 20 septembrie 1869 la Sibiu. Următorii zece ani (1870-1880) și i-a petrecut cu familia la Brașov. În anul 1880, după moartea tatălui său s-a întors la Sibiu, unde a urmat cursurile liceului evanghelic Brukenthal. Aici a studiat desenul cu renumitul pictor Carl Dörschlag (fig. 5.5), care i-a apreciat în mod deosebit talentul pentru pictură” [1], [4]. (Tabloul alăturat este un autoportret al pictorului, și este expus la Muzeul Național Brukenthal).

„În anul 1888 (la vârsta de 19 ani) și-a susținut bacalaureatul și s-a înscris la Școala de Artă și Arte Decorative din Graz (Imp. Habsburgic). În toamna anului următor (1889) s-a înscris la Academia de Artă din München, la clasa de desen după model viu a pictorului Gabriel von Häckl” (fig. 5.6). (Autorul și pictorul tabloului alăturat sunt necunoscute.)

Fig. 5.5. Carl Dörschlag (1832-1917)

Fig. 5.6. Gabriel von Häckl (1843-1926)

„În anul 1890 (la vârsta de 21 de ani) A. Coulin se transferă la clasa de pictură a lui Ludwig von Loefftz (fig. 5.7), dar din cauza lipsei oricărui mijloace materiale își întrerupe studiile și se întoarce în anul 1891 la Sibiu. În anul următor (1892, la vârsta de 23 de ani) A. Coulin se mută la Budapesta, unde lucrează într-un atelier fotografic, ca retușor” [1],[4]. (Tabloul din figura 5.7 este opera lui Franck Duveneck și este expus la Cincinnati Art Museum).

Fig. 5.7. Ludwig von Loefftz(1845-1910)

„În anul 1894 Arthur Coulin (la vârsta de 25 de ani) o întâlnește la Budapesta pe Olga Fogarascher (fig. 5.8), care va avea de acum încolo o influență binefăcătoare asupra lui. După trei ani, în anul 1897, Arthur se căsătorește cu Olga (devenită Coulin), și participă cu lucrări la Expozițiile de la Budapesta și München. În anul 1898 (la 29 de ani), Arthur Coulin obține o bursă

de stat, cu ajutorul căreia își petrece vara în colonia de pictori de la Baia Mare” [1], [4]. (Desenul alăturat aparține lui A. Coulin și este datat 1906).

“În anul 1900 (la vârsta de 31 de ani) A. Coulin primește o altă bursă de stat, cu ajutorul căreia călătorește în Italia, unde pictează la Cervara di Roma (fig. 5.9)” [1], [4].

„În ianuarie 1901 familia Coulin se întoarce la Brașov, unde Arthur C. va lucra într-un atelier, împreună cu pictorul Friedrich Miess” (fig. 5.10) [1], [4]. (Fotografia din figura 5.10 aparține familiei Coulin, Germania) .

„În anul următor (1903), Muzeul Național Brukenthal îi cumpără lui A. Coulin tabloul Țărănci din Țara Bârsei ” (fig. 5.11) [1], [4].

Fig. 5.8. Olga Coulin

Fig. 5.9. Cervara di Roma

Fig. 5.10. Fam. Coulin cu Friedrich Miess (1854-1935).

Fig. 5.11. Țărănci din Țara Bârsei

„În anul următor (1904), A. Coulin împreună cu Octavian Smigelschi (fig. 5.12), încep pictura murală a iconostasului din Catedrala Ortodoxă din Sibiu” (fig. 5.13) [1], [4].

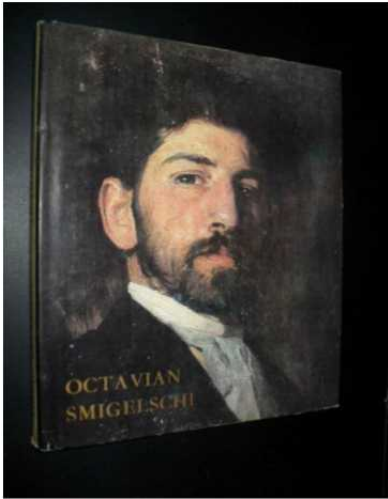

Fig. 5.12. Octavian Smigelschi

Fig. 5.13. Catedrala Ortodoxă din Sibiu

„În anul 1905 A. Coulin expune tablouri la Sibiu, Brașov și Budapesta, iar după încheierea lucrărilor la Catedrală, vizitează Viena. În februarie 1907 călătorește la München. În ianuarie-februarie 1908 vizitează Berlinul, iar în toamna aceluiași an se mută cu familia la Roma. Tot în același an (1908)

finalizează—în mărime naturală—și tabloul soției sale Olga șezând în fotoliu, cu vioara sprijinită pe genunchi” (fig. 5.14) [1], [4] (Muzeul N.Brukenthal, Sibiu).

„În anul 1910 A. Coulin participă la Marea expoziție de artă de la Berlin și la cea din Budapesta și finalizează ultimul său autoportret (fig. 5.15, la Siebenbürgisches Museum, Gundelsheim, Bayern, Deutschland). În anul următor 1911, la 42 de ani, termină Cina cea de Taină pentru altarul din Hendorf, iar Olga Coulin își desăvârșește studiile de vioară la Academia di Musica, din Roma [1], [4].

Fig. 5.14. Olga Coulin

Fig. 5.15. Arthur Coulin-Autoportret, 1910

„ În anul 1912 Arthur Coulin participă cu lucrări la Expoziția Societății Artiștilor Germani de la Roma. În iulie se întoarce la Sibiu, în august – septembrie este chemat la Stettin pentru a picta niște portrete, iar în

octombrie pleacă la Heidelberg pentru un tratament medical, „o infiltrație a vârfului limbii”. La Heidelberg se constată că nu mai există salvare. Este operat, dar părăsește pentru vecie lumea culorilor lui, în 9 noiembrie 1912, la numai 43 de ani” [1], [4] .

După moartea soțului ei, Olga Coulin părăsește Italia și se întorce cu cei doi copii (băieți) la Sibiu, într-un apartament de la etajul I al unei case cu un etaj, cu mai mulți chiriași, din strada Tribunei nr. 21, în plin centrul Sibiului. Întâmplarea face ca în anul 1925 familia mamei mele să se mute alături, la nr.19, devenind vecină de casă cu Olga Coulin (fig. 5.16).

Fig. 5.16. Sibiu, str. Tribunei 19 și 21

În anul 1947 (la vârsta de 11 ani) părinții m-au trimis la Sibiu (la bunica maternă Paula), unde m-au înscris în prima clasă a liceului Brukenthal. Întrucât în Constanța studiasem timp de cinci ani vioara cu pictorul și vioristul Stavru Tarasov și cu profesorul Aur Alexandrescu, era firesc să continui în același timp și lecțiile de vioară. Știind că în casa vecină locuiește profesoara de vioară Olga Coulin, am fost prezentat acesteia.

Fig. 5.17. Stavru Tarasov

La 72 de ani, aplecată de spate, Olga Coulin avea încă energia, voința și puterea de a cânta Dumnezeuiește și a se ocupa de elevii ei. Am studiat cu ea timp de trei ani piese din repertoriul ei preferat: Dublul concert al lui Bach, romanțele (și concertul pentru vioară în Re-major) ale lui Beethoven, concertul pentru vioară al lui Brahms și multe alte pagini celebre din repertoriul viorii.

Fig. 5.18. Olga Coulin în 1947, la 72 de ani

La sfârșitul studiilor, în anul 1950, când împlineam 14 ani iar doamna Coulin 75, eram capabil să susțin un concert pretențios și exigent. Facsimilul alăturat din ziarul german al Sibiului din 13 mai 1950 (fig. 5.19) este un reportaj al unei serbări școlare, în cadrul căreia am „interpretat romanța în Fa-major pentru vioară și pian a lui Beethoven”. Din rândurile de mai jos rezultă că la pian era marele compozitor, organist, pianist și profesor Fr. Xaver Dressler.

Fig. 5.19. Facsimil din ziarul Neuer Weg Sibiu, 13 Mai 1950

Bibliografie minimală

- [1] Krasser, Harald, „*Arthur Coulin*”, Editura Meridiane, București, 1970.
- [2] Myss, Walter, „*Siebenbürger Sachsen Lexikon*”, Thaur bei Innsbruck, 1993.
- [3] Kludenbach, „*Musikgeschichtliche Studien*”, 4a-c, Bd.3, 1999-2002.
- [4] *** „*Arthur Coulin*”, Catalog, Muzeul de Artă Brașov, 2009.
- [5] *** Arhiva familiei Kumbetlian.

6.

FRANZ XAVER DRESSLER, UN MUZICIAN DE EXCEPȚIE (1898-1981)

„Franz Xaver Dressler (fig. 6.1) s-a născut în ziua de 19.11.1898 la Aussig an der Elbe (în Bohemia Cehă). Primele noțiuni de teorie muzicală, solfegiu și orgă le-a primit de la tatăl său, Ferdinand Dressler” [1].

„Plecă apoi (între 1919 și 1921) la Praga, unde studiază „Istoria Muzicii” cu Arnold Schering (fig. 6.2), „Pianul” cu Otto Weinreich și „Orga” cu Karl Straube” (fig. 6.3), [1].

„În anul 1922 studiază „Muzica bisericească” la Leipzig și în același an este numit în calitate de cantor și organist al parohiei asociate „Catedralei Evanghelice Luterane” din Sibiu (fig. 6.4), (fig. 6.5), post în care va rămâne titular până în anul 1970” [1]

„În același an (1922), Franz Xaver Dressler (fig. 6.6) este numit și profesor de muzică la Liceul Brukenthal (fig. 6.7), post în care rămâne până în anul 1955, cu excepția unei perioade de câțiva ani (1950-1954), când este arestat din motive „politice” și încarcerat fără judecată la șantierul „Canalului” (mai 1950-iulie 1951) și la Pitești (august 1952-iulie 1954)” [1]

„În anul numirii sale în postul de profesor (1922), Franz Xaver Dressler a înființat „Corul de băieți Brukenthal”, care a rămas activ până în anul 1948.

În anul 1931 Dressler a înființat „Corul Bach din Sibiu”, pe care l-a dirijat și îndrumat până în anul 1965.

În anul 1942 a înființat „Orchestra Simfonică din Sibiu”, pe care a dirijat-o până în anul 1948, când a fost preluată de municipalitate „ [1].

Fig. 6.1. Franz Xaver Dressler

Fig. 6.2. Arnold Schering (1877-1941)

Fig. 6.3. Karl Straube (1873-1950)

Karl Straube

Fig. 6.4. Catedrala Evanghelică Luterană

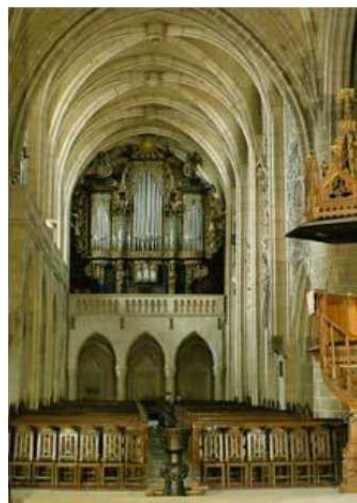

Fig. 6.5. Interiorul Catedralei

Fig. 6.6. Franz Xaver Dressler

Fig. 6.7. Liceul Brukenthal din Sibiu

L-am cunoscut pe Franz Xaver Dressler în toamna anului 1947, când mi-a devenit profesor de muzică în clasa întâia (“PRIMA”) a liceului „Brukenthal”, al cărui elev devenisem în acel an.

Profesorul selecționa atunci instrumentiști pentru o nouă orchestră simfonică. În ce mă privește, studiasem timp de cinci ani vioara în Constanța, cu violistul și pictorul Tarasov și cu profesorul Aur Alexandrescu și continuam studiul vioarei la Sibiu cu Olga Coulin (fig. 6.8), văduva pictorului Arthur Coulin.

Orchestra se pregătea să participe în noiembrie 1947 la susținerea oratoriului „Messias” al lui Georg Friedrich Händel și în luna decembrie a aceluiași an la reprezentarea „Oratoriului de Crăciun” al lui Johann Sebastian Bach, care urmau să fie cântate în Catedrala Evanghelică. După verificările de rigoare am fost declarat apt, selecționat și atașat orchestrei la vioara I-a. Atmosfera cu Dressler la pupitru și elevul său Helmuth Plattner (fig. 6.9) la orgă era pur și simplu mirifică.

Fig. 6.8. Olga Coulin

Pluteam pur și simplu pe un „portativ” muzical de excepție luminat de aura inspirației lui Händel și Bach, talentul dirijoral al lui Dressler, energia radiantă a orgii lui Plattner, armonia orchestrei simfonice, vocile Dumnezești ale corului, soliștilor și solistelor de excepție, dintre care străluceau Anton Schlezak în rolul Evanghelistului și vocile feminine ale Marth(a)ei Kessler și Emiliei Petrescu-Cironeanu. În anii următori am mai cântat în *Johannespassion* al lui J.S.Bach (martie 1948 și 1950) și în reluările „Oratoriului de Crăciun” din decembrie 1948 și 1949. Astfel de trăiri mistice au transformat copilul (de 11-14 ani) din mine, pentru tot restul vieții, într-o ființă cu o hiperreceptivitate și sensibilitate la „frumos” și „echilibru” care transcendentă cu mult vârsta mea de atunci.

La serbările școlare Dressler mă acompania la pian. În anii 1947-1950 am interpretat împreună pagini nemuritoare din literatura viorii. Articolul alăturat (fig. 6.10) descrie o astfel de serbare organizată de Dressler, în care am interpretat împreună *Romanța în Fa-major* a lui Beethoven.

Fig. 6.9. Helmuth Plattner

Fig. 6.10. Articolul din Neuer Weg, sâmbătă 13 mai 1950

Fig. 6.11. Institutul Teologic Evanghelic, Sibiu

„În anul 1955 Dressler a devenit conferențiar la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu (fig. 6.11) (până în 1965), dirijând în continuare și Corul Filarmonicii din Sibiu (până în 1970).

În această perioadă de timp și-a continuat activitatea concertistică în țară și străinătate (în cele două Germanii, Austria, Elveția, Danemarca, Cehoslovacia, Ungaria și SUA)“ [1].

În perioada studenției mele (1954-1959) am avut marea fericire să-i urmăresc concertele de orgă susținute între anii 1955 și 1959 la ATENEU (fig. 6.12) când am avut prilejul de a schimba și câteva impresii cu Domnia Sa.

Între anii 1955 și 1976 Dressler a funcționat în paralel și în calitate de Conferențiar la Facultatea Teologică-Evanghelică din Cluj (fig. 6.13).

Fig. 6.12. Clădirea Ateneului Român

Fig. 6.13. Facultatea Teologică-Evanghelică din Cluj

În anul 1979 Franz Xaver Dressler a emigrat în Germania. În toată cariera sa profesorală a format numeroși organiști, printre care cei mai cunoscuți au fost Helmuth Plattner (fig. 6.14) și Horst Gehann (fig. 6.15).

Fig. 6.14. Helmuth Plattner

Fig. 6.15. Horst Gehann

„Opera sa muzicală este impresionantă. A scris numeroase studii și articole, printre care și un serial despre construcția orgilor din România. A scris muzică de teatru pentru „FAUST”-ul lui Goethe (1961), muzică vocal-simfonică (o suită în 1957, o cantată în 1959 și un oratoriu în 1965), muzică simfonică (o simfonie în 1959, Tripartita în 1966 și o rapsodie în 1977), muzică de cameră (10 compoziții), muzică pentru cor (32 de compoziții),

muzică vocală (14 compoziții) ș.a., în total peste 70 de compoziții (titluri) de întindere și amploare diferită.

Franz Xaver Dressler a prezentat în toată cariera lui numeroase conferințe, concerte, lecții și comunicări științifice în țară și străinătate și a fost membru al numeroase jurii naționale și internaționale (la Praga, Dresda., Regensburg, Gotha, etc) ale concursurilor muzicale” [1] .

Franz Xaver Dressler a fost membru al Johann Sebastian Bach-Gesellschaft Leipzig; casa natală a lui Bach în Eisenach (fig. 6.16) și Georg Friedrich Händel-Gesellschaft din Halle-Saale (fig. 6.17).

Fig. 6.16. Bachhaus in Eisenach

Fig. 6.17. Händelhaus in Halle-Saale

„Franz Xaver Dressler a fost distins cu: „Meritul Cultural” clasa I-a (în anul 1968) și cu „Verdienstkreuz” clasa I-a (în anul 1973 în Germania).

Franz Xaver Dressler a murit în plină glorie (fig. 6.18) la Regensburg, în ziua de 4 octombrie 1981, la vârsta de 83 de ani.

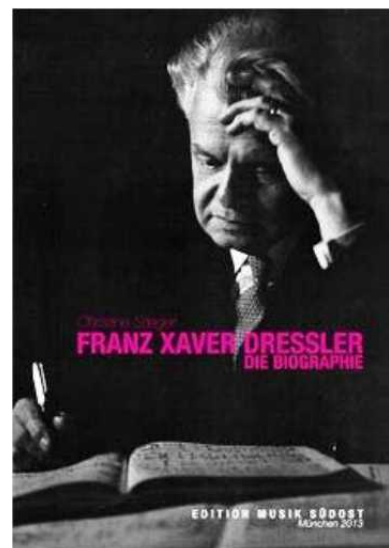

Fig. 6.18. Franz Xaver Dressler [1]

Bibliografie minimală

- [1] Stieger Christine, „*Franz Xaver Dressler. Die Biographie*”, Verlag Edition.Musik Südost München, 2013, ISBN 978-3-939041-16-0.
- [2] Teutsch, Karl, Artikel „*Dressler*”, în *Lexicon der Siebenbürgen Sachsen*, Thaur bei Innsbruck 1993: S.108.f.
- [3] Wikipedia, „*Franz Xaver Dressler*”, http://ro.wikipedia.org/wiki/Franz_Xaver_Dressler
- [4] Arhiva familiei Kumbetlian.

7.

ECATERINA SĂNDULESCU (1904-1988), PROFESOARA MEA

Ecaterina Săndulescu s-a născut în ziua de 11 octombrie 1904 la Movilița, Vrancea (fig. 7.1) „Viața i-a fost marcată, de mică, de evenimente tragice. A avut zece frați. Nouă dintre ei au murit de mici, iar al zecelea, la 36 de ani” [1], [2].

„La 16 ani (în 1920) este studentă la „litere și filosofie”, colegă cu Vladimir Streinu (fig. 7.2), Șerban Cioculescu (fig. 7.3) și George Călinescu (fig. 7.4)” [1], [2].

Fig. 7.1. Ecaterina Săndulescu

Fig. 7.2. Vladimir Streinu

Fig. 7.3. Șerban Cioculescu

Fig. 7.4. George Călinescu

„Se atașează de Mihail Dragomirescu (fig. 7.5), pe care-l consideră mentor și protector” [1], [2].

„La absolvire în 1925 (la 21 de ani), Tudor Vianu (fig. 7.6) o sfătuiește să-și înceapă cariera în provincie. Îl ascultă și pleacă la Râmnicu Sărat” [1], [2].

Fig. 7.5. Mihail Dragomirescu

Fig. 7.6. Tudor Vianu

„Colaborează cu note, recenzii și poezii la numeroase gazete culturale. Este trimisă la Craiova, ca profesoară la Liceul de Fete „Regina Elisabeta” (fig. 7.7), dar se îmbolnăvește de tuberculoză, trebuind să se interneze în sanatoriile din Brașov și Geoagiu. Aici are o aventură amoroasă, încheiată brusc și tragic, cu sinuciderea iubitului ei” [1], [2].

Fig. 7.7. Liceul de Fete „Regina Elisabeta”, Craiova

„După însănătoșire, în anul 1926 (la 22 de ani), obține un post de titulară la liceul „Domnița Ileana” din Sibiu (fig. 7.8), Aici publică în „Viața literară”, „Sibiul literar”, „Adevărul”, „Curentul”, „Falanga”, „Universul”, „Convorbiri literare” „Hyperion” ș.a.” [1], [2].

Fig. 7.8. Liceul „Domnița Ileana” din Sibiu (în prezent Universitatea L.B.).

„Tot aici i se va publica în anul 1930 (la 26 de ani) volumul de poezii „Spleen” (fig. 7.9), cu dedicația: *Mamei închin aceste gânduri ale singurătății*

mele” [1],[2], și pe care mi-l va face cadou mai târziu (în anul 1950), cu dedicația (fig. 7.10): *Mult noroc, la cei 14 ani îți urează profesoara ta, Ec. Săndulescu.*

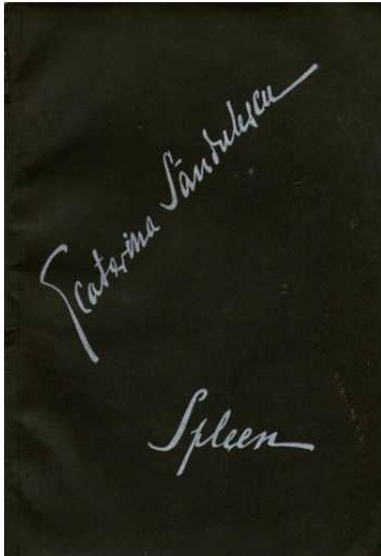

Fig. 7.9. Volumul de poezii „Spleen”

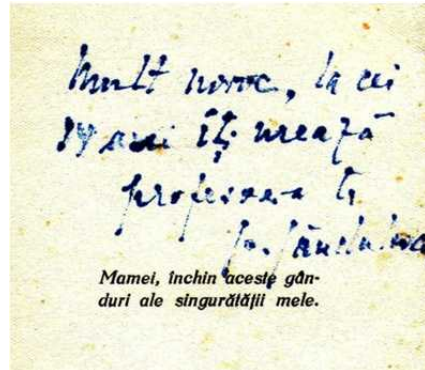

Fig. 7.10. Dedicățiile poetei Ec. Săndulescu

„În Sibiu se căsătorește cu locotenentul Celestin Catrinaru. Este obligată să-și urmeze soțul la Bacău, dar se întoarce din nou la Sibiu, în anul 1931 (la 27 de ani). Se dedică din nou muncii, scrie, și publică.

În anul 1934 (la 30 de ani) își urmează soțul la București, și face naveta la Ploiești”. [1], [2].

„Aici este apreciată de Ioan A. Basarabescu (fig. 7.11) care-i laudă creațiile literare. Este recunoscută drept „un poet mare” de însuși Miron Nicolescu” (fig. 7.12) [1], [2].

Fig. 7.11. Ioan A. Basarabescu

„În anul 1935 (la 31 de ani) publică împreună cu Margareta Miller-Verghy antologia: „Evoluția scrisului feminin în România”, cu o prefață a lui Eugen Lovinescu” (fig. 7.13) [1], [2].

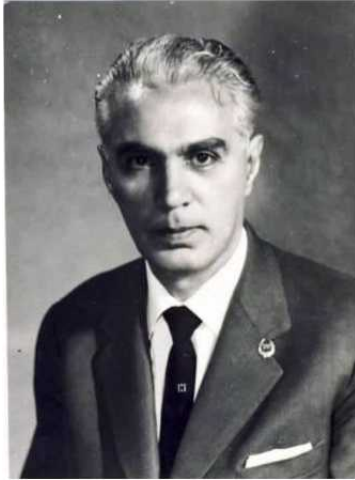

Fig. 7.12. Miron Nicolescu

Fig. 7.13. Eugen Lovinescu

În anul 1936 îi apare la București volumul „NEMESIS” (fig. 7.14), pe care mi-l va face cadou în anul 1950, cu dedicația (fig. 7.15): *Lui Gary Kūmbetlian de la profesoara lui de română Ecaterina Săndulescu, 14.III.1950, la Sibiu.*

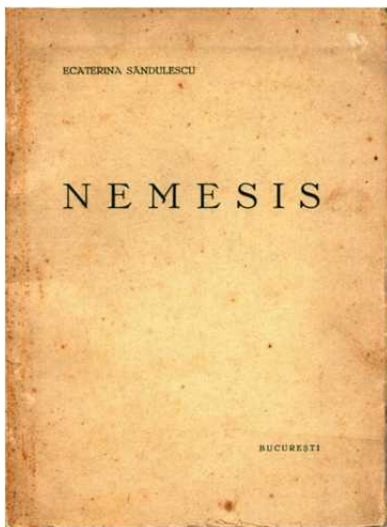

Fig. 7.14. Volumul de poezii „NEMESIS”

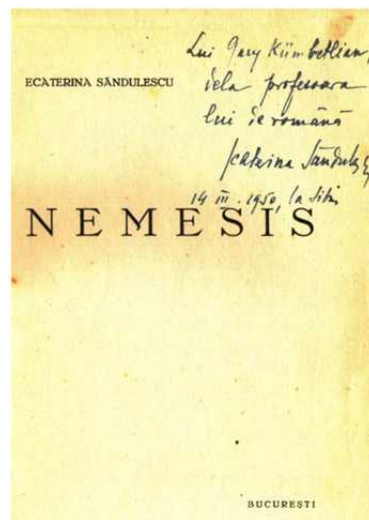

Fig. 7.15. Dedicția autoarei

„După încă un an de navetă (1936/37) la Buzău, se întoarce din nou la Sibiu în 1937 (la 33 de ani). În vara anului 1938 organizează un congres al profesorilor de română și face o excursie în Italia.

De această dată, își propune să ridice în Parcul „Sub Arini” din Sibiu, bustul în bronz al lui Mihail Eminescu. Organizează o chetă, strânge bani și comandă sculptorului Radu Moga lucrarea” [1], [2].

Fig. 7.16. Bustul lui Mihail Eminescu din Sibiu.

„Dezvelirea statuii are loc în toamna anului 1938 (când împlinise 34 de ani), (fig. 7.16). Cu acest prilej participă o asistență selectă, în frunte cu Mircea Eliade (fig. 7.17),

Ion Minulescu (fig. 7.18), Ioan A. Basarabescu și alții, cel care ține cuvântarea de inaugurare fiind însuși Cezar Petrescu (fig. 7.19)” [1], [2].

„După refugiu la Universitatea clujească din Sibiu, în 1940, participă la cursurile și seminariile profesorilor clujeni, îndeosebi ale lui D.D. Roșca (fig. 7.20), dar se apropie mult și de Lucian Blaga (fig. 7.21).” [1], [2].

Fig. 7.17. Mircea Eliade

Fig. 7.18. Ion Minulescu

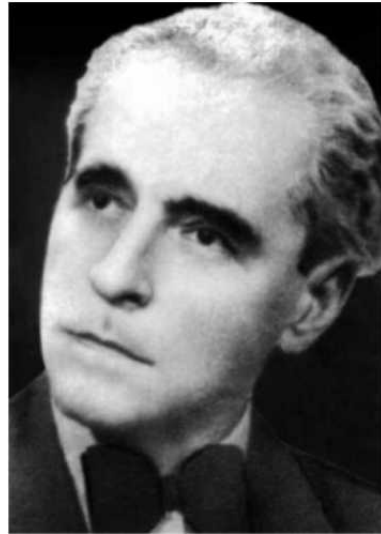

Fig. 7.19. Cezar Petrescu

Fig. 7.20. D.D. Roșca

Fig. 7.21. Lucian Blaga

„În anul 1942 primește o nouă lovitură; vestea morții soțului Celestin pe frontul de est. Se înscrie ca infirmieră la Crucea Roșie, dar nu rezistă efortului decât trei luni.

În anul 1943 îi apare la Sibiu volumul *De ziua mamei*” [1], [2].

„În anul 1945 este numită în funcția de director la Liceul de fete. Înfiiințează un cenaclu cu Radu Stanca (fig. 7.22), Ștefan Augustin Doinaș (fig. 7.23) și alții, la care participă și Lucian Blaga”. [1], [2].

Fig. 7.22. Radu Stanca

Fig. 7.23. Ștefan Augustin Doinaș

„La sfârșitul aceluiași an s-a deplasat la Mediaș cu Șt. A. Doinaș, Radu Stanca și Ion Negoïtescu (fig. 7.24), unde a conferențiat despre *Terapeutică Poeziei*” [1], [2].

Fig. 7.24. Ion Negoïtescu

Între anii 1947 și 1950 i-am fost elev la „Secția germană” a Școlii generale nr.1 din Sibiu (la care se redusese Liceul Brukenthal în urma „reformei” din 1948). În prima oră de clasă ne-a dat ca temă pentru a doua zi, să scriem o frază formată numai din verbe. Colegii au scris „frazе” cu 2-3 verbe. Eu am scris două pagini, folosind toate verbele posibile și care începea cam așa: „M-am jucat, m-am spălat, m-am culcat, am adormit, am visat, m-am trezit, m-am sculat, etc., etc., etc.

Pentru această „performanță” am primit nota 10, laude aduse de față cu bunica mea maternă și –în vara anului 1950-volumele amintite mai sus.

„Ecaterina Săndulescu a rămas în Sibiu până după pensionare, în anul 1969 (la 65 de ani), după care s-a mutat la București. Acolo i-au mai apărut volumele de versuri: „Cântecul spiralelor” (1969) „Omul din vis” (fig. 7.25), poem în proză (1973) și „Din umbra umbrelor” (1981)”. [1], [2].

„În anul 1974 a tradus volumul: „Der Nussbaum, Welt der Wortlosen” (“Nucul, lumea celor ce nu cuvântă”) al lui Emil Gârleanu (7,26).

A murit „acolo”, la București, în 24 august 1988“[1], [2].

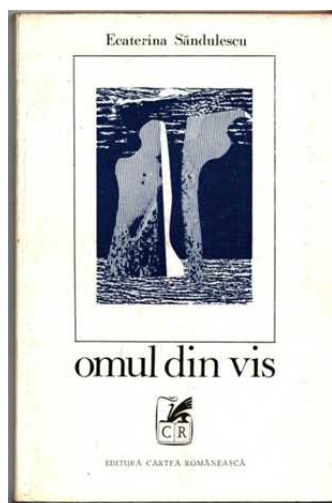

Fig. 7.25. Volumul „Omul din vis”

Fig. 7.26. Emil Gârleanu

Bibliografie

- [1] Piru, Al., *Varia*, Editura Eminescu, București, 1972.
- [2] Cistelean, Al., *O simbolistă amărâtă (Ecaterina Săndulescu)*, Studia Universitatis Petru Maior – Philologia, issue: 15/2013, pages: 5-11, on www.cceol.com.
- [3] Arhiva familiei Kumbetlian.

8.

POETUL ȘI PROFESORUL GRIGORE SĂLCEANU (23 APRILIE 1901-19 IULIE 1980)

Grigore Sălceanu (fig. 8.1) s-a născut în 23 aprilie 1901 la Galați.

Începând cu anul 1922 a urmat studiile la Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din București (fig. 8.2) și apoi la Sorbona (fig. 8.3).

La terminarea studiilor s-a întors în țară, unde a fost numit profesor de franceză la Liceul Mircea cel Bătrân (fig. 8.4) din Constanța.

Fig. 8.2. Universitatea din București

Fig. 8.1. Grigore Sălceanu

Fig. 8.3. Sorbona

Fig. 8.4. Liceul Mircea cel Bătrân din Constanța.

„Sălceanu (fig. 8.5) este autorul a numeroase volume de poezii, poeme și piese de teatru în versuri, publicate începând cu anii perioadei interbelice, ca: *Fierbea az-noapte marea* (1933)” [2], „*Nopti pontice*, apărută în anul 1937 și republicată în 1969 în Editura Pentru Literatură, cu o prefață semnată de Șerban Cioculescu (fig. 8.6) (fostul său coleg de facultate), *Furtuna* (piesă în versuri, 1937), *Fata de împărat* (poem premiat de Academia Română în anul 1941), *Poemul creațiunii* (1943), *Pe un țărm de mare* (piesă în versuri, 1943), *Iluzia* (piesă în versuri, 1944) și *OVIDIUS* (tragedie în 5 acte, în versuri, 1958). Ulterior urmau să mai apară *Hyperion* (piesă în 5 acte), *În larg* (piesă în 4 acte), *Decebal* (dramă istorică în 5 acte), un volum de traduceri din lirica franceză (Victor Hugo, Alphonse de Lamartine, Leconte de Lisle și Paul Verlaine), precum și un volum de traduceri în limba franceză din poeți români, cuprinzând: *Luceafărul* lui Mihail Eminescu, pastelurile lui Vasile Alecsandri, *Miorița* și *Meșterul Manole* [2].

Fig. 8.5. Grigore Sălceanu

Fig. 8.6. Șerban Cioculescu

Tragedia „Ovidius” a lui Grigore Sălceanu a fost pusă în scenă, în anul 1957, la Teatrul din Constanța, (fig. 8.7) cu prilejul împlinirii a 2000 de ani de la nașterea poetului exilat, cu prestația de excepție a marelui actor Constantin Codrescu (fig. 8.8) în rolul lui Ovidius (fig. 8.9).

Fig. 8.7. Teatrul Național din Constanța

Fig. 8.8. Constantin Codrescu

Fig. 8.9. Statuia lui Ovidius

În perioada anilor 1950-54 am avut fericirea să fiu elevul la limba și literatura franceză, al lui Grigore Sălceanu. În ultima lecție festivă ne-a sfătuit să ne așezăm „masa de lucru” astfel, încât să avem mereu în câmpul nostru vizual verdeață și flori (fig. 8.10). Ne-a șoptit acest sfat cu convingerea unei dorințe testamentare. M-a marcat profund și n-am putut s-o uit nicicând.

În anul 1967 Grigore Sălceanu mi-a dat un exemplar din „Ovidius” (fig. 8.11), cu o dedicație (fig. 8.12) care mi-a relevat încă odată spiritul lui, de fin observator al sufletului elevului.

În anul 1969, cu prilejul reeditării, am primit de la Maestru un exemplar din „Noți Pontice” (8,13), cu o dedicație (fig. 8.14) soției mele și mie.

Fig. 8.10. În curtea casei.

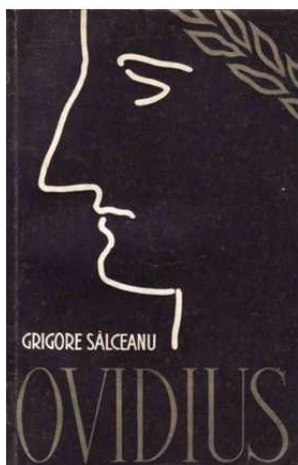

Fig. 8.11. OVIDIUS, coperta

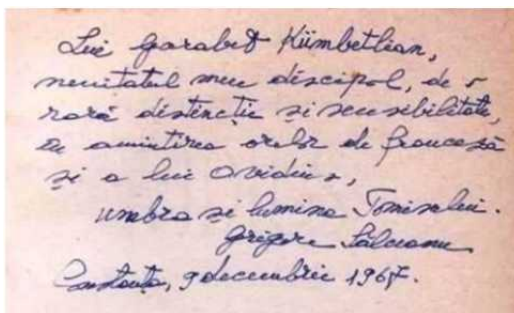

Fig. 8.12. Dedicția poetului Gr. Sălceanu pe subcoperta volumului OVIDIUS

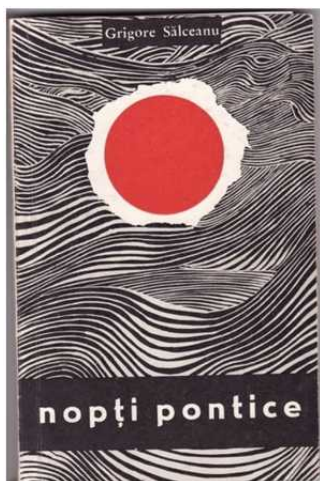

Fig. 8.13. Noți pontice, coperta

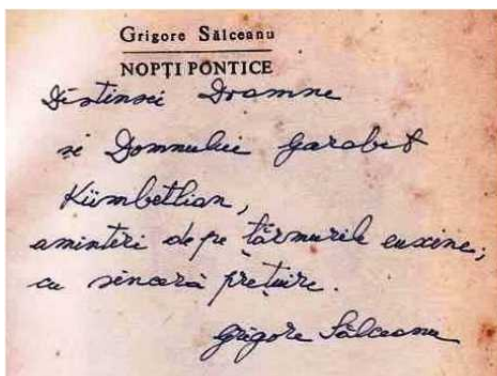

Fig. 8.14. Dedicția Maestrului pe subcoperta volumului Noți Pontice

Mi-l amintesc, când la o vârstă destul de înaintată, în zilele de vară, venea împreună cu soția pe promontoriul plajei „Tataia”, unde își instala fotoliul pliant, așezându-se și privind marea ore întregi, în liniște și reculegere. Soția și ea în vârstă, dedicată până la sacrificiu poetului, stătea în tot acest timp în picioare, în spatele fotoliului, sprijinindu-se cu mâinile de spătarul lui și veghiind asupra poetului, care nu-i mai era soț, ci idol. A murit la 19 iulie 1980, la vârsta de 79 de ani.

Nu-l putem omagia pe Grigore Sălceanu, decât cu propriile sale versuri finale din tragedia OVIDIUS, versuri puse pe buzele unui get, dar care au valoarea unei veritabile mărturisiri:

*„Și spune tuturoră că Tomisul, cetatea
În care ani de-a rândul și-a dus singurătatea,
Se va mândri de-a pururi că falnicul ei zid
A răsunit de pașii poetului Ovid.”*

(Grigore Sălceanu, „OVIDIUS”)

Bibliografie selectivă minimală

- [1] Sălceanu, Grigore, „*Ovidius*”, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958.
- [2] Sălceanu, Grigore, „*Noapți pontice*”, Editura pentru literatură, București, 1969, cu o „Prefață” de Șerban Cioculescu.

9.

TINEREȚEA MEA LA CONSTANȚA (1950-1954) ȘI BUCUREȘTI (1954-1959)

În toamna anului 1954 începea, fără să-mi dau seama, o a treia etapă interesantă și fericită a vieții mele, în cadrul Politehnicii Bucureștene (fig. 9.1). Interesantă din mai multe puncte de vedere; în primul rând colegii. Mulți dintre ei cunoștințe vechi din paginile Revistei de Matematică și Fizică: Nicolae Pandrea, Silion Dinu, Florin Torjescu, Kestenband Barbu și mulți alții. Eram deci „în familie” și mă regăseam în fiecare dintre ei, cu câte o părticică a propriului „Eu”. Apoi mulți studenți bucureșteni din familii „bune”, majoritatea dintre ei cu tatăl arestat din motive politice, sau decedat în închisoare.

Fig. 9.1. Carnetul de student

O veritabilă revelație a fost descoperirea unei întregi pleiade de profesori străluciți, adevărate modele, care mi-au influențat direct și nemijlocit alegerea viitoarei cariere didactice. Aș dori să-i amintesc aici într-o ordine cronologică pe matematicianul Dumitru Flondor, pe Mihai Botez, care prin talentul său pedagogic a făcut ca Geometria descriptivă să ni se pară simplă, pe Gh. D. Simionescu (fig. 9.2), care a suplinit în mod strălucit lipsurile noastre din liceu în domeniul analizei matematice, pe Nicolae Stănescu, care ne-a predat un curs superb de fizică „romanțată”, însoțit continuu de elemente istorice, pe Suzana Gâdea care a fost un pedagog desăvârșit, născută pentru a fi profesor, în ciuda destinului ei social ratat, pe marele mecanician, profesor și pedagog Alexandru Stoenescu (fig. 9.3), datorită căruia am îndrăgit cum nu se putea mai mult mecanica teoretică, pe profesorul Gheorghe Buzdugan (fig. 9.4), care a rămas toată viața mea modelul pe care am dorit să-l urmez, datorită cursului clar, frumos, inteligibil, sobru, serios, profund și temeinic, pe care ni l-a predat, pe Gheorghe Manea (fig. 9.5), care venea cu rigoarea germană a Charlottenburg-ului unde studiasse, pe profesorul Vârcol care ne-a inițiat cu răbdare și pricepere în înțelegerea teoriei mecanismelor, pe Andrei Țugulea (fig. 9.6), care a predat unor „nespecialiști” un curs superb și la obiect de electrotehnică, cu ajutorul teoriei câmpurilor și calculului operațional, pe Dan Ștefănescu, cu inteligența sa narativă remarcabilă, pe tânărul și strălucitul Faibiș care ne-a inițiat în hidraulică cu ajutorul celui mai potrivit instrument matematic specific disciplinei (calculul în complex), pe Constantin Aramă (fig. 9.7), care ne-a făcut să ne îndrăgim specialitatea, pe profesorul Stamatescu, care punea mare preț pe judecata studentului, pe George Bărănescu (fig. 9.8), datorită cursului său ordonat și organizat și pe mulți alții care ne îndrumau cu răbdare pașii la seminarii și lucrări. Cuvintele, oricât de elogioase la adresa lor, nu vor putea ilustra niciodată bogăția zestrei materiale, spirituale și ideatice pe care ne-au transmis-o.

Fig. 9.2. Profesorul Gh. D. Simionescu

Fig. 9.3. Alexandru Stoenescu

Fig. 9.4. Gheorghe Buzdugan

Fig. 9.5. Gheorghe Manea

Fig. 9.6. Andrei Țugulea

Fig. 9.7. Constantin Aramă

În paralel cu studiile profesionale continuam să cânt la vioară, în cercuri restrânse din București și începând cu anul II de studii, în „orchestra studenților”, condusă de un mare și entuziast dirijor, Nicolae Boboc. Era o altă experiență, față de cea sobră și mistic medievală sibiană. Boboc promova romantismul, cântam „Neterminata” lui Schubert (fig. 9.9), simfoniile lui Brahms (fig. 9.10) și uverturile la operele lui Wagner (fig. 9.11).

Fig. 9.8. George Bărănescu

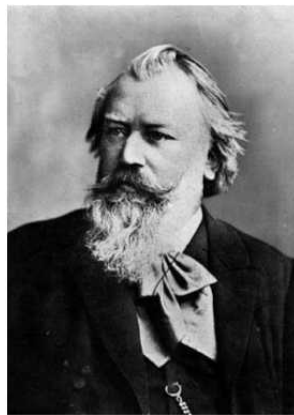
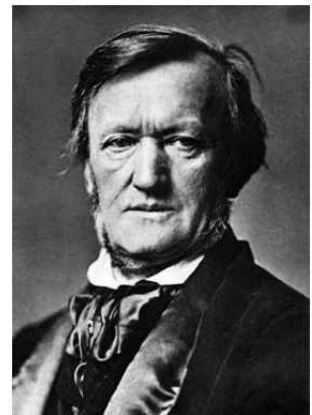
Fig. 9.9. Franz t
SchuberFig. 9.10. Johannes
Brahms

Fig. 9.11. Richard Wagner

Fig. 9.12. Ada Brumaru

În felul acesta descopeream pentru prima oară frumusețea romantismului reflectat în muzică, măiestrit și cu sensibilitate transpus în proză de Ada Brumaru (fig. 9.12) (soția profesorului Blumenfeld) în cartea sa „Romantismul în muzică” (pe care am citit-o pe nerăsuflăte ulterior, în 1962, după absolvirea facultății), precum și măreția „poemelor muzicale” ale lui Wagner, acest titan al „epicului eroic”.

În concluzie, experiența studenției „bucureștene” a reprezentat atunci pentru mine o culme, o încununare a existenței profesional-spirituale, căreia nu-i puteam imagina alternative.

Absolvind facultatea cu o medie mare, am fost convocat împreună cu alți colegi la Institutul de Studii și Proiectări energetice (ISPE), pentru a semna o cerere de angajare în echipa de proiectare a Hidrocentralei de la Porțile de Fier. Întrucât însă provincialilor nu li se asigura cazarea, am cerut să fiu repartizat în orașul meu de baștină.

Am revenit, repartizat, la Constanța, în cadrul „Întreprinderii de electricitate”. Întreprinderea nu era în profilul meu profesional și deci nu-mi putea oferi satisfacții. În primul an am fost stagiar în cadrul unei centrale electrice cu cazane și turbine cu abur, apoi șeful unui atelier de confecționate metalice pentru electrificări rurale și în sfârșit inginer de serviciu la Centrala electrică Ovidiu. Era cumplit. Încercam să evadéz - fără speranțe - pentru a evita o compromitere profesională.

Din fericire, la cinci ani după absolvirea facultății l-am cunoscut de profesorul Lucius Săveanu, care devenise între timp șeful Catedrei de Fizică a Institutului Pedagogic din Constanța (fig. 9.13) și care mi-a propus să funcționez ca asistent în cadrul Catedrei pe care o conducea. Am funcționat astfel patru ani ca asistent la plata cu ora și apoi în cumul, în cadrul catedrei domniei sale, primii mei patru ani de ucenicie în învățământ.

În anul 1966, mi s-a propus să preiau directoratul Liceului Industrial Energetic din Constanța (fig. 9.14) , (fig. 9.15) nou înființat. Am acceptat, doar cu gândul că voi putea preda cursul de Rezistența materialelor, în amintirea modelului pe care mi-l sădise în subconștient profesorul Buzdugan; ceea ce s-a și întâmplat.

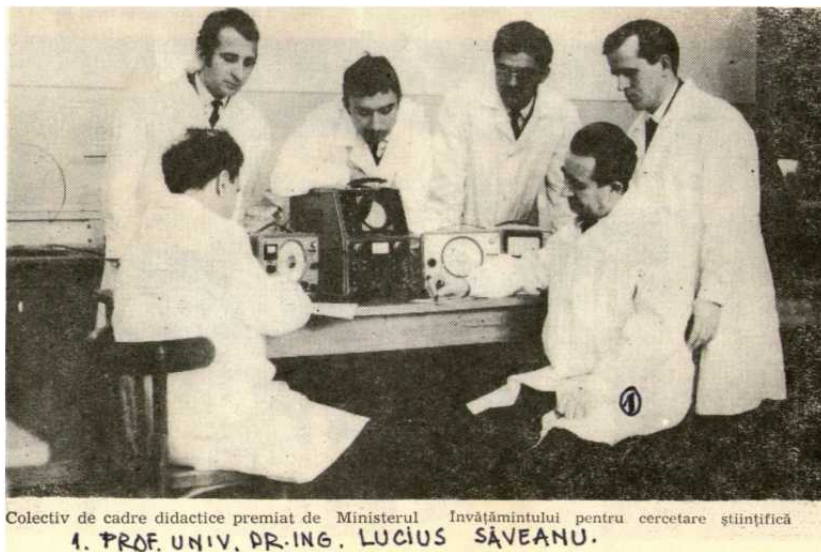

Fig. 9.13. Catedra de fizică a Institutului Pedagogic din Constanța

Fig. 9.14. Directorii Liceului Energetic

PERIODA	DIRECTORI
1966 - 1973	KUMBETLIAN GARABET
1973 - 1982	MOGA EUGEN
1982 - 1987	CRÎNGU LAURENȚIA
1987 - 1989	TĂGĂRȚĂ CONSTANTIN
1989 - 1998	MOGA EUGEN
1998 - 2004	CRÎNGU LAURENȚIA
2004	TODOSICIUC BORIS
2004 - 2012	GRIGOREANU CAMELIA
2012 -	NIȚU CLAUDIA

Fig. 9.15. Liceul Industrial Energetic

Fig. 9.16. Institutul de Marină

Fig. 9.17. Laborator de Rezistența materialelor

În anul 1972 s-a înființat Institutul de Marină (fig. 9.16), care-mi oferea posibilitatea realizării integrale a năzuințelor mele profesionale. Ca urmare am părăsit direcția liceului și am concurat pe un post de șef de lucrări la disciplina „Mecanică”; iar în anul următor am preluat cursul de Rezistența materialelor (fig. 9.17), căruia i-am rămas fidel până la pensionare.

10.

CUM L-AM CUNOSCUȚ PE DAN BARBILIAN (1895-1961)

Printre „dascălii” de mare valoare și de înalt profesionalism pe care i-am avut ca „model” în liceu, a fost, indiscutabil și profesorul meu de limba și literatura română, Vladimir Robu, un om de largă respirație și cultură generală, pătruns și îndrăgostit de materia lui.

Doctorand al academicianului Iorgu Iordan (acesta, la rândul-i, fost student al lui Garabet Ibrăileanu), urma să publice peste ani, în calitate de coautor împreună cu mentorul său, în anul 1978 în Editura Didactică și Pedagogică, volumul de mare valoare „Limba Română Contemporană”. De la Vladimir Robu am aflat pentru prima oară de opera literară a poetului-matematician Ion Barbu (după numele bunicului său, pe care și-l alesese ca pseudonim).

Un lanț de coincidențe a făcut să-mi amintesc ulterior cu nostalgie de profesorul meu, dar pe o cale inversă, avându-l ca protagonist pe același matematician-poet Dan Barbilian. În anul 1956, când eram student în anul II de facultate, citisem într-o revistă că Dan Barbilian obținuse Premiul Academiei pentru lucrarea sa „Teoria Aritmetică a Idealurilor în Inele Necomutative”, ceea ce îmi aducea aminte indirect, de orele de literatură română ale lui Vladimir Robu.

În perioada aceea locuiam, ca student în București, pe strada Dragoș Vodă 17 din „Precupeții Vechi”, la doamna Gabrian, blănăreasă iscusită și cu o clientelă selectă. Printr-o coincidență, împărțeam camera cu un tehnician sas, Bluoss Hans, cu care aveam privilegiul să-mi exersez cunoștințele de limbă germană, dobândite în perioada frecventării claselor de gimnaziu de la liceul Brukenthal din Sibiu. Cumpăram amândoi „Neue Berliner Illustrierte”, citind și comentând articolele din revistă.

Oglinda de probe a doamnei Gabrian se afla chiar în camera noastră. Din acest motiv, doamna Gabrian își planifica ședințele de probă ale clientelor ei în perioadele din cursul zilei în care eram plecați de acasă. Într-una din seri când ne-am întors, gazda noastră ne-a povestit că una din clientele ei a văzut pe masă revistele germane, manifestându-și dorința să-i cunoască pe

cei ce le citesc. La explicațiile gazdei, clienta a declarat că ea însăși este de origine germană și i-ar face plăcere să schimbe câteva impresii cu noi în limba lui Goethe. Zis și făcut.

În ziua stabilită de comun acord între doamne am rămas acasă, așteptând vizita. La ora stabilită doamna a apărut împreună cu soțul ei, un domn la vreo 60 de ani cu trăsături interesante, dar care impunea o anumită distanță între el și cei din jurul lui. Doamna s-a prezentat, spunând că o cheamă Gerda și este soția profesorului Dan Barbilian. Am înlemnit ca străfulgerat de un șoc electric de înaltă tensiune, nevenindu-mi să cred că mă aflu în preajma poetului și matematicianului, de care ne vorbise de atâtea ori la orele de literatură română profesorul nostru Vladimir Robu. Refuzam să-mi cred ochilor și respingeam idea că m-aș afla într-un spațiu temporal real (fig. 10.1).

Figura 4. La Congresul de Matematică de la București (1956), împreună cu profesorul Grell de la Berlin

Fig. 10.1. Dan Barbilian (Ion Barbu), așa cum l-am cunoscut eu.

Am îngănat câteva cuvinte care s-ar fi dorit convențional laudative la adresa matematicianului-poet și am bâiguit niște fraze în limba germană, de al căror conținut și sens nu-mi mai amintesc nimic. Electrizat și paralizat într-un corp pe care nu-l mai simțeam ca fiind al meu, am revenit din transă abia după plecarea soților Barbilian. Și așa se încheia călătoria mea în timp, de la orele din urmă cu doi ani ale profesorului Vladimir Robu la transfigurarea lor într-o realitate incredibilă, neverosimilă și imaginară, pe care nu eram capabil s-o deosebesc de prezentul trăirilor de atunci.

Dan Barbilian s-a născut la 18 martie 1895 și a murit în ziua de 11 august 1961, la vârsta de 66 de ani.

11.

FRAȚII SARIAN

„Familia Sarian a fost numeroasă, iar membrii ei sunt răspândiți în multe țări din lume, ca Franța, Canada, Rusia, Letonia, România, Bulgaria și Argentina.

Capul familiei Sarian din România a fost Mardiros Sarian. Acesta s-a stabilit în jurul anului 1850 în Dobrogea, venind dinspre Constantinopol. Mardiros a fost angajatul firmei engleze „Peter and Son”, care a construit calea ferată Constanța-Cernavodă. După încheierea lucrărilor la calea ferată, Mardiros s-a mutat în Constanța, împreună cu soția sa, o armeană din Trabzon (Turcia). Familia Mardiros Sarian a avut trei copii, doi băieți (Setrac și Misac) și o fată (Esther). Misac Sarian s-a căsătorit cu Epraxia Stefanian și a devenit tatăl a patru băieți: Mikayel (Mihail sau Miche), Vaschen, Mardiros și Ardașes (Ardaș). Toți au devenit ingineri, dar Miche și Ardaș au urcat treptele cunoașterii pe cea mai înaltă treaptă, aceea de profesor și respectiv conferențiar universitar. Despre ei va fi vorba în cele ce urmează” [1].

„Mikayel (Miche) Sarian (fig. 11.1) s-a născut la 30 septembrie 1902 în comuna Grădina din Dobrogea (fig. 11.2), unde tatăl său deținea o mică moară mecanică” [1].

Fig. 11.2. Comuna „Grădina”

Fig. 11.1. Mikayel Sarian (1902-1990)

Fig. 11.3. K.H. Zambaccian

„La vârsta de 7 ani a fost trimis la școală, la Constanța, unde a locuit în gazdă la familia lui K.H.Zambaccian (fig. 11.3), rudă din partea mamei” [1].

„După absolvirea școlii primare s-a înscris la cursurile liceului „Mircea cel Bătrân” (fig. 11.4), pe care le-a întrerupt după câțiva ani din cauza primului război mondial” [1].

Fig. 11.4. Liceul (Colegiul Național) Mircea cel Bătrân din Constanța

„De teama trupelor turcești care amenințau porțile Constanței, familia Sarian s-a refugiat în Rusia, la Simferopol (fig. 11.5), (fig. 11.6), revenind în Constanța, după încheierea ostilităților” [1].

Fig. 11.5. Simferopol (punctul roșu)

Fig. 11.6. Simferopol (peisaj)

„Miche și-a recuperat anii de școală pierduți, absolvind liceul în anul 1922. În toți acești ani M. Sarian a participat la faza pe țară a concursului organizat de „Gazeta Matematică”, unde a obținut doi ani la rând premiul I, devansându-și astfel colegii de generație: Grigore Moisil (fig. 11.7) și Miron Nicolescu (fig. 11.8), viitori mari academicieni” [1].

Fig. 11.7. Grigore Moisil
(n.1906)

Fig. 11.8. Miron Nicolescu
(n.1903)

Într-o apreciere întocmită în anul 1922 pentru Miche Sarian, marele profesor Gheorghe Țițeica (fig. 11.9) a scris că: „Dl. M. Sarian, elev în clasa a VIII-a la liceul „Mircea cel Bătrân”, își păstrează cu mai multă autoritate și anul acesta locul întâi; lucrările sale sunt model de redactare matematică, simplă și precisă”.

Fig. 11.9. Gheorghe Țițeica

„După liceu, Miche Sarian s-a înscris la „Școala Politehnică” din București (fig. 11.10), terminând studiile în anul 1927 cu titlul de inginer electro-mecanic” [1].

Fig. 11.10. „Școala Politehnică” din București

„S-a angajat ca tânăr inginer la atelierele CFR Grivița-locomotive (fig. 11.11). În anul 1928 a fost numit inginer subinspector la Direcțiunea Atelierelelor CFR iar în anul 1931 a fost avansat la Direcția Atelierelelor CFR” [1].

Fig. 11.11. Atelierele CFR Grivița-locomotive

„La 21 ianuarie 1932 Miche Sarian s-a căsătorit cu Beatrice Akgözian” (fig. 11.12). [1]

Fig. 11.12. Beatrice și Miche Sarian

„Între anii 1932-1936 M. Sarian a fost șeful biroului tehnic la Direcția Atelierelor CFR, iar între anii 1936-1942 subșef al Serviciului Tehnic de Instalații din Direcția de Studii CFR. În perioada anilor 1942-1944 a fost Șef al Serviciului Independent al Pregătirii Profesionale a personalului CFR. Între anii 1944 și septembrie 1945 a fost consilier tehnic al CFR, iar în intervalul dintre septembrie 1945 și ianuarie 1946 a coordonat și pregătit programele analitice ale școlilor profesionale CFR” [8].

„În tot acest timp, Miche Sarian s-a evidențiat și prin bogata sa activitate didactică și științifică. În anul 1929, Mihail Sarian a fost numit asistent suplinitor la cursul de geometrie analitică, din catedra academicianului Dimitrie D. Pompeiu (fig. 11.13), de la Școala Politehnică” [7].

„În anul 1932 s-a înscris la concursul pentru ocuparea postului de asistent cu titlu provizoriu, cu lucrarea „Variația câmpului magnetic într-un punct oarecare din planul unui circuit de formă circulară parcurs de un curent și fluxul care străbate circuitul”.

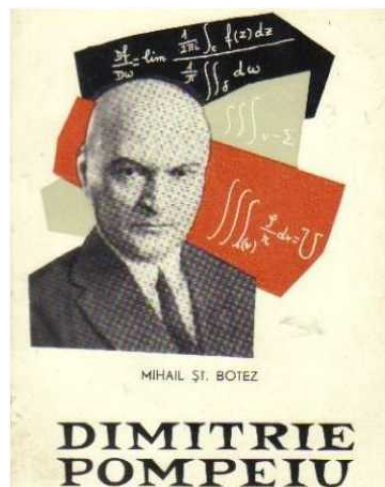

Fig. 11.13. Dimitrie Pompeiu (1873-1954)

În anul 1936, rectoratul Politehnicii a propus definitivarea pe post a lui Miche Sarian. „Raportul asupra activității D-lui inginer M. Sarian” a fost întocmit de marele profesor D.D.Pompeiu” [7], [8].

„În acest raport, deosebit de elogios, profesorul Pompeiu menționează printre altele că „...în acest timp, activitatea didactică a D-lui Sarian pe lângă profesorul titular a fost neîntreruptă și pe deplin satisfăcătoare; în misiunea sa a arătat o înțelegere desăvârșită a modului în care trebuie ordonate și predate exercițiile și aplicațiile de Geometrie Analitică și Teoria Curbelor și Suprafețelor”. Dimitrie Pompeiu menționează mai departe că,

„Bucurându-se de încrederea profesorului titular, Dl. Sarian a avut și însărcinarea de a-l suplini în timpul unui concediu...” și că „pentru a înlesni munca elevilor studioși, D-l Sarian a întocmit și două lucrări pe care le citez cu toate elogiile ce le merită:

- O culegere de exerciții și probleme de Geometrie Analitică, în care spiritul metodic și grija de a se conforma cursului se citesc la fiecare pas, și

- O expunere de geometrie elementară asupra curbilor și suprafețelor uzuale, lucrare atât de necesară (clară și scurtă)” [8].

În altă ordine de idei, profesorul Pompeiu menționează că „Dl. Sarian a luat parte în calitate de secretar, la lucrările Comisiunii pentru normalizarea simbolurilor, termenilor și formulilor întrebuințate în cursurile Școlii Politehnice și a întocmit fișe pentru termenii ce se revizuiesc în Vocabularul editat de Gazeta Matematică“. Această Comisiune își desfășura activitățile sub înaltul patronaj al Profesorului Andrei Ioachimescu (fig. 11.14)

În raport este menționat și faptul că „în sub-comisiunea de Matematică, Mecanică Teoretică și Rezistența Materialelor, formată de institutul român de organizarea științifică a muncii, D-sa lucrează la întocmirea Dicționarului Tehnic”. În concluzie, profesorul D. Pompeiu conchide că, „Dl. Sarian se recomandă deosebitei noastre atențiuni și merită, prin urmare, să fie definitivat în postul de asistent titular”. Ca urmare, în anul 1937 Mihail Sarian este numit asistent definitiv, prin ordinul semnat de rectorul N.Vasilescu Karpen (fig. 11.15).

Fig. 11.14. A.Ioachimescu (1868-1943)

Fig. 11.15. N. V. Karpen

„În anul 1940 profesorul Pompeiu s-a pensionat, în locul său fiind numit în calitate de „profesor suplinitor”, prin ordinul Direcțiunii Învățământului Superior din Ministerului Educațiunii Naționale, tânărul inginer Mihail Sarian. Un an mai târziu, în 1941, Miche Sarian a fost numit Șef de Catedră și Profesor Suplinitor la cursul de „Geometrie Analitică”.

În același an, la 31 martie 1941, Miche Sarian este rugat prin adresa 001739 să comunice Rectoratului prin acte doveditoare, până la data de 3 aprilie a.c., dacă soția sa este creștină sau s-a botezat în religia creștină, în cazul în care ar fi de origine etnică evreiască, precum și religia copiilor”.

Probabil că funcționarii vremii de atunci nu știau că Regatul Armean a fost primul în istorie care s-a declarat Creștin în anul 301, cu 20 de ani înaintea Imperiului Bizantin al lui Constantin cel Mare. Profesorul Sarian se conformează și răspunde că: „soția mea, Beatrice Sarian este de religie creștină gregoriană, după cum pot dovedi cu extrasul de căsătorie no. 71/4333 din 4 febr. 1939” cu precizarea că „No.71 este al registrului stării civile pe anul 1932 pentru căsătoriți (ianuarie 21)”. În același context, la 26 iunie 1941 Sarian comunică rectoratului, la cererea acestuia, că „sunt căsătorit, nu am copii și nici casă de locuit”.

La data de 18 februarie 1942, M. Sarian este numit conferențiar suplinitor la catedra de Matematici Superioare și Aplicate. Ca urmare concepe un memoriu justificativ, prin care solicită un număr sporit de ore pentru disciplinele catedrei. În anul 1943 Miche Sarian solicită să fie transferat la catedra de mașini a Politehnicii, unde lucrează în calitate de „Conferențiar suplinitor” la Cursul General de Mașini. În anul 1948, Miche Sarian este încadrat ca profesor suplinitor la catedra de „Mecanică Tehnică”, în cadrul Facultății de Electrotehnică, iar în anul 1949, ca profesor suplinitor la Catedra de Matematică-Fizică-Mecanică și Rezistența Materialelor de la Facultatea de Chimie Industrială. În anul 1951 Miche Sarian este titularizat în calitate de Profesor pentru disciplina Mecanică și Rezistența Materialelor, la Facultățile de Metalurgie și Chimie Industrială” [7], [8].

„Începând cu anul universitar 1952/53 Miche Sarian a renunțat la funcțiile legate de inginerie și cercetare, pe care le cumula în cadrul „Ministerului Industriei Metalurgice” (fig. 11.16) și s-a consacrat definitiv activității de profesor universitar și șef de catedră. În același an 1952, este delegat decan al Facultății de Metalurgie, iar în anul 1953 este numit Profesor și Șef al Catedrei de Mecanică la facultatea de Metalurgie. În anul 1956 M.Sarian a fost numit decan la Facultatea de Metalurgie a Institutului Politehnic București” [8].

Ministerul Metalurgiei și
Construcțiilor de Mașini

Fig. 11.16. Ministerul Industrii Metalurgice

Miche Sarian a scris și publicat numeroase studii, monografii, cursuri universitare și culegeri de probleme. El este coautor la „Culegerea de probleme de mecanică” vol.1-2, (E.D.P. Buc. 1960), prim autor împreună cu academicianul Radu Voinea ș.a. la „Culegerea de probleme de mecanică” vol.II, (E.D.P. Buc. 1963) și unic autor al cursului de „Mecanică”, apărut în Editura Didactică și Pedagogică (E.D.P.) din București, în trei ediții: 1961, 1962 și 1965 (fig. 11.17). [8]

Profesorul Miche Sarian a slujit cu abnegație Învățământul Superior, timp de peste 40 de ani, până la pensionare. S-a stins din viață în ziua de 21 iulie 1990 (fig. 11.18).

Fig. 11.17. M. Sarian, *MECANICA*

Fig. 11.18. Mormântul Prof. Mihail Sarian

Ardașes (Ardaș) Sarian (fig. 11.19) s-a născut tot în comuna „Grădina”, în ziua de 16 octombrie 1912.

„După absolvirea cursurilor primare la o școală din Constanța, s-a înscris la un liceu din Pitești, dar și-a încheiat studiile la liceul „Spiru Haret” din București” (fig. 11.20). [1].

Fig. 11.19. Ardaș Sarian
(1912-1998)

Fig. 11.20. Liceul „Spiru Haret”
din București

„După absolvirea liceului s-a înscris ca student la „Facultatea de Metalurgie” a Politehnicii bucureștene, ale cărei cursuri le-a absolvit cu mare succes, în preajma celui de-al doilea război mondial. După absolvirea facultății a lucrat în calitate de „Șef de Atelier” la „Uzinele Malaxa”(fig. 11.21) între anii 1939-1945, apoi în calitate de „Conducător tehnic” la „Filatura Atlantic” din Galați (între 1945-1948), și de „Șef de Secție” la turnătoria de oțel a „Uzinelor Malaxa”, denumite între timp „23 August”. [1].

Fig. 11.21. „Uzinele Malaxa”

„După aceea s-a mutat pentru un timp la „Uzinele Vulcan” (fig. 11.22), și mai apoi la „Institutul de Cercetări Metalurgice”. În anul 1943 s-a căsătorit cu Sonia Zervantian, cu care a avut doi copii, Mihai Eduard (născut la 3 martie 1944) și Andrei (născut la 26 septembrie 1945)” [1].

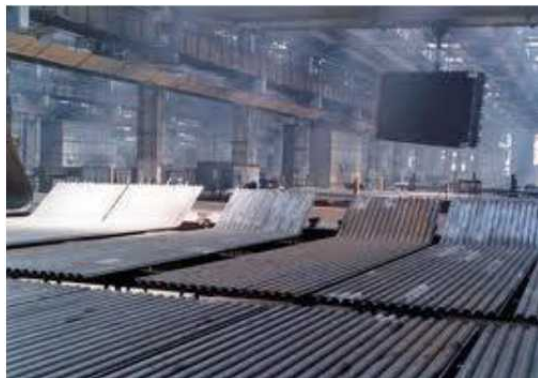

Fig. 11.22. Uzinele Vulcan

„În toată această perioadă a activității sale, A. Sarian a făcut parte din Comitetul de Conducere al Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR)” (fig. 11.23) [8].

Fig. 11.23. Sediul AGIR, București

„În paralel cu activitățile sale legate de inginerie și cercetare, Ardaș a desfășurat și o bogată activitate didactică, fiind încadrat în anul 1949 mai întâi ca asistent al profesorului Popovici la „Catedra de Tehnologie Mecanică” a Facultății de Mecanică din „Institutul Politehnic București” și

mai apoi pe un post de „conferențiar suplinitor” la disciplina „Tehnologie Mecanică” în cadrul aceleiași catedre” [7], [8].

„Între anii 1951-1954, Ardaș Sarian a scris și publicat lucrări științifice, tratate, monografii și cursuri universitare, dintre care amintim cele patru volume (cca 900 de pagini) ale tratatului de „Tehnologia Metalelor”, în colaborare cu M. Tănăsescu. În anul 1957 Ardaș Sarian a publicat în „Editura Tehnică” din București, în colaborare cu inginerul Claudiu Ștefănescu, volumul intitulat „Defectele pieselor turnate” [7], [8].

„La data de 1 octombrie a aceluiași an (1957) a fost eliberat din funcția de conferențiar, iar în anul 1960, Ardaș Sarian s-a stabilit cu familia în Argentina” [1].

Pe vremea când eram student în anul II la Facultatea de Mecanică (fig. 11.24), mi-a fost profesor la cursul de „Tehnologie”. Când am completat rubrica examenului din carnetul de student (fig. 11.25), neștiind care dintre frați este, am înscris în dreptul numelui său inițiala „M”, crezând că este Miche Sarian. Când mi-a trecut calificativul și semnătura, profesorul a corectat greșeala, înscriind peste „M” litera „A”. În felul acesta mi-am dat seama, că de fapt profesorul meu nu este Miche, ci Ardaș(es) Sarian, fratele lui Miche.

Fig. 11.24. Carnetul de student

STUDII
1955./1956...

EXAMENE

Nr. crt.	Obiectul	Numele profesorului sau conferențiarului	Nota obținută	Data prezentării la examen	Semnătura examinatorului
1	Limba română	prof. Striker	Bună	2.1.1956	[Signature]
2	Tehnologie	ing. A. Sarian	Bună	5.1.1956	[Signature]

Fig. 11.25. Fila cu Examenele din anul universitar 1955/56

„În anul 1965, Ardaș Sarian s-a stabilit cu familia în Canada, la Toronto (fig. 11.26). Acolo a pus bazele unei întreprinderi de construcții metalice, specializată în producerea de armături pentru construcții din beton armat” [1], [8].

Fig. 11.26. Toronto

„În aceeași perioadă a intrat în relații de afaceri cu vestitul industriaș și filantrop armean Alex Manoogian (fig. 11.27) din Detroit (fig. 11.28), care l-a sprijinit să intre cu produsele sale pe piața americană. Într-un final a vândut întreprinderea unei firme americane și s-a pensionat” [1], [8].

Fig. 11.27. Alex Manoogian

Fig. 11.28. Detroit

Ardaș Sarian a fost un puternic stâlp de susținere al comunității armenice din Canada. Lui i se datorează și ridicarea în Toronto a Catedralei Armene „Sfânta Treime” (fig. 11.29), a cărei sfințire a avut loc în prezența Catolicosului Vasken I-ul al tuturor armenilor (fig. 11.30), prieten bun cu Ardașes Sarian, încă de pe vremea când erau amândoi în România, la București.

Fig. 11.29. Catedrala „Sfânta Treime” din Toronto

Fig. 11.30. Catolicosul Vasken, asistat de R.Bedrosian și A.Kümbetlian, în Constanța.

Bibliografie minimală

- [1] Șahazizian, Laniș, Anton, „Doi reprezentanți ai învățământului tehnic superior din România: frații Ardașes și Mihail Sarian”, ziarul Ararat, Anul IX, nr. 14 (155), 16-31 iulie 1998.
- [2] Căuș, Bogdan, „Figuri de armeni din România”, Editura Ararat, București, 1997
- [3] Jeamgocian, Edvard, „Sarian.jpg”, internet, march, 6, 2013.
- [4] Ceaușu, V., <http://us-g5.mail.yahoo.com/neo/launch>
- [5] Enescu, Niculae, Colecția personală de fotografii.

- [6] Cazazian, M., St., http://en.wikipedia.org/wiki/Alex_Manooogian
- [7] Internet, „Pagini de Istorie“, Institutul Politehnic București”, 1922-1956.
- [8] Kumbetlian, G., Ceaușu, V., Enescu, N., „*Profesorul Mikayel Sarian*”, în „Studii și Comunicări/DIS”, Vol.VI/2013, pag.431-437, Academia Română, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii, Divizia de Istoria Științei, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013.

12.

SUREN CEDIGHIAN (1902-1995), INGINER, CERCETĂTOR, OM DE ȘTIINȚĂ ȘI INVENTATOR

1. COPILĂRIA

„Suren Cedighian (fig. 12.1) s-a născut la 17 martie 1902 în orașul Constanța, ca al 10-lea copil din familia sa (din care doar trei au atins și vârsta majoratului: fratele mai mare, Manuc, sora mai mare, Azniv (fig. 12.2), și Suren)” [3], [4].

Fig. 12.1. Suren Cedighian

Fig. 12.2. Sora lui, Azniv

„Familia sa descindea din înaintași armeni ortodocși, meșteșugari și comercianți pietrari, originari din localitatea Harput (fig. 12.3), din vecinătatea graniței cu Siria”.[3],[4].

„După primul masacu din Armenia, din 28 octombrie 1895 și care s-a soldat cu mai mult de 300.000 de victime, familia s-a refugiat și s-a regrupat după februarie 1900 la Constanța. În actul oficial „Autorizațiune de stabilire“

(fig. 12.4) care li s-a eliberat după ce au cumpărat o proprietate în orașul Constanța, se menționează, că familia „Cedigioglu este de origine armeană“ din imperiul otoman” [2], [6].

Fig. 12.3. Localitatea Harput

Fig. 12.4. Autorizațiune de stabilire

2. STUDIILE

„Suren Cedighian a urmat cursurile școlii primare de pe lângă Biserica Armeană din Constanța (fig. 12.5),

după care, s-a înscris, pentru cursurile secundare la Școala germană din Constanța (fig. 12.6), unde a fost obligat să refacă ultimii doi ani ai școlii primare” (și unde, la sfatul lui de mai târziu adresat tatălui meu, am absolvit și eu doi ani de grădiniță și prima clasă primară, între anii 1941 și 1944).

Fig. 12.5. Biserica Armeană din Constanța

Fig. 12.6. Școala germană din Constanța

Ca urmare a celui de-al doilea masacu, din 1915 și care s-a soldat cu mai mult de un milion și jumătate de victime, în primăvara anului 1916, când trupele turcești au ajuns la porțile Constanței, familia Cedighian a luat din nou calea refugiului pe traseul Tulcea – Odessa – Rostov pe Don, stabilindu-se în următorii doi ani în localitatea Nahicevan (fig. 12.7), cu o populație majoritar armeană. [3], [4].

Fig. 12.7. Nahicevan

Aici, Suren Cedighian a urmat din nou cursuri elementare în limbile rusă și armeană, pierzând iarăși doi ani de studii. În anul 1918 (la vârsta de 16 ani) după încheierea primului război mondial, familia Cedighian a revenit în Constanța, unde tânărul Suren, care nu absolvise încă cursurile liceale, a urmat în particular, cu ajutorul unor profesori, o instruire generală intensivă timp de un an” [3], [4].

Anul următor, în 1919 (când împlinise 17 ani), fratele său mai mare Manuc, care absolvise între timp Academia comercială la Dresda, a hotărât să-l aducă și pe Suren în Germania, pentru a-i asigura o instruire superioară. Întrucât nu posedă încă un pașaport românesc, deplasarea în Germania a tânărului Suren s-a făcut cu ajutorul societății „Protecția armeană“. Tânărul Suren își făcea intrarea într-o lume aparte a civilizației Europene: Germania, Dresda (fig. 12.8), (fig. 12.9), (fig. 12.10).

Fig. 12.8. Dresden-Semperoper

Fig. 12.9. Dresden-Hofkirche**Fig. 12.10.** Dresden-Frauenkirche

La Dresda Suren a fost admis cu dispensă la o școală, care se ocupa în special de tinerii care pierduseră anii de studii din cauza războiului. Aici, Suren a absolvit cu succes cursurile liceale în anul 1923 (la vârsta de 21 de ani), obținând locul doi la examenul final. Glumind pe seama școlarizării sale elementare și liceale întârziate, Suren afirma deseori, cu un umor trist: „eu știu atâtea, pentru că am urmat de trei ori cursurile elementare“ [5].

În anii de liceu, Suren Cedighian a studiat și vioara, cu un fost șef de orchestră contemporan cu Wagner. Spre regretul profesorului, tânărul Suren s-a orientat spre studii tehnice, dar a rămas toată viața un meloman rafinat, nelipsit de la concertele de mai târziu de la Ateneul Român. Compozitorul său preferat a rămas până la moarte, Johann Sebastian Bach (fig. 12.11), iar vioristul său preferat, pentru modul în care știa să redea muzica acestuia, George Enescu (fig. 12.12)” [5].

Fig. 12.11. Johann Sebastian Bach

Fig. 12.12. George Enescu

În același an 1923, în care absolvise liceul, S. Cedighian s-a înscris la „Technische Hochschule Dresden“ (fig. 12.13), specializarea „Elektro Ingenieur“.

Fig. 12.13. Technische Hochschule Dresden

„Ca student al Politehnicii din Dresda, Suren a fost copleșit și impresionat de gradul înalt de dotare a laboratoarelor și de caracterul deosebit de instructiv al lucrărilor efectuate în cadrul acestora.

Calitatea profesorilor era impresionantă, dar cel pe care nu l-a putut uita niciodată, după cum mărturisește în memoriile sale, a fost profesorul Barkhausen, șeful catedrei de „curenți slabi“ (viitoarea electronică), descoperitorul, în anul 1919, al „efectului“ care-i poartă și astăzi numele” [5].

„Barkhausen (fig. 12.14) a reușit, să-i insuflă tânărului Cedighian dragostea pentru meserie,transmițându-i primele noțiuni și cunoștințe de bază, în tainele proprietăților magnetice ale materialelor, radiocomunicațiilor și lămpilor electronice” [5].

Fig. 12.14. Barkhausen, pe un timbru al „DDR” din 1956

Fig. 12.15. Atestatul de „Inginer Diplomat”

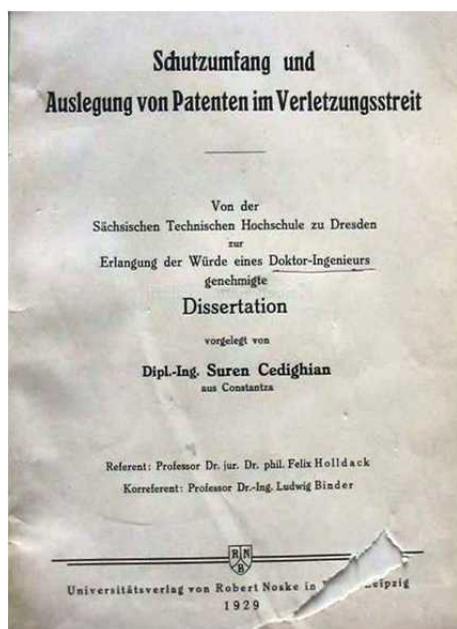
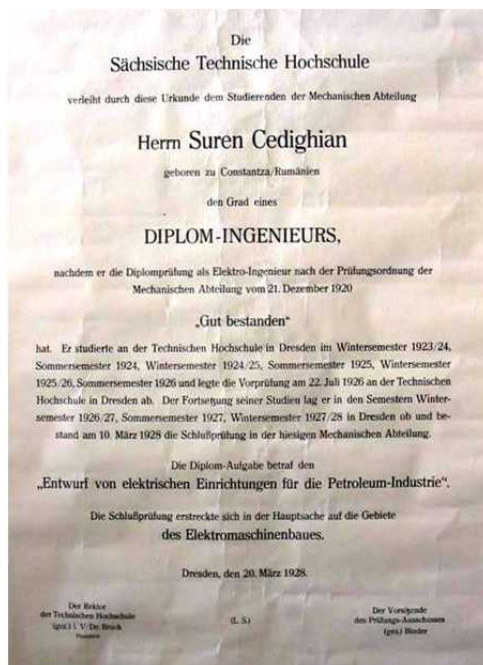

Fig. 12.16. Dizertația de doctorat

„În anul 1928 (la vârsta de 26 de ani), Suren Cedighian a absolvit facultatea, obținând titlul de „Diplom Ingenieur“ (fig. 12.15) cu lucrarea „Entwurf von elektrischen Einrichtungen für die Petroleum-Industrie“ („Proiectarea instalațiilor electrice pentru industria petrolieră“) [5].

„În anul următor (1929) la vârsta de 27 de ani, Suren C. a obținut titlul de „Doktor Ingenieur“ cu dizertația „Schutzumfang und Auslegung von Patenten im Verletzungsstreit“ (fig. 12.16) („Protecția și asigurarea patentelor în condiții de divergență“) [5], sub conducerea profesorilor dr. jurist Felix Holldack (fig. 12.17) și dr. inginer Ludwig Binder (fig. 12.18).

Fig. 12.17. dr. jur. F. Holldack

Fig. 12.18. dr. ing. L. Binder

3. ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

„După obținerea titlului de doctor inginer, lui Suren Cedighian i s-au propus imediat angajamente ferme la firme renumite ca Siemens, AEG, etc., dar a renunțat la ele pentru a se întoarce în țară, la familia sa. Sosit în țară, a fost chemat să-și satisfacă stagiul militar la artilerie, dar în urma unui aranjament al autorităților militare, a fost repartizat la marină. Odată ajuns aici, renumitul amiral Horia Măcelariu, om de mare deschidere și cultură, și-a dat imediat seama cu cine are de-a face și i-a încredințat sarcina de a preda cursuri de electrotehnică și telecomunicații ofițerilor și maiștrilor din marina militară” [2]-[5].

„Cedighian a devenit astfel lector la „Școala de ofițeri de marină“ (fig. 12.19), unde a predat timp de doi ani (1929 – 1931) cursuri de specialitate la cel mai înalt nivel, însoțite de aplicații practice și experimente, așa cum învățase în Germania” [5].

Fig. 12.19. Școala de ofițeri de marină (actualul Muzeu al Marinei) Constanța

„La 21 mai 1930 (la vârsta de 28 de ani) a devenit membru al „VDI” „Verein Deutscher Ingenieure“ (fig. 12.20) , „Asociația Inginerilor Germani“, înființată în anul 1856 la Alexisbad (Băile Alexis) în munții Harz, „în scopul promovării progresului și bunăstării în rândurile societății“ [5].

Fig. 12.20. Atestatul de membru al „Verein Deutscher Ingenieure“

În curând, ca urmare a activității sale profesionale, devine cunoscut în Constanța ca mare specialist în domeniu. În acest context îl cunoaște pe tatăl meu, cu care devine bun prieten. „Mai multe firme străine prezente în România, ca Philips, Varta, Tungsram, etc, îi fac propuneri concrete de colaborare dar refuză ofertele lor. În același an (1930), renumita firmă I.T.T. și-a realizat prima unitate de producție în România sub denumirea de „Standard – Fabrica de Telefoane și Aparate de Radio“, dar dezvoltarea activității ei în domeniul radiocomunicațiilor în România era puternic concurată de puternicele firme Marconi și Telefunken” [5].

La 2 iunie 1931 Suren Cedighian primește din partea Primăriei Constanța, în calitate de cetățean român, „Cartea de identitate“ cu numărul 815, (fig. 12.21), și-și deschide: „Biroul tehnic Dr. Ing. Cedighian S.“ [2]-[4] și [5].

Fig. 12.21. Cartea de identitate 815, eliberată de Primăria Constanța

„Aici manufacturează la scară mică radioreceptoare și anumite aparate de măsură utile în telecomunicații, ca cele pentru măsurarea caracteristicilor lămpilor electronice și altor componente de radio-receptoare. În anul 1932 (când împlinea vârsta de 30 de ani), conducerea din Anglia a corporației I.T.T., îi propune, prin unitatea sa de producție „International Marine Radio Co.“ din Southampton o colaborare, care urmărea pătrunderea companiei pe piața românească de telecomunicații. Cedighian acceptă și se supune unui amplu program de instruire și specializare, cu stagii de practică în aproape toate unitățile I.T.T. din Europa” [5].

„Timp de aproape doi ani, se specializează în „Laboratorul de Măsurări pentru Radiocomunicații“ din Paris, în laboratoarele „MBLE“ din Belgia (fig. 12.22), la Philips în Olanda, Lorenz din Germania și bineînțeles, în laboratoarele firmei din Anglia” [5].

„În memoriile sale Cedighian consemnează că, i s-a permis aproape peste tot și fără rezerve accesul la toate punctele importante ale locurilor vizitate, inclusiv cele care promovau ultimele noutăți ale aplicațiilor militare, ca de exemplu cele în care se perfecționau radiocomunicațiile pentru avioanele militare franceze. În schimb, Philips din Eindhoven cheltuia sume foarte mari pentru asigurarea calității tehnice a fiecărui produs, protejându-și în același timp secretele de fabricație” [5].

Fig. 12.22. Laboratoarele „MBLE” din Belgia

„În anul 1934 se organizează o licitație, pentru instalarea a două stații de radiocomunicații, pentru „Radio-Coasta Constanța“-lucrare majoră și pretențioasă. Cedighian participă la licitație din partea I.T.T. și o câștigă.

Aceasta a fost și prima pătrundere a I.T.T. pe piața românească de radiocomunicații. Ca urmare, I.T.T. își propune să realizeze o lucrare de calitate și performanțe tehnice deosebite, încredințând realizarea ei lui Suren Cedighian. Lucrarea a fost finalizată la termen, în condițiile unei recepții tehnice deosebit de exigente și amănunțite. Ca urmare a calității tehnice deosebite a lucrării, I.T.T. a primit ulterior toate comenzile pentru echipamente și instalații de radiocomunicații din România, prin atribuire directă, fără licitații“ [5].

„Au mai fost instalate încă 7 stații de radiocoastă și numeroase stații de radiocomunicații, pe navele militare și civile, inclusiv pe Yacht-ul Regal” (fig. 12.23) [5].

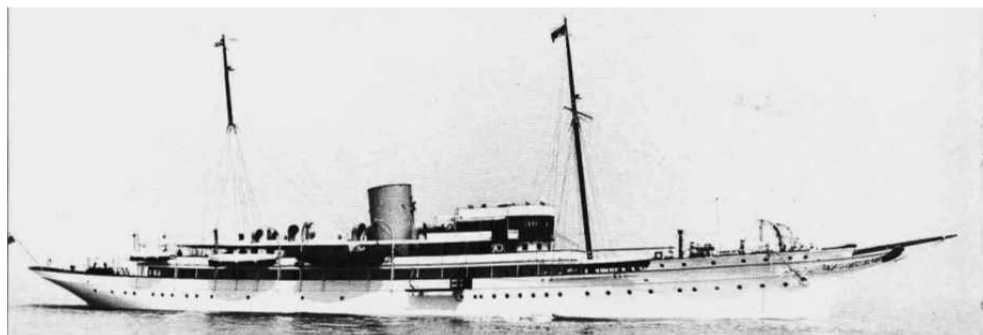

Fig. 12.23. Yachtul regal

„În anul 1935 S. Cedighian urma să viziteze și fabrica Lorenz/I.T.T. din Germania. Vizita a avut loc, dar cu restricții pentru anumite sectoare de fabricație. Încercând să obțină aprobarea și pentru vizitarea acestora, directorul i-a mărturisit exasperat, că „în acea zonă nici eu, ca Director general al fabricii, nu am voie să intru“. Realitatea era, că în perioada aceea Germania efectua intense pregătiri de război” [5], [6].

„Ca urmare, o bună parte din echipamentele fabricate la Lorenz pentru România au fost asimilate în fabricație, la uzina „Standard“ („Electromagnetica“) București” (fig. 12.24). [5]

Fig. 12.24. Uzina „Standard” („Electromagnetica”) București.

Fig. 12.25. Cartea de membru AGIR

„La 18 martie 1936 inginerul Suren Cedighian a devenit Membru al „Asociației Generale a Inginerilor din România“ (AGIR) (fig. 12.25), la 14 decembrie 1938 Membru al „Colegiului Inginerilor” (fig. 12.26), iar în anul 1941, membru al „Verband Deutscher Elektrotechniker“ V.D.E. (fig. 12.27) [5] (Uniunea Electrotehnicienilor Germani).

Fig. 12.26. Carnetul de membru al Colegiului Inginerilor

Fig. 12.27. Cartea de membru al V.D.E.

4. ACTIVITATEA PRODUCTIVĂ ȘI DE INVENTICĂ

„În același an 1941 (la vârsta de 39 de ani), Suren Cedighian a devenit angajat direct al fabricii „Standard“ București, unde a ocupat succesiv funcțiile de „Șef al laboratoarelor“, „Șef CTC“, „Tehnolog șef“, „Director cu aprovizionarea“ și „Director tehnic“ [2]-[5]. Cu acest prilej și-a cumpărat un apartament la etajul 7 al blocului „Creditul Minier” din București, de la intersecția Bulevardului Nicolae Bălcescu cu Strada Batiștei (fig. 12.28).

Fig. 12.28. Blocul „Creditul Minier”, și terasa de la etajul 7, a lui S.Cedighian.

„În această perioadă, care coincidea cu cea de război, la „Standard“ se fabricau echipamente mobile de radio-comunicații în diverse configurații, pentru armată. În același timp, în fabrică era prezentă și o delegație a militarilor germani, ca beneficiari ai produselor fabricate pentru armata germană. Datorită poziției lui, Suren Cedighian era suspectat permanent de către aceștia.

Între Cedighian și fascism, se declanșează animozități, Suren devenind rapid un filoenglez convins și un ascultător fervent al BBC-ului în limba engleză.

Datorită stării de război, în anul 1943 a devenit imposibilă aprovizionarea fabricii „Standard“ cu magneții permanenți necesari traductoarelor electroacustice, releelor polarizate, magnetourilor, etc. Ca urmare, Suren Cedighian a primit de la I.T.T. sarcina de a găsi o soluție tehnică alternativă. În urma unor cercetări, cu ajutorul unui inginer al Uzinelor Malaxa, S. Cedighian reușește fabricarea lor în țară.

Datorită calității lor deosebite, magneții realizați la București, în România, erau exportați la un moment dat și în Ungaria, pentru firma I.T.T. și fabrica „Standard“ din Budapesta. În felul acesta, s-au pus bazele fabricării, în anul 1943, a primilor magneți permanenți din România, sub conducerea, supravegherea și controlul tehnic, al lui Suren Cedighian.

După război, în anul 1945, sub noul regim, s-a pus la un moment dat problema restructurării fabricației uzinei „Standard“, propunându-se realizarea de mobilier, stupi, etc. Suren Cedighian, care era pe atunci director cu aprovizionarea s-a opus, propunând păstrarea în continuare a fabricației specifice uzinei și sugerând concret în acest sens, realizarea unor contoare de energie electrică. Propunerea a fost primită cu suspiciune și

neîncredere. Consultată, Centrala I.T.T. a aprobat însă propunerea. Ca urmare, Suren Cedighian a realizat într-un timp record proiectul tehnic al contorului de energie electrică, o schiță tehnologică pentru fabricația de serie, caietul de sarcini, care conținea condițiile tehnice impuse și un prototip funcțional.” [5]

În anul 1946, cu ajutorul lui Suren, tatăl meu a devenit contabilul șef al uzinelor STANDARD.

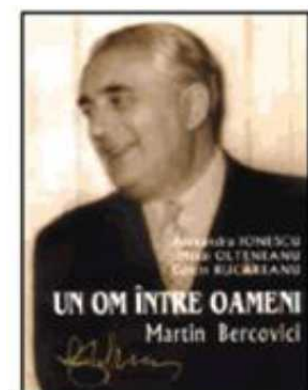
În anul 1947, tatăl meu l-a consultat din nou pe Suren, în legătură cu școlarizarea mea. Absolvisem clasele a doua, a treia și a patra, la o școală de cartier, și urma să mă înscriu la liceu. Ținând cont de experiența lui proprie, de faptul că întreaga lui familie, mama, fratele lui, Manuc și sora lui, Azniv, locuiau în Sibiu, unde era și bunica mea maternă, l-a sfătuit pe tatăl meu să mă înscrie în clasa întâia de liceu (“prima”), a liceului Brukenthal din Sibiu. Și astfel se face că, la sfatul lui Suren, între anii 1947 și 1950 absolveam cursurile claselor V-VII ale liceului Brukenthal din Sibiu (fig. 12.29).

Fig. 12.29. Liceul Brukenthal din Sibiu

„În anul 1947 Ministerul Energiei Electrice lansa o cerere de ofertă pentru fabricația în țară a contoarelor de energie electrică. În anul 1948 s-a organizat licitația sub auspiciile unei comisii conduse de reputatul profesor universitar Martin Bercovici, (fig. 12.30) de la Politehnica din București.”

Fig. 12.30. Profesorul Martin Bercovici

Licitația a fost câștigată de fabrica „Standard“ reprezentată de Suren Cedighian, datorită calității caietului de sarcini, condițiilor tehnice celor mai severe și prototipului care a fost singurul ce a satisfăcut exigențele unui aparat de măsură, în ciuda celui mai mare preț de cost și termen de livrare propus.

Ca urmare, Suren Cedighian a fost însărcinat să realizeze proiectul unei noi fabrici specializate pentru producerea contoarelor de energie electrică, reușind să obțină, în luna martie 1949, finanțarea construcției obiectivului și procurării utilajelor specifice. În acest moment de reușită tehnică glorioasă, noua conducere a fabricii „Standard“, îl înlocuiește din funcția de „Director tehnic“, fără nici o explicație.

I s-a propus funcția de „Tehnolog Șef“, pe care nu o acceptă. Solicită transferul, care nu i se aprobă. În consecință, demisionează. Fabrica de contoare de energie electrică s-a realizat după proiectul lui, după doi ani și trei luni, la sfârșitul anului 1950 livrându-se primele produse românești de acest gen.

În anul 1952 se acordă pentru această realizare Premiul de Stat unui colectiv, din care bineînțeles Suren Cedighian nu făcea parte. Contoarele de energie electrică proiectate de Suren Cedighian au constituit ani de zile producția de elită a Uzinelor „Electromagnetica“. Producția lunară a contoarelor depășea uneori numărul de 20.000, multe dintre ele fiind destinate exportului.

După demisia sa din aprilie 1949 de la „Standard“ București, Suren Cedighian a fost convocat la Ministerul Energiei Electrice la insistența ministrului Gaston Marin, care i-a solicitat să se concentreze asupra fabricației în țară a magneților permanenți, ce deveniseră între timp deficitari. Suren a acceptat, cu condiția ca „numele lui să nu fie asociat acestei încercări, pentru ca în cazul unei eventuale nereușite să nu fie acuzat de sabotaj“.

Magneții permanenți erau urgent necesari pentru grupurile electrogene care se fabricau la „Electroprecizia“ Săcele, pentru tractoarele a căror fabricație începuse la „Sovromtractor“ („Tractorul“) Brașov (fig. 12.31).

Fig. 12.31. Sovromtractor („Tractorul“) Brașov.

Ca urmare, Suren Cedighian s-a angajat în iulie 1949 la „Electroprecizia“ Săcele, experimentând la „Tractorul“ turnarea unor aliaje AL-NI, unde a și obținut după șase luni primele rezultate certe cu un aliaj Fe-Ni-Al-Cu fără cobalt. Ca urmare acestui succes, a început fabricarea de serie a magneților permanenți românești și care îi înlocuiau pe cei „sovietici“.

În felul acesta s-a deblocat criza cauzată de livrarea defectuoasă a acestora de către URSS, asigurându-se magneții necesari atelierelor CFR, fabricii „Radio-Popular“ și uzinelor „Steagul Roșu“ Autocamioane, Brașov (fig. 12.32) [5].

În paralel începe și activitatea științifico-publicistică a lui Suren Cedighian, prin participarea în anul 1950, la elaborarea capitolelor R, S, T, U și V, din „Manualul Inginerului Electrician“ (fig. 12.33).

Fig. 12.32. Uzinele Steagul Roșu Autocamioane, Brașov.

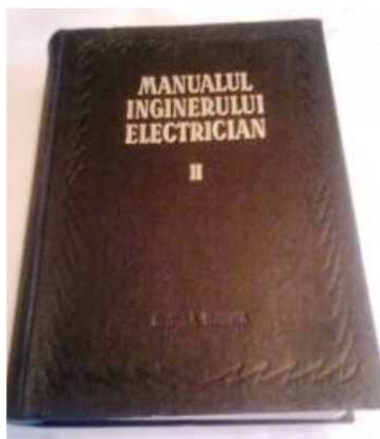

Fig. 12.33. Manualul Inginerului Electrician

După numai un an și jumătate (în 1951) de la data începerii fabricației magnetilor permanenți, au fost rebutate o serie de șarje, ceea ce a condus la întreruperea temporară a livrării lor. Suren Cedighian este amenințat cu arestarea (pentru sabotaj) și este convocat în acest scop, în noiembrie 1952, la Ministerul Energiei Electrice. Suren explică acuzatorilor, că rebutarea se datorează unui lot de materii prime (Fe și Ni), ale căror analize fuseseră eronate, disculpându-se și fiind astfel scutit de consecințe.

În scopul evitării pe viitor a unor astfel de incidente, s-a hotărât, ca începând cu luna mai 1953, fabricația să fie transferată la „Turnătoria Magnet“, de la Brănești. Turnătoria s-a amenajat într-o baracă de lângă fabrica „Acumulatorul“, din administrarea fabricii „Radio Popular Electronica“, București. În următorii trei ani numărul aliajelor pentru magneți crescuse de la 3 la 4, fabricându-se magneți într-o varietate de 18 tipodimensiuni, destinați traductoarelor electroacustice, magnetourilor, filtrelor magnetice și bineînțeles, contoarelor de energie electrică” [5].

În vara anului 1954, pe toată durata concursului de admitere în facultate, am locuit în apartamentul lui Suren Cedighian din București, împreună cu tatăl meu. Ulterior, pe toată durata cursurilor universitare, îl vizitam pe Suren săptămânal, în fiecare duminică după-amiază. Aveam multe de învățat de la acest om.

„Începând cu ianuarie 1957, fabricarea magnetilor proiectați de Suren Cedighian s-a mutat de la Brănești la Uzina „Grigore Preoteasa“ (Electromagnetica) București, devenită între timp beneficiarul principal al acestora, iar din august 1960, într-un alt amplasament al aceleiași uzine, din calea Rahovei 266 (pînă în 2001, când și-a încetat activitatea)” [5].

5. ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PUBLICISTICĂ

„Între anii 1963 și 1968, Suren Cedighian a continuat să scrie și să publice lucrări științifice de mare valoare. Astfel, în anul 1963 a scris capitolele 3 și 8 din „Tehnologia generală în industria electronică“.

În anul 1966 i-a apărut primul volum, „Ferite“ (fig. 12.34) în Editura Tehnică din București, iar în anul 1968 volumul „Materiale magnetice“ (fig. 12.35) în aceeași editură.

S-a pensionat în anul 1970 (la 68 de ani) dar a continuat să lucreze, să scrie și să publice și după această dată. În anul 1972, când i-am spus că am ales cariera universitară în cadrul Institutului de Marină, s-a bucurat nespuse de mult, datorită amintirilor legate de propria lui experiență de profesor al

aceleași instituții. După pensionare a fost angajat cu jumătate de normă la Institutul de Cercetări și Proiectări Electrotehnice (până în anul 1977), unde a colaborat strâns cu inginerul Liviu Palii (fig. 12.36) și prof. dr. ing. Wilhelm Kappel (fig. 12.37), viitorul director general al ICPE.

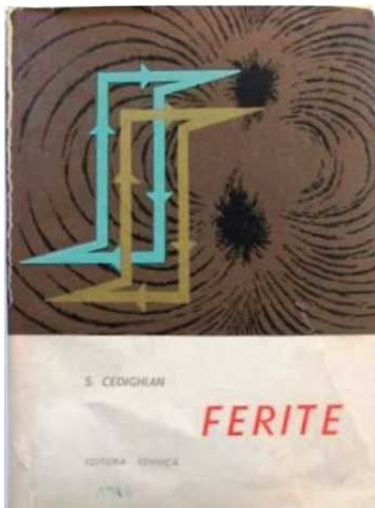

Fig. 12.34. S. Cedighian, *Ferite*

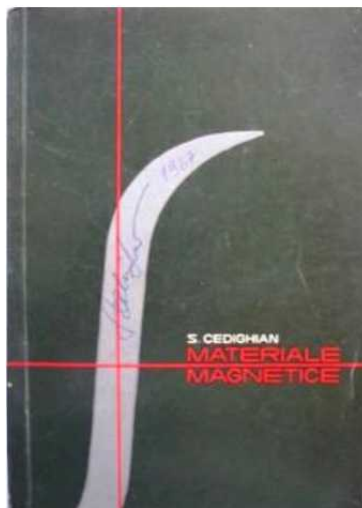

Fig. 12.35. Materiale magnetice

Fig. 12.36. Liviu Palii

Fig. 12.37. Wilhelm Kappel.

În acest interval de timp a publicat (simultan) în editura Tehnică București și VDI Verlag din Düsseldorf volumul „Die magnetischen Werkstoffe“ (Materiale magnetice) în anul 1972 (fig. 12.38), respectiv 1973 (fig. 12.39), apoi în anul 1974, volumul „Materiale magnetice-Îndreptar“ (fig. 12.40) în Editura Tehnică București, în anul 1976 volumul „Materiale electrotehnice, proprietăți și utilizări“ (fig. 12.41), precum și numeroase articole în revista „Electrotehnica”.

Fig. 12.38. Die magnetischen Werkstoffe

Fig. 12.39. Die magnetischen Werkstoffe

Fig. 12.40. Materiale magnetice-îndreptar

Fig. 12.41. Materiale electrotehnice

În ziua de 6 ianuarie 1975, cu prilejul unei vizite pe care i-am făcut-o, mi-a dat cadou un exemplar din „Îndreptarul de Materiale Magnetice”, cu o dedicație (fig. 12.42). În septembrie 1976, când mi-am susținut teza de doctorat, a participat atât la susținere, cât și la sărbătorirea, cu acest prilej, a evenimentului.

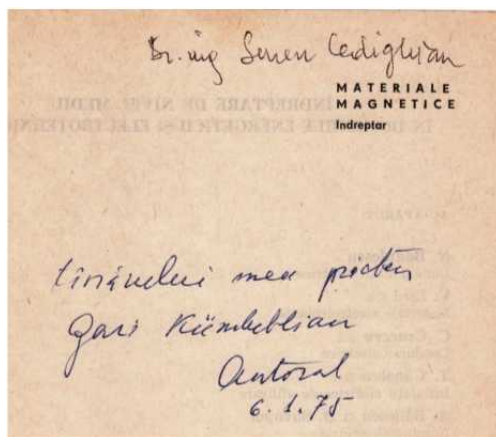

Fig. 12.42. Dedicția lui S.Cedighian din 06.01.1975

6. EPILOG

În dimineața zilei de 4 martie 1977 mi-am ridicat diploma de doctor inginer de la secretariatul rectoratului Institutului Politehnic din București. În după-masa aceleași zile l-am vizitat pe Suren Cedighian, pentru a sărbători evenimentul. A fost o după-amiază memorabilă, alături de el. La ora 8 seara ne-am despărțit, pentru a-i face o vizită mătușii soției mele, care locuia în cartierul Șulea. Ce a urmat, se știe. După primele mișcări telurice, primul meu gând a fost la Suren. I-am telefonat imediat. Telefonoanele încă funcționau, înainte de a sucomba tehnic. Totul era în regulă (slavă Domnului).

Suren Cedighian a fost o autoritate în domeniul magneților permanenți și materialelor magnetice și un veritabil deschizător de drum și formator de școală națională în acest domeniu. Era numit –încă în viață– „Părintele magneților permanenți din România“, sau „amical“, „Magnet Pașa“, apelativ inspirat și de caricatura pe care i-o făcuse Cik Damadian (fig. 12.43).

Între anii 1986 și 1994, SUREN a scris și ne-a lăsat o autobiografie cuprinzătoare (fig. 12.44).

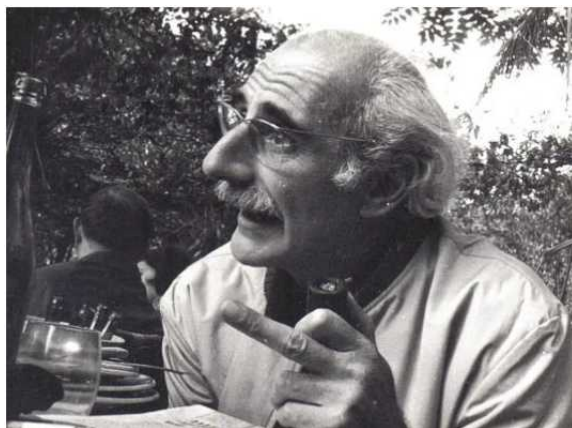

Fig. 12.43. Artistul grafic și caricaturistul Cik Damadian

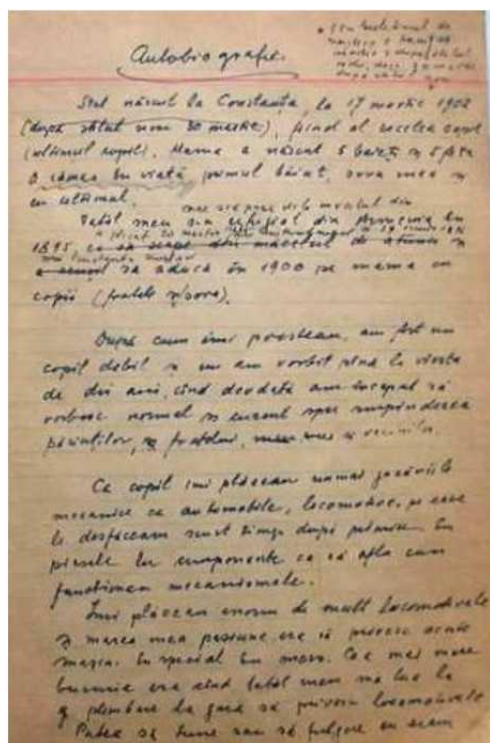

Fig. 12.44. S. Cedighian, Autobiografie

A murit la 9 martie 1995, la frumoasa vârstă de 93 de ani (fig. 12.45). A fost un ascet singuratic și sportiv. Înota mult și cu plăcere, de fiecare dată când se întorcea în Constanța lui iubită. A fost un mare iubitor de oameni, un prieten bun al tatălui meu și un mentor pentru mine.

Fig. 12.45. Suren Cedighian

Ținând cont de valoarea deosebită a acestui om, la începutul anului 2011 am propus conducerii Academiei de Științe Tehnice din România, împreună cu Domnul profesor universitar dr. ing. Wilhelm Kappel, alegerea lui Suren Cedighian ca „Membru (Post-Mortem)” al acestei Academii. Conducerea Academiei de Științe Tehnice a aprobat să supună Adunării Generale din iulie 2012, alegerea lui Suren Cedighian în calitate de „Membru de Onoare-post-mortem” al ei, calitate pe care ar fi meritat-o din plin, încă în timpul vieții sale. La data de 6 iulie 2012 Suren Cedighian a fost ales în unanimitate, Membru de Onoare-post mortem al Academiei de Științe Tehnice din România (fig. 12.46).

Fig. 12.46. Titlul de Membru de Onoare post mortem, conferit lui S. Cedighian

Bibliografie

- [1] Căuș, B. „*Inginerul constănțean Magnet-Pașa*”, Ziarul ARARAT, Anul IX, nr.21(162), 1-15. XI.1998.
- [2] Kumbetlian, G., „*L-am cunoscut pe Suren Cedighian*”, Ziarul ARARAT, Anul IX, nr.23-24 (164-165), 1-31 decembrie 1998.
- [3] Tavitian, S., „*Armenii dobrogeni în istoria și civilizația românilor*”, Ed. Ex Ponto, Constanța, Ed. I-a 2003 și a II-a, 2004.
- [4] Tavitian, S., „*Armeni de seamă din România*”, vol I., Ed. Ex Ponto, Constanța, 2006.
- [5] Palii, L., Kappel, W., „*Dr. ing. Cedighian Suren (1902-1995), alias Magnet-Pașa*” – Seminarul de Istorie a Electrotehnicii Românești, Ed. a III-a, București, 21 sept.2006.
- [6] Kumbetlian, G., „*Suren Cedighian, reprezentant de marcă al științei românești*”, în Revista Română de Proprietate Industrială, nr.3/2009.

13.

PROFESORUL UNIVERSITAR GHEORGHE MANEA (1904-1978)

„Profesorul universitar Gheorghe Manea (fig. 13.1) s-a născut în ziua de 8 aprilie 1904 la Râmnicu Sărat, dintr-o veche familie armeană, fiind al doilea copil al juristului-avocat Cristea și al Elenei, născută Ciuntu” [1].

Fig. 13.1. Prof.univ.dr.ing. Gheorghe Manea

STUDIILE

„Între anii 1911 și 1915 umează cursul primar la Râmnicu Sărat (fig. 13.2), iar între anii 1915 și 1922 este elev la Liceul „Internat” (fig. 13.3) (astăzi „Costache Negruzzi”) din Iași.“ [2]

Fig. 13.2. Râmnicu Sărat

Fig. 13.3. Liceul Internat „Costache Negruzzi”, Iași

„Între anii 1923 și 1928, beneficiind de un important ajutor financiar din partea Comunității Armene, studiază la Facultatea de Construcții de Mașini a Școlii Politehnice din Berlin-Charlottenburg (fig. 13.4)” [1].

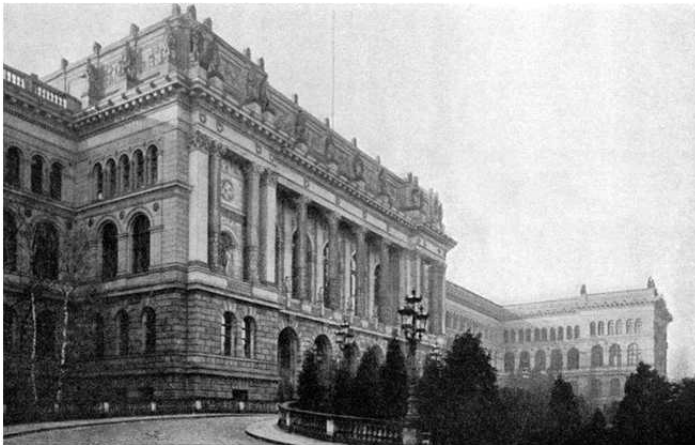

Fig. 13.4. Școala Politehnică din Berlin-Charlottenburg

„În perioada de practică, lucrează în atelierele firmelor „Siemens-Schuckert” din Berlin (fig. 13.5), „Borsig”, de locomotive și turbine cu abur (din Berlin) (fig. 13.6), „Deutz” (de motoare) din Köln și „Otto Döring” (de pinioane) din Berlin. În ziua de 14 mai 1928 Gheorghe Manea obține diploma de inginer mecanic, după care urmează un curs de sudură autogenă și electrică, organizat de Verrein Deutscher Ingenieure (VDI, Uniunea Inginerilor Germani) și de Uniunea Tehnicienilor Sudori din Germania [2].

Fig. 13.5. Atelierele firmelor Siemens-Schuckert din Berlin

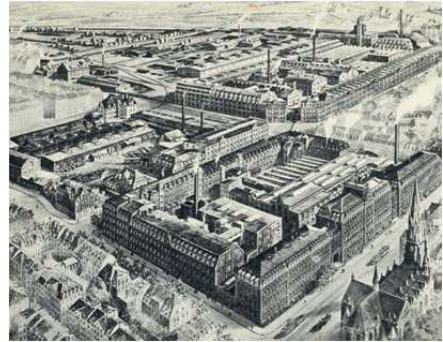

Fig. 13.6. Atelierele „Borsig”, de locomotive și turbine cu abur, din Berlin

Fig. 13.7. Take Ionescu

În anul 1929 moare tatăl lui, membru al Partidului Conservator (al lui Take Ionescu) (fig. 13.7).

În anul 1930 obține o bursă din partea statului român, se împrumută pentru restul de bani (pe care îi va restitui la întoarcerea în țară) și se înscrie la doctorat, la Charlottenburg, sub conducerea celebrului profesor Hermann Föttinger (1877-1945), inventatorul cuplajelor hidrodinamice, decedat la 28 aprilie 1945 (în ultimele zile ale războiului), la 68 de ani, în urma unor răni cauzate de schijele unei grenade. În anul 1932 își finalizează teza de doctorat „Determinarea variației vitezelor și presiunilor de-a lungul paletelor de formă oarecare ale unui rotor de turbină fără celule”, pe care și-o susține în ziua de 18 ianuarie 1932 cu calificativul „foarte bine”, obținând titlul de doctor în inginerie mecanică [2].

„Peste 32 de ani, o monografie de mare prestigiu, publicată la Princeton University din New Jersey (USA) (fig. 13.8) îi va recunoaște importanța și prioritatea studiilor teoretice „cu privire la obținerea unor soluții analitice pentru o rețea de profile de grosime finită”, elaborate cu acest prilej“ [2].

Fig. 13.8. Princeton University,
New Jersey (USA)

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

„În același an (1932) se întoarce în țară, unde își satisface serviciul militar, cu gradul de sergent. În ziua de 15 noiembrie 1933 devine asistent al „Școlii Politehnice” din București (fig. 13.9), iar în anul 1936 este titularizat pe post.

Fig. 13.9. Școala
Politehnică, București

Profesorul Constantin Bușilă (fig. 13.10), decanul Facultății de Electro-mecanică, îl caracterizează în această perioadă, ca fiind „unul dintre cele mai valoroase elemente de care Școala noastră dispune și pe care se va putea conta în viitorul formării inginerilor electromecanici”.

Fig. 13.10. Profesorul
ing. Constantin D. Bușilă

Ing. Constantin Bușilă, la biroul lui, în Aleea Modrogan

„În paralel cu activitatea de la „Școală”, în această perioadă activează ca inginer la „Regia Întreprinderilor Miniere și Metalurgice din Ardeal” (RIMMA), iar de la 1 noiembrie 1934 la: Societatea privată „ASTRA” de vagoane, motoare, armament și muniții (fig. 13.11), până în toamna anului 1947.

Fig. 13.11. Societatea „ASTRA” de vagoane, motoare, armament și muniții

În perioada anilor 1937-1938 predă diferite cursuri tehnice, și revizuieste și redactează cursul de Organe de Mașini al profesorului Bușilă. La ASTRA se ocupă de problemele tehnice ale vagoanelor și automotoarelor, și în paralel, de amenajarea și organizarea Uzinelor de Armament din Brașov și Orăștie. În ziua de 4 mai 1938 este numit Subdirector Tehnic, iar în perioada anilor 1939-1940 activează și în calitate de conferențiar suplinitor al unor cursuri tehnice [2].

„La 5 septembrie 1940 este numit Director Tehnic la ASTRA, titlu care îi este retras în ziua de 7 octombrie 1940 de guvernul legionar. Începând cu anul 1941 redactează tratatul: „*Elemente de Amenajarea, Organizarea și Exploatarea Fabricilor*”, pentru care va primi premiul Academiei Române, în anul 1946. La data de 4 martie 1942 este reintegrat retroactiv, în postul de Director Tehnic la ASTRA. La 10 octombrie 1942 este titularizat în calitate de conferențiar. În noiembrie 1944 devine Director Prim la ASTRA, iar în anul 1947 părăsește prin demisie societatea, fiind inclus într-un colectiv de conducere, pentru organizarea grupului de întreprinderi ASTRA, Cugir, Mârșa.

În ianuarie 1948 este numit Director General al Planificării pentru Întreprinderile Metalurgice ale Statului și apoi Director Adjunct al Centralei Industriale a Metalurgiei Prelucrătoare și Centralei Industriilor Statului. Începând cu anul 1949 este numit profesor suplinitor și Șef al Catedrei de

Fig. 13.12. Blocul „Creditul Minier” din b-dul Nicolae Bălcescu, București

Organe de Mașini la Institutul Politehnic București, în paralel cu funcția de Director Adjunct în Ministerul Metalurgiei. În noiembrie 1951 este titularizat ca profesor universitar și numit Director Adjunct la Institutul de Metalurgie și Mecanică Aplicată al Academiei, unde rămâne până în anul 1953 [2].

„În același an (1953) se căsătorește cu Margareta Andrașovschi (Margo). Cu acest prilej se mută în apartamentul soției, de la etajul 5 al blocului „Creditul Minier”, din b-dul Nicolae Bălcescu colț cu strada Batiștei (fig. 13.12), unde aceasta deținea și un cabinet de cosmetică” [2].

„În felul acesta, Manea devenea vecin de bloc cu celebrul inginer (și el armean), Suren Cedighian (fig. 13.13) de la etajul 7” [3]. „La data de 31 august 1954, Comisia Superioară de Diplome a Ministerului Învățământului, validează în sfârșit, diploma de doctor inginer obținută de profesorul Ghe. Manea la Charlottenburg în 1932.” [2] „Prin coincidență, în aceeași perioadă susțineam probele concursului de admitere la Institutul Politehnic din București, locuind ocazional în apartamentul lui Suren” [3].

Ca urmare a reușitei la concurs, deveneam prospăt student în anul I, al Politehnicii bucureștene (fig. 13.14).

Fig. 13.13. Inginerul Suren Cedighian

Fig. 13.14. Carnetul de student la Politehnică

Fig. 13.15. Gh. Manea ș.a.,
Organe de Mașini, vol.I

În anul universitar 1956/1957 eram student în anul III. Una din disciplinele studiate era chiar cea de „Organe de Mașini” (“Maschinenelemente” - în școlile germane), iar profesorul nu era altul decât Gheorghe Manea. În același an apărea, din fericire, și volumul I al cursului profesorului (fig. 13.15), astfel că, problema bibliografiei pentru examen era rezolvată.

Cursul predat de profesorul Manea era strălucit, bogat în informații și ilustrat cu figuri și desene complicate, reprezentate și executate cu creta la tablă, chiar de profesor. Examenul, la Manea, dura de la ora 9, până seara târziu la ora 21, și chiar mai târziu, în noapte. Profesorul te „întorcea” pe toate părțile și nu te lăsa, decât după ce era convins că meritai calificativul apreciat de Domnia Sa. La primul examen, din 10 ianuarie 1957, după o examinare mai mult decât minuțioasă și exigentă, profesorul mi-a acordat calificativul „foarte bine” (fig. 13.16). Volumul al doilea al cursului său a fost publicat în anul 1958, astfel că la al doilea examen (din 9 iunie 1957) nu am putut beneficia de el, așa cum se întâmplase la primul examen. Poate și datorită acestui fapt, prestația mea la al doilea examen a fost apreciată de profesor doar cu „bine”, în carnetul meu de student (fig. 13.17).

STUDII
1956-1957

EXAMENE

Nr. crt.	Obiectul	Numele profesorului sau conferențiarului	Nata obținută	Data prezentării la examen	Semnătura examinatorului
1	Proiectarea mecanismelor	prof. ing. Bădușan G.	16	25 dec. 1956	16/12/56
2	Metalurgia fierului	prof. ing. Ghidde G.	16/12/56	26 dec. 1956	16/12/56
3	Semnaliz. haurice	prof. ing. Stănescu	16	8 ian. 1957	16/12/56
4	Organe de mașini	prof. ing. Manea G.	16/12/56	10 ian. 1957	16/12/56

Fig. 13.16. Carnetul de student, Anul III, semestrul 1

STUDII
1956-1957

EXAMENE

Nr. crt.	Obiectul	Numele profesorului sau conferențiarului	Nata obținută	Data prezentării la examen	Semnătura examinatorului
1	ELECTROTEHN.	prof. ing. Iulian	16/12/56	27 mar. 1957	16/12/56
2	TERMOTECNICA	prof. ing. Stănescu	16/12/56	9 iunie 1957	16/12/56
3	ORGANE DE MASINI	prof. ing. Manea G.	16/12/56	9 iunie 1957	16/12/56

Fig. 13.17. Carnetul de student, Anul III, semestrul 2

În anul 1963, profesorul Gheorghe Manea a fost ales în calitate de Membru Corespondent al Academiei (fig. 13.18).

Fig. 13.18. Academia Română

În anul 1969, profesorului Gheorghe Manea i s-a conferit titlul de Profesor Universitar Emerit.

La 1 martie 1972 s-a pensionat, devenind profesor consultant.

A încetat din viață la 3 ianuarie 1978, după o grea suferință, la vârsta de 74 de ani.

În momentul cutremurului din 4 martie 1977, soția profesorului se afla la o prietenă, la ultimul etaj al unui bloc din apropierea pieții Rosetti, la o partidă de Poker. Știind acest lucru, profesorul s-a grăbit să ajungă la blocul unde era soția sa. Blocul nu mai era. În locul lui se afla o movilă enormă de moloș, în vârful căreia trona soția sa în viață și fără nici o sgârietură, în fotoliul în care stătuse la masa de joc. Îmi închipui prin ce trăiri au trecut atunci, amândoi.

ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PUBLICISTICĂ

„Profesorul Gheorghe Manea:

– a dat soluții originale pentru descrierea proceselor de curgere a fluidelor prin rețele constitutive din profile de formă oarecare cu grosime finită și cu distanțe mari între ele, ca în cazul celor corespunzătoare rotoarelor Kaplan.

– a elaborat lucrări importante în domeniul lagărelor radiale și axiale.

– a studiat și investigat variația temperaturii filmului de lubrifiant în interdependență cu portanța, în funcție de viscozitatea și grosimea stratului de fluid.

- a efectuat cercetări în domeniul organelor de mașini din materiale plastice, și cu prioritate în cel al lagărelor și roților dințate.
- a publicat lucrări asupra utilizării maselor plastice și mai ales a poliamidelor, în construcția lagărelor de alunecare (1961).
- a publicat 14 lucrări de înaltă ținută științifică în perioada dintre anii 1960 și 1969.
- a publicat (în anul 1970) o nouă ediție a vol.I al cursului de „Organe de Mașini”, un adevărat best-seller, care s-a tipărit în 21.000 de exemplare și s-a epuizat în 6 luni.
- a inițiat studii avansate asupra comportării în exploatare a materialelor plastice celulare (1978).
- i-au apărut postum, lucrări legate de prelucrabilitatea prin injecție a materialelor plastice (1986).” [2]

EPILOG

În ziua de 17 septembrie a anului 2004, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea sa, Universitatea Politehnica” din București și Catedra de Organe de Mașini condusă de profesorul Mircea D. Pascovici (fig. 13.19), a organizat un prestigios Simpozion Omagial „Gheorghe Manea”.

Fig. 13.19. Prof.univ.dr.ing. Mircea Pascovici

Cu acest prilej au luat cuvântul prof. univ. dr. ing. Ecaterina Andronescu, rectorul Universității „Politehnica” (fig. 13.20), precum și alți reprezentanți ai învățământului superior românesc, ca: Academicianul Radu Voinea (fig. 13.21), Academicianul V. N. Constantinescu (fig. 13.22), Profesorul universitar doctor inginer Mihai Gafițanu (fig. 13.23), Profesorul

universitar doctor inginer Dan Pavelescu (fig. 13.24) și Profesorul universitar doctor inginer Ion Crudu (fig. 13.25).

Fig. 13.20. Prof. dr. ing. E. Andronescu

Fig. 13.21. Academicianul
Radu Voinea

Fig. 13.22. Academicianul
V. N. Constantinescu

Fig. 13.23. Prof. univ. dr. ing. Mihai Gafițanu

Fig. 13.24. Prof. univ. dr. ing. Dan Pavelescu

Fig. 13.25. Prof. univ. dr. ing. Ion Crudu

Învățământul superior constănțean și comunitatea armeană din Constanța au fost reprezentate de profesorul universitar dr. ing. Garabet Kumbetlian (fig. 13.26) și de inginerul Harry Hacikian (fig. 13.27), verificator de structuri aeronautice la Lockheed Martin-USA , foști studenți ai profesorului Gheorghe Manea.

Fig. 13.26. Prof.univ.dr.ing. Garabet Kumbetlian

Fig. 13.27. Ing. Harry Hacikian

Fig. 13.28. Broșura *Gheorghe Manea*

S-a inaugurat apoi amfiteatrul „Gheorghe Manea”, fiind dezvelită o placă omagială în cinstea și memoria profesorului. Cu acest prilej a fost editată și o broșură cu articole și fotografii, care evocă viața și activitatea marelui profesor Gheorghe Manea (fig. 13.28), precum și o plachetă comemorativă cu imaginea stilizată a marelui profesor (fig. 13.29). La manifestare au mai participat din partea familiei, Sergiu și Liliana Burdea,

precum și doctor M. Perianu, fiica, din prima căsătorie, a soției profesorului Gheorghe Manea.

Cu acest prilej a apărut și a fost pusă în vânzare, la un stand amenajat în fața aulei, cartea publicistului Simion Tavitian (fig. 13.30) „*Armeni sub cupola Academiei Române*” (fig. 13.31), care conține o largă biografie a marelui dispărut.

Fig. 13.30. publicistul Simion Tavitian

Fig. 13.29. Placheta comemorativă Gheorghe Manea

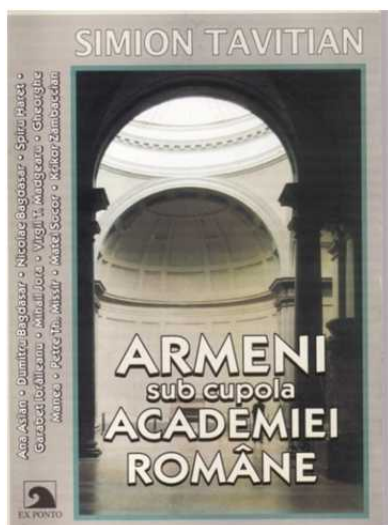

Fig. 13.31. Armeni sub cupola Academiei Române

Bibliografie

- [1] Tavitian, S., „*Armeni sub cupola Academiei Române*“, Editura EX PONTO, Constanța, 2004.
- [2] ***, „*GHEORGHE MANEA, Fondatorul școlii moderne de Organe de mașini în România*“, Universitatea POLITEHNICA din București, 2004.
- [3] Kumbetlian, G., „*100 de ani de la nașterea profesorului Gheorghe Manea, fondatorul școlii moderne de Organe de Mașini în România*“, ARARAT, Anul XV, nr.18 (303), 16-30 septembrie 2004.

14.

MIRCEA MIȘICU, (27.02.1926-26.03.2005), UN SAVANT ROMÂN

Mircea V. Mișicu (fig. 14.1) s-a născut în ziua de 27 februarie 1926 la Galați.

„A rămas de mic copil orfan de mamă, cel care și-a asumat responsabilitatea creșterii și educării copilului fiind tatăl lui, inginerul Vanghelie Mișicu (fig. 14.2), născut la Krușevo, Macedonia Otomană, în anul 1886” (Arhiva Familiei Mișicu) [1]-[3].

Fig. 14.1. Mircea Mișicu în anul 1978,
la vârsta de 52 de ani

Fig. 14.2. Vanghelie
Mișicu

Vanghelie Mișicu
1886, Krușevo, Macedonia-1984, București

Decoratia Sf.Stanislav obtinuta pentru
fapte de bravura in primul razboi mondial

Cartea de vizita a redactorului
V.Misicu in caractere arabe

Legitimatia de corespondent
„Universul” la Salonic-1908

Fig. 14.3. Legitimațiile lui V. Mișicu

„Vanghelie Mișicu, a ajuns la începutul secolului XX la Salonic, unde a urmat și absolvit studiile liceale, după care a lucrat scurt timp, în anul 1908, în calitate de redactor și respectiv corespondent la edițiile aromâne ale ziarelor „Deșteptarea” și „Universul”. (fig. 14.3) (Arhiva Familiei Mișicu)” [1]-[3].

„După această perioadă, Vanghelie Mișicu a fost trimis în Franța, unde a urmat cursurile de inginerie Electromecanică la Politehnica din Grenoble. După absolvirea facultății V. Mișicu s-a întors direct în România, unde și-a pus serviciile în slujba Regatului Român ca

inginer la Ministerul Transporturilor. După satisfacerea serviciului militar i s-a propus postul de Șef al Atelierelor CFR din Galați. Aici s-a căsătorit cu Aneta (devenită Mișicu), descendenta a unei vechi familii boierești din Moldova, înrudită cu principele Alexandru Ioan Cuza. În toată această perioadă gălățeană V. Mișicu a înființat pentru tinerii muncitori CFR-iști școli profesionale și de ucenici, a construit cămine, cantine, terenuri și săli de sport, îngrijindu-se de hrana, sănătatea și de situația socială, școlară și chiar materială a acestora” [1],[2].

„Pe plan local s-a implicat activ în construirea Bibliotecii Vasile Alexandrescu Popovici-Ureche (fig. 14.4), pentru care acesta lăsase prin testament o mare parte din averea sa” [1]-[3].

Fig. 14.4. V.A. Urechia (1834-1901)

„Tot aici la Galați i s-a născut și copilul Mircea (fig. 14.5, fig. 14.6) în anul 1926” (Arhiva Familiei Mișicu) [1]-[3].

Fig. 14.5. V. și M. Mișicu

Fig. 14.6. Mircea și Vanghelie Mișicu

„În anul 1927 familia Mișicu a fost lovită de o mare tragedie, prin moartea Anetei Mișicu din cauza unei septicemii, revenind după câțiva ani din nou, la București. După al Doilea Război Mondial V. Mișicu (între timp pensionat) a fost reîncadrat în calitate de Director General în Ministerul Învățământului (pentru reînființarea școlilor profesionale), iar ulterior în calitate de Director al Direcției de Personal-Învățământ în Ministerul Transporturilor (pentru promovarea mișcării sportive). La 92 de ani își scria biografia (fără ochelari), juca tenis și înota cu nepoții. A murit în anul 1984, la vârsta de 98 de ani” [1], [2].

„Mircea Mișicu avea să crească strict, sub atenta îngrijire și supraveghere a tatălui Vanghelie. Iată-i într-un popas la Ruse, în anul 1936 (fig. 14.7).” [1]-[3] (Arhiva Familiei Mișicu).

Fig. 14.7. Vanghelie și Mircea Mișicu
(la 10 ani)

„După mutarea la București, Mircea Mișicu a urmat cursurile Colegiului „Sfântul Sava” (fig. 14.8), pe care l-a absolvit cu diplomă de bacalaureat, în anul 1943” [1], [2].

Fig. 14.8. Colegiul (național) „Sfântul Sava”

„A intrat apoi prin concurs la Politehnica din București (fig. 14.9), Facultatea de Construcții, devenind inginer constructor, în anul 1948” [1], [2].

Fig. 14.9. Politehnica din București

„Între 1948 și 1950 a funcționat ca asistent (fig. 14.10) la cursul de beton armat al lui Mihail D. Hangan (fig. 14.11), iar între 1950 și 1952 a lucrat ca inginer în cadrul Institutului de Proiectări Metalurgice, IPROMET (fig. 14.12)” [1], [2].

Fig. 14.10. Mircea Mișicu
(Arhiva familiei Mișicu)

Fig. 14.11. Profesorul
Mihail D. Hangan

Fig. 14.12. IPROMET

„În anul 1952 a devenit cercetător principal la Institutul de Mecanică Aplicată al Academiei, unde în anul 1958 a devenit șeful secției de MECANICĂ Generală.

Începând cu anul 1965 a funcționat în cadrul Centrului de Mecanica Solidelor al Academiei Române (fig. 14.13), unde a și devenit curând șef de secție” [1], [2].

Fig. 14.13. Institutul (Centrul) de Mecanica Solidelor București

„Fotografia de mai jos (fig. 14.14) îl surprinde la Conferința Națională de Mecanică din noiembrie 1965, unde a prezentat lucrarea; „*O extindere a ecuațiilor lui Cosserat, relative la mișcarea mediilor deformabile structural neomogene.*” (Arhiva Familiei Mișicu) [1]-[3]

Fig. 14.14. Mircea Mișicu la Conferința Națională de Mecanică

„În anul 1967 și-a susținut (fig. 14.15), în cadrul Institutului de Construcții București, teza de doctorat cu titlul: *Studiul dinamicii unor medii deformabile și metoda reducerii la modele structurale mecanic echivalente*, sub conducerea Acad. Ștefan Bălan (fig. 14.16) [1]-[3].

Fig. 14.15. Mircea Mișicu în 1966

Fig. 14.16. Acad. Ștefan Bălan în 1967

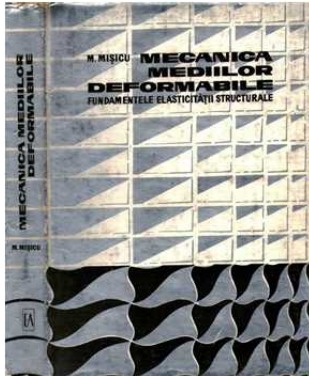

Fig. 14.17. *Mecanica Mediilor Deformabile*

Fig. 14.18. G. Șt. Andonie, *Istoria matematicilor aplicate clasice din România*

Fig. 14.19. Mircea Mișicu la o ședință a Institutului de Mecanică Aplicată

„Disertația cuprindea două părți, prima referindu-se la teoria generală a mediilor cu rotații interne, iar a doua, la studiul dinamic al sistemelor deformabile, prin reducerea la modele structurale, mecanic echivalente. În același an a apărut în Editura Academiei și prima lucrare de vastă întindere a autorului, *Mecanica Mediilor Deformabile, Fundamentele Elasticității Structurale* (fig. 14.17) și care este o extindere a teoriilor din cuprinsul tezei de doctorat” [1], [2].

„În cartea lui George Șt. Andonie, *Istoria matematicilor aplicate clasice din România* (fig. 14.18), Editura Academiei Române București, 1971, p. 394-401 se află o prezentare amănunțită a vieții și operei științifice a lui M.Mișicu și o listă de lucrări la nivelul anului 1971. O listă de lucrări completă, pe 16 pagini, a fost întocmită de dr. fiz. Șerban Mișicu, fiul lui Mircea Mișicu” [1], [2], [4].

„Anii ‘70 au fost extrem de prolifici pentru Mircea Mișicu. Au fost anii în care au văzut lumina tiparului soluțiile la problemele fundamentale cu privire la calculul plăcilor groase sub sarcini armonice. Iată-l mai jos, (fig. 14.19) la o ședință a Institutului de Mecanică Aplicată, în perioada acestor ani și la o întâlnire științifică (fig. 14.20), (fig. 14.21)” (Arhiva Familiei Mișicu). [1]-[3]

Fig. 14.20. Mircea Mișicu prezentând o lucrare

Fig. 14.21. M. Mișicu în pauza unei sesiuni științifice.

„Tot în această perioadă (1973) a efectuat o vizită în China (fig. 14.22), la invitația Academiei de Științe din Pekin (fig. 14.23)” [1]-[3]. (Arhiva Familiei Mișicu)

Fig. 14.22. Mircea Mișicu la Marele Zid

Fig. 14.23. M.Mișicu la Academia din Pekin

„Opera lui Mircea Mișicu este vastă, dar mai ales de o mare valoare științifică. A scris și a publicat 114 articole în reviste cu referate, 26 de

comunicări și conferințe, 5 tratate științifice fundamentale, un autoreferat asupra tezei de doctorat și 26 de articole asupra Continuumului Dual. Tematica abordată acoperă varii domenii din Teoria elasticității și Rezistența materialelor, Teoria plasticității, Reologie, Mecanica dislocațiilor, Seismologie teoretică, Mecanica fluidelor, Geometrie diferențială și Teoria probabilităților. Lucrările sunt redactate în limbile română, engleză, germană, rusă sau franceză” [1], [2].

În toamna anului 1972 deveneam unul din doctoranzii lui. În același an (1972) și în 1973, lui M. Mișicu îi apăreau alte două monografii monumentale (fig. 14.24), (fig. 14.25), care au întregit tabloul contribuțiilor sale științifice în acel moment.

Fig. 14.24. *Teoria Mobilității Elastice*

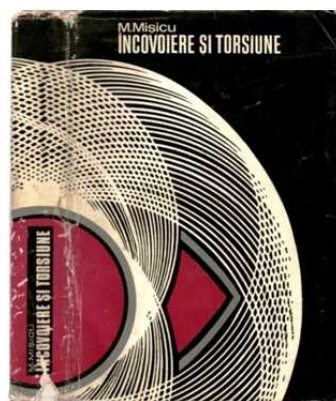

Fig. 14.25. *Încovoiere și Torsiune*

La șase ani după apariție și la doi ani după ce-mi susținusem teza, am îndrăznit să-l rog pe autor (fig. 14.26) să-mi semneze subcoperta volumului *Teoria Mobilității Elastice* (fig. 14.27). Anul semnăturii (1978) se distinge explicit pe aceeași pagină, în dedicația bilingvă română și turcă (ultima cu caracterele specifice ale vechiului alfabet turc), cu care m-a onorat tatăl autorului (fig. 14.28) la vârsta de 92 de ani.

Fig. 14.26. Mircea Mișicu în 1978,
la 52 de ani

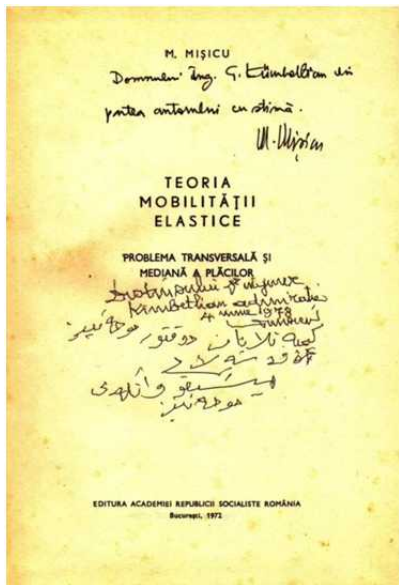

Fig. 14.27. Subcoperta volumului
Teoria Mobilității Elastice

Fig. 14.28. Vangelie Mișicu în 1978,
la 92 de ani

Mircea Mișicu a fost singurul român citat în marea Enciclopedie a reputatului matematician american, filosof și istoric al științelor, Clifford Truesdell al III-lea (fig. 14.29).

Fig. 14.29. Clifford Truesdell al III-lea

„S-a pensionat în anul 1996 (la 70 de ani), dar s-a reangajat ca Cercetător în cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului și Seismologie” (fig. 14.30). [5]

Mircea Mișicu a lucrat și a creat valori științifice până în ultima perioadă a existenței Sale. A fost un titan în domeniul științelor mecanice. S-a bucurat de o recunoaștere mai curând internațională, fiind invitat de nenumărate ori în Statele Unite ale Americii (pe coasta de est și de

vest), în China și în mai toate țările europene (fig. 14.31). S-a stins din viață în anul 2005, în plină glorie științifică națională și internațională.

Fig. 14.31. M. Mișicu la Augsburg

Scrisorile pe care mi le-a trimis în ultimii ani de viață dezvăluie o importantă latură, mai puțin cunoscută a personalității Sale.

Cu prilejul noului an 2001 i-am trimis o felicitare pe o ilustrată, cu biserica evanghelică din Sibiu (fig. 14.32).

Fig. 14.32. Biserica evanghelică din Sibiu

Fig. 14.30. Mircea Mișicu în colectivul seismologului Gh. Mărmureanu

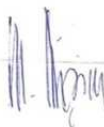

Iată și răspunsul Domniei Sale din 09.01. 2001.

*Urez familiei domnului profesor doctor G. Kuembetlian cât și domniei sale personal urările mele cele mai sincere de bine și de viață lungă pentru noul mileniu! Așa cum am ajuns cu toții pînă acum, ceea ce nu a fost dat multor altora, tot așa de acum încolo să vă meargă și chiar mai bine. **Ilustrata de felicitare primită, care fără îndoială se leagă de locuri familiare dumneavoastră, îmi trezește amintirea recentului concert de orgă de la Ateneu al unui cunoscut de al meu originar din Sibiu susținut anul trecut și care a fost un mare succes (Helmut Plattner). Dumneavoastră tot așa ați purtat în cursul lucrărilor de doctorat un spirit elevat, desigur în parte datorat și acestui loc. Sper ca în continuare să aud de dumneavoastră numai de bine și fericire.***

Al dumneavoastră,

M.Mișicu

„Urez familiei domnului profesor doctor G.Kümbetlian cât și domniei sale personal urările mele cele mai sincere de bine și de viață lungă pentru noul mileniu! Așa cum am ajuns cu toții până acum, ceea ce nu a fost dat multor altora, tot așa de acum încolo să vă meargă și chiar mai bine. Ilustrata de felicitare primită, care fără îndoială se leagă de locuri familiare dumneavoastră, îmi trezește amintirea recentului concert de orgă de la Ateneu al unui cunoscut de al meu originar din Sibiu susținut anul trecut și care a fost un mare succes (Helmut Plattner).(fig. 14.33) Dumneavoastră tot așa ați purtat în cursul lucrărilor de doctorat un spirit elevat, desigur în parte datorat și acestui loc. Sper ca în continuare să aud de dumneavoastră numai de bine și fericire. Al dumneavoastră, M.Mișicu”

Rândurile lui Mircea Mișicu au trezit în mine emoții și amintiri puternice. Întâmplarea făcea, să-l fi cunoscut și întâlnit pe Helmut Plattner de mai multe ori în viața mea. În perioada anilor 1947-1950 la Sibiu, când eram elev al liceului

Fig. 14.33. Helmut Plattner în anul 2007, la 80 de ani

Brukenthal și violist în orchestra simfonică a liceului, cu prilejul prezentării oratoriilor de Paști (Johannespassion și Matheuspassion) ale lui J.S. Bach în biserica evanghelică, unde Plattner era titularul partiturii de orgă și mai târziu, în perioada anilor mei de studenție 1954-1959 din București, când Plattner înființase clasa de orgă de la Conservator și concerta la Ateneu sau în biserica evanghelică, din vecinătatea catedralei catolice Sfântul Iosif. I-am împărtășit imediat lui Mircea Mișicu emoțiile mele, printr-o scrisoare de răspuns.

În aceeași scrisoare aminteam că profesorul de orgă al lui Plattner, dirijorul orchestrei amintite și profesorul meu de muzică de la liceu, era marele organist, pianist, dirijor și compozitor Franz Xaver Dressler (fig. 14.34, fig. 14.35)

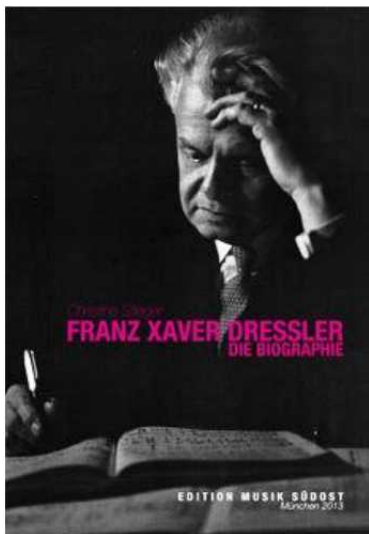

Fig. 14.34. Franz Xaver Dressler

Fig. 14.35. Franz Xaver Dressler, organist, pianist, dirijor

Născut în 1898 la Aussig an der Elbe, Dressler fusese trimis în anul 1922 de Biserica Evanghelică la Sibiu, în calitate de cantor și organist. Aici a organizat orchestra simfonică și „Corul Bach” al liceului Brukenthal. În perioada anilor mei de liceu am avut marea onoare să fi fost îndrumat și acompaniat la pian de Domnia sa, cu prilejul serbărilor școlare de la Brukenthal. Am interpretat împreună romanțele în „fa” și „sol”-major ale lui Beethoven, „cântecul fără cuvinte” al lui Ceaikovschi și alte multe piese din literatura viorii.

Iată și următoarea scrisoare a Domniei Sale, din aprilie 2001:

STIMATE DOMNULE PROFESOR DR. GARABET

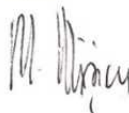
KUMBETLIAN,

Scrisoare dumneavoastră însoțită de articolul din ziar mi-a făcut o impresie deosebită deoarece am aflat aspecte necunoscute mie privitor la personalitatea dumneavoastră. În primul rând e o surpriză să aflu despre preocupările culturale pe care le aveți și care mă atrag și pe mine în mod special. Apoi m-a interesat faptul că ați făcut parte dintr-un mediu elevat din care am cunoscut și eu o persoană care pe lângă valoarea sa artistică mi-a fost apropiat prin interesul dat formării mele și care pe lângă activitatea concertistică și profesorală a ajuns organist la Bayreuth și deasemeni profesor, venit din o familie din Sibiu printre care se număra familia farmacistului Fabrizio caracterizată printr-o mare frumusețe fizică, el însuși trăgându-se din imigranți sosiți din Arlberg de multe secole. A venit la festivalul Bach, a concertat la Ateneu, beneficiind de o cronică entuziastă. Deasemeni este remarcabilă activitatea dvs. sub egida lui Xaver Dressler, elev al lui Bruckner, profesor al lui Helmuth care la catedrala din Târgul Mureș a fisurat-o cu sunetul orgii și a rămas celebru prin interpretarea plină de intensitate muzicală. În sfârșit este de subliniat și apartenența dvs. de sânge la această lume extraordinară fapt ce-mi îndreaptă gândul către splendida dvs. mamă.

Cu ocazia paștelui primiți vă rog împreună cu familia urările mele pentru sărbători fericite,

Aprilie 2001

M.Mișicu

„Stimate domnule profesor dr. Garabet Kumbetlian, Scrisoarea dumneavoastră însoțită de articolul din ziar mi-a făcut o impresie deosebită deoarece am aflat aspecte necunoscute mie privitor la personalitatea dumneavoastră. În primul rând e o surpriză să aflu despre preocupările culturale pe care le aveți și care mă atrag și pe mine în mod special. Apoi m-a interesat faptul că ați făcut parte dintr-un mediu elevat din care am cunoscut și eu o persoană care pe lângă valoarea sa artistică mi-a fost apropiat prin interesul dat formării mele și care pe lângă activitatea concertistică și profesorală a ajuns organist la Bayreuth și deasemeni profesor, venit din o familie din Sibiu printre care se număra familia farmacistului Fabrizio caracterizată printr-o mare frumusețe fizică, el însuși

trăgându-se din imigranți sosiți din Arlberg de multe secole. A venit la festivalul Bach, a concertat la Ateneu, beneficiind de o cronică entuziastă. Deasemeni este remarcabilă activitatea dvs. sub egida lui Xaver Dressler, elev al lui Karl Straube și profesor al lui Helmuth, care la catedrala din Târgul Mureș a fisurat-o cu sunetul orgii și a rămas celebru prin interpretarea plină de intensitate muzicală. În sfârșit este de subliniat și apartenența dvs. de sânge la această lume extraordinară fapt ce-mi îndreaptă gândul către splendida dvs. mamă. Cu ocazia paștelui primiți vă rog împreună cu familia urările mele pentru sărbători fericite, M.Mișicu , Aprilie 2001.“

Într-o altă scrisoare (din 17.12.2001), Mircea Mișicu îmi scria:

Stimate domnule doctor ing.G.Kümbetlian,

Odată cu mulțumirile mele vă rog să primiți urările mele cu ocazia sărbătorilor și al unui nou an al unui nou mileniu pe care îl vom trăi, adresate atât dumneavoastră cât și familiei. Cu această ocazie îmi aduc aminte de cele ce mi le-ați transmis anul trecut și vă menționez că anul acesta am fost în Germania în diferite locuri. Printre aceștia am vizitat și locurile de veci ale unor vechi prieteni care m-au emoționat mai profund decât m-aș fi așteptat. Astfel amintesc de fiica unei persoane din Sibiu, inginerul Alfred Pilder, fost proiectant de poduri la direcția condusă de tatăl meu la CFR. Poate l-ați cunoscut, dacă nu pe el poate pe soția acestuia, eminentă germanistă la universitatea din București și doctor dela universitatea din Marburg Hermine Felicia KleinPilder (fiică a preotului bisericii catolice din Bistrița). Am realizat clar revăzând prieteni de acolo eroarea cumplită a existenței petrecute și oroarea unor împliniri actuale. Sper însă că cel puțin voi auzi de dvs. numai de bine și vă rămân al dvs,

17.12.2001 Mircea Mișicu

„Stimate domnule doctor ing. G.Kümbetlian, Odată cu mulțumirile mele vă rog să primiți urările mele cu ocazia sărbătorilor și al unui nou an al unui nou mileniu pe care îl vom trăi, adresate atât dumneavoastră cât și

familiei. Cu această ocazie îmi aduc aminte de cele ce mi le-ați transmis anul trecut și vă menționez că anul acesta am fost în Germania în diferite locuri. Printre acestea am vizitat și locurile de veci ale unor vechi prieteni care m-au emoționat mai profund decât m-aș fi așteptat. Astfel amintesc de fiica unei persoane din Sibiu, inginerul Alfred Pilder, fost proiectant de poduri la direcția condusă de tatăl meu la CFR. Poate l-ați cunoscut, dacă nu pe el poate pe soția acestuia, eminentă germanistă la universitatea din București și doctor de la universitatea din Marburg, Hermine Felicia Klein Pilder (fiică a preotului bisericii catolice din Bistrița). Am realizat mai clar revăzând prieteni de acolo eroarea cumplită a existenței petrecute și oroarea unor întâmplări actuale. Sper însă că cel puțin voi auzi de dvs. numai de bine și vă rămân al dvs, Mircea Mișicu, 17.12.2001”

Și o alta, din 2002:

Domnului
Garabet Kumbetlian

Gândurile cele mai bune pentru
prosperitate și mulțumire, pentru
dvs. și familia dvs. Felicitări
și pentru natura dumneavoastră
de intelectual și om de cultură.

Paștele anului 2002

M. Mișicu

„Domnului Garabet Kumbetlian, Gândurile cele mai bune pentru prosperitate și mulțumire, pentru dvs. și familia dvs. Felicitări și pentru natura dvs. de intelectual și om de cultură. Paștele anului 2002, M.Mișicu“.

Următoarea scrisoare este datată 5 mai 2003:

„Stimate domnule Kumbetlian,

Vă cer iertare pentru îndelungata tăcere datorată tracasărilor profesionale și personale. Mă bucur pentru faptul că aveți o activitate apreciabilă și că aveți o continuitate demnă de invidiat. Dacă pe de o parte în cazul meu intervin anumite satisfacții (rezultate, publicații, solicitări internaționale pentru aprecieri a numeroase lucrări ale unor autori occidentali,

aprecieri care apar sub formă de recenzii, inserarea activității mele în Who's Who american), pe de altă parte s-au intensificat dificultățile în obținerea de fonduri prin participarea la proiecte internaționale, profilându-se o încetare a posibilităților materiale concomitent cu ocuparea timpului de lucru nu pentru cercetări fundamentale ci pentru aspecte formale sau de rutină. Sub acest aspect cred că situația dvs. e mai plăcută și sunt convins că viața dvs. de familie și fiica dvs. vă dau prilejurile unor trăiri pozitive. Trebuie să recunosc faptul că mă adaptez cu vârsta mai greu cu mediul ambiant (recent am fost jefuit din casă de tablourile de valoare sau personale ca și de alte valori) precum și că în circulația zilnică, din cauza mediului infracțional de pe traseu, apar aspecte din ce în ce mai neplăcute. Aceasta nu mă împiedică să vă urez mai departe succese și fructificări ale precedentei dvs. contribuții profesionale, cât și prosperitatea întregii dvs. familii.

Al dumneavoastră M.Mișicu, 5 mai 2003”

Stimate domnule Kuembetlian,

Vă cer iertare pentru îndelungata tăcere datorată tracasărilor profesionale și personale. Mă bucur pentru faptul că aveți o activitate apreciabilă și că aveți continuitate demnă de invidiat. Dacă pe de o parte în cazul meu intervin anumite satisfacții (rezultate, publicații, solicitări internaționale pentru aprecieri a numeroase lucrări ale unor autori occidentali, aprecieri care apar sub formă de recenzii, inserarea activității mele în Who's Who american), pe de altă parte s-au intensificat dificultățile în obținerea de fonduri prin participarea la proiecte internaționale, profilându-se o încetare a posibilităților materiale concomitent cu ocuparea timpului de lucru nu pentru cercetări fundamentale ci pentru aspecte formale sau de rutină. Sub acest aspect cred că situația dvs. e mai plăcută și sunt convins că viața dvs. de familie și fiica dvs. vă dau prilejurile unor trăiri pozitive.

Trebuie să recunosc faptul că mă adaptez cu vârsta mai greu cu mediul ambiant (recent am fost jefuit din casă de tablourile de valoare sau personale ca și de alte valori) precum și că în circulația zilnică din cauza mediului infracțional de pe traseu, inclusiv țiganii, apar aspecte din ce în ce mai neplăcute. Aceasta nu mă împiedică să vă urez mai departe succese și fructificări ale precedentei dvs. contribuții profesionale cât și prosperitatea întregii dvs. familii.

Al dumneavoastră

5 mai 2003

M.Mișicu

Și din păcate, ultima scrisoare din 18.XII.2003 :

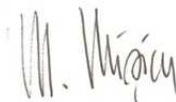
Stimate Doamne Profesor Kumbetlian,

Vă urez dumneavoastră și familiei dumneavoastră, cu ocazia sărbătorilor cât și a reîntâlnirii recente realizarea tuturor dorințelor, sănătate și prosperitate. Sper că realizările dumneavoastră în diferitele domenii de activitate să obțină recompensarea meritată și să progresați pe tărâm profesional și social. Totodată vă mulțumesc pentru atenția acordată de a trimite extrasul bibliografic privitor persoanei mele.

Cu speranța de a auzi lucruri noi și de bine cât și a unei eventuale viitoare întâlniri vă transmit toată simpatia mea,

18.XII.2003

Mircea Mișicu

„Stimate Doamne Profesor Kumbetlian,

Vă urez dumneavoastră și familiei dumneavoastră, cu ocazia sărbătorilor cât și a reîntâlnirii recente realizarea tuturor dorințelor, sănătate și prosperitate. Sper că realizările dumneavoastră în diferitele domenii de activitate să obțină recompensarea meritată și să progresați pe tărâm profesional și social. Totodată vă mulțumesc pentru atenția acordată de a trimite extrasul bibliografic privitor persoanei mele.

Cu speranța de a auzi lucruri noi și de bine cât și a unei eventuale viitoare întâlniri vă transmit toată simpatia mea,

18.XII.2003 ,

Mircea Mișicu”

De curând, secția I-a „Mecanică Tehnică” a Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR) sub conducerea Președintelui ei, Prof. univ. dr. ing. Polidor Bratu, Director al Institutului de Cercetări în Construcții (ICECON) București și cu sprijinul unui colectiv format din dr. mat. Tudor Sireteanu, membru c. al Academiei Române (AR) și membru de onoare al ASTR, Director al Institutului de Mecanica Solidelor (IMS) al AR, dr. mat.

Veturia Chiroiu, membru de onoare al ASTR, cercetător principal Gr. I în cadrul IMS al AR. și prof. univ. dr. ing. G. Kumbetlian, membru titular al ASTR, a întreprins demersurile pentru primirea savantului român Mircea Mișicu, în calitate de „Membru de onoare-post mortem al ASTR”, și a înaintat dosarul spre aprobare, conducerii ASTR.

Bibliografie

- [1] Mișicu, Șerban, dr. fiz. „*Amintiri despre Mircea Mișicu (1926-2005), strălucit om de știință și cercetător în domeniul mecanicii mediului deformabil și mecanicii tehnice*”, A 44-a manifestare a seminarului „Aspecte din Istoria Mecanicii”, București, 23 aprilie 2015.
- [2] Mișicu, Șerban, dr. fiz. „*Aspecte din activitatea științifică a lui Mircea Mișicu*”, Departamentul de Fizică Teoretică, Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”, 2015.
- [3] Arhiva familiei Mișicu.
- [4] Andonie, Șt. George, „*Istoria matematicilor aplicate clasice din România*“, Editura Academiei Române București, 1971, p. 394-401.
- [5] Mărmureanu, Gh., „*In Memoriam Mircea V. Mișicu*“ (1926-2005), în *Studii și Cercetări de Geofizică*, București 2006, tom. 44, p. 93-96.
- [6] Arhiva familiei Kumbetlian.

15.

PROFESORUL DUMITRU REMUS MOCANU (1915-1991)

Profesorul D.R. Mocanu s-a născut la Florești-Cluj (fig. 15.1) în anul 1915.

A absolvit cursurile facultății de electromecanică a Institutului Politehnic București (fig. 15.2) în anul 1940 ca șef de promoție, cu calificativul „foarte bine”.

Fig. 15.1. Florești – Cluj

Fig. 15.2. Institutul Politehnic
București

A activat ca inginer la Grupul Industriilor Electrice din București, iar din anul 1941 la Atelierele Grivița-locomotive (fig. 15.3), ca inginer și șef de secție. Aici a introdus metode moderne de lucru și a organizat un laborator de încercări mecanice și metalografice, precum și de control nedestructiv.

Fig. 15.3. Atelierele Grivița-locomotive

Începând cu anul 1942 a activat ca asistent la cursurile de Rezistența Materialelor și Organe de Mașini în cadrul Școlii de Subingineri Electromecanici din București. În anul 1943 a fost numit asistent la catedra de Rezistența Materialelor a Institutului Politehnic din București, iar în anul 1947 a fost mutat la Atelierele CFR din Cluj (fig. 15.4), în calitate de „subdirector tehnic”

Fig. 15.4. Atelierele CFR din Cluj

În anul 1948 a fost numit profesor la catedra de Rezistența Materialelor a Institutului Politehnic din Cluj (fig. 15.5).

Fig. 15.5. Institutul Politehnic din Cluj

Între anii 1951-1960, a activat ca „director general tehnic”, „consilier ministerial”, „adjunct al ministrului” și „secretar general” în Ministerul Transporturilor (fig. 15.6) îndeplinind în paralel și funcția de profesor de Rezistența Materialelor în cadrul Institutului de Căi Ferate din București și Facultății de Transporturi a Politehnicii bucureștene.

Fig. 15.6. Ministerul Transporturilor

În anul 1960 a fost transferat la Atelierele de Material Rulant din Iași ca „șef al serviciului constructor”, până în anul 1964. Aici a înființat un laborator de încercări mecanice, proiectând poduri rulante și macarale. Începând cu același an (1960), a îndeplinit funcția de profesor de Rezistența Materialelor în cadrul Institutului Politehnic Iași (fig. 15.7), unde urma să fie titularizat pe post în anul 1964.

Fig. 15.7. Institutul Politehnic Iași

În anul 1970 și-a susținut teza de doctorat „*Contribuții la studiul distribuției tensiunilor în îmbinările sudate, prin cusătura de colț*”. S-a pensionat în anul 1977, dar a continuat să profeseze în calitate de „profesor consultant”.

A publicat peste 200 de articole, comunicări științifice, manuale și tratate, din care citez: „*Îmbinări Sudate*”, în Editura Tehnică București, 1972, „*Fenomenul Moiré și aplicațiile lui în tensometrie*”, în Editura Tehnică București, 1973, cele două volume de „*Analiza experimentală a tensiunilor*” (fig. 15.8), în Editura Tehnică București (1976 și 1977), cu dedicația (fig. 15.9): „*Colegului Conf.dr.ing. Kumbetlian, cu sentimente colegiale și admirație pentru interesul manifestat privind problemele de tensometrie, Constanța, 18.06.1978, prof.Mocanu*”, precum și cele trei volume de „*Încercarea materialelor*” (fig. 15.10), apărute între anii 1982-1986.

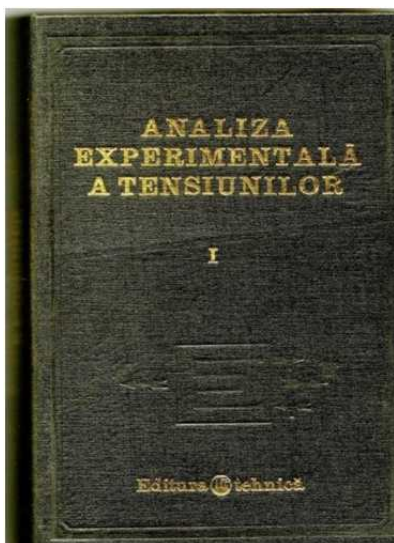
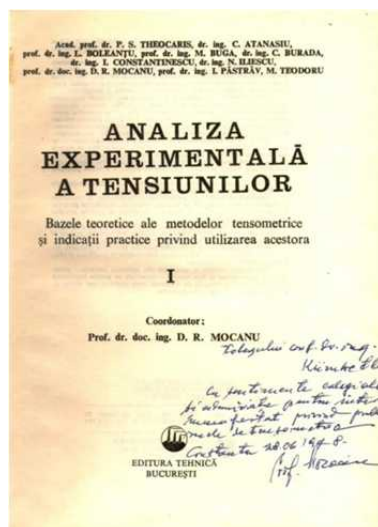

Fig. 15.9. Subcoperta cu dedicație

Fig. 15.8. *Analiza experimentală a tensiunilor*

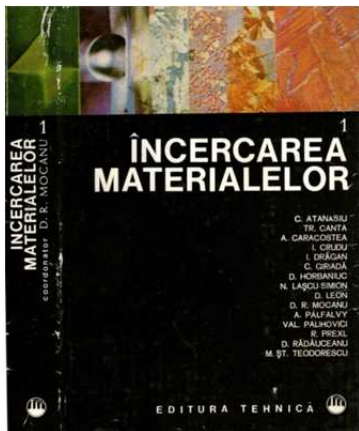

Fig. 15.10. Încercarea materialelor

În anul 1983 și-a publicat cursul de „Rezistența materialelor” în Editura Tehnică București (fig. 15.11), citând în bibliografie și cursul meu, din Editura Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân” din Constanța, apărut în anul 1978 (fig. 15.12).

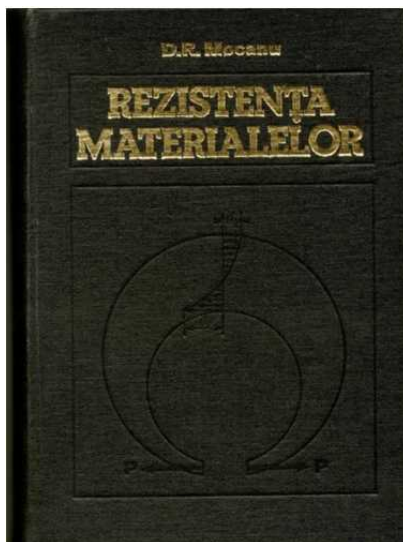

Fig. 15.11. D. R. Mocanu, Rezistența materialelor

24. Jevca, S.I., Ciocogradi, I., Gorbănescu, D., *Căminul de studii al de abilitate al structurilor (Diagrama)*, Institutul Politehnic-Iag, 1977.
25. Kikuchi, G., *Rezistența materialelor, partea I*, Institutul de marină „Mircea cel Bătrân”, Constanța, 1978.
26. Măceșel, C.B., *Căminul de studii al abilității electrotehnice (studierea din linia ferată)*, Editura tehnică, 1978.
27. Măteiu, P., *1989 N. Iordănescu H., Probleme de rezistență materialelor*, vol. I și II, Editura tehnică, 1989.
28. Mocanu, D. R., *Rezistența materialelor*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
29. Mocanu, D. R., Buză, M., Dăscălescu, C., *Determinarea experimentală a caracteristicilor materialelor*, Editura Transporturilor, 1968.
30. Mocanu, D. R., *Rezistența materialelor (cap. I din lucrarea „Analiza experimentală a tensiunilor”)*, vol. II, Editura tehnică, 1978.
31. Mocanu, D. R., Buză, M., *Căminul de studii al abilității electrotehnice*, vol. I, Editura didactică, 1967.
32. Mocanu, D. R., Buză, M., Brateș, M., *Căminul de studii al abilității electrotehnice*, vol. II, Editura didactică, 1968.
33. Mocanu, D. R., Buză, M., Buză, M., Brateș, M., *Căminul de studii al abilității electrotehnice*, vol. III, Editura didactică, 1968.
34. Mocanu, D. R., Buză, M., Halchiul, C., Teodorescu, M., *Examinarea experimentală a abilității electrotehnice*, Editura Centrală de Documentare - București 1967.
35. Mocanu, D. R., Văneș, I., *Asociația de studii*, Editura didactică, 1968.
36. Mocanu, D. R., Pălboc, V., *Ușile comenziilor asupra influenței deformației la încălzire a materialelor rezistenței la coroziune*, Comitetul științific al Vitei Conferinței de studii, Timișoara, 1969, vol. III.
37. Mocanu, D. R., Buză, M., *Illustration des conditions de long des conditions de soudure et dans les tubes*, La 4e Conférence internationale d'analyse de contraintes, Cambridge, 1970.
38. Mocanu, D. R., *Fundamentul științific și aplicativ al la tensiometrie*, Editura tehnică, 1972.
39. Moriguchi, I., *Căminul de studii al abilității electrotehnice*, Editura tehnică, 1967.
40. Nădărean, S.I., *Rezistența materialelor*, București, EDP, 1961.
41. Nădărean, S.I., *Rezistența materialelor*, Editura tehnică, 1962.
42. Nădărean, S.I., *Rezistența materialelor*, vol. IV, Editura didactică și pedagogică, 1963.
43. Nădărean, S.I., Buză, M., Ciocogradi, I., *Observații referitoare la determinarea caracteristicilor materialelor*, Institutul de Marină, nr. 4, 1978.
44. Pălboc, V., S.I. la Căminul de studii al abilității electrotehnice de marină (Trădărean din 1968), vol. I și II, Editura tehnică, 1968.
45. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
46. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
47. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
48. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
49. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
50. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
51. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
52. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
53. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
54. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
55. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
56. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
57. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
58. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
59. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
60. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
61. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
62. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
63. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
64. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
65. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
66. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
67. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
68. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
69. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
70. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
71. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
72. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
73. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
74. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
75. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
76. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
77. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
78. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
79. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
80. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
81. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
82. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
83. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
84. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
85. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
86. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
87. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
88. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
89. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.
90. Peira, A., *Asociația de studii*, Editura didactică și pedagogică, 1967.

Fig. 15.12. Citirea cursului meu, la nr.crt.25

A prezentat comunicări valoroase la Conferințele internaționale de Analiză experimentală a tensiunilor de la Cambridge (1970) și Udine (1974), Haifa (1982), Amsterdam (1986) și la Copenhaga (1989), la Conferința internațională de sudură de la Toronto (1972), la Conferința de la Pilsen (1978) și la Conferința de la Sevilla (1987).

În anul 1977 a înființat Comisia Centrală de Tensometrie, predecesora ARTENS (“Asociația Română de Tensometrie”, fondată în anul 1991 sub conducerea academicianului Radu P. Voinea).

Comisia Centrală de Tensometrie, sub conducerea lui D.R. Mocanu a organizat Simpoziioanele Naționale de Tensometrie (cu participare internațională) de la Iași (1977), Cluj-Napoca 1980 (fig. 15.13) și Timișoara 1983 (fig. 15.14), Brașov 1986 (fig. 15.15) și Galați 1989 (fig. 15.16).

Fig. 15.13. Cluj-Napoca (1980)

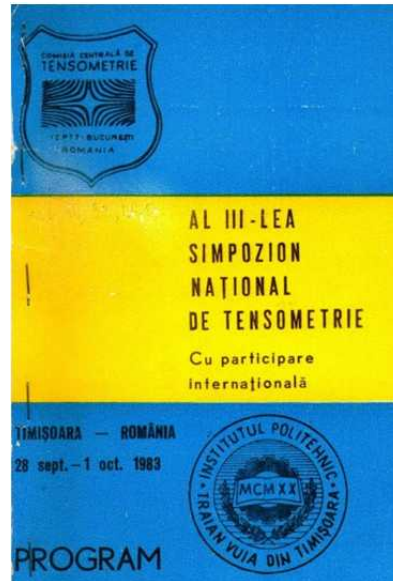

Fig. 15.14. Timișoara (1983)

Fig. 15.15. Brașov (1986)

Fig. 15.16. Galați (1989)

Aceste Conferințe (fig. 15.17) au contribuit activ la formarea și dezvoltarea gândirii științifice și tehnice a numeroase generații de ingineri mecanici români. Lucrările participanților erau publicate în volumele cu comunicări științifice ale simpozionelor.

Fig. 15.17. Prezidiul Simpozionului Național de Tensometrie (cu participare internațională) de la Galați

Un rol important în ceea ce privește cercetarea științifică experimentală și analiza experimentală a tensiunilor mecanice l-a avut și „Revista Transporturilor și Telecomunicațiilor” (RTTc), (fig. 15.18), (fig. 15.19) care datorită profesorului D.R. Mocanu a devenit o veritabilă tribună în domeniul ingineriei experimentale.

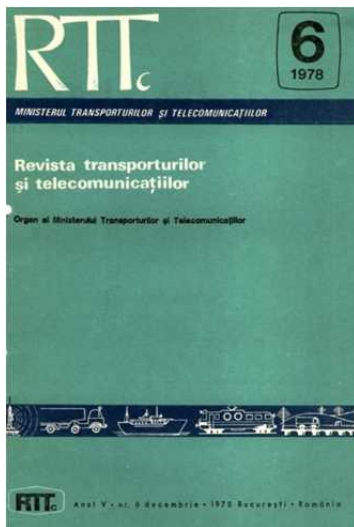

Fig. 15.18. RTTc nr.6 din 1978

Fig. 15.19. Sumarul RTTc nr.6/1978

Revista publica articole interesante și importante ale membrilor Comisiei Centrale de Tensometrie cu privire la activitatea acestora și a

echipelor pe care le conduceau, în lucrări și cercetări care implicau analiza experimentală a tensiunilor (fig. 15.20)-(fig. 15.25).

REVISTA TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR

ORGAN AL MINISTERULUI TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR

EDITAT DE INSTITUTUL DE CERCETĂRI ȘI PROIECTĂRI TRANSPORTURI ȘI TELECOMUNICAȚII

5 1979

REVISTA TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR

Acera Simetria, Proiect pentru interconectarea Institutului și Institutului 120 lei anual, pentru manevratori, tehnicieni și ingineri de la ancaș, grupaj anual exemplare de la Abonațiunea sau prin fax la redacția sau prin mandat postal la adresa: București, cod, 10161, Calea Grădinarilor nr. 101 B, Sector 1, Cămin de vârstnici: 84.500.003 B.N.B.S.R. Fil. Sector 1.

Costuri din abonamente sa pot aduna abonamentele de LEKUI Departamentului Export-Import, P.O. Box 186-127, Sector 1206, București, Br. 8 Documente

TAXELE POSTALE diferite în numerar pentru anul 1979 acordate operatorilor S.C.P.T. nr. 101 București.

Tiparul: Interconectarea poligrafică „Informație” București, str. Brăzeanu nr. 23-25.

© 1979

CONȚINUT DE CONȚINUT

Table with 2 columns: Title and Page number. Includes articles by MANEA, K. and others.

SUMAR

Table with 2 columns: Title and Page number. Includes articles by MANEA, K. and others.

Fig. 15.20. Sumarul RTTc nr.5/1979

RTTc 7-8 1983. REVISTA TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR. ORGAN AL MINISTERULUI TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR. AL III-LEA SIMPOZION NAȚIONAL DE TENSOMETRIE CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ. TRANSPORT FEROVIIAR; AUTO, DRUMURI, NAVAL.

Fig. 15.22. RTTc nr.7-8/1983

MĂSURĂRI TENSOMETRICE LA NAVA-ȘCOALA „MIRCEA”

Dr. ing. GARABET KUMHETLIAN, ing. NICOLAE ZIDARU, studenții VICTOR PĂUN și CONSTANTIN BRĂILESCU*

In order to prolong the useful life of the training ship Mircea, it is suggested to replace the steady operation of the ship. With this end in view, some stress analysis measurements were performed in order to determine the real stress used, by means of a calculation made on the basis of a model. It was possible to check the correct values of the stresses which should be obtained in mooring, with a view to ensuring the operation safety of the ship on rough sea.

Pentru mărirea termenului de utilizare a navei școlii Mircea (fig. 1) — folosită pentru pregătirea a cili mai multor studenți) — la bordul acesteia s-a impus încheierea manevrelor fixe ale navei. În conformitate cu politica de

* Institutul de maritim Mircea din Bănești — Constanța

180

С целью пролонгации срока службы учебного судна „Мирца” предлагается заменить устойчивую эксплуатацию судна. С этой целью на борту судна были выполнены измерения для определения действительных напряжений. По результатам расчетов на основании модели удалось проверить правильные значения напряжений, которые должны быть получены при стоянке судна в порту. С целью обеспечения безопасности эксплуатации судна на открытом море.

reducere a efortului valutar, s-a lănat ideea modificării metodei de operare propriei în stațiile navale din țara noastră.

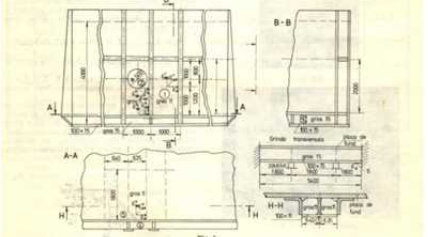
Trecind de prima fază a înlocuirii tuturor manevrelor și accesorilor, se ridică problema echilibrării manevrelor fixe după montaj. Deoarece documentația navei nu indica nimic în legătură cu echilibrarea acestor manevre, montările din construcția și după reparațiile anterioare făcându-se prin metode empirice, s-a propus efectuarea acestei operații utilizând tensometria electrică. Aceasta metodă îndreptă permite echilibrarea riguroasă și măsurarea pe tot timpul montajului a eforturilor care apar. Pentru navigația cu vânt, nave dispune de patru arbori: longitudinal, arborele cricilor, arborele central și arborele artileriei. Fiecare din acești arbori este susținut de următoarele categorii de manevre fixe, care au rolul de a prelua așii solicitării statice, cili și cele dinamice, ce au nastere în timpul manevrelor cu vânt: a) arburile (fig. 2, a și 2, b) — susțin arborii în borduri, fiind cele mai importante manevre fixe; b) patarajele — susțin arborii în borduri și apar pupa navei; c) strâburile — susțin arborii în planul diametral al navei.

Fig. 1. Institutul de maritim Mircea din Bănești — Constanța

181

Fig. 15.21. Măsurări tensometrice la NS Mircea

DETERMINAREA EXPERIMENTALĂ ȘI PRIN CALCUL A TENSIUNILOR ÎN PUNCTELE PERICULOASE ALE UNUI BAZIN DE ÎNCERCĂRI. Principala preocupare a constă în determinarea prin calcul a tensiunilor maxime din plăci și grinzi. Acestea sunt și se îndreptă în special asupra plăcilor frontale și de fund și asupra grinzilor transversale de susținere și fundului în cazul amperii complete a bazinului (Fig. 1). Într-un stadiu concret a bazinului au permis stabilirea „a priori” a plăcilor cu cele

„Invenții” din literatura, s-a adoptat următoarea metodologie de lucru: 1. S-au măsurat deformările cu ajutorul unor sonde tensometrice în punctele geometrice... 2. S-au calculat tensiunile... 3. S-au calculat tensiunile... 4. S-au calculat tensiunile...

Fig. 15.23. Determinări experimentale...

Fig. 15.24. RTTc nr.8/1984

Fig. 15.25. Sumarul RTTc nr.8/1984

În numărul 1 din anul 1988 al RTTc, revista a publicat în memoria regretatului Karl Hoffmann, inginerul șef al firmei HBM, prieten declarat și devotat al „Comisiei Centrale de Tensiometrie” și participant activ la primele patru Simpozioane de „Analiza experimentală a tensiunilor”, recenzia volumului său, „Eine Einführung in die Technik des Messens mit Dehnungsmessstreifen” [4], pe care am întocmit-o împreună și am semnat-o alături de profesorul Mocanu.

Profesorul D.R. Mocanu a părăsit această lume în anul 1991 și a fost înmormântat în cimitirul bisericii greco-catolice din Florești (fig. 15.26).

Fig. 15.26. Biserica din Florești

Pentru tot ce a creat și a dat cercetării, industriei și învățământului românesc, trebuie să-i mulțumim și să-i păstrăm amintirea cu pioșenie în memoria noastră, lui și soției lui (fig. 15.27), descendentă directă, nepoată, a lui Bogdan Petriceicu Hașdeu (fig. 15.28).

Fig. 15.27. Profesorul D.R.Mocanu cu soția

Fig. 15.28. Bogdan Petriceicu Hașdeu

Bibliografie sumară

- [1] Kumbetlian, G. și Mândrescu, G.: „*Mecanica solidelor deformabile*”. (Retrospectivă cronologică, 1452-1952). Editura ALMA – Craiova, 2005, 194 pagini, ISBN 973-8443-34-2.
- [2] Mocanu, D.R. ș.a. „*Contribuții ale cadrelor didactice de la Institutul Politehnic „Gh.Asachi” din Iași la extinderea în R.S.R. a utilizării tensometriei,...*”. Ed. INCERTRANS, București, 1988.
- [3] Kumbetlian, G., „*Teoria și experimentul*”, eseu, Seria „*Eseuri științifice*” a Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR) și a Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR), Editura AGIR, București, 2009, ISBN 978-973-720-242-0, 17 pagini.
- [4] Hoffmann, Karl: „*Bazele măsurărilor tensometrice*”, Ed. Inst. de Marină „Mircea cel Batrân”, Constanța, 1982, în traducerea dr. ing. G. Kumbetlian, după „*Eine Einführung in die Technik des Messens mit Dehnungsmessstreifen*”, HBM GmbH, Darmstadt, 1973-1979, 202 pagini.

16.

DUMITRU MANGERON (1906-1991), UN MARE MECANICIAN

„Dumitru Mangeron (fig. 16.1) s-a născut într-o familie nevoiașă din Chișinău. Tatăl său era mecanic de locomotivă pe linia Ungheni-Chișinău-Petersburg.” [1], [4].

„Dumitru Mangeron și-a început cariera universitară, după absolvirea secției de matematici a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (fig. 16.2) în anul 1930, ca asistent în cadrul catedrei profesorului Alexandru Myller.” [1],[4]

Alexandru Myller (fig. 16.3), ctitorul școlii de matematici ieșene, a fost doctorandul (în 1906 al) celebrului matematician David Hilbert (fig. 16.4) de la Universitatea din Königsberg.

Fig. 16.1. Dumitru Mangeron

Fig. 16.2. Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași

Fig. 16.3. Alexandru Myller
(1879-1965)

Fig. 16.4. David Hilbert
(1862-1943)

Fig. 16.5. Octav Mayer
(1895-1966)

„La rândul lui, A. Myller a fost conducătorul de doctorat (în 1920) al lui Octav Mayer (fig. 16.5), (primul doctorat în matematici din România)” [2].

„În același an (1930) D. Mangeron a obținut o bursă pentru studii de perfecționare la Universitatea din Neapole (fig. 16.6), unde-și susține în anul 1932 și teza de doctorat, sub conducerea profesorului Mauro Picone (fig. 16.7)” [1], [4].

Fig. 16.6. Universitatea din Neapole

Fig. 16.7. Mauro Picone (1885-1977).

„Urmează apoi un scurt stagiul de perfecționare la Universitatea din Göttingen (fig. 16.8), după care revine la Iași, unde își reia activitatea universitară ca șef de lucrări și apoi în calitate de conferențiar la catedra de Analiză Matematică a Universității (fig. 16.9).” [1], [4]

Fig. 16.8. Universitatea din Göttingen

Fig. 16.9. Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

„Minunatele sale prelegeri și ținuta sa impecabilă îl fac aparent iubit în rândul studențimii ieșene, dar incomod în rândul unor colegi, astfel încât în anul 1937 rămâne doar cu un singur curs facultativ de „Introducere în Astronautică”.

Din fericire, în anul 1938, când se înființează oficial Școala Politehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, Mangeron este numit aici în calitate de Conferențiar, la disciplina „Matematici generale” [1].

„În anul 1940 Mangeron încearcă să-i salveze cariera colegului său, marele matematician Mendel Haimovici (fig. 16.10)” [1], viitor membru al

Academiei Române și autorul tratatului *Teoria Elasticității*, EDP 1969. „Acest gest îi atrage lui Mangeron oprobii din partea autorităților” [1].

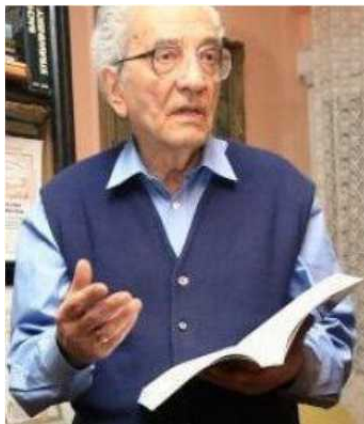

Fig. 16.10. Mendel Haimovici
(1906-1973)

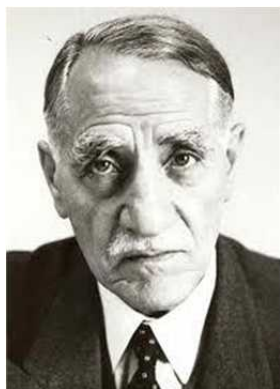

Fig. 16.11. Iorgu Jordan

„Încercând să aplaneze conflictul, profesorii Al. Myller și Iorgu Jordan (fig. 16.11) îi propun lui Mangeron să adere la mișcarea legionară. Mangeron intră astfel într-o capcană din care nu a mai putut ieși decât compromis și cu sechele, care i-au marcat toată viața” [1].

„În anul 1941 Școala Politehnică este mutată la Cernăuți, iar în anii 1944-1945 la Turnu-Severin. După anul 1945 este readusă la Iași și devine Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi”.

În anul 1946 apar primele numere din „Buletinul Școlii Politehnice din Iași”, Mangeron fiind printre principalii fondatori ai lui. În anul 1948 devine șeful catedrei de „Mecanică și Mecanisme”, a Facultății de Mecanică. Pentru a se „reabilita” politic, colegii îl sfătuiesc de această dată să se înscrie în rândurile partidului comunist român. Ca urmare, „dușmanii” săi declanșează o campanie aprigă și îndelungată de denigrare a sa, reușind să determine excluderea lui din partid, pentru aderarea în anul 1940 la mișcarea legionară. Drept pedeapsă i se retrage calitatea de șef de catedră” [1].

„În anul 1950 profesorul se căsătorește, iar în 1955 este reabilitat, datorită activității științifice de excepție și renumelui său internațional. I se reacordă calitatea de șef de catedră (1955-1957), este gratulat cu titlul de „Doctor Docent” și este numit șef al catedrei „Matematici II” (1957-1979).

În anul 1966 devine Conducător Științific la doctorat în specialitatea „Mecanică tehnică și vibrații”, iar în anul 1971 este confirmat ca „Om de Știință Emerit”. Se pensionase deja în anul 1976, la vârsta de 70 de ani. Pentru a fi primit în Academie, a trebuit să mai aștepte până în anul 1990, cu un an înainte de moartea sa. De-a lungul întregii sale cariere didactice a publicat 11 cursuri, tratate și monografii, 404 articole în reviste de specialitate și 55 de Comunicări Științifice susținute la Congrese, Conferințe, Simpozioane și Sesiuni Științifice. Cunoștea la perfecție peste zece limbi străine” [1]-[4].

„În decursul activităților sale științifice s-a ocupat de „Sistemele diferențiale cu structură complexă”, numite „Ecuatii polivibrante” sau „Ecuatii Mangeron”, de „Teoria unitară a fenomenelor potențialului”, de „Propagarea căldurii și undelor”, de „Mecanica vibrațiilor” de „Teoria generală a sincronizării”, de „Problemele spectrale pe varietăți Riemann-iene pentru diferiți operatori”, de „Teoria și practica accelerațiilor reduse de ordin și specie oarecare”, de „Metodele tangențiale și matricial-tensoriale în teoria mecanismelor și mașinilor”, de „Stabilitatea mașinilor-unelte așchietoare”, „Teoria fenomenelor tranzitorii”, „Controlul optimal în sisteme cu parametri distribuiți”, „Biomatematica rețelelor neurale”, „Extinderi ale ecuațiilor Hodgkin-Huxley”, „Teoria polinoamelor ortogonale”, etc. [1]-[4].

L-am întâlnit pentru prima oară la Cluj în iulie 1980, cu prilejul celui de „Al doilea Simpozion național de tensometrie și analiza experimentală a tensiunilor, cu participare internațională” (fig. 16.12), unde-și prezenta, în cadrul unei „mese rotunde”, primele două volume din trilogia „Mecanica rigidelor cu aplicații în inginerie” (fig. 16.13), (fig. 16.14)

Discursul Domniei Sale era de o frumusețe și acuratețe rar întâlnite. Era un om cu o vastă cultură generală. În momentul în care și-a început prezentarea, în sală s-a așternut o liniște neverosimilă, ca și când și-ar fi hipnotizat auditoriul.

Fig. 16.12. Sigla simpozionului

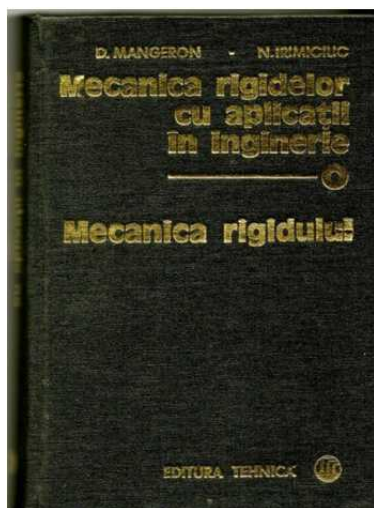

Fig. 16.13. *Mecanica rigidului*

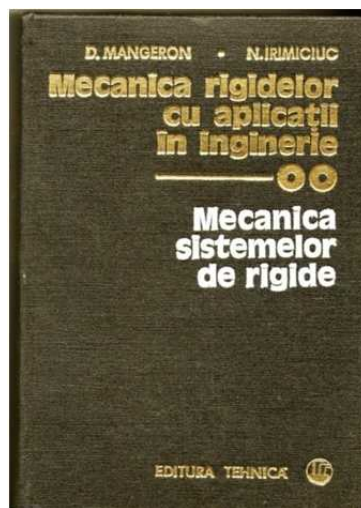

Fig. 16.14. *Mecanica sistemelor de rigide*

În acel moment gândul mi-a zburat la Goethe (fig. 16.15), pe care Tudor Vianu (fig. 16.16), în monografia (Ed.p.Literatură, 1962) dedicată marelui poet și om de cultură, îl descria ca pe un magician care-și subjugă interlocutorii, prin extraordinara putere a personalității sale.

Fig. 16.15. Goethe
(1749-1832)

Fig. 16.16. Tudor Vianu
(1898-1964)

Imaginile construite mental de Dumitru Mangeron ne determinau să ne închipuim MECANICA precum o matrice fermecată, care susținea un

MULTIVERS cu toate elementele lui ireale, supranaturale și fantasmagorice pe care le forma și din care el însuși era constituit; și toate acestea, mult înainte de a ni le dezvălui material, tehnica spațială actuală.

Mangeron care devenise însuși vrăjitorul acestor construcții, prezenta un complex mirific și complex al mecanicii cerești, cu ajutorul unor incursiuni și explicații bazate pe cunoștințe ale disciplinelor auxiliare conexe ca astronomia, geometria cerească, matematicile, chimia, etc. pe care ar fi trebuit să le stăpânim în cele mai mici amănunte, pentru a putea înțelege spectacolul științific care se desfășura sub ochii noștri, dar din care Omul, prin însușirile și manifestările lui implicite ca pictura, sculptura, arhitectura, muzica, artele în general, nu putea lipsi.

Când m-am trezit din transă, vraja pe care Mangeron o întinsese asupra noastră s-a risipit, aducându-ne la realitate. M-am prezentat Domniei Sale și i-am solicitat un autograf pe volumul II al trilogiei Sale. Cu toate că îi înmănasem cartea de vizită cu calitatea mea de conferențiar (la data aceea), mi-a scris pe carte (fig. 16.17): „Scumpului nostru coleg prof. dr. ing. Garabet Kumbetlian, cu toată cordialitatea și cu urări deosebite, Mangeron”.

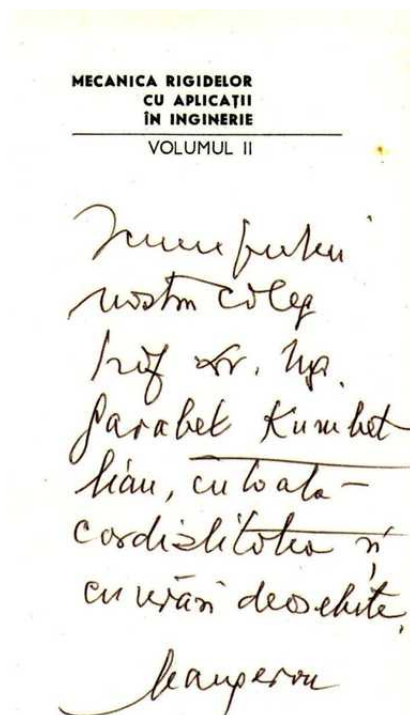

Fig. 16.17. Mangeron, Dedicatie

Fig. 16.18. D.Mangeron ș.a.,
Teoria optimizării structurilor

Cu acest prilej mi-a dat încă un set de două volume din lucrare, precum și volumul „Teoria optimizării structurilor” (fig. 16.18), apărut în Editura Junimea din Iași, în același an (1980).

La întoarcerea mea acasă i-am înmănat rectorului, cAmiralul ing. Ilie Ștefan (fig. 16.19), volumele primite, împreună cu urările de bine ale profesorului Mangeron.

Fig. 16.19. cAmiralul
ing. Ilie Ștefan

Am conceput o scrisoare de mulțumire ca răspuns, la care am atașat o monografie de prezentare a „Institutului de Marină Mircea cel Bătrân” și câteva dintre articolele mele publicate în acea perioadă în revistele „Mécanique Appliquée” (Applied Mechanics) (fig. 16.20) ale Academiei Române.

Fig. 16.20. Coperta revistei
Mécanique Appliquée

Răspunsul nu s-a lăsat așteptat. În scurt timp am primit scrisoarea datată „Iași 6, 1.2.1981” (fig. 16.21) și (fig. 16.22), cu următorul conținut:

„Scumpul nostru Coleg Profesor Kumbetlian, din inimă cele mai bune urări Dumneavoastră tuturor. Calde mulțumiri pentru delicata atenție, pentru cele trimise. Vom face totul să fie cunoscute frumoasele Dumneavoastră realizări. M-a bucurat mult primirea unei foarte frumoase scrisori din partea tovarășului Comandant al Inst. de Marină „Mircea cel Bătrân”, ca urmare a înmânării D-sale a primelor 2 volume din „Trilogia” noastră: „Mecanica rigidelor cu aplicații în inginerie” și a lucrării monografice „Teoria optimizării structurilor”, aceasta din urmă în Editura „Junimea” din Iași (213p., 1980). Vol. III din „Trilogia” noastră cu subtitlul „Mecanica vibrațiilor sistemelor de rigide” va apare, sperăm, în aug. 1981. Așteptăm știri cât mai bune. Cu toată cordialitatea, Mangeron”. (fig. 16.23)

Iași 6, 1.2.1981.
 Scumpul nostru
 Coleg Profesor Kumbetlian,
 Din inimă cele mai
 bune urări Dumnea-
 voastră tuturor.
 Calde mulțumiri, cu
 delicată atenție, pentru
 cele trimise. Vom face
 totul să fie cunoscute
 frumoasele Dumnea-
 voastră realizări.

Fig. 16.21. Dumitru Mangeron

3 -
 a lucra în mod propriu
 „Teoria optimizării
 structurilor”, aceasta
 din urmă în Editura
 „Junimea” din Iași
 (213p., 1980) Vol.
 III din „Trilogia” noastră
 cu subtitlul „Mecanica
 vibrațiilor sistemelor de
 rigide” va apare, sperăm, în
 aug. 1981.
 Așteptăm știri cât mai
 bune. Cu toată cordialitatea
 Mangeron

2 -
 M-a bucurat mult
 primirea unei foarte frumoase
 scrisori din partea tova-
 rășului Comandant al
 Inst. de Marină „Mircea
 cel Bătrân”, ca urmare
 a înmânării D-sale a pri-
 melor 2 volume din
 „Trilogia” noastră:
 „Mecanica rigidelor
 cu aplicații în inginerie”

Fig. 16.22. Scrisoarea din 1 februarie 1981

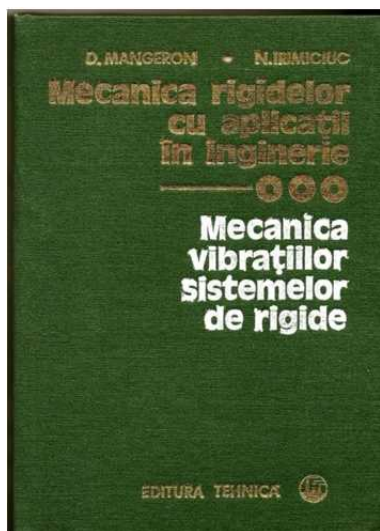

Fig. 16.23. *Mecanica vibrațiilor sistemelor de rigide*

L-am vizitat după câțiva ani, în toamna anului 1988 la Iași, la domiciliul Domniei Sale din Copou, Aleea Grigore Ghica 25. Știa că vin, îi telefonasem. Mă aștepta în curtea din fața casei. M-a primit în camera din fața biroului său, de la etaj. În ciuda opoziției mele (pentru a nu-l deranja), mi-a pregătit o cafea și m-a îndemnat s-o beau caldă. A fost o după-amiază de vis. M-a „plimbat” cu amintirile Sale prin toată Europa, la toate Universitățile de mare prestigiu și nu numai. Mi-a descris locurile pe care le-a vizitat, muzeele, casele memoriale și obiectivele turistice care merită a fi vizitate.

Și bineînțeles, mi-a prezentat un tablou complet al prezentului științific european, nord-și sud-american. În peste trei ore cât a durat vizita, nu știu dacă am rostit zece cuvinte. Profesorul Mangeron era de o energie și vitalitate debordantă. Am apucat să-i spun că edităm o revistă a „institului” și că intenționăm să publicăm o prezentare a vieții și operei științifice a Domniei Sale. La despărțire, m-a rugat să-i transmit complimente și urări de bine „nepotului” său din Constanța, căpitanul de rangul I Enăchescu, comandantul Direcției Hidrografice a marinei.

Nu a trecut mult timp de la data vizitei, până când am primit o scrisoare datată 12 februarie 1989 și adresată „Iubite Coleg Profesor Dr. Ing. G. Kumbetlian” (fig. 16.24) și (fig. 16.25).

În scrisoare îmi indică, pentru documentare, prezentarea Sa din volumul III al lucrării „Istoria matematicii în România” a profesorului George Șt. Andonie (fig. 16.26), precum și scrisoarea profesorului Dr. Docent Shilkrut, de la Universitatea „Ben Gurion” din Israel (fig. 16.27).

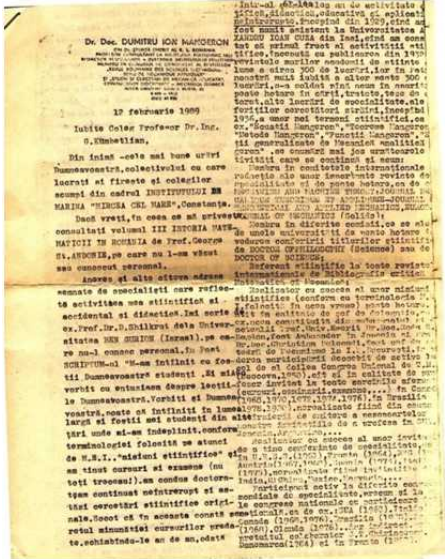

Fig. 16.24. Dumitru Mangeron

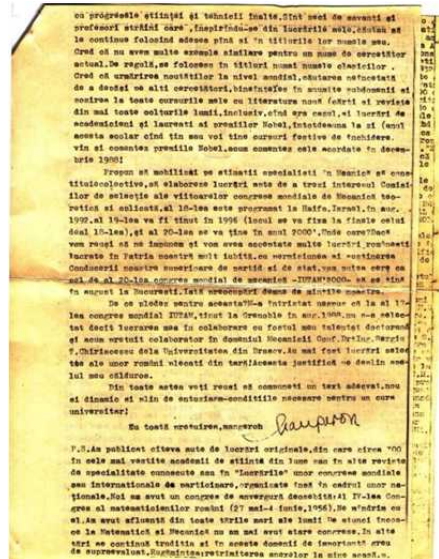

Fig. 16.25. Scrisoarea din 12 februarie 1989

Fig. 16.26. George Șt. Andonie, *Istoria matematicii în România*

Fig. 16.27. Universitatea „Ben Gurion”, Israel

Îmi scrie apoi, că începând cu anul 1932 a publicat peste 300 de lucrări în revistele marilor Academii de Științe din lume și cca. 300 de alte articole. Îmi amintește de lucrările Sale citate de alți autori, mari oameni de știință, care au introdus începând cu anul 1936 în literatura științifică termenii binecunoscuți astăzi ca „Ecuatiile, teoremele, metodele, funcțiile și ecuațiile generalizate MANGERON”. Îmi scrie apoi că a fost ales în calitate de Membru în comitetele internaționale de redacție ale unor importante reviste de specialitate ca de exemplu: „Mechanism and Machine Theory”, în diferite comisii ale universităților de peste hotare, în vederea conferirii titlurilor științifice de „Doctor of Philosophy (Sciences)” sau de „Doctor of Science”, precum și ca Referent Științific la toate revistele internaționale de „Bibliografie critică de Matematici și Mecanică”.

În continuare amintește de participările Sale în cadrul unor „Misiuni Științifice” peste hotare în calitate de „Șef al unor Delegații”, ca de exemplu la cel de „Al doilea Congres Unional de Teoria Mecanismelor” de la Moscova din anul 1958, sau ca „Profesor Invitat” pentru cursuri, seminarii și examene în Canada (1968, 1970, 1972, 1974 și 1976) și Brazilia (1978 și 1980). Profesorul Mangeron arată în scrisoare că, de-a lungul timpului, a fost solicitat să țină conferințe de specialitate în URSS (1961), Franța și RFG (1964), Austria (1967 și 1968), Spania (1973) și Italia (1975) și că a participat activ la diferite congrese mondiale de specialitate ca de exemplu în Austria, Brazilia și SUA (1968), Canada (1968 și 1976) și Olanda și Italia (1976). În aceeași scrisoare, profesorul Mangeron relatează cu mândrie faptul că își actualizează an de an cursurile universitare și că transmite studenților săi ultimile noutăți în materie cu privire la domeniul studiat.

În continuarea scrisorii sale profesorul Mangeron propune să mobilizăm specialiștii noștri în Mecanică să constituie colective, pentru a elabora lucrări apte de a trezi interesul Comisiilor de selecție ale viitoarelor „Congrese Mondiale de Mecanică teoretică și aplicată” de la Haifa din august 1992, și ale celor care vor avea loc în anii 1996 și 2000. Pentru cel de-al 20-lea Congres mondial de mecanică, „IUTAM 2000”, profesorul Mangeron se gândea să propună ținerea lui în luna august la București. Scrisoarea se încheie „...cu toată prețuirea, Mangeron”.

L-am mai văzut pe profesorul Mangeron o singură dată, la începutul anului 1991, într-un interviu la Televiziune de pe patul unui spital. Același om energetic, lucid optimist și plin de viață.

S-a stins curând după aceea, la 26 februarie 1991, după ce împlinise 85 de ani. A fost înmormântat la „Cimitirul Podgoria” din Iași, alături de alți corifei ai științei și învățământului superior ieșean (fig. 16.28).

Fig. 16.28. Mormântul
prof.dr.mat. Dumitru Mangeron

Bibliografie

- [1] Irimiciuc, N., „*Un profesor între profesori*”, Ed. Glasul Bucovinei, Iași, 1995.
- [2] Andonie, George, Șt., „*Istoria matematicii din România*”, Ed. Științifică, București, vol. II și III, 1967.
- [3] Andonie, George, Șt., „*Istoria matematicilor aplicate clasice din România*”, Ed. Academiei, București, 1971.
- [4] Teodoru, Georgeta, „*Prof. dr. doc. Dumitru Mangeron, M.C. al Academiei Române*”, Internet, 13 noiembrie 2010.
- [5] Mangeron, D., Irimiciuc, N., „*Mecanica rigidelor cu aplicații în inginerie*”, vol. I, 1978, vol. II, 1980.
- [6] Mangeron, D., „*Scrisoarea Iași 6, 1.2.1981*”, către Kumbetlian, G.
- [7] Mangeron, D., „*Scrisoarea Iași 6, 12.2.1989*”, către Kumbetlian, G.

17.

ACADEMICIANUL GHEORGHE BUZDUGAN (11.12.1916-20.09.2012)

Profesorul Gheorghe Buzdugan (fig. 17.1) s-a născut în ziua de 11.12.1916 la Sighișoara.

Fig. 17.1. Profesorul Gheorghe Buzdugan

Între anii 1927 și 1934 a urmat cursurile liceului Andrei Șaguna din Brașov, iar între anii 1934-1940, cele ale Școlii Politehnice din București (fig. 17.2).

„În anul 1968 și-a susținut teza de doctorat „Calculul de rezistență la solicitări variabile” în cadrul Institutului Politehnic din Timișoara, obținând titlul de doctor inginer, iar în anul 1969 i s-a conferit titlul de Doctor Docent în Științe.

În perioada dintre anii 1941 și 1949 a funcționat ca profesor la Școala de Subingineri din București, iar între anii 1942-1948, ca asistent universitar în cadrul Institutului Politehnic București (IPB).

Fig. 17.2. Școala Politehnică din București

Între anii 1948-1952 a fost profesor în cadrul Institutului de Căi Ferate și Conferențiar în cadrul IPB, iar între 1952-1987 a funcționat ca Profesor universitar în cadrul Institutului Politehnic din București. [3], [8], [9] Așa l-am cunoscut eu în anul 1955, când i-am devenit student.

În perioada anilor 1987-2006 a fost încadrat în calitate de Profesor Consultant în cadrul Universității „Politehnica” București. (fig. 17.3)

Fig. 17.3. Universitatea „Politehnica”
București

Între anii 1969-1997 a condus doctorate în cadrul Institutului Politehnic din București (IPB).

De-a lungul carierei Sale didactice a predat cursuri de Mecanică Teoretică, Rezistența Materialelor, Vibrații Mecanice și Construcții Metalice. A îndeplinit numeroase funcții administrative și de conducere. Astfel, între anii 1953-1954 a fost prorector al IPB, iar între 1963-1969 a funcționat ca Director General în cadrul Ministerului Învățământului (fig. 17.4).

Fig. 17.4. Ministerul Învățământului

Între anii 1969-1970 a fost Președinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice, în 1973 membru în Consiliul de conducere al Ministerului Educației și Învățământului, iar în anul 1990, membru al Comisiei Superioare de Diplome și Atestare universitară a Ministerului Învățământului. „A publicat numeroase articole științifice în domeniul ingineriei mecanice și 104 volume (tratate, monografii, manuale), dintre care 50 de volume cu privire la Rezistența materialelor (fig. 17.5), 13 volume de Mecanică Teoretică, 6 volume cu privire la Fundațiile de Mașini (1958) și Izolarea Antivibratorie (fig. 17.6), un volum despre Încercările materialelor, 5 volume de Organe de mașini, 3 volume despre Calculul de rezistență la solicitări variabile (1963) (fig. 17.7), un volum despre Tensometria Electrică Rezistivă (1966) (fig. 17.8), 14 volume despre Vibrațiile mecanice (1974) (fig. 17.9), din care 4 volume (singur sau în colaborare) despre Teoria vibrațiilor și 4 despre Măsurarea vibrațiilor, din care două în engleză și franceză [3], [8], [9].

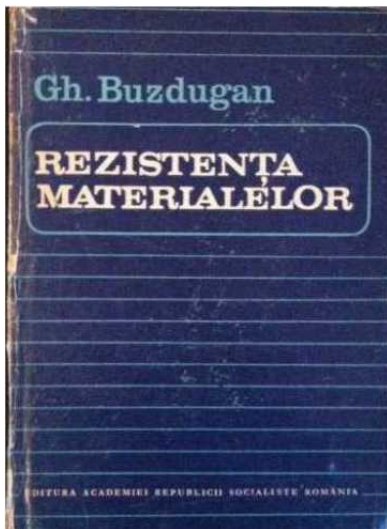

Fig. 17.5. *Rezistența materialelor*

Fig. 17.6. *Fundații de Mașini*

A coordonat publicarea mai multor manuale ingineresti, ca Manualul inginerului (două volume) și Manualul Inginerului Mecanic, 4 volume (fig. 17.10). A publicat 7 cărți în limbi străine și a coordonat traducerea a trei volume din limba engleză, precum și Hütte și Dubbel din limba germană. A editat și publicat în Germania monografia „Methoden und Hilfsmittel in der Ingenieurausbildung”.

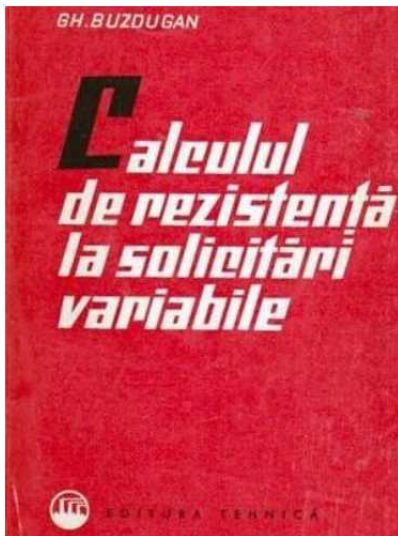

Fig. 17.7. Solicitări variabile

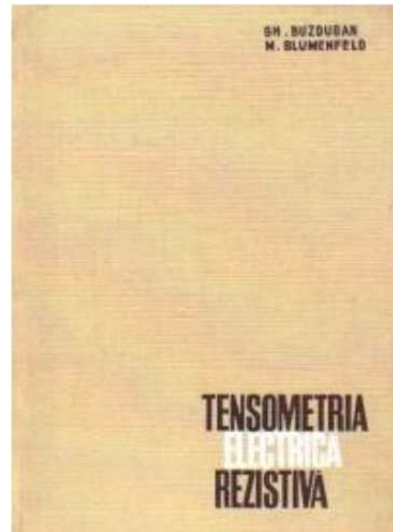

Fig. 17.8. Tensometria electrică

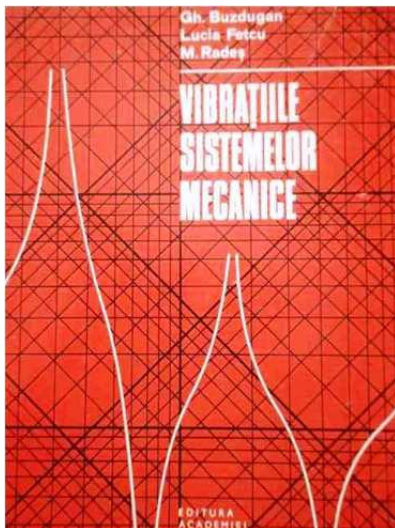

Fig. 17.9. Vibrațiile sistemelor mecanice

Fig. 17.10. Manualul Inginerului Mecanic

În anul 1972 a pus bazele colaborării cu Technische Hochschule Darmstadt (fig. 17.11). Datorită tuturor acestor merite de excepție i s-a decernat titlul de membru corespondent (1963) și membru titular (1990) al Academiei Române. A fost Președintele Secției de Științe Tehnice a Academiei Române (fig. 17.12) și primul Președinte al Academiei de Științe Tehnice din România.

Fig. 17.11. Technische Hochschule Darmstadt.

Fig. 17.12. Academia Română

În anii II și III de studii (1955/56 și 1956/57) am avut marea onoare de a-i fi fost student la Facultatea de Mecanică din Institutul Politehnic București. După cum se vede și din carnetul meu de note, la examenele de an m-a apreciat cu calificativele „foarte bine” (fig. 17.13) și (fig. 17.14).

STUDII
1955 / 1956

EXAMENE

Nr. crt.	Obiectul	Numele profesorului sau conferențiarului	Nota obținută	Data prezentării la examen	Semnătura examinatorului
1	Bazele marxi-ism.	prof. Bragu	Bine	30.6.56	[Semnătură]
2	Rezistența materialelor	prof. G. Buzdugan	10	6.VI.1956	[Semnătură]

Fig. 17.13. Calificativul la Rezistența materialelor în anul II de studii

STUDII
1956 / 1957

EXAMENE

Nr. crt.	Obiectul	Numele profesorului sau conferențiarului	Nota obținută	Data prezentării la examen	Semnătura examinatorului
1	Rezistența materialelor	prof. Buzdugan G.	10	22 dec. 1956	[Semnătură]

Fig. 17.14. Calificativul la Rezistența materialelor în anul III de studii

Profesorul Buzdugan a fost modelul meu de suflet. Am devenit eu însumi profesor de Rezistența materialelor și am scris propriile mele tratate, cursuri și manuale de specialitate. În anul 1998 îi trimiteam Profesorului Buzdugan tratatul „Rezistența materialelor-Fundamente” (fig. 17.15), în calitate de prim autor. Am avut marea surpriză să primesc din partea Domniei Sale o scrisoare mai mult decât elogioasă, pe care o redau alăturat (fig. 17.16) și (fig. 17.17) și din care citez.

Prof. Gh. Buzdugan 12.4.1998

D-lui Prof.G.Kümbetlian, Constanța

Stimate coleg !

Mulțumesc pentru cartea trimisă și pentru scrisoare.....

Țin să te felicit pentru cartea publicată, un nou succes în rodnică activitate pe care o depui în slujba rezistenței materialelor. Pe scurt, doresc a sublinia calități pe care le-am constatat la parcurgerea rapidă a acestui volum:

1. Pe vremea când eu învățam la Politehnică, rezistența materialelor era considerată drept „un curs de specialitate al inginerilor constructori”, deci, prin urmare, conținutul era axat pe această ramură inginerescă, iar profesorii erau-indiferent de facultățile la care au predat-numai ingineri constructori. Evident, între timp lucrurile au evoluat și d-ta ai arătat în această carte că este „posibil și invers”.

Fig. 17.15. *Rezistența materialelor*
Fundamente

2. Sunt mulți ani de când ne-am dat seama că denumirea „efort unitar” și unitatea de măsură daN/cm^2 nu sunt potrivite și ca urmare, într-o consfătuire pe țară, ținută la Brașov, s-a hotărât că vom zice „tensiune” și $\text{N/mm}^2 = \text{Mpa}$.

.....
Întrucât cartea d-tale folosește denumirea și unitatea de măsură legală, sper că acest lucru se va generaliza

3. Un cuvânt de laudă pentru prezentarea grafică a cărții și aprecieri deosebite privind modul de cuprindere a noțiunilor (original) în cadrul capitolelor.

Așa cum arătai și d-ta, rezistența materialelor se poate preda studenților (ca în cazul facultăților de construcții) numai privind calculul tensiunilor și deformațiilor, atunci când „restul” este dat la „Statica construcțiilor”, „Teoria elasticității” etc.

Din păcate, la facultăți mecanice, acest lucru nu este încă posibil și ca urmare, există un curs uriaș greu de digerat de către studenți. Cred că cunoști părerea noastră asupra acestei probleme, expusă în publicația Nr.9 a Centrului nostru de Documentare.

Închei, repetând felicitările mele pentru cei doi autori, cu urări de noi succese.

(semnează) G.Buzdugan

Am publicat apoi în 1999 monografia „Calculul plăcilor” (fig. 17.18), la care am avut onoarea să primesc o recenzie deosebit de amănunțită (fig. 17.19).

În continuare a urmat o corespondență susținută între Profesorul Buzdugan și mine, din care redau doar următoarele răspunsuri ale Domniei Sale. În cartea poștală din „26.4.2000” (fig. 17.20), Profesorul îmi scria: „Stimate d-le coleg, Mulțumesc pentru urările de sărbători. Aceleași bune gânduri pentru d-ta. Apreciez strădania d-tale pentru prestigiul Universității „Ovidius” și îți urez mult succes. Aștept cu interes traducerea exigent făcută a Istoriei Rez. Mat. de Timoshenko. Toate urările de bine, G.Buzdugan”.

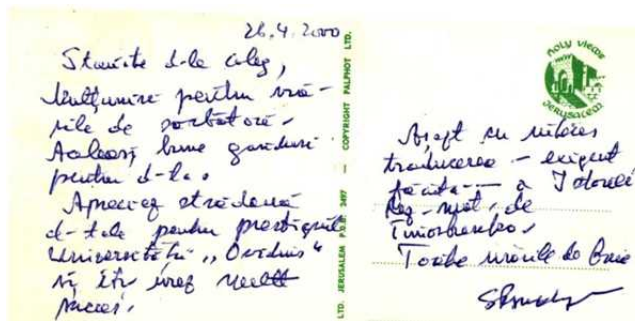

Fig. 17.20. Cartea poștală a Profesorului Buzdugan din 26 aprilie 2000

În ziua de 12.04.2001, Profesorul îmi scria (fig. 17.21): „Stimate domnule coleg, Mulțumesc pentru amabilul mesaj de Paști. La rândul meu, îți urez sănătate și succese în remarcabila activitate profesională. (În ce stare se află proiectul de traducere a Istoriei R.M.-Timoshenko ?) G.Buzdugan”.

Fig. 17.21. Scrisoarea Profesorului Buzdugan din 12 aprilie 2001

În ziua de 06.12.2003, Profesorul scria (fig. 17.22): „Vii mulțumiri ilustrului reprezentant al științei Rezistența materialelor din Constanța - prestigios Centru Universitar al României. Aștept cartea tradusă din engleză. Toate urările de bine, sănătate și succese pentru 2004, Gh.Buzdugan”, 6.12.2003.

Traducerea mea, după „Istoria Rezistenței Materialelor” a lui Stephen P. Timoshenko, atât de așteptată de Profesor, a apărut în anul 2006 (fig. 17.23), (fig. 17.24).

Profesorul Gheorghe Buzdugan mi-a modelat și influențat direct destinul meu profesional și chiar întreaga viață.

Fig. 17.22. Scrisoarea din „6.12.2003”

Vi mulțuresc
credinței reprezentată
al științei Rezistența
materialelor din
Cehoslovacia — peste 800
Cămin Univesitar al
România,
Aștept cartea tradusă
din engleză
Toate mesele de
buc, secretele în
suașă pentru 2004
G. Buzdugan
6.12.2003

Fig. 17.23. Coperta 1

Fig. 17.24. Coperta

Bibliografie esențială

- [1] Kumbetlian, G. (redactor de carte) și Mândrescu, G.: „Rezistența materialelor. Fundamente”, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, 1998, ISBN 973-9262-30-9, 374 pagini.
- [2] Kumbetlian, G. (redactor de carte) și Mândrescu, G.: „Calculul plăcilor (Teorie și aplicații)”, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța,

- Ed. I, 1999, 200 pagini, ISBN 973-9262-44-5 și Ed. a II-a, 2000, ISBN 973-9262-82-1, 200 pagini.
- [3] Kumbetlian, G. (redactor de carte) și Mândrescu, G. „*Mecanica solidelor deformabile*”. (Retrospectivă cronologică, 1452-1952). Editura ALMA, Craiova, 2005, ISBN 973-8443-34-2, 194 pagini.
- [4] Kumbetlian, G. (redactor de carte) și Gelmambet, S.: „*Rezistența materialelor pentru constructori*”, Breviar de teorie și Probleme, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, ISBN 973-732-026-3, vol 1, ISBN 973-732-028-X, 2006, 226 pagini.
- [5] Kumbetlian, G., „*Teoria și Experimentul*” – eseu, Seria „*Eseuri științifice*”, a Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR) și a Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR), Editura AGIR, București, 2009, ISBN 978-973-720-242-0, 17 pagini.

18.

ACADEMICIANUL RADU VOINEA (Craiova, 24 mai 1923 – București, 11 mai 2010)

Academicianul Radu Voinea (fig. 18.1) s-a născut la Craiova în ziua de 24 mai 1923.

Și-a desăvârșit studiile universitare în intervalul anilor 1941-1946 la Institutul Politehnic București (fig. 18.2), în specializarea Construcții Civile și Industriale.

Fig. 18.1. Academicianul
Radu Voinea

Fig. 18.2. Institutul Politehnic București

„În perioada anilor 1947-1949 a fost inginer proiectant la Administrația Porturilor și Căilor de Comunicații pe apă, unde a proiectat diferite

construcții portuare fluviale. În aceeași perioadă a fost și asistent universitar în cadrul Politehnicii.

În anul 1949 și-a susținut teza de doctorat „Contribuții la studiul stabilității elastice a sistemelor static nedeterminate” (sub îndrumarea și conducerea științifică a profesorului Mihail Hangan) cu magna cum laude. Titlul de „doctor inginer” obținut, urma să-i fie echivalat în anul 1963 de Ministerul Învățământului cu cel de „doctor docent”.

A parcurs apoi toate treptele ierarhiei universitare ale învățământului superior: șef de lucrări (1949-1951), conferențiar (1951-1963), profesor universitar (după 1963) șef de catedră (1968-1972 și 1982-1990) și profesor consultant (după 1993) [1], [2].

Începând cu anul 1994 a fost și „profesor universitar asociat” al Universității „OVIDIUS” din Constanța (fig. 18.3), al Academiei Tehnice militare din București (fig. 18.4) și Academiei Navale „Mircea cel Bătrân” din Constanța (fig. 18.5).

Fig. 18.3. Universitatea „OVIDIUS” din Constanța

Fig. 18.4. Academia Tehnică Militară din București

Fig. 18.5. Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța.

În perioada construcției noului local al Politehnicii (1964-1967) (fig. 18.6), Radu Voinea a fost prorector al acesteia, iar între anii 1972-1981, chiar rectorul ei.

Fig. 18.6. Noul local al Politehnicii din București

În anul 1963 profesorul Radu Voinea a fost ales în calitate de Membru Corespondent, iar în anul 1974 ca Membru Titular (Academician) al Academiei Române. De-a lungul acestor ani, Radu Voinea a fost ales în funcțiile de: „Secretar general” al Academiei Române (1967-1974), „Președinte” al secției de „Științe Tehnice” al Academiei (în anul 1984 și între anii 1991 și 1993), precum și de „Președinte al Academiei Române” (între anii 1984 și 1990).

În anul 1997 academicianul Radu Voinea a participat, în calitate de membru fondator, la înființarea „Academiei de Științe Tehnice din România” (ASTR), prilej cu care a fost ales în funcția de „Președinte executiv” al ei [1], [2].

Profesorul Radu Voinea a predat de-a lungul carierei sale universitare cursuri de Mecanică (în limbile română, engleză și germană), Rezistența materialelor, Vibrații mecanice, Teoria elasticității și plasticității (în limbile română și engleză), Sisteme dinamice, Dinamica și stabilitatea construcțiilor și Mecanica mediilor continue. A scris și a publicat un mare număr de lucrări științifice, dintre care se remarcă „Mecanica Teoretică” (fig. 18.7) în 3 ediții (Ed. Tehn. Buc. 1948, 1963 și 1968), în calitate de co-autor, „MECANICA” (EDP Buc.) în două ediții (1975 și 1983), în calitate de prim-autor (fig. 18.8) și (fig. 18.9), „Introducere în mecanica solidului cu aplicații în inginerie” (Ed. Academiei Române, 1989) (fig. 18.10) și „Introducere în teoria sistemelor dinamice” (Ed. Acad. Rom. 2000).

„În afara acestora a publicat peste 100 de lucrări și studii în reviste de specialitate din țară și străinătate, care împreună cu cele deja descrise sumează un număr de peste 8000 de pagini scrise” [1], [2].

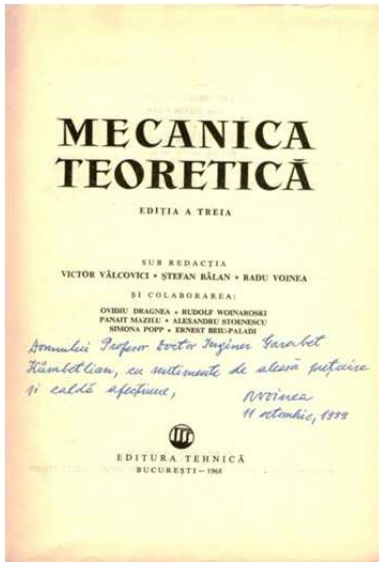

Fig. 18.7. Mecanica Teoretică

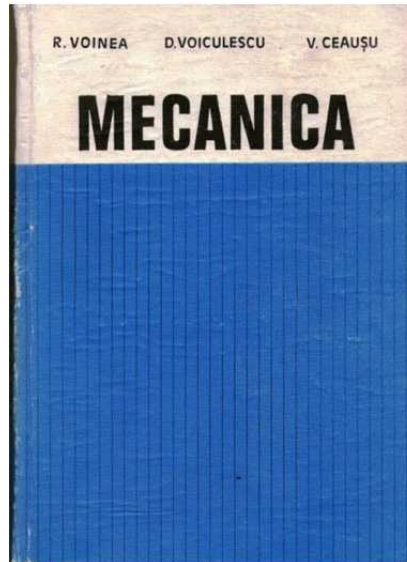

Fig. 18.8. Radu Voinea ș.a. „Mecanica”

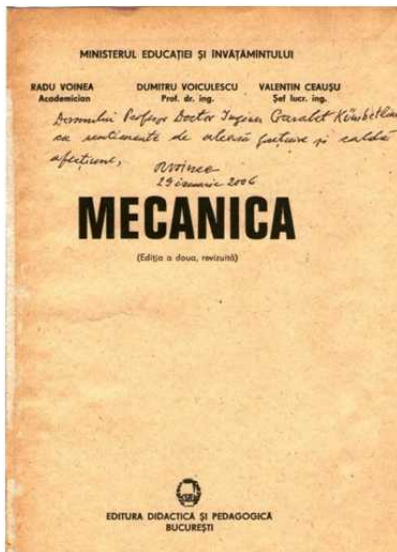

Fig. 18.9. „Mecanica”, subcoperta

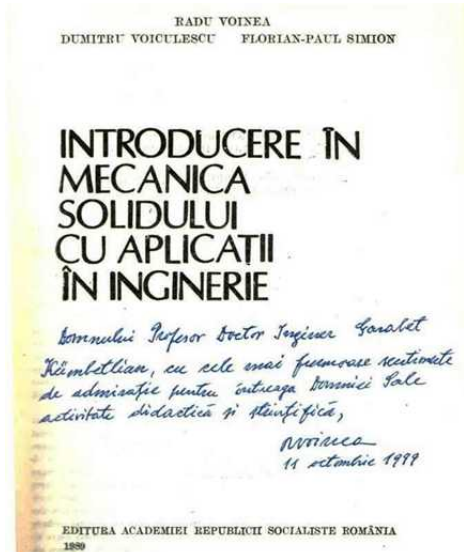

Fig. 18.10. Radu Voinea ș.a., Subcoperta la „Introducere în mecanica solidului...”

Activitatea științifică până în 1971 a profesorului Radu Voinea (fig. 18.11), cum îi plăcea să fie numit, este descrisă pe larg în cartea lui George Șt. Andonie „Istoria matematicilor aplicate clasice din România” (fig. 18.12), în Ed. Academiei Române București, 1971.

Fig. 18.11. Radu Voinea, 1966

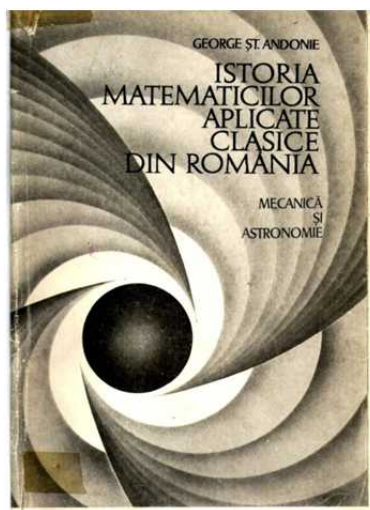

Fig. 18.12. George Șt. Andonie,
„Istoria matematicilor aplicate clasice
din România

În cuprinsul capitolului dedicat lui Radu Voinea, George Șt. Andonie subliniază că:

„În domeniul Rezistenței materialelor, Elasticității și Plasticității, a adus contribuții importante în studiul fenomenului de flambaj, în descrierea comportamentului dinamic al sistemelor static nedeterminate, al studiului stabilității elastice a plăcilor. În domeniul Mecanicii vibrațiilor trebuie să amintim contribuțiile Sale la extinderea lucrărilor profesorului Lalane din Lyon, cu aplicabilitate la estimarea efectelor cutremurelor asupra rotorilor din centralele nucleare, șirul unor asemenea contribuții fiind în realitate mult mai mare.”

.....
În calitate de conducător științific, Radu Voinea a îndrumat de-a lungul anilor peste 30 de doctoranzi și a prezidat peste 20 de comisii pentru acordarea titlului științific de Doctor Docent” [1], [2].

Începând din anul 1982, academicianul Radu Voinea (fig. 18.13) a condus în calitate de Președinte și Asociația Română de Tensometrie (ARTENS).

Fig. 18.13. Radu Voinea, la Simpozionul național de Tensometrie de la Galați.

Pentru merite deosebite a dobândit de-a lungul anilor numeroase titluri onorifice și distincții, ca cel de Doctor docent (1963), Profesor emerit (1972), Om de Știință Emerit (1974), Membru titular al Academiei Europene de Arte, Științe și Litere (fig. 18.14) (1987), precum și cel de Doctor Honoris Causa al unui număr de 10 Universități, printre care și cel al Universității „Ovidius” din Constanța (fig. 18.15) (fig. 18.16) [1], [2].

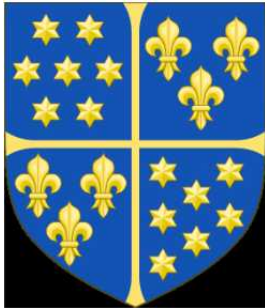

Fig. 18.14. Sigla Academiei Europene de Arte, Științe și Litere

Având în vedere concluziile finale prezentate mai înainte, comisia hotărăște, în unanimitate, acordarea titlului științific de „DOCTOR HONORIS CAUSA” al UNIVERSITĂȚII „OVIDIUS”-CONSTANTA, Domnului Academician RADU P. VOINEA.

Președintele Comisiei

Prof. univ. dr.
ADRIAN BAVARU
-Rectorul Universității
„Ovidius”-Constanța-

Membrii Comisiei

1. Prof. univ. dr. ing.
VIRGIL BREABĂN
-Prorector
-Universitatea „Ovidius”-Constanța-
2. Conf. univ. dr. ing.
NICOLAE PERIDE
-Decan Facultatea de Inginerie Mecanică
-Universitatea „Ovidius”-Constanța-
3. Prof. univ. dr. ing.
VIOREL MAIER
-Șef Catedră
-Instalații și Echipamente Navale-
-Universitatea „Ovidius”-Constanța-
4. Prof. univ. dr. ing.
NICOLAE ILIESCU
-Universitatea „Politehnica” București-
5. Prof. univ. dr. ing.
LIVIU STOICESCU
-Universitatea „Dunărea de Jos”-Galați-
6. Prof. univ. dr. ing.
VASILE NĂSTĂSESCU
-Academia Tehnică Militară-București-
7. Prof. univ. dr. ing.
GARABET KUMBETLIAN
-Universitatea Maritimă Constanța-
8. Conf. univ. dr. ing.
MIHAEL CHIRCOR
-Universitatea „Ovidius” Constanța-

Fig. 18.15. Comisia Universității „Ovidius” pentru decernarea titlului de Dr. H.C.

Fig. 18.16. Diploma de DOCTOR H.C. atribuită Academicianului Radu Voinea

În anul 1998, academicianul Radu Voinea mi-a făcut marea onoare de a-mi scrie PREFAȚA (fig. 18.17) la tratatul de „Rezistența materialelor-Fundamente” (fig. 18.18) și în anul 2006 un „Cuvânt Înainte” (fig. 18.19) la cursul de „Rezistența materialelor pentru constructori” (fig. 18.20).

Fig. 18.17. Prefața tratatului „Rezistența materialelor-Fundamente”

Fig. 18.18. „Rezistența materialelor. Fundamente”

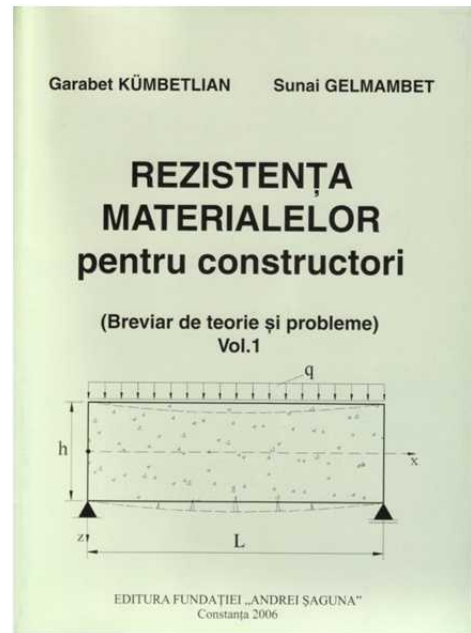

Fig. 18.19. „Cuvânt Înainte”
la *Rezistența materialelor
pentru constructori*

Fig. 18.20. *Rezistența materialelor
pentru constructori*

„În anul 1971, Biroul Prezidiului Academiei Române, la propunerea secretarului general Radu Voinea, a luat inițiativa instituirii unui ciclu de conferințe intitulat „EVOCĂRI”, la care urmau să fie invitați membri ai Academiei Române (iar după 1997 și ai Academiei de Științe Tehnice din România-ASTR), dar și alte personalități din domeniul științelor, literaturii și artelor, pentru a evoca momente interesante, inedite și deosebite din viața lor. Conferințele urmau să aibă loc la Casa Oamenilor de Știință (COȘ). Conferențiarul urma să fie prezentat pe scurt, de președintele Academiei Române (sau după 1997 și de președintele ASTR), sau după caz, de către secretarul general al uneia sau alteia dintre cele două Academii. Conferințele urmau să fie (și au fost) înregistrate pe benzi de magnetofon, astfel încât să se constituie într-o fonotecă a posterității” [1], [2].

În anul 2005 academicianul Radu Voinea, devenit între timp președinte al ASTR, a luat inițiativa transcrierii conținutului benzilor sub o formă tipărită, în volume care să apară sub egida Academiei Române și ASTR. În felul acesta au început să apară primele numere ale colecției cu EVOCĂRI. Primul volum (fig. 18.21) cuprindea (printre altele), evocările lui Victor Eftimiu, Al. Philippide, Grigore Moisil, Henri Coandă, Alexandru Graur,

Pantelimon Halipa, Aurel Beleş, Geo Bogza, Cella Delavrancea, Iorgu Iordan, Octav Onicescu, Șerban Cioculescu, Remus Răduleț ș.a.

În al doilea volum (fig. 18.22) (2006) semnav Eugén Simion, Radu Voinea, Panaite Mazilu, Răzvan Teodorescu, Marius Sala, Mircea Malița, Gleb Drăgan, C-tin Bălăceanu Stolnici ș.a.

În al treilea volum (fig. 18.23) (apărut în anul 2007) semnav Marius Peculea, Dan Berindei, Gheorghe Buzdugan, Radu Beligan, Horia Colan, Garabet Kumbetlian, Ioan Hera ș.a. Evocarea mea a fost prezentată în ziua de 16 martie 2007 în plenul Academiei de Științe Tehnice din România și a fost prefațată de academicianul Radu P. Voinea (fig. 18.24).

Fig. 18.21. „EVOCĂRI” vol. I

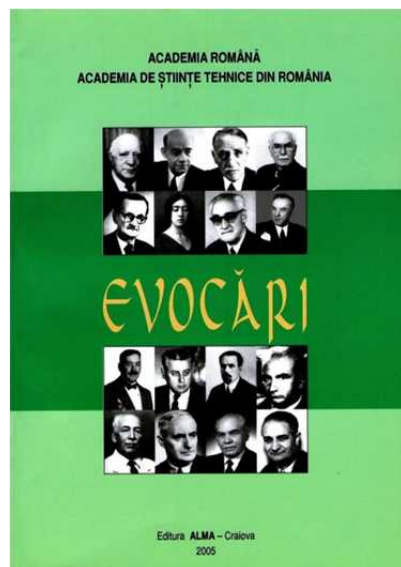

Fig. 18.22. „EVOCĂRI” vol. II

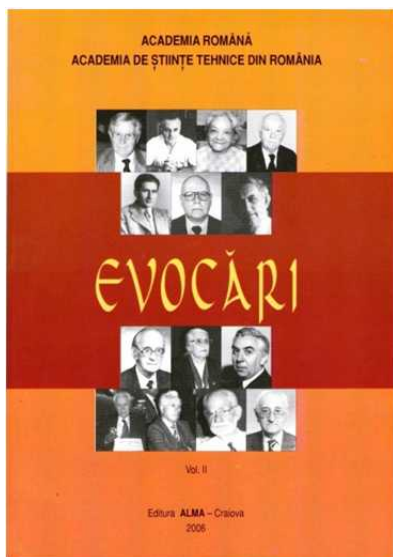
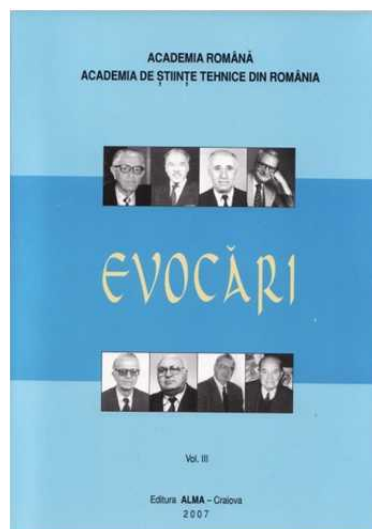

Fig. 18.23. „EVOCĂRI”, vol. III

PROF. GARABET KUMBETLIAN

AMINTIRI DE ACUM UN SECOL

Acad. Radu P. Voinea: Invitatul nostru de astăzi este profesorul doctor inginer Garabet Kumbetlian. S-a născut la 11 martie 1936, la Constanța. A urmat cursurile superioare la Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din București, obținând diploma de inginer în specialitatea „Mașini termice” în anul 1959. În anul 1976 a obținut titlul științific de doctor inginer în domeniul Teoria elasticității mediilor structurale-cu lucrarea „Calculul exact al plăcilor acționate hidrostatic, cu stare complexă de mobilitate a conturului, pe baza rezolvării problemei antimediane a teoriei mobilității elastice” în cadrul Centului de Mecanica Solidelor.

A ocupat succesiv funcțiile de: inginer principal în cadrul întreprinderii „Electrică” Constanța (1959-1966), director al liceului Energetic Constanța (1966-1972), șef de lucrări (1972-1976) și conferențiar (1976-1990) la Institutul de Marină din Constanța, apoi profesor universitar la Institutul de Marină din Constanța (1990-2006), la care, între 1990 și 2004, a fost și șeful catedrei de inginerie mecanică, precum și directorul Centului de cercetare în inginerie mecanică navală (2002-2006), iar din 1992 până în 2006, profesor asociat la Facultatea de Construcții a Universității „Ovidius” din Constanța.

A predat cursuri de mecanică, rezistența materialelor și teoria elasticității.

A publicat 18 monografii, cărți, tratate și cursuri universitare, 2 traduceri, 27 de articole științifice în revistele Academiei Române, reviste străine și analele universităților, 15 articole în reviste departamentale, 25

de articole în volumele unor manifestări internaționale și 33 de articole în volumele unor manifestări științifice naționale.

A elaborat 27 de inovații (pentru care a fost premiat în 1987 și 1989), a condus 29 de granturi și contracte științifice cu institute de cercetare și întreprinderi.

A elaborat modele analitice pentru calculul plăcilor groase (1978), al barelor curbe de secțiune neomogenă (1997) și pentru calculul tensiunilor tangențiale în bare de secțiune oarecare (2005).

A efectuat analize experimentale de tensiuni pe nave, în bazine de încercări, vinciuri navale, rezervoare și recipienti, torpile și tunuri (în momentul tragerii).

Este membru al Academiei de Științe Tehnice din România (corespondent în 2002, titular în 2006), al Comitetului român de istoria și filosofia științei și tehnicii al Academiei Române (2006) și membru fondator al Asociației Române de Tensometric (din 1977).

A obținut recunoașterea internațională din partea Departamentului Apărării USA (1979) și a Institutului Indian de Tehnologie din Madras (în 1980 și 1982).

Este membru de onoare al Comitetului Științific Internațional al Asociației Maritime Internaționale Mediteraneene (1997), al Asociației internaționale pentru conservarea resurselor naturale și energiei (U.S.A. 1998), Asociația internațională a profesorilor din domeniul naval (1995) etc.

A fost membru în comitetele de organizare a unor manifestări științifice internaționale: A treia conferință internațională de Elemente finite și de frontiere (Constanța, 1995); Seminariul româno-japonez de mecanica rupei și mecanică experimentală în ingineria marină (Constanța, 1999) și naționale: Conferința de mecanică (Constanța, 2006).

Domnule Profesor, aveți cuvântul.

Prof. Garabet Kumbetlian: M-am născut într-o familie multietnică, în anul (1936), luna (martie) și ziua (11) în care ne-a părăsit pentru totdeauna Garabet Ibrăileanu, autorul „Adelei”. Printro ciudață coincidentă, am fost botezat cu prenumele său.

Tatăl meu, armean, a emigrat cu familia în anul 1908 din orașul Konya (Turcia) și după un periplu care l-a purtat prin Istanbul, Bazargic

Fig. 18.24. „Evocări”, vol. III, G.Kumbetlian, „Amintiri de acum un secol”

În același an (2007) au apărut și cele trei volume autobiografice „Crâmpoie de viață” ale academicianului Radu Voinea, care cuprind toate momentele importante ale vieții Domniei Sale. L-am rugat să-mi înscrie semnătura sa pe primul volum (fig. 18.25). Și-a înscris-o imediat, zâmbind hâtru, în maniera sa obișnuită (fig. 18.26): *Colegului, prietenului și distinsului profesor doctor inginer GARABET KUMBETLIAN, cu sentimente de aleasă prețuire și multă, multă afecțiune, R Voinea 21 aprilie, 2010.*

Fig. 18.25. Radu Voinea, „Crâmpoie de viață”, vol. I

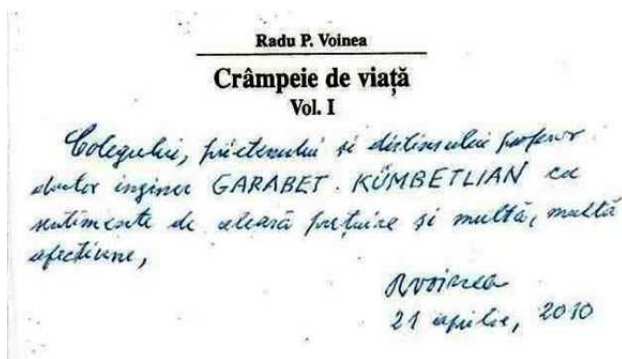

Fig. 18.26. Dedicția autorului pe subcoperta volumului I.

Fig. 18.27. Volumul III

Abia așteptam să ajung acasă să le citesc. Am ajuns seara târziu. Am vrut mai întâi să le văd „Cuprinsul”. Volumele nu au „Cuprins”, așa că le-am abordat „pe rând”, în ordinea lor firească. Le-am citit pe nerăsuflăte noaptea și în dimineața următoare. Când am ajuns la sfârșitul volumului III (fig. 18.27), (pagina

221 din 265), mi-am amintit de zâmbetul hâtru al profesorului: Înserase pe două pagini (221 și 222) o frumoasă prezentare a mea.

Academicianul Radu P. Voinea (fig. 18.28) a părăsit această lume minunată, dar controversată și uneori chiar ingrată cu Oamenii ca el, în ziua de 11 mai a anului 2010.

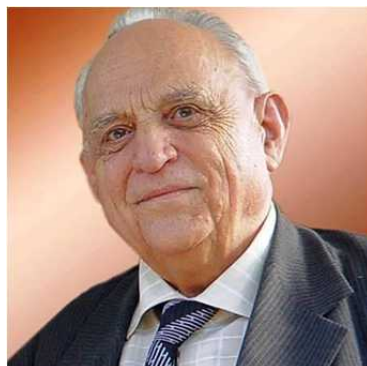

Fig. 18.28. Academicianul Radu Voinea

Bibliografie esențială

- [1] Voinea, Radu, „*Crâmpie de viață*”, Editura ALMA, Craiova, 2007 (3 volume).
- [2] Voinea, Radu, Academia Română și Academia de Științe Tehnice din România, „*EVOCĂRI*”, vol.I - 2005, vol.II - 2006, vol.III - 2007.
- [3] Kumbetlian, G. (redactor de carte) și Mândrescu, G.: „*Rezistența materialelor – fundamente*”, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, 1998, ISBN 973-9262-30-9, 374 pagini.
- [4] Kumbetlian, G. și Mândrescu, G.: „*Mecanica solidelor deformabile. (Retrospectivă cronologică, 1452-1952)*“. Editura ALMA – Craiova, 2005, ISBN 973-8443-34-2, 194 pagini.
- [5] Kumbetlian, G. și Gelmambet, S.: „*Rezistența materialelor pentru constructori*”, Breviar de teorie și Probleme. Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, ISBN 973-732-026-3, vol1, ISBN 973-732-028-X, 2006, 226 pagini.

19.

FRAȚII CONSTANTIN ȘI PAUL GEORGESCU PIPERA

„Constantin și Paul, sunt fiii celebrului proprietar bucureștean Georgescu-Pipera, al perioadei interbelice. Paul G. P. a fost cadru didactic (șef de lucrări) în cadrul catedrei de hidraulică-hidrotehnică a Institutului Politehnic din București. A părăsit țara înainte de 1989 și s-a stabilit în Venezuela, unde a devenit profesor în cadrul Universității Simón Bolívar din Caracas. Fratele său mai mare, Constantin, a fost angajat pe șantierul canalului Dunăre-Marea Neagră al anilor '50, de unde a fost îndepărtat în urma unei ședințe de „demascare”, tipică acelor ani. După câteva arestări repetate a părăsit și el țara, stabilindu-se alături de fratele său, în Caracas. Aici, frații Georgescu-Pipera, „pasionați navigatori, au navigat pe marile fluvii ale Americii de Sud: Orinoco, Amazon, La Plata și ale Americii de Nord, Mississippi, descoperind căi de navigație, redescoperind vechi trasee pe apă ale vechilor „indieni” și băștinași și punând în valoare sub aspect economic și al transportului pe ape, marile fluvii amintite” [1]-[5].

Frații Georgescu-Pipera (fig. 19.1) au dorit să demonstreze că marile fluvii ale Americii de Sud și afluenții lor, sunt navigabile.

Fig. 19.1. Frații Constantin și Paul Georgescu-Pipera, cu barca lor

În ciuda faptului că acest lucru era binecunoscut din vechime, nimeni nu verificase și nu confirmase această afirmație. Cei doi frați au cumpărat o barcă și au pornit în voiaj (fig. 19.2).

Fig. 19.2. Frații Georgescu-Pipera în voiaj

Cheltuielile au fost acoperite prin sponsorizări și fonduri puse la dispoziția navigatorilor de republicile direct interesate de aceste proiecte. În imaginea alăturată, frații Paul și Constantin Georgescu-Pipera, prezentând proiectul lor la Lima, președintelui republicii Peru, Fernando Belaúnde Terry, în luna noiembrie 1982 (fig. 19.3).

Fig. 19.3. Frații Georgescu-Pipera cu președintele Peru, Fernando Belaúnde Terry

Un prim voiaj care a urmărit să întărească încrederea în proiectul mai mare, general, a urmat un traseu din Venezuela spre Caraibe, până în Buenos Aires, pe distanța a 11000 de km, călătorie finalizată cu succes. Au urmat traseele până atunci necunoscute și periculoase, dar navigabile, ca de exemplu cele care au urmărit posibilitatea legăturilor pe calea apelor a republicilor Sud-Americane (fig. 19.4). [1]-[5]

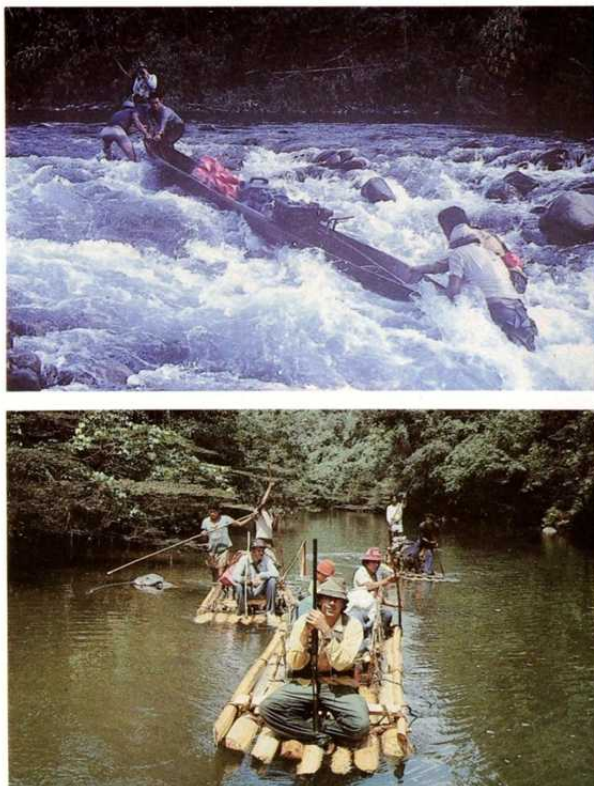

Fig. 19.4. Trasee navigabile periculoase

„În urma acestui uriaș efort, au rezultat lucrări de mare valoare științifică și practică de peste 2000 de pagini, cu informații prețioase, hărți, trasee, fotografii, și alte documente și dovezi (fig. 19.5), (fig. 19.6)” [4].

La succesul acestor acțiuni a contribuit și Fundația „ORIAMPLA“, adică „Orinoco – Amazon - La Plata”, inițiată de cei doi frați (fig. 19.7). După mulți ani de zile, Constantin (Titi) Georgescu-Pipera s-a căsătorit cu verișoara mea, Luiza Ihtiarian (fiica surorii tatălui meu), cu care locuiește în prezent la Paris (fig. 19.8).

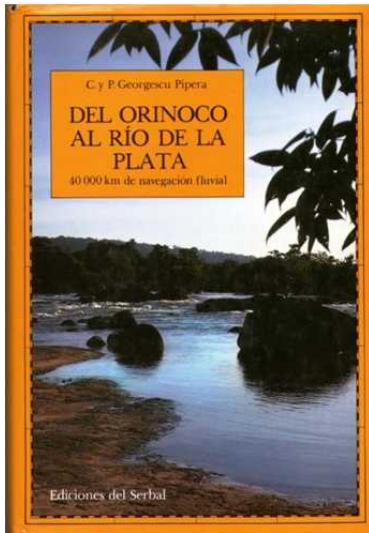
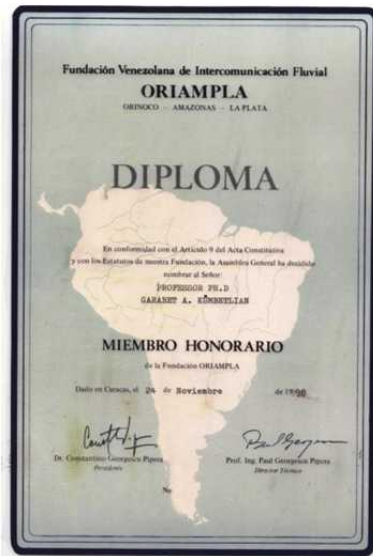

Fig. 19.5. Del Orinoco al Rio de la Plata

Fig. 19.6. Integracion Fluvial

Fig. 19.7. Diploma
fundației ORIAMPLA,Fig. 19.8. Luiza Ihtiarian în Constanța
(în anul 1943)

În anul 1998, Constantin Georgescu Pipera împreună cu Luiza au ajuns în Constanța, unde ne-am și întâlnit cu acest prilej. În fotografie, de la stânga la dreapta, Titi Georgescu Pipera, Aznif (sora Luizei), subsemnatul și Luiza (fig. 19.9).

Fig. 19.9. Vizita familiei C-tin și Luiza Georgescu-Pipera în Constanța

Cu acest prilej, Titi mi-a acordat pe volumul lui un autograf plin de semnificații: „Vechiului amic, Profesor Garabet Kumbetlian, cu cea mai mare dragoste și în acelaș timp recunoștință, pentru motivul că a încercat să mă împace cu trecutul, (semnat) Constant/..., Constanța, 25.09.1998” (fig. 19.10) .

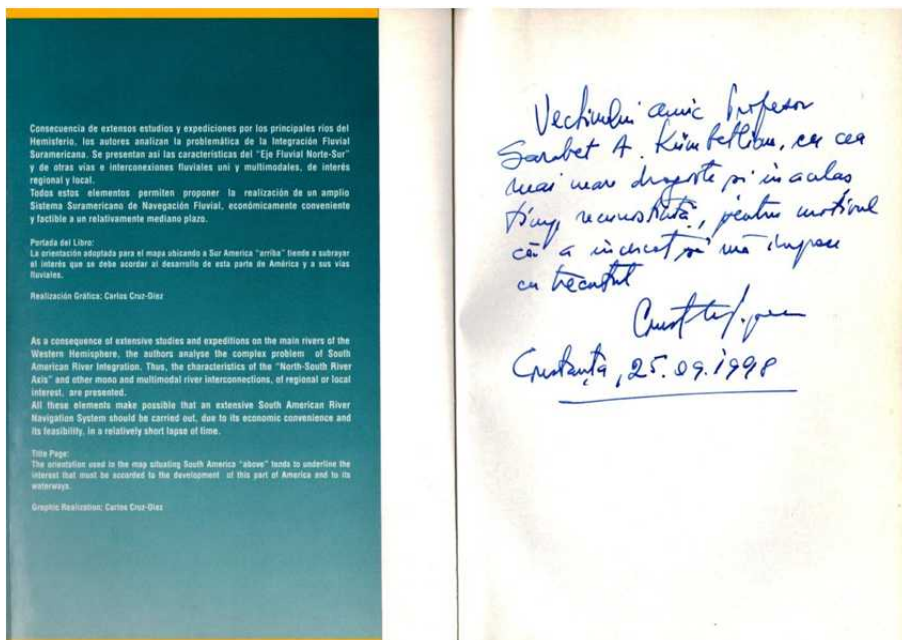

Fig. 19.10. Dedicția lui Constantin Georgescu-Pipera din 25.09.1998

Bibliografie

- [1] CyP. Georgescu Pipera: „*Del Orinoco al Rio de La Plata 40000 km. de navegación fluvial*”, Ediciones del Serbal, Barcelona, 1987.
- [2] Paul y Constantino Georgescu C.P. „*Integración Fluvial Suramericana (South American River Integration)*”. Fundacion ORIAMPLA, Caracas, Venezuela, 1993.
- [3] Prof. ing. Paul Georgescu, Univ. „Simón Bolívar”, Caracas – Venezuela, „*Reflecții*”, Ziarul „Univers Ingineresc”, Anul IX, Nr. 18 (184), 16-30 septembrie 1998.
- [4] Prof. ing. Paul Georgescu, „*Români în lume. Frații Paul și Constantin Georgescu Pipera*”, Ziarul LITORAL, Anul XXXII, nr. 17 din 4-5 iulie 2002.
- [5] Aurelia Lăpușan, „*Doi români recuceresc America*”, Ziarul LITORAL, Anul XXXII, nr. 18 din 5-6 iulie 2002.

Motto:

„Un profesor trăiește atât timp cât ultimii lui elevi și/sau studenți mai sunt încă în viață”

20.

LICEUL INDUSTRIAL ENERGETIC DIN CONSTANȚA (ÎNTRE ANII 1966 ȘI 1972)

În anul 1966 era promulgată în România „Legea nr. 2, privind înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate”. Liceele urmau să funcționeze sub o dublă subordonare: Ministerul Învățământului (MI), responsabil cu procesul de învățământ propriuzis și câte un Minister Economic de Ramură, care era responsabil cu baza și susținerea materială a noilor școli și cu selecționarea directorilor și profesorilor de specialitate, prin intermediul unor Întreprinderi locale din subordinea Ministerelor Economice.

În baza legii amintite, în 6 orașe din țară: București, Câmpina, Cluj, Constanța, Craiova și Iași se înființau „Licee Industriale Energetice” (LIE) subordonate MI și Ministerului Energiei Electrice (MEE), cu concursul unor Întreprinderi locale din subordinea acestui Minister. Liceele Industriale Energetice urmau să școlarizeze elevi în specializările Mecanoenergetică (ME) și Electroenergetică (EE), prin învățământ de zi și seral. Liceul Industrial Energetic (LIE) din Constanța era tutelat din punct de vedere profesional și material de „Întreprinderea Electrocentrale Constanța” (IEC – Constanța).

Aceasta avea în subordine Centrala Electrică de Termoficare „CET Ovidiu II” din comuna Ovidiu și Centrala Termoelectrică „CTE Filimon Sârbu” din Constanța, între Piața Soveja și Mamaia (fig. 20.1).

IEC-Constanța primise tocmai atunci, prin planul de investiții, sarcina de a construi în „Zona Industrială” a Constanței o nouă „Centrală Electrică de Termoficare”, „CET-Palas” (fig. 20.2).

Pentru conducerea lucrărilor de investiții ale CET-Palas, IEC-C-ța înființase un „Serviciu Tehnic de perspectivă” condus de inginerii Mircea Scodăcescu și Mircea Ipate, secondați de subsemnatul în funcția de „inginer

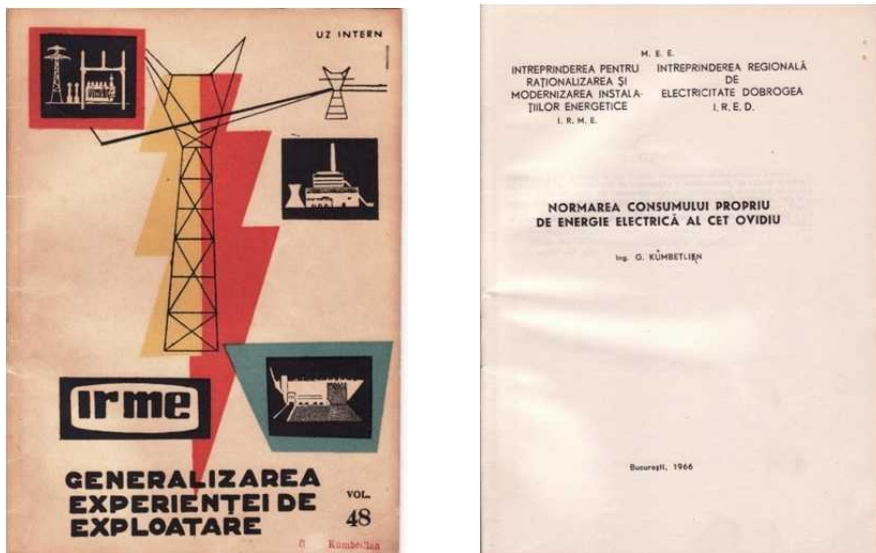

Fig. 20.4. Normarea consumului propriu de Energie Electrică al CET Ovidiu

Începând cu anul 1964 predam cu aprobarea conducerii întreprinderii în cumul, la „Institutul Pedagogic din Constanța” (fig. 20.5), în cadrul „Catedrei de Fizică”, un Curs de „Mijloace Tehnice și Metode Audiovizuale” (fig. 20.6) viitorilor profesori, studenți în anul III de studii.

Fig. 20.5. Clădirea Institutului Pedagogic (astăzi, Universității Ovidius)

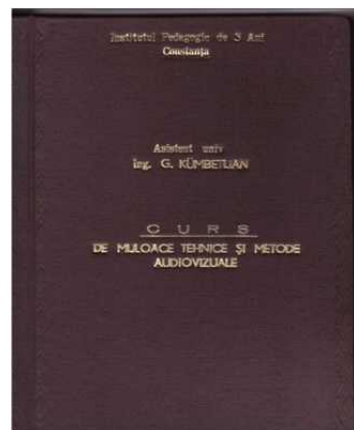

Fig. 20.6. Curs de Mijloace Tehnice și Metode Audiovizuale

Ținând cont de necesitățile de acoperire cu personal tehnic calificat, de nivel mediu, a funcțiilor și posturilor care urmau să apară prin extinderea

domeniului de activitate al IEC-Constanța, planul de școlarizare al LIE-Constanța pentru anul I/1966 prevedea școlarizarea a două clase de elevi (la zi și seral), în specializarea Mecanoenergetică. Durata de școlarizare era de 5 ani, iar planurile de învățământ cuprindeau aceleași discipline tehnice, ca cele ale facultăților de profil.

Liceul nou înființat nu avea nici clădire proprie și nici dotări (mobilier și material didactic) acestea urmând a fi realizate și procurate în următorii ani, în baza unui plan de investiții separat de cel al centralei CET-Palaz.

Până atunci s-a convenit cu Primăria Constanța și cu Inspectoratul Școlar, ca liceul nou înființat să funcționeze în același spațiu cu cel al Liceului Teoretic nr. 3, ulterior nr. 10 și mai târziu „Ovidius” (fig. 20.7) și să folosească aceeași bază materială cu cea a liceului-gazdă.

Fig. 20.7. Liceul „Ovidius” din Constanța

Directorul LIE-Constanța urma să fie selecționat din rândul inginerilor specialiști ai întreprinderii IEC-Constanța, în concordanță cu profilul liceului. Conducerea IEC în frunte cu directorul Ilie Moia a demarat în consecință discuțiile cu inginerii întreprinderii, în vederea selecționării, numirii și transferului unuia dintre ei (cu avizul celor două ministere, MI și MEE) în funcția de director al liceului (LIE-Constanța) nou înființat. Discuțiile au trenat 2-3 săptămâni, datorită faptului că nici unul dintre inginerii vizați nu era atras de perspectiva de a se înhăma la un volum uriaș de muncă de pionierat, specifică oricărui început. În plus, salariul convenit directorului noului liceu (1425 de lei lunar), ajungea abia la cca. 65% din

salariul unui inginer principal al întreprinderii (2200 de lei lunar), din două motive: în primul rând din cauza grilei de salarizare din învățământ, mult inferioară celei din MEE, și în al doilea rând datorită categoriei noului liceu, cu doar două clase de elevi. În urma eșecului tratativelor, atenția conducerii întreprinderii s-a oprit asupra mea. Raționamentul declarat al conducerii întreprinderii se baza pe următoarea logică:

1) Eram singurul inginer principal al întreprinderii cu o experiență și practică didactică și pedagogică recunoscută. În plus, scrisesem și un curs pentru disciplina cu caracter profund pedagogic și didactic pe care o predam studenților (viitori profesori).

2) Nu puteam invoca dezavantajul salarizării în noua funcție, întrucât conducerea întreprinderii îmi promisese în continuare acceptul ei cu privire la păstrarea funcției de asistent cu delegație de lector (remunerat), în cadrul Institutului Pedagogic din Constanța.

Se părea că nu mai aveam contraargumente pentru un eventual refuz al funcției. Ținând cont de situația politică din țară și consultându-mă cu părinții și soția, am hotărât să declar comisiei de selecție toate elementele politico-ideologice care m-ar fi împiedicat să ocup o astfel de funcție de conducere.

Iată care erau și „culpele” vremii, de care mă consideram „vinovat”: 1) În perioada interbelică, bunicul meu matern, Victor Gogan, fusese prefect la Soroca, în Basarabia (fig. 20.8).

2) În aceeași perioadă, bunicul patern și tatăl meu au avut în Constanța două magazine în care comercializau vopsele (importate pe vremea aceea din Germania, de la I.G.Farbenindustrie) și alte mărfuri generale (fig. 20.9). Din acest motiv fuseseră catalogați drept „mic-burghezi”, iar eu, în consecință, ca nepot și fiu, cu „origine socială nesănătoasă”.

3) În anul 1960, bunicul meu patern (fig. 20.10) fusese condamnat pentru deținerea unor monezi de aur cu putere circulatorie, condamnare însoțită de confiscarea tuturor bunurilor mobile (bijuterii, etc.) și a casei, în care din fericire continuam să locuim, dar în calitate de chiriași.

4) Socrul meu Alexandru Corneanu, preot ortodox român (fig. 20.11), fusese condamnat din motive politice „pentru subminarea regimului democrat-popular” la 12 ani de închisoare, fiind eliberat în anul 1964, anul căsătoriei mele și în sfârșit,

5) Nu eram „membru de partid”.

Fig. 20.8. Bunicul matern cu soția și fiica, pe scările prefecturii Soroca

Fig. 20.10. Bunicul patern

Fig. 20.9. Sigla cu firma magazinelor „La Curcubeu”

Fig. 20.11. Socrul meu, preot ortodox

Erau destule motive majore pentru a fi declarat „persona non grata”, darămite să mai și dețin o funcție de conducere într-un stat est-european „socialist”. Se pare că pe moment contraargumentele mele fuseseră convingătoare, întrucât discuția s-a întrerupt brusc, urmând să fiu înștiințat peste câteva săptămâni în legătură cu hotărârea comisiei.

N-a trecut nici o săptămână, când am fost convocat din nou de conducerea întreprinderii. După cele întâmplate aș fi fost fericit să nu-mi pierd măcar locul de muncă din întreprindere. Spre stupefacția mea mi s-a explicat că lucrurile s-au schimbat în țară, că de fapt în ce mă privește personal, eu nu am fost implicat direct în nici unul din evenimentele pe care le-am declarat și că ceea ce contează într-o astfel de situație este valoarea personală și determinarea de a duce la bun sfârșit o „sarcină” importantă pentru societate și pentru statul socialist.

Era clar; nu mai aveam scăpare. Trebuia să accept funcția de director de liceu, să renunț la concedii, vacanțe, sărbători și duminici și să construiesc un liceu de la zero. Termenul care mi s-a dat era de doi ani (1966-1968).

Am început cu tema de proiect, care trebuia prezentată spre aprobare în CTS-ul (Consiliul Tehnico-Științific) Ministerului Energiei Electrice. Aveam promisiunea fermă din partea conducerii întreprinderii, că „CTE Filimon

Sârbu” va fi donată liceului ca „Centrală-Școală”. În consecință am propus alegerea pentru liceu a unui proiect-tip de școală cu 16 clase și o sală de sport, pe un amplasament cât mai apropiat de viitoarea „Centrală-Școală”, vis-a-vis de aceasta. Am întocmit „Tema de Proiect” și m-am prezentat în fața comisiei de avizare (CTS-ul MEE), în vederea prezentării și aprobării ei.

Președintele CTS din MEE era renumitul constructor și antreprenor Emil Prager (fig. 20.12). După expunerea „Temei”, Prager a mai solicitat câteva detalii legate de viitorul constructor, s-a declarat mulțumit de detaliile suplimentare prezentate de mine și era pregătit să aprobe începerea construcției, când deodată părea că-l nemulțumește ceva: amplasamentul. Motivul invocat de Prager era că „vara, zona aleasă pentru amplasamentul liceului, între Constanța și Mamaia, este frecventată de un număr important de turiste în ținute necorespunzătoare, ceace ar fi putut să aibă o influență nocivă asupra elevilor, în majoritate băieți, ai școlii”.

Temerea lui Prager era oarecum justificată și greu de combătut, dar i-am găsit rapid un antidot pe măsură. Am atras atenția, cu toată seriozitatea, că vara, când zona va fi frecventată de turiste, elevii vor fi în vacanță și că din acest punct de vedere nu există niciun pericol de natură educativă. Explicația i-a plăcut și întregul proiect a fost avizat. Construcția putea să înceapă și într-un final a și început.

Pentru urmărirea desfășurării lucrărilor din partea beneficiarului era nevoie de un diriginte de șantier. Am insistat pe lângă conducerea IEC-Cța să delege un inginer în acest scop. Directorul Moia mi-a explicat, că din cauza multiplelor investiții ale întreprinderii acest lucru nu este posibil și că, singura soluție ar fi să preiau și această sarcină, pe lângă cele de natură didactică și educativă ale școlii. Așa că diminețile între orele 7-10 și la prânz între 13-16 eram pe șantier, iar în restul timpului la școală.

Fig. 20.12. Președintele CTS din MEE

Fig. 20.13. Manualul pentru liceu

Concomitent cu construcția școlii se pregătea și centrala „Filimon Sârbu” pentru a deveni centrală școală, precum și atelierile și unele laboratoare (de mașini electrice etc.) din incinta centralei. În același timp pregăteam listele cu viitoarele dotări cu material didactic și mobilier ale școlii și angajam contractele cu furnizorii. Începând cu anul 1967 preluasem și disciplina „Rezistența materialelor” (fig. 20.13) care se preda celor două clase din anul II (clasa X-a) zi și seral ale școlii, ceea ce necesita un timp suplimentar de pregătire. Peste toate acestea se adăugau și orele mele de curs de la Institutul pedagogic.

În același timp mă pregăteam sub aspect organizatoric și pedagogic, pentru a face față cu succes exigențelor impuse de specificul noilor mele îndeletniciri profesionale. Astfel, în perioada 15-25 aprilie 1968 am urmat în cadrul Institutului de Perfecționare a Cadrelor Didactice din București „Cursul de Perfecționare pentru Directorii liceelor de Specialitate” (fig. 20.14), iar ulterior, în ziua de 31 iulie a aceluiași an (1968), în cadrul aceluiași Institut (IPCD-București), mi-am susținut examenul pentru „Gradul Definitiv” la specialitatea „Mecanică Tehnică” (principal) și „Mașini Unelte și Scule” (secundar), cu media generală 9,70 (fig. 20.15).

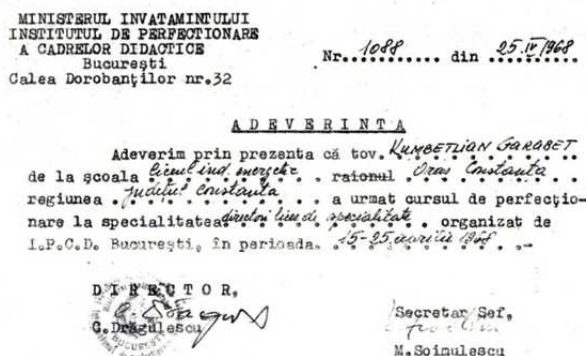

Fig. 20.14. Adeverința de absolvire a cursului de perfecționare pentru directori

Fig. 20.15. Adeverința de obținere a gradului „definitiv”

În sfârșit, în vara lui 1968 noua clădire a școlii era ridicată și finisată, gata pentru a începe să fie dotată și mobilată și pentru a-și primii elevii și profesorii (fig. 20.16). Pe durata întregii veri, directorul, administratorul, doi maiștri de atelier și șase femei de servicii s-au achitat singuri, cu succes, de această sarcină.

Fig. 20.16. Clădirea Liceului Industrial Energetic din Constanța

În preajma deschiderii noului an școlar s-a ivit o nouă problemă. Ministerul Energiei Electrice (MEE) a hotărât ca toți maiștrii și elevii școlii profesionale, de ucenici și de tehnicieni care erau școlarizați pentru nevoile acestuia în cadrul liceului nr. 4 din Constanța, să fie transferați și școlarizați în cadrul Liceului Industrial Energetic, al cărui rang creștea peste noapte la cel de „Grup Școlar Energetic”. De la două clase cu 60 de elevi în anul școlar 1966/67 și 5 clase cu 165 de elevi în 1967/68, anul școlar 1968/69 se deschidea în noua clădire cu 19 clase și 562 de elevi.

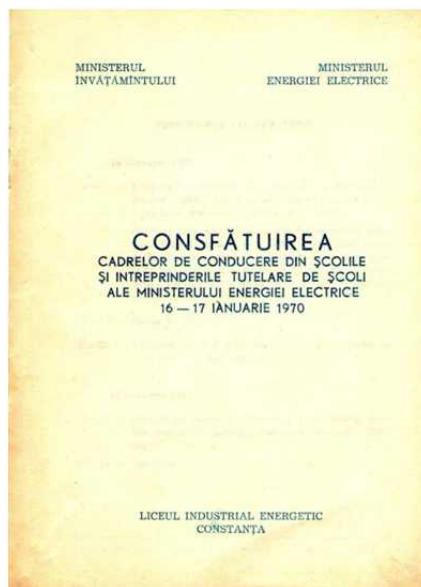
Problemele școlii se amplificaseră și se complicaseră în asemenea măsură, încât începând cu toamna anului 1968 a trebuit să renunț complet la cursul de la Institutul Pedagogic și să mă dedic în întregime și în totalitate liceului. Viața mergea înainte și își impunea propriile ei ritmuri. Nu se rezolvaseră de ajuns de bine problemele organizatorice ale începutului furtunos de an, când la nivelul conducerii MEE s-a hotărât ca LIE-Constanța să devină un „liceu-model de protocol” al Ministerului. Acest deziderat impunea din nou eforturi susținute, pentru amenajarea unor noi laboratoare de specialitate și pentru o organizare didactico-pedagogică superioară a procesului de învățământ, mai ales în domeniul disciplinelor de profil tehnic.

Întregul an 1969 a fost dedicat acestui scop, cu prețul unui efort supraomenesc din partea întregului corp didactic. În sfârșit, la finele anului 1969 școala era pregătită din toate punctele de vedere. În zilele de 16-17 ianuarie 1970 Liceul Industrial Energetic din Constanța a fost gazda „Cosfătuirii Cadrelor de Conducere din Școlile și Întreprinderile Tutelare de Școli ale Ministerului Energiei Electrice”, consfătuire organizată sub înaltul patronaj al MI și MEE (fig. 20.17).

În dimineața zilei de 16 ianuarie 1970 au fost prezentate „Referatele centralelor industriale din cadrul MEE privind stadiul realizării sarcinilor de lărgirea și dotarea bazei materiale a școlilor din subordine” și „Referatele susținute de conducerea Întreprinderii Electrocentrale Constanța și a Liceului Industrial Energetic Constanța, privind realizările obținute în procesul de îmbunătățire a muncii de conținut în învățământ; mijloacele și metodele prin care au fost obținute acestea”.

După-amiaza aceleași zile a fost rezervată „vizitării școlii și prezentării unor lecții model în laboratoare și cabinete”.

Fig. 20.17. Pliantul Consfătuirii

S-au vizitat Laboratoarele de Fizică și Chimie, Electrotehnică, Mașini Electrice, Termotehnică, de Măsură, Control și Automatizări, Cabinetele de Mecanică Tehnică, Desen, Centrale Termoelectrice,

Stații Electrice, Rețele, Protecția Muncii și cel cu aparatură audio-vizuală, Atelierele de Lăcătușerie, Prelucrări Mecanice, cel de Specialitate pentru Mecano-Energeticieni și Electro-Energeticieni, Poligonul de Instruire Practică pentru Electricieni și Sala pentru Material Didactic.

A doua zi, 17 ianuarie 1970 a fost dedicată „Discuțiilor pe marginea referatelor prezentate și analizei realizărilor Liceului Industrial Energetic Constanța”, discuții urmate de „Concluzii”.

Cosfătuirea a avut un puternic ecou în presa vremii. Ziarul Dobrogea Nouă” a publicat în ziua de 17.01.1970 articolul intitulat ”O energică pregătire energeticienilor de mâine”, iar revista „Învățământul Profesional și Tehnic” a publicat în numărul 1/1970 al ei, articolul „Vă prezentăm Liceul Industrial Energetic din Constanța”.

Acești primi patru ani de realizări și succese mi-au fost recunoscuți la 26 iunie 1970, prin decernarea Medaliei Muncii .

La 01.09.1970, după patru ani de la numirea mea în funcția de director al liceului, salariul meu lunar revenea și el la valoarea celui pe care îl aveam ca inginer principal, la care se adăuga și o îndemnizație de 800 de lei, în conformitate cu HCM 2841/1968.

În sfârșit, venise și timpul pentru abordarea unor probleme de fond ale disciplinelor de specialitate; și mai ales pentru acelea care erau predate în anii I (clasa IX-a) și II (clasa X-a) de studii. În cazul acestora, demonstrațiile, precum și justificarea metodelor de calcul ar fi impus folosirea calculului diferențial și integral. Dar analiza matematică era prevăzută a se preda abia în clasele a XI-a (anul III) și a XII-a (anul IV).

Una dintre aceste discipline era și „Rezistența Materialelor” pe care mi-o asumam eu. Rezolvarea acestei contradicții între Planul de învățământ și Programa școlară impunea găsirea unor metode specifice, care, fără a vulgariza conținutul materiei, să evite folosirea calculului diferențial și integral. Metodele propuse și aplicate de mine pe parcursul demonstrațiilor se bazau pe folosirea în exclusivitate a cunoștințelor însușite de elevi la lecțiile de matematici din clasa a IX-a și a X-a, și unde nu era posibil, pe înlocuirea calculului bazat pe folosirea integralelor, cu cel bazat pe folosirea sumelor. În felul acesta am imaginat demonstrații originale la nivelul cunoștințelor însușite de elevi și care să nu vicieze conținutul științific al materiei predate. Unele dintre aceste demonstrații propuse de mine au fost publicate și în revista „Învățământul Profesional și Tehnic”.

Astfel, în nr.2/1970 al revistei (fig. 20.18), am publicat articolul „Lecții de mecanică tehnică la liceele industriale” (fig. 20.19), în care tratam problema încovoierii grinzilor la nivelul elevilor din clasa a X-a, fără a vicia sau vulgariza conținutul științific al problemei puse în discuție.

Fig. 20.18. Revista *Învățământul profesional și tehnic* 2/1970

Fig. 20.19. Lecții de mecanică tehnică...

În nr.5/1971 (fig. 20.20) am publicat articolul intitulat „Demonstrații simple la rezistența materialelor” (fig. 20.21), în care tratam problema tensiunilor tangențiale la încovoiere, în nr. 3/1972 (fig. 20.22) publicam „Cum predăm solicitările compuse” (fig. 20.23), iar în nr.11/1972 (fig. 20.24) articolul intitulat „Calcul operative în sprijinul eficienței lecției” (fig. 20.25), în care abordam problema flambajului plastic la nivelul clasei a X-a.

Fig. 20.20. Revista *Învățământul profesional și tehnic* 5/1971

Fig. 20.21. Demonstrații simple...

Fig. 20.22. Revista *Învățământul profesional și tehnic* 3/1972

Fig. 20.23. Cum predăm solicitările compuse.

Fig. 20.24. Revista *Învățământul profesional și tehnic* 11/1972

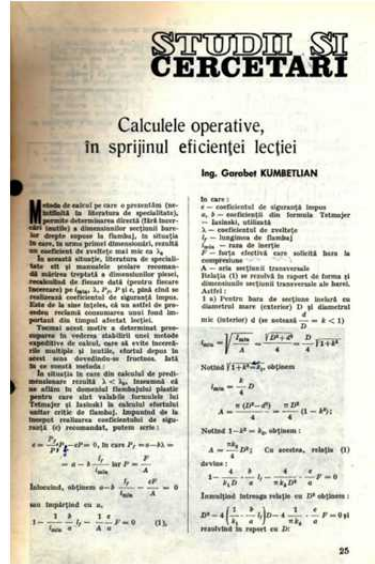

Fig. 20.25. Calcule operative...

În vara anului 1971 a absolvit prima promoție a liceului, iar în 1972 a doua (fig. 20.26). Rezultatele erau de excepție. Calitatea elevilor era deosebită, examenul de bacalaureat fusese un mare succes, iar procentul celor admiși la facultăți se apropia de 100%. Puteam fi mulțumiți cu toții de rezultatele muncii noastre.

Fig. 20.26. Tabloul absolvenților celei de-a doua promoții (1972) a liceului

În primăvara anului 1972 am pregătit și avizat în CTS-ul MEE „Studiul și Tema de Proiect pentru extinderea liceului cu un Corp B de laboratoare de specialitate, un cămin și o cantină”

În vara anului 1972 s-a înființat în Constanța Institutul de Marină. Printre altele, s-a scos la concurs și un post de șef de lucrări la Mecanică Teoretică. Am participat și am reușit. Dorind cu ardoare să mă reîntorc în învățământul superior, am solicitat MEE să-mi acorde transferul.

Am părăsit liceul prin ușa din față (fig. 20.27); însă doar fizic, material, întrucât nu am putut uita nicicând anii grei de muncă dar plini și de satisfacții profesionale, pe care mi i-a oferit la începutul activității mele didactice.

Din fericire, întâlnirile aniversare cu seriile de absolvenți, din 10 în 10 ani, au fost mereu prilej de aduceri aminte, cu nostalgie, ai anilor de tinerețe

petrecuți într-un spirit de muncă, cinste și onoare (în imagine seria 1968-1973, în 2013) (fig. 20.28)

Fig. 20.27. Intrarea (ieșirea) principală

Fig. 20.28. Întâlnire aniversară în anul 2013
cu elevii seriei 1968-1973

Cu absolvenții primei serii de elevi ai primei clase de mecano-energeticieni 1966-1971, la 16.09.2016 (fig. 20.29)

Cu prilejul reîntâlnirii din iunie 2013, am descoperit pe peretele de la intrarea în liceu o placă de marmură cu numele directorilor liceului (fig. 20.30). Citindu-mi numele, mi-am reconstituit întreaga viață trecută.

Fig. 20.29. Întâlnire aniversară în anul 2016, cu elevii seriei 1966-1971

PERIODA	DIRECTORI
1966 - 1973	KUMBETLIAN GARABET
1973 - 1982	MOGA EUGEN
1982 - 1987	CRÎNGU LAURENȚIA
1987 - 1989	TĂGĂRȚĂ CONSTANTIN
1989 - 1998	MOGA EUGEN
1998 - 2004	CRÎNGU LAURENȚIA
2004	TODOSICIUC BORIS
2004 - 2012	GRIGOREANU CAMELIA
2012 -	NIȚU CLAUDIA

Fig. 20.30. Placa de marmură cu numele directorilor liceului

Bibliografie

- [1] „*Munca educativă în liceele industriale*”, „*Revista de Pedagogie*”, nr. 9/1967.
- [2] „*Practica în liceele de specialitate*”, Ziarul „*Scânteia*” din 18.03.1969.
- [3] „*Realizările obținute de Liceul Industrial Energetic Constanța, în procesul de îmbunătățire a muncii de conținut în învățământ*”, Consfătuirea cadrelor de conducere din școlile și întreprinderile Ministerului Energiei Electrice Constanța, 16-17.01.1970.
- [4] „*O energetică pregătire energeticienilor de mâine*”, Ziarul „*Dobrogea Nouă*”, 17.01.1970.
- [5] „*Vă prezentăm Liceul Industrial Energetic din Constanța*”, Revista „*Învățământul Profesional și Tehnic*” nr. 1/1970.
- [6] „*Laboratoarele școlare în procesul complex al cunoașterii*”, Ziarul „*Dobrogea Nouă*” nr.6912/1971
- [7] „*Instruirea practică a elevilor, sarcină comună a școlilor și întreprinderilor*”, Revista „*Învățământul Profesional și Tehnic*” nr.7-8/1971
- [8] „*Cabinetul tehnic de specialitate*”, Revista „*Învățământul Profesional și Tehnic*”, nr. 11/1971
- [9] „*ELECTRON*”, revista Liceului Industrial Energetic. Ziarul „*Dobrogea Nouă*”, nr.7293/1972
- [10] „*Convorbirea cu delegația Uniunii Sindicatelor de Învățământ din R.P.Polonă*”, Ziarul „*Tribuna Școlii*”, 51/1972

21.

NAVA ȘCOALĂ (BRICUL) „MIRCEA” (ÎN ANUL 1976)

Era începutul anului 1976. Se știa că Nava-Școală „MIRCEA” urma să traverseze pentru prima oară „Oceanul” (fig. 21.1). De la construcția sa (în anul 1938) trecuse un timp apreciabil. În acest interval, bricul navigase și servise la instruirea marinărească a zeci de generații de cadeți, pe timp frumos și pe furtună. Numai „Cel de Sus” știa ce se întâmplase între timp cu și în manevrele (cablurile) fixe ale navei.

Nava fusese construită-așa cum se știe-în șantierul „Blohm și Voss” din Hamburg (fig. 21.2). Dar punerea în operă a sarturilor, straiurilor și patareținelor „căzuse” în responsabilitatea unei mici cooperative din vecinătatea lui, în care „secretul” echilibrării manevrelor se transmitea de câteva sute de ani „din tată-n fiu”. Cei care fuseseră prezenți în timpul construcției și predării navei îmi povesteau că cea mai delicată „operație” (de echilibrare) aducea din toate punctele de vedere cu cea de „acordare” a coardelor unui pian.

Fig. 21.1. Bricul (Nava Școală) Mircea

Fig. 21.2. Șantierul Blohm și Voss

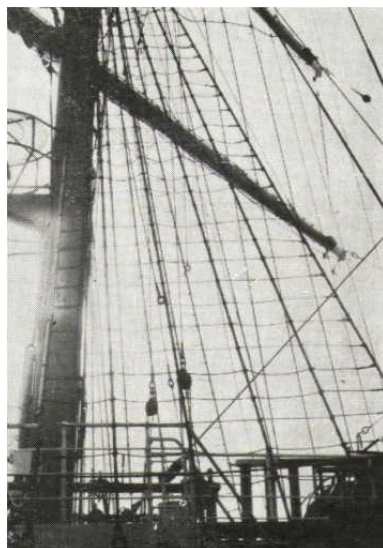

Fig. 21.3. Amiralul Ilie Ștefan

Manevrele erau lovite cu un ciocan de lemn și întinse (sau slăbite) din întinzători, până în momentul când sunetul rezultat din lovire ajungea la „înălțimea” celui numai de ei știut. După atâția ani de navigație, nimeni nu mai putea garanta că eforturile din manevre s-ar fi putut menține la cele dorite inițial. În perspectiva unei traversări transoceanice, ca cea care se preconiza, o verificare și în consecință o reechilibrare a acestora se impunea. În consecință, rectorul Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”, amiralul Ilie Ștefan (fig. 21.3), m-a convocat la o discuție în biroul domniei sale. Ce puteam face ? Nava nu mai putea fi dusă la Hamburg; noi nu eram inițiați în secretele familiei de „acordori” de acolo.

Am avut un timp de gândire de câteva zile. În acest interval de timp mi-am făcut un plan, pe care l-am prezentat-la scadență-amiralului. Primul lucru care trebuia știut era situația reală, la zi, a manevrelor fixe (cablurilor) (fig. 21.4). În acest scop ele trebuiau eliberate de toate legăturile neesențiale, din punctul de vedere al stării de tensiune a lor.

Fig. 21.4. Manevrele Fixe

Apoi, prin slăbirea succesivă a fiecărui sart (fig. 21.5) astfel eliberat, trebuiau măsurate eforturile remanente din cabluri. Măsurarea putea fi efectuată cu ajutorul unor traductori tensometrici rezistivi, lipiți pe tijele întinzătorilor (fig. 21.6).

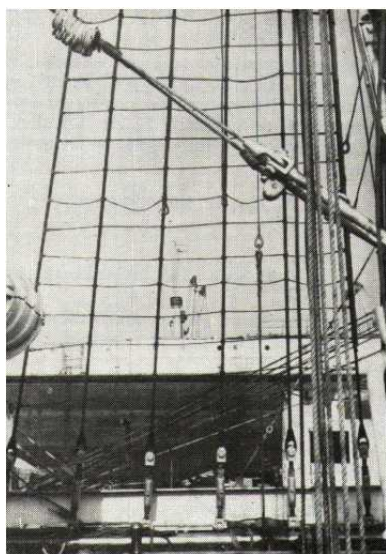

Fig. 21.5. Sarturile și întinzătorii

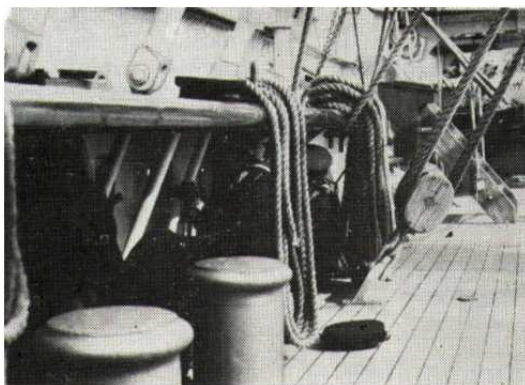

Fig. 21.6. Tijele întinzătorilor

În felul acesta se puteau măsura prin metode electrice și electronice mărimile mecanice „interesante” ca deformațiile, cu ajutorul cărora se puteau calcula tensiunile și forțele captive remanente (eforturile). Metoda în sine era cunoscută și quasiclasică. Aparatura necesară era fabricată în țară (la București), iar consumabilele necesare puteau fi puse la dispoziția noastră prin „Comisia

Centrală de Tensometrie” (actuala „Asociație Română de Tensometrie”, ARTENS), al cărei membru fondator eram și eu. „Mâna de lucru” puteau fi studenții anului II ai facultății de Electromecanică și care erau deschiși și receptivi noului. De regulă, astfel de preocupări puteau sta la baza întocmirii proiectelor de diplomă ale lor, în anul IV de studii. Rămânea deschisă problema costurilor pentru procurarea aparaturii și care nu erau deloc mici. Alternativa era apelarea (cu costuri valutare sensibil mai mari) la fabricantul din Hamburg sau asumarea riscului la traversarea oceanului. Se părea, în aceste condiții, că singura soluție viabilă, onorabilă și „la îndemână” era cea care făcea obiectul propunerii mele. În aceste condiții, amiralul Ilie Ștefan s-a dovedit a fi un conducător de mare curaj. Ca specialist, marinar și inginer ce era, a evaluat pe loc situația și a hotărât să dispună achiziționarea aparaturii necesare. S-au făcut demersurile, s-au întocmit urgent documentele financiare și în câteva zile aparatura era în Institut. Lucrarea putea începe.

Am selecționat pe cei mai buni studenți cu înclinații practice și cunoștințe teoretice ai anului II al Facultății de Electromecanică și ne-am mutat cartierul general la bric. Am pus planul în aplicare și ne-am apucat de lucru (fig. 21.7) și (fig. 21.8).

Fig. 21.7. Un punct de măsură cu mărci

Fig. 21.8. Calibrarea tensometrului IEMI N2301

După două săptămâni de lucru continuu eram în posesia datelor reale. Evident, situația era critică. Simetria în raport cu planul diametral al navei a eforturilor din cabluri era compromisă. Unele „manevre” făceau „burtă” (erau complet descărcate), în timp ce altele erau în pericol de a fi supra-solicitate în situații critice (mare agitată).

Întrucât „reacordarea” cu ciocanul de lemn nu mai putea fi luată în considerare, trebuia imaginat un model de calcul care să furnizeze valorile necesare ale eforturilor din cabluri, astfel încât să se reconstituie simetria lor pe mare calmă, fără a deveni periculoase pe mare agitată.

S-a modelat sistemul manevrelor fixe ca unul multiplu static-nedeterminat, cât mai apropiat situației reale și care să furnizeze valorile inițiale, necesare, ale eforturilor din fiecare cablu, în condițiile descrise mai sus (fig. 21.9).

Baza de date astfel obținută a fost pusă la dispoziția Comandamentului Marinei Militare și celor care urmau să „reechilibreze” manevrele fixe, după înlocuirea celor uzate cu altele noi. Ceeace s-a întreprins atunci a fost un uriaș efort finalizat cu succes și care s-a datorat tuturor celor care au gândit, au propus, au imaginat și pus în aplicare acest plan îndrăzneț.

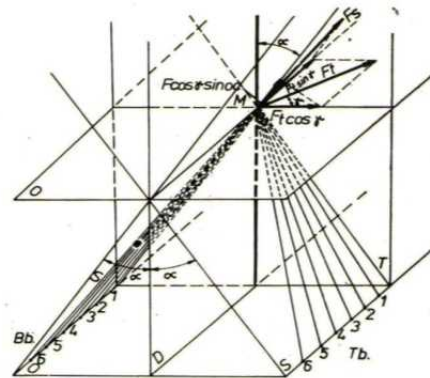

Fig. 6

În continuare, problema determinării eforturilor din fiecare sart se rezolvă considerind sistemul de sarturi ca un sistem plan de bare articulate solicate de forța F_s . Acest sistem este reprezentat în figura 7, unde:

$l_1 = 1\,483,78$ cm, $l_2 = 1\,487,61$ cm, $l_3 = 1\,497,45$ cm, $l_4 = 1\,511,82$ cm, $l_5 = 1\,532,6$ cm, $l_6 = 1\,554,11$ cm, $\beta_1 = 4^\circ$, $\beta_2 = 13^\circ$, $\beta_3 = 21^\circ$, $\beta_4 = 27^\circ$, $\beta_5 = 34^\circ 30'$, $\beta_6 = 40^\circ$ (determinate practic la navă).

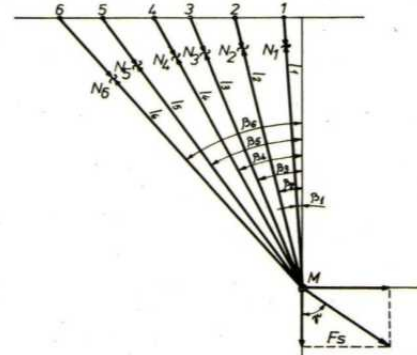

Fig. 21.9. Modelarea sistemului de cabluri

Bibliografie

- [1] Kumbetlian, G., Zidaru, N., Păun, V., Brăilescu, C., „Măsurări tensometrice la nava-școală „Mircea””, Revista transporturilor și telecomunicațiilor, nr. 3/1980”.
- [2] Kumbetlian, G., „30 de ani de la prima echilibrare a manevrelor fixe ale bricului N.S. „Mircea””, revista „Marea Noastră” a Ligii Navale Române, anul XVII, nr.4(65), 2007.

22.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN CADRUL DEPARTAMENTULUI APĂRĂRII AL STATELOR UNITE ALE AMERICII (1923-1979)

În anul 1789 Congresul Statelor Unite a creat „Departamentul de Război”, iar în anul 1798 pe cel Naval (fig. 22.1).

Fig. 22.1. Departamentul de Război

„La data de 19 decembrie 1945, președintele Harry Truman (fig. 22.2) a propus înființarea unui departament unit al apărării” [1]

„La 26 iulie 1947, el a semnat „National Security Act of 1947” (fig. 22.3), care consfințea și statua nașterea noului departament unificat, sub conducerea unică a Secretarului Apărării (funcție nou creată).” [1]

Fig. 22.2. Harry Truman (1884-1972)

Fig. 22.3. „National Security Act of 1947”

„Departamentul Apărării (DoD) este un organ executiv al Statelor Unite ale Americii” (fig. 22.4) [1].

Fig. 22.4. Departamentul Apărării (DoD)

Fig. 22.5. „Office of the Secretary of Defense (OSD)”

Fig. 22.6. „Centrul de Informare Tehnică pentru Apărare”

În subordinea Secretarului Apărării se află și „Office of the Secretary of Defense (OSD)” (fig. 22.5) [2], un organism civil care supraveghează diverse agenții, printre care și „Defense Technical Information Center” (DTIC), (fig. 22.6) [3].

„Acesta este responsabilul principal pentru activitatea de cercetare și inginerie în slujba DoD. DTIC colaborează cu personalul DoD, cu contractorii

sistemului de apărare și cu instituțiile academice. Prin intermediul acestuia, publicul obișnuit are, la rândul lui, acces neclasificat și nelimitat la informațiile și documentele cu caracter științific ale Centrului de Informații. Colecțiile DTIC conțin peste 4 milioane de documente ce includ rapoarte tehnice, stadii ale cercetărilor în desfășurare, precum și rezumate ale unor cercetări finalizate. DTIC prelucrează aproximativ 25000 de noi documente în fiecare nou an“ [1]-[3].

„Printre Centrele de Informare Tehnică ce colaborează cu NASA și DoD se află și „Shock and Vibration Information Analysis Center” (SAVIAC)” [4], al cărui rol este de a pune la dispoziția acestora informații în legătură cu încercarea, analiza și proiectarea sistemelor structurale sau mecanice, supuse unor acțiuni dinamice de tipul vibrațiilor, impactului sau șocurilor. „Centrul amintit publică două reviste de specialitate, printre care se află și cunoscutul „Shock and Vibration Journal” (SVJ) „[5].

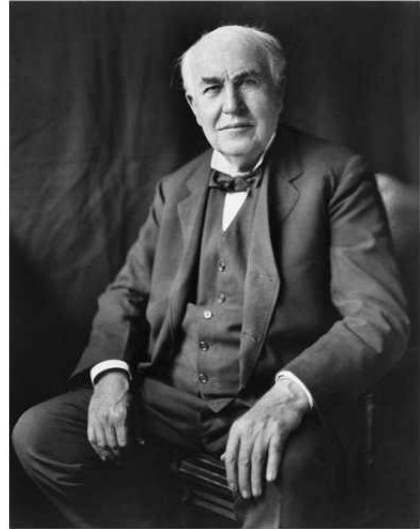
Unul dintre centrele experimentale de bază ale DoD este „Naval Research Laboratory” (NRL) [6], numit uneori și „părintele invențiilor moderne” (fig. 22.7).

Fig. 22.7. „Naval Research Laboratory” (NRL)

Apariția lui i se datorează celebrului Thomas Alva Edison (fig. 22.8), care a pus bazele acestui mare laborator de cercetări în anul 1923. În NRL lucrează mai mult de 2500 de cercetători, ingineri și tehnicieni. Laboratorul este condus de un ofițer de marină în calitate de manager și de un director de cercetări, civil.

Fig. 22.8. Thomas Alva Edison
(1847-1931)

«Shock and Vibration Information Center și Naval Research Laboratory, editează și volumul periodic «The Shock And Vibration Digest» (fig. 22.9), în care sunt citate și prezentate cele mai importante și mai valoroase lucrări științifice publicate în lume» [13].

În perioada anilor 1976-1981 am publicat în „revistele de specialitate ale Academiei Române” (fig. 22.10) [7] o serie de articole [8]-[12], în care propuneam un model general pentru calculul exact al plăcilor groase de tipul blindajelor, barajelor, etc., precum și rezolvările unor probleme și aplicații cu ajutorul acestuia.

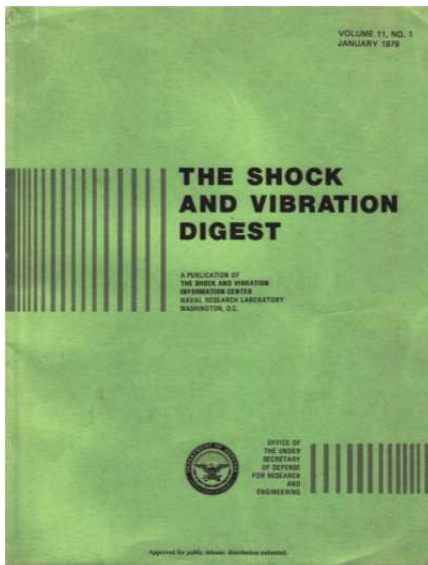

Fig. 22.9. «The Shock And Vibration Digest»

Fig. 22.10. Mécanique Appliquée

Pe plan mondial, problematica distribuției tensiunilor în plăcile groase constituia încă obiectul unor discuții controversate, în timp ce în țară, singurul care inițiasse câteva studii preliminare în domeniu, era marele cercetător Mircea Mișicu (fig. 22.11).

Fig. 22.11. Mircea Mișicu.

În „Manualul pentru calculul construcțiilor” (fig. 22.12) apărut în anul 1977 în Editura Tehnică, din cele 1392 de pagini ale Manualului, problema plăcilor era prezentată în secțiunea a VI-a, în cuprinsul a 213 pagini. Problemele speciale de plăci erau prezentate în capitolul 11, pe întinderea a 3 pagini, iar problematica plăcilor groase era tratată (în cadrul acestui capitol) în paragraful 11.3 în 13 rânduri. În cadrul acestui paragraf se admitea, că: „plăcile groase pot fi studiate doar prin metodele teoriei elasticității spațiale”. Erau citate doar trei lucrări ale unor autori care dăduseră soluții, dar numai pentru plăci circulare încărcate axial-simetric; cât despre o teorie generală sau despre aplicații în cazul unor plăci de alte forme, ca de exemplu dreptunghiulare (cele mai des întâlnite în practică) nu se știa nimic.

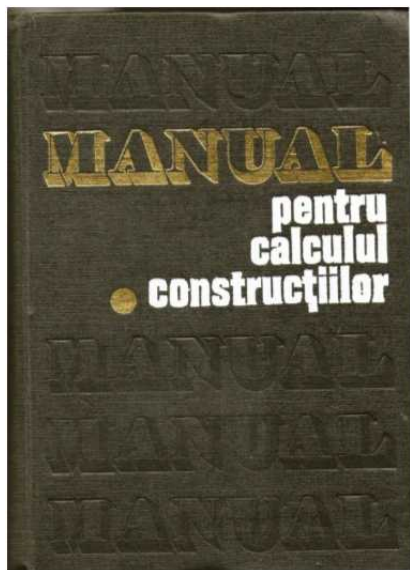
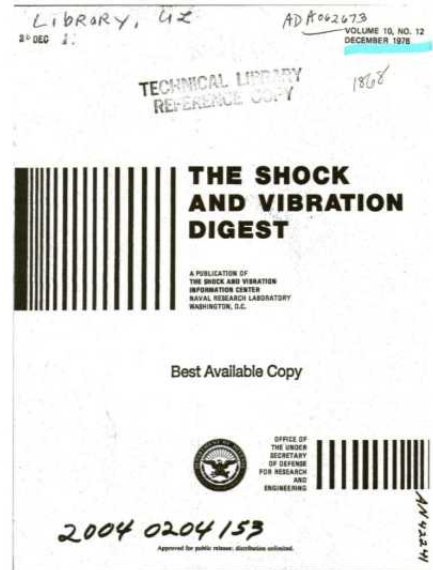

Fig. 22.12. Manual pentru calculul construcțiilor

Fig. 22.13. «The Shock and Vibration Digest»

Articolele amintite mai sus au fost apreciate la timpul lor de comunitățile științifice din țară și străinătate, printre care și la „Department of Defense”, „Shock and Vibration Information Center” și Naval Research Laboratory” Washington (fig. 22.13).

Lucrarea „A general model for the calculation of thick plates (and rods)” [10], a fost citată în prestigiosul «The Shock And Vibration Digest» [13], Volume 10, No.12, December 1978 (a publication of the Shock and Vibration Information Center, Naval Research Laboratory, Washington D.C., office of the under Secretary of Defense for Research and Engineering), page 78, no. 78-1820 (fig. 22.14).

Madras 600 036, India, J. Acoust. Soc. Amer., 62 (2), pp. 1830-1840 (June 1978) 12 figs, 7 refs

Key Words: Circular plates, Composite structures, Vibration response

Vibrational characteristics of circular double-plate systems connected together by concentric, immovable, elastic ring supports have been considered in this work. The analysis is based on the assumption that both of the plates are thin, elastic, and isotropic. Also, the plates are subjected to initial in-plane loads. The solutions are shown to be in terms of Bessel functions for the case of complete and annular both axial in-plane loads circular isotropic plate systems. The vibrational characteristics of the systems are illustrated by presenting numerical results for isotropic plate systems with an intermediate connection. When both the plates are identical with identical edge forces and boundary conditions, in-phase and out-of-phase vibration modes are observed.

78-1818
Acoustic Reflection from a Thick Plate with One Reinforcing Rib. Exact Integral Evaluation Is Provided Superior to Integral Approximation in Analysis of Acoustic Reflections from a Timoshenko-Mindlin Plate Reinforced with One Rib

B. L. Woolley
Naval Ocean Systems Center, San Diego, CA, Rept. No. NOSC/TTR-175, 198 pp (Dec 1977)
AD-A054 610/1GA

Key Words: Plates, Acoustic reflection, Timoshenko theory, Mindlin theory, Computer programs

The reflection of a plane sound wave from a thick, i.e., Timoshenko-Mindlin, reinforced elastic plate reinforced with a stiffener member is investigated. The case is first solved without using integral approximation techniques. This solution gives relatively lower results than those given by integral approximation techniques. The solution is also found by an integral approximation technique and then by an integral approximation technique taking into account both wave modes. The results of numerical calculations are presented and compared. Computer programs are given to carry out the calculations.

78-1819

Key Words: Probability theory, Plates

A new mathematical method of calculation of the probabilistic characteristics of mechanical systems with complex geometry is presented. This method has been demonstrated on the example of random vibrating plates. This method is based on the application of certain special functions called R functions. In order to demonstrate this method, numerical calculations are presented of probabilistic characteristics for plates with complex geometry which have been clamped on the edge.

78-1820

A General Model for the Calculation of Thick Plates (and Rods)

G. Kumbakci
Marine Institute, Constanta, Rumania, Riv. Roumaine Sci. Tech. - Mec. Appl., 23 (2), pp. 249-262 (Mar/Apr 1978) 4 refs

Key Words: Plates, Rods, Harmonic excitation

This paper presents a general theoretical model for the calculation of thick plates (and rods) under biharmonic loads, which satisfies the large majority of loads occurring in practice.

78-1821
Design of Clamped Composite-Material Plates to Maximize Fundamental Frequency

C.W. Bert
School of Aerospace, Mech. and Nuclear Engrg., Univ. of Oklahoma, Norman, OK, J. Mech. Des., Trans. ASME, 100 (2), pp. 274-278 (Apr 1978)
1 fig, 6 tables, 23 refs

Key Words: Rectangular plates, Composite materials, Fundamental frequency, Optimum design, Optimization

Methodology and equations are developed for maximizing the fundamental frequency [ω₁] of small-amplitude, free flexural vibration of a clamped, rectangular plate consisting of multiple, equal-thickness layers of the same orthotropic, isotropic composite material. The analysis is based on a variational, explicit equation for ω₁ in terms of plate thickness, density, and the independent flexural and torsional rigidities. The equation is developed in the paper and shown to be valid for plates of any thickness.

Fig. 22.14. Volume 10, No.12, December 1978 page 78, no. 78-1820.

În anul următor (1979) am primit din partea: „Department of Defense”, „Shock and Vibration Information Center”, „Naval Research Laboratory” Washington și o scrisoare foarte interesantă (fig. 22.15), pe care o prezint în traducere, în cele ce urmează:

Dragă D-le Kumbetlian,

Centrul nostru are sarcina să adune, să analizeze, să clasifice și să răspândească informațiile din întreaga lume cu privire la șocuri, vibrații, acustică și în general la toate cele care privesc domeniul dinamic.

Acest țel a fost atins până în prezent prin studierea revistelor de specialitate de pretutindeni și prin rezumarea și catalogarea lucrărilor tehnice revelatoare, publicate de acestea, în scopul constituirii unei baze de date cu informații referitoare la șocuri și vibrații.

Rezultatele muncii noastre pot ajunge la dumneavoastră prin intermediul revistei lunare de șocuri și vibrații, care vă este probabil cunoscută.

Deși eforturile depuse de noi pentru a fi la curent cu informațiile cele mai noi din domeniile amintite ne permit să fim informați în timp real, considerăm că s-ar putea să ne mai lipsească totuși informații cu privire la cercetările în curs și probabil la rezultatele studiilor încheiate recent.

Această scrisoare are tocmai acest scop și anume de a vă solicita informații de această natură. Ne interesează în mod deosebit informații cu privire la progresele bazate pe calcule cât și/sau cu privire la experimentele în regim dinamic. După cum știți, datele adunate de centru sunt disponibile oamenilor de știință și inginerilor din întreaga lume.

În ce privește calitatea și cantitatea acestor date, suntem interesați în exclusivitate de informațiile primite de la cercetători eminenți, din domenii de activitate ca cele ale dumneavoastră.

Fig. 22.15. Scrisoarea „Department of Defense”, „Shock and Vibration Information Center”, „Naval Research Laboratory” Washington.

În ce vă privește, vă considerăm ca fiind un cercetător de bază (“key investigator”) în domeniul din aria problematicii tehnologiei familiare nouă. V-am fi recunoscători dacă ne-ați trimite descrieri ale muncii și preocupărilor dvs. curente, susținute și adăugite de extrase ale lucrărilor dvs. tehnice, recente. Ne interesează, de asemenea, în cel mai înalt grad părerile dumneavoastră cu privire la lucrările din domeniul tehnologiei noastre și care necesită în mod normal critici sau îmbunătățiri ulterioare. Recunoaștem deschis și sincer, că cererile noastre au un caracter general și nu-și propun să impună o anumită formă obligatorie răspunsului dvs. Vă rugăm să luați în considerare doar propriile dvs. criterii și raționamente în ceea ce privește răspunsul dvs., în speranța că vă va răpi cât mai puțin timp. Așteptăm cu plăcere răspunsul dvs., cu sinceritate, Henry C. Pusey, Director.

Când am primit scrisoarea amintită mai sus, eram Conferențiar la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân” din Constanța, care avea rang de Unitate Militară. Ca urmare, scrisoarea mi-a parvenit prin biroul Adjunctului Ministrului Apărării Naționale și a Serviciului de Contrainformații al Armatei. Grija Serviciului de C.I. era justificată, ținând cont de faptul că în acea perioadă făceam parte și din echipa care proiecta și testa prima torpilă electrică românească (fig. 22.16).

Fig. 22.16. Certificat de Inovator

Pe atunci, laboratorul de Rezistența Materialelor și Tensometrie al Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”, de care răspundeam, era deseori vizitat de Comandanți ai Flotei a VI-a Americane din Marea Mediterană (fig. 22.17).

Fig. 22.17. Aspect de la vizita unui Comandant al Flotei a 6-a Americane în laboratorul de Rezistența Materialelor și Tensometrie al Institutului.

Bibliografie selectivă

- [1] Wikipedia, „The Department of Defense” (DoD).
- [2] Wikipedia, „Office of the Secretary of Defense” (OSD).
- [3] Wikipedia, „Defense Technical Information Center” (DTIC).
- [4] Wikipedia, „Shock and Vibration Information Analysis Center” (SAVIAC).
- [5] Wikipedia, „Shock and Vibration Journal” (SVJ).
- [6] Wikipedia, „Naval Research Laboratory” (NRL).
- [7] Wikipedia, „Roumanian Journal of technical sciences; Applied mechanics”.

23.

ACADEMIA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚE A REPUBLICII ARMENIA (1935-2009)

„În anul 1935 la Leningrad, astăzi din nou Skt. Petersburg, lua ființă „Secția Armeană, a Academiei de Științe a URSS” (fig. 23.1).”

Fig. 23.1. Skt. Petersburg, Academia Rusă
de Științe

La 10 noiembrie 1943, în plin război, aceasta devenea „Academia Armeană de Științe” și care, începând cu anul 1993 se va numi „Academia Națională de Științe a Republicii Armenia” (fig. 23.2) [2].

„Primul președinte al Academiei Armene de Științe a fost marele cărturar armenolog și expert în istorie orientală, Hovsep Orbeli (fig. 23.3). Hovsep era descendent al unei familii nobile, urmașă directă a eroului național Vartan Mamikonyan (fig. 23.4)

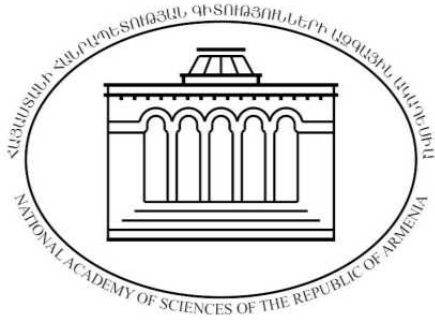

Fig. 23.2. Yerevan, Academia Națională de Științe a Republicii Armenia

Fig. 23.3. Hovsep Orbeli

Fig. 23.4. Vartan Mamikonyan

Hovsep (fig. 23.5) s-a născut în anul 1887 la Kutaisi în Georgia. Bunicul lui a fost preot la Skt. Petersburg, Moscova și Tiflis (Tbilisi) (fig. 23.6), iar tatăl său, jurist.

Fig. 23.5. Hovsep Orbeli

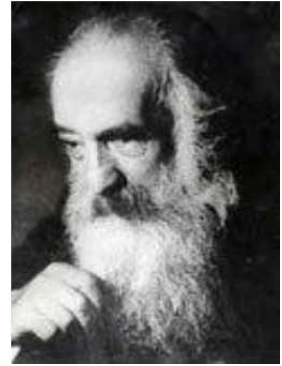

Fig. 23.6. Tiflis (Tbilisi)

În anul 1904, Hovsep s-a înscris la cursurile de istorie și filologie de la Universitatea din Skt. Petersburg (fig. 23.7).

Fig. 23.7. Universitatea din Skt. Petersburg

În timpul studenției a participat la excavațiile arheologice de la Ani (fig. 23.8), vechea capitală medievală a Imperiului Armean. După absolvirea facultății, în anul 1911, a devenit directorul muzeului de la Ani, pe atunci (1878-1918) sub stăpânire rusă.

Fig. 23.8. Excavațiile arheologice de la Ani

În această perioadă a călătorit la Khachen în Nagorno-Karabakh și în teritoriile armenesti din Turcia, unde a învățat armeană și turcă. A lucrat apoi timp de 31 de ani în cadrul muzeului Hermitage (fig. 23.9), iar între anii 1934 și 1951 a fost chiar directorul lui.

Fig. 23.9. Skt. Petersburg; muzeul Hermitage

În timpul blocadei germane din al doilea război mondial a salvat o mare parte din patrimoniul muzeului. Așa se explică și prezența lui ca martor, la procesul de la Nürnberg (fig. 23.10).

Fig. 23.10. Procesul de la Nürnberg

Împreună cu frații lui mai mari, Ruben (fig. 23.11) și Levon (fig. 23.12), a fost membru fondator al „Secției Armene a Academiei de Științe a URSS”, iar între anii 1943 și 1947 a fost primul președinte al „Academiei Armene de Științe”. A murit după o viață plină de realizări, în anul 1961, la vârsta de 73 de ani. În anul 1987, Poșta din URSS a tipărit în memoria lui Hovsep (Iosep) Orbeli un timbru poștal (fig. 23.13). [1]

Fig. 23.11. Ruben

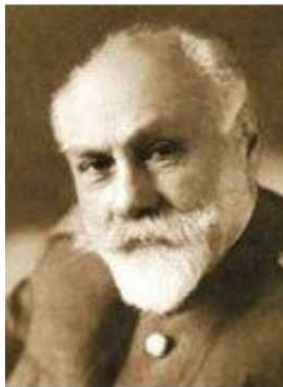

Fig. 23.12. Levon

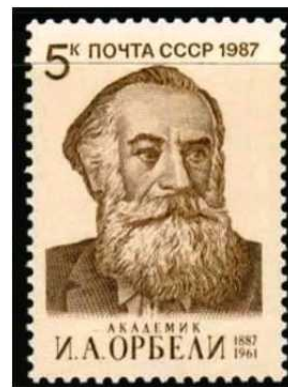

Fig. 23.13. Timbrul I.A.Orbeli

Zestrea culturală și materială a fraților Orbeli este păstrată și astăzi cu sfințenie, în cadrul muzeului de la Tsaghkadzor (fig. 23.14), la 50 km de Erevan, unde se află și un impresionant monument, dedicat fraților Orbeli (fig. 23.15).

Fig. 23.14. Muzeul de la Tsaghkadzor

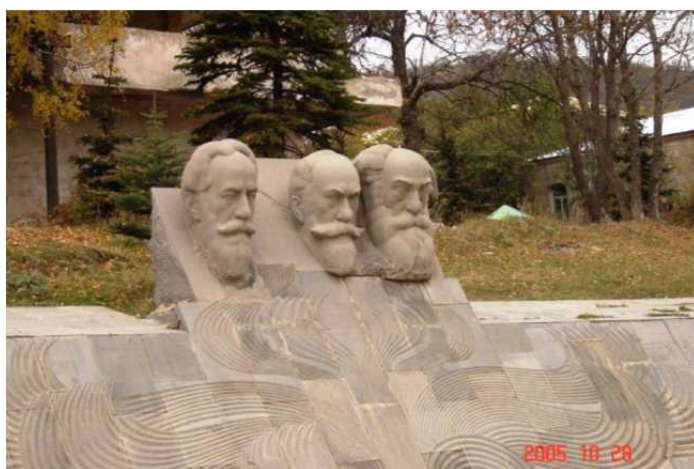

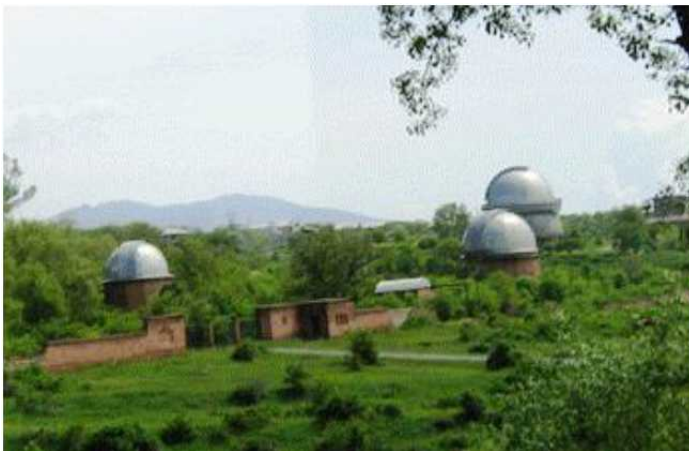
Fig. 23.15. Monumentul dedicat fraților Orbeli,
de la Tsaghkadzor

Fig. 23.16. Victor Ambartsumyan

Al doilea președinte al „Academiei Armene de Științe” a fost celebrul om de știință și marele profesor, Victor Ambartsumyan (1908-1996) (fig. 23.16).

„Victor Ambartsumyan a fost unul din cei mai importanți astronomi și astrofizicieni ai secolului XX, fiind considerat pe drept, părintele astrofizicii teoretice. Ambartsumyan s-a născut la Tiflis în anul 1908. În anul 1924 a devenit student al facultății de fizică și matematică a Institutului Pedagogic din Leningrad, desăvârșindu-și studiile la Universitatea de Stat din același oraș. După absolvire, între anii 1928 și 1931, a efectuat cercetări avansate la observatorul din Pulkovo. În anul 1934, la vârsta de 26 de ani, a devenit profesor. În anul 1939 a devenit membru corespondent al Academiei de Științe din URSS. Între anii 1939 și 1941 a fost directorul Observatorului Astronomic al Universității din Leningrad și prorector al Universității. În anul 1943, când s-a înființat Academia Armeană de Științe, a devenit vice-președintele ei [3].

În anul 1946 a inițiat și a pus bazele Observatorului Astrofizic din Byurakan (fig. 23.17), de pe versantul sudic al muntelui Aragatz.

Fig. 23.17. Observatorul Astrofizic din Byurakan

„În anul 1947 a devenit președintele Academiei Armene de Științe (până în anul 1993, când a devenit Președinte de onoare al Academiei de Științe a Republicii Armenia). În timpul vieții sale a scris și a publicat numeroase tratate, studii și articole de astronomie și astrofizică teoretică și experimentală, fiind recunoscut și elogiât de întreaga comunitate științifică a lumii, care i-a acordat la rândul ei zeci de onoruri, decorații, medalii și diplome onorifice. Enumerarea acestora depășește cadrul lucrării de față. A fost membru titular al Academiei de Științe a URSS (începând cu anul 1953) și Academiei Armene de Științe. Între anii 1961 și 1964 a fost ales președinte al Asociației Internaționale de Astronomie, iar între anii 1966 și 1972 a fost președinte al Consiliului Internațional al Asociațiilor Științifice” [4].

Numele lui a fost atribuit atât Planetei „MINOR 1905”, cât și Observatorului de la Byurakan. Despre Victor Ambartsumyan (fig. 23.18) s-au scris nenumărate tratate, cărți și studii biografice, atât în timpul vieții sale, cât și după moarte.

Fig. 23.18. Victor Ambartsumyan

La doi ani după moarte, Statul Armean a tipărit în cinstea și amintirea acestui titan al științei, o bancnotă care-i poartă chipul (fig. 23.19).

Fig. 23.19. Bancnota cu chipul savantului Victor Ambartsumyan

Între anii 1993 și 2006, al treilea președinte al Academiei Armene (și primul președinte al Academiei Naționale de Științe a Republicii Armenia) a fost informaticianul Fadey Sargsian (1923-2010) (fig. 23.20), iar actualul președinte al Academiei este Radik Martirosyan (fig. 23.21), specialist în radiofizică și electronică cuantică.

Fig. 23.20. Fadey Sargsian

Fig. 23.21. Radik Martirosyan

„Academia Națională de Științe a Republicii Armenia este cea mai înaltă organizație științifică autonomă a republicii și care reunește membrii academiei cu conducerile științifice ale instituțiilor științifice și de cercetare, afiliate ei. Academia promovează și conduce cercetările științifice fundamentale și aplicative în diferitele domenii ale științei, ca și pe cele care exced granițelor Armeniei” [6]. Ea este „Consultantul Științific Oficial” al Guvernului Republicii Armenia (fig. 23.22) .

Fig. 23.22. Yerevan, Sediul Guvernului Republicii Armenia

„ANȘ-RA este finanțată cu prioritate de la bugetul de stat, dar și din partea altor diferite fundații particulare sau ale statului, ca și din contractele directe încheiate între academie și alte organizații din Armenia sau străinătate.

Prezidiumul academei are în subordine 5 „Divizii” științifice, pe diferite ramuri ale științei și anume: 1. Divizia de Științe Matematice și Tehnice, 2. Divizia de Fizică și Astrofizică, 3. Divizia de Științe Naturale, 4. Divizia de Științe Chimice și Științele Pământului și 5. Divizia de Armenologie și Științe Sociale” [2], [6].

La rândul lor, Diviziile academei au și ele în subordine „Institute”, Comisii” și „Consilii”, specifice domeniului lor. Astfel:

1. Divizia de Științe Matematice și Științe Tehnice are în subordine: 1.1. Institutul de Matematică, 1.2. Institutul de Mecanică (fig. 23.23) și 1.3. Institutul de Informatică și Automatică.

Fig. 23.23. Institutul de Mecanică

2. Divizia de Fizică și Astrofizică dispune de: Observatorul Astrofizic din Byurakan, Institutul de Radiofizică și Electronică, Institutul pentru Probleme de Fizică Aplicată și Institutul pentru Cercetări în Fizică.

3. Divizia de Științe Naturale patronează: Centrul pentru Studii de Ecologie, Institutul de Biochimie, Institutul de Botanică și Grădina Botanică, Institutul pentru Probleme Hidrofonice, G.S. Davtyan, Centrul de Microbiologie și Biotehnologie, Institutul de Biologie Moleculară, Institutul

de Fiziologie, și Centrul Științific de Zoologie și Hidroecologie, cu trei Institute de specialitate.

4. Divizia de Chimie și Științele Pământului cuprinde: Centrul Științific și Tehnologic de Chimie Organică și Farmaceutică, cu trei institute de specialitate, Institutul de Chimie Fizică, Institutul de Chimie Generală și Anorganică, Institutul de Științe Geologice, și Institutul de Geofizică și Inginerie Seismică.

5. Divizia de Armenologie și Științe Sociale, patronează: Institutul de Istorie, Institutul de Filosofie și Drept, Institutul de Științe Economice M. Kostanyan, Institutul de Arheologie și Etnografie, Institutul de Studii Orientale, Institutul de Lingvistică H. Acharian, Institutul de Literatură M. Abeghyan, Institutul de Arte, Institutul și Muzeul Genocidului (fig. 23.24) și Centrul (Shirak) de Cercetare Armenologică.

Fig. 23.24. Muzeul Genocidului

„Academia cuprinde 3700 de membri, dintre care 63 academicieni (membrii titulari), 51 de membri corespondenți, 335 de doctori în științe și 1080 de „candidați” (doctoranzi). În afară de aceștia mai cuprinde 4 membri onorifici, 55 de membri de onoare și 111 membri din străinătate, printre care și cei din diaspora armeană” [6].

Academia Națională de Științe a Republicii Armenia (ANȘ-RA) publică 13 serii de volume științifice de specialitate și Proceedings-uri cu articole științifice, studii și comunicări ale sesiunilor și simpoziunilor științifice (fig. 23.25), (fig. 23.26), (fig. 23.27) .

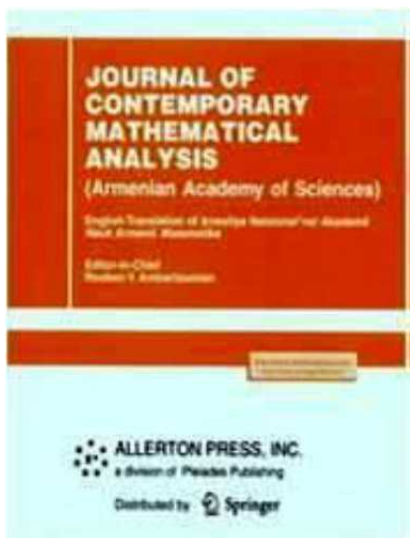

Fig. 23.25. Journal of Contemporary Physics

Fig. 23.26. Journal of Contemporary Mathematical Analysis

La data de 26 iunie 1995, Guvernul României a încheiat cu Guvernul Republicii Armenia, în baza Hotărârii 452, un Acord de Colaborare între Academia Română și Academia Națională de Științe a Republicii Armenia și care se reînnoiește după fiecare ciclu de 5 ani.

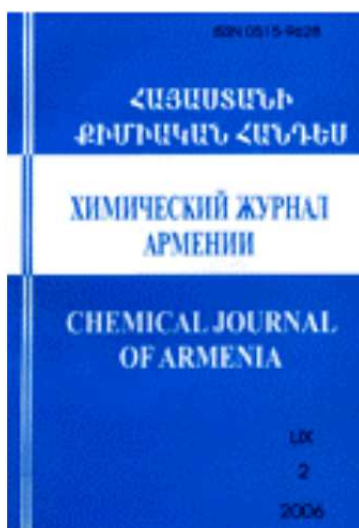
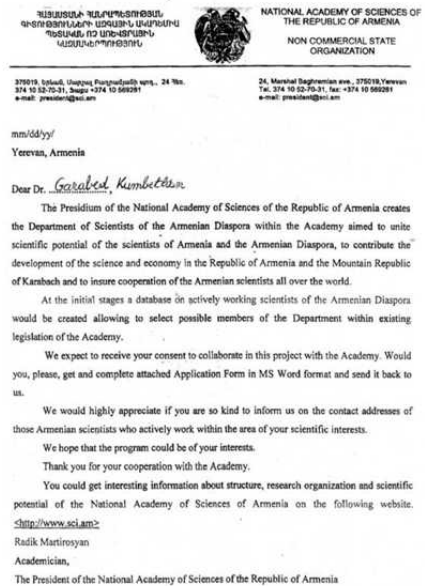

Fig. 23.27. Chemical Journal of Armenia

Fig. 23.28. Scrisoarea Academiei Naționale de Științe a Republicii Armenia, 2007

În anul 2007, am avut onoarea să primesc din partea Academiei Naționale de Științe a Republicii Armenia, scrisoarea alăturată (fig. 23.28) pe care o rezum (tradusă), în cele ce urmează:

„Dragă Doamnă Garabed Kumbetian,

Prezidium-ul Academiei Naționale de Științe a Republicii Armenia creează Departamentul Oamenilor de Știință a Diasporei Armene, în cadrul căruia, Academia dorește să unească potențialul științific al oamenilor de știință din Armenia cu al acelora din Diaspora Armeană, pentru a contribui la dezvoltarea științei și economiei Republicii Armenia și Republicii Muntene a Karabach-ului și pentru a facilita cooperarea și colaborarea între toți oamenii de știință armeni din lume.....

Sperăm să primim acceptul Dumneavoastră de a colabora cu Academia noastră, la realizarea acestui proiect.

Vă mulțumim pentru cooperarea Dvs. cu Academia noastră.

Academician Radik Martirosyan,

Președintele Academiei Naționale de Științe a Republicii Armenia”

Bibliografie

- [1] Megrelidze, I.V., „*Iosif Orbeli*”, Tbilisi, 1983
 [2] Yuzbashyan, K., „*Yerevan Armenian Academy of Sciences*”, Armenian Soviet Encyclopedia, vol. XII, 1986.

- [3] *** „*Theoretische Astrophysik*”, Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1957
- [4] *** „*Philosophische Probleme der modernen Kosmologie*”, Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1965
- [5] *** „*Probleme der modernen Kosmologie*”, Akademie-Verlag, Berlin, 1980
- [6] <http://www.sci.am>
- [7] Alte surse Internet.

24.

EDITURA ELSEVIER (1580-2014)

„Editura „Elsevier” a fost fondată în anul 1580 în Leida (Olanda), de către Lowys (Louis) Elsevier, care era în același timp editor, tipograf, legător de cărți și librar. Primele cărți editate au fost cele științifice în limba latină și au fost tipărite pentru a servi strict scopurilor învățământului academic” [7]-[12].

În anul 1620 Isaac Elsevier (nepotul lui Lowys) a promovat pentru prima oară celebrul logo „Non solus” al Editurii (fig. 24.1).

„Acesta este reprezentat de un arbore (Ulm) pe a cărui tulpină se încolăcește o viță de vie în rod (cu struguri). În stânga arborelui se află o eșarfă care poartă înscrisă inscripția „Non solus” (nu singur) în timp ce în dreapta este reprezentat un înțelept bătrân. Ulmul, „arborele vieții” simbolizează „Experiența” vieții (rutina creatoare, pozitivă), vița de vie-“Știința”, iar bătrânul, „Înțelepciunea”. Inscripția „Non solus” sugerează că numai printr-un contact spiritual puternic și continuu cu semenii noștri se poate stabili o relație simbolică durabilă între „Experiență”, „Știință” și „Înțelepciune” [7]-[12].

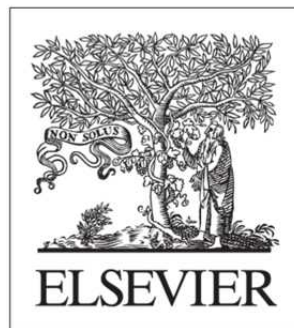

Fig. 24.1. Sigla editurii cu logo-ul „Non solus”

Printre primii autori care și-au editat și tipărit cărțile în Editura Elsevier s-au aflat Galileo Galilei (fig. 24.2) în anul 1638 (la vârsta de 74 de ani și la 4 ani înainte de a muri), cu celebra „Discorsi e Dimostrazioni Matematiche intorno a Due Nuove Scienze” (fig. 24.3), și René Descartes (fig. 24.4) în anul 1644 (la vârsta de 48 de ani și la 6 ani înainte de a muri), cu renumita sa „Principia Philosophiae” (fig. 24.5).

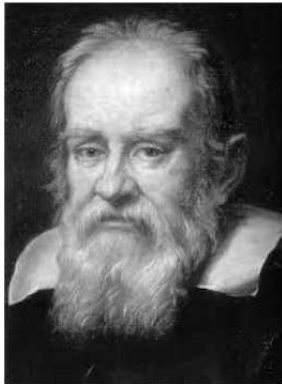

Fig. 24.2. Galileo Galilei

Fig. 24.3. „Discorsi E Dimostrazioni Matematiche”

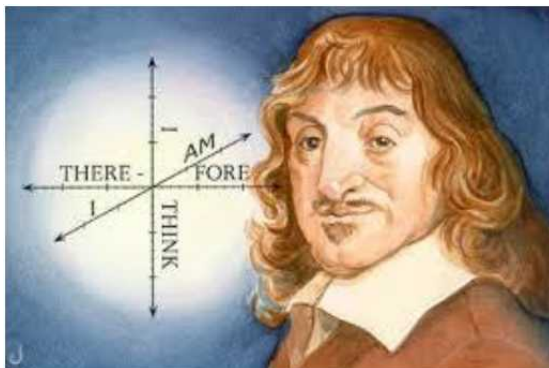

Fig. 24.4. René Descartes

Fig. 24.5. René Descartes, „Principia Philosophiae”

„Ultimul membru al familiei editorilor Elsevier a murit în anul 1712, editura încetându-și activitatea după 132 de ani de la data înființării ei.

În anul 1880, la 168 de ani de la încetarea activității vechii edituri și la fix 300 de ani de la înființarea ei, Jacobus George Robbers a înființat la Rotterdam o nouă editură Elsevier, dobândind și drepturile pentru folosirea numelui și celebrului logo al primei edituri.” [7]-[12] În anul 1887 noua Editură Elsevier și-a mutat sediul central la Amsterdam, preluând tradițiile celei vechi, editând și tipărind cărți ale unor autori celebri, ca: Jules Verne (fig. 24.6), (fig. 24.7) și mulți alții.

Fig. 24.6. Jules Verne

Fig. 24.7. Jules Verne,
„Een Kapitein van 15 Jaar”

În anul 1937 Editura Elsevier și-a deschis un birou la New York, iar în anul 1962 s-a înființat în SUA „Elsevier Publishing Company” (fig. 24.8). Ramura „Elsevier Scientific Publishers” a editat și a tipărit de la înființarea ei 350 de Reviste Științifice și cca. 4000 de cărți.

Fig. 24.8. „Elsevier Publishing
Company”

După anul 1985, Editura a cunoscut o expansiune globală, atașându-și în anul 1991 cunoscuta editură „Pergamon Press” din Oxford și alte edituri celebre din Franța, Marea Britanie (în 1993) și Statele Unite ale Americii (în 2001). În ultimul timp Elsevier s-a specializat, în ceea ce privește publicațiile din domeniul științelor (fig. 24.9), tehnicii (fig. 24.10) și medicinei. Catalogul Editurii cuprinde 20000 de titluri, editura numărând până la 9 milioane de colaboratori și 6000 de angajați.

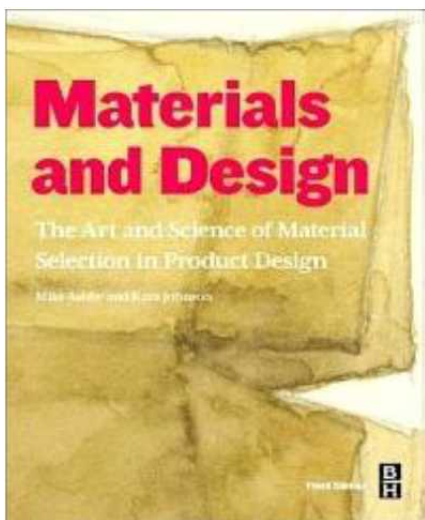

Fig. 24.9. Materials and Design

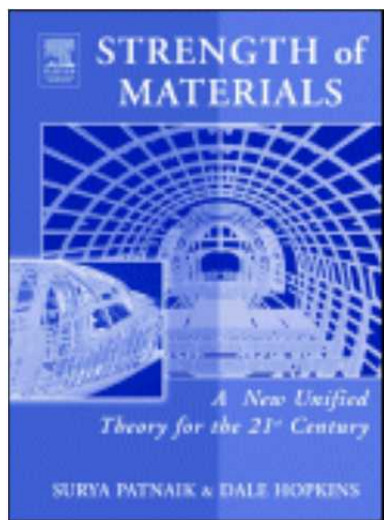

Fig. 24.10. Strength of Materials

În ziua de 16.02.2014 am primit din partea editurii „Elsevier Editorial System” din Amsterdam înștiințarea confirmării mele în calitate de referent (fig. 24.11), pentru articolele din revista „MECHANICAL SYSTEMS AND SIGNAL PROCESSING” (fig. 24.12), una dintre cele 350 de reviste științifice ale editurii.

Dear Professor Garabet Kumbetlian,

You have received this system-generated message because you have been registered by an Editor for the Elsevier Editorial System (EES) - the online submission and peer review tracking system for Mechanical Systems and Signal Processing.

Here is your username and confidential password, which you will need to access EES at <http://ees.elsevier.com/ymssp/>

Fig. 24.11. Extras din scrisoarea editurii

Fig. 24.12. Coperta Revistei „*Mechanical Systems and Signal Processing*”

Referințe bibliografice sumare

- [1-6] Scrisorile EES și MSSP către autorul articolului, în intervalul 16-19.02.2014
- [7-12] Informații Internet cu privire la EES, MSSP, Elsevier, Galileo Galilei, René Descartes, Jules Verne etc.

25.

CUM AM GÂNDIT EU CURSURILE DE REZISTENȚA MATERIALELOR (1973-2006)

Predam un curs cu aceeași denumire unor studenți care erau pregătiți în patru specializări diferite ca: Electromecanici (de fapt mecanici), viitorii ofițeri mecanici și mecanici-șefi ai navelor, Electrotehnicieni, viitorii ofițeri electricieni ai navelor, Navigatori, viitorii comandanți de cursă lungă ai navelor și Constructori, viitorii ingineri constructori, fiecare dintre ei cu specificul diferit al viitoarei meserii și cu particularitățile distincte ale pregătirii lor, inclusiv fundamentale. În consecință, am încercat să cuprind într-un curs unic, cunoștințe comune celor patru specializări diferite; și așa a apărut cursul „eclectic” de 374 de pagini, denumit „Rezistența materialelor-fundamente” (fig. 25.1) și publicat în anul 1998. Acesta cuprindea noțiunile fundamentale ale teoriei elasticității (tensiuni și stări de tensiune, deformații, etc.), elementele necesare de statică (eforturi și diagrame de eforturi), metode de măsurare a deformațiilor (prin tensometrie electrică rezistivă și fotoelasticitate), solicitări simple și compuse, etc. Un capitol important (adresat constructorilor) era dedicat barelor (grinzi, stâlpi, etc.) de secțiune neomogenă (din beton armat sau din cel puțin două materiale omogene diferite în secțiune). Alte capitole erau dedicate stării spațiale de tensiune, teoriilor de rezistență, calculului deplasărilor (săgeților și rotirilor), flambajului, grinzilor pe mediu elastic, etc.

Fig. 25.1. *Rezistența materialelor –
Fundamente*

În „Cuvânt înainte” de la începutul cursului, am făcut următoarele precizări: Prin „Rezistența materialelor” înțelegem astăzi un complex de cunoștințe derivând din mecanica mediilor deformabile, statica și teoria elasticității. În funcție de specificul viitorului specialist, planurile și programele de învățământ ale facultăților includ în disciplina „Rezistența materialelor” unele sau altele dintre capitolele specifice domeniilor amintite mai sus. Astfel, la facultățile cu profil de construcții civile și industriale, programa disciplinei include strict noțiuni de mecanica mediilor deformabile ale structurilor de tip bară (tirant, stâlp, grindă, etc.) ca elemente static determinate, întrucât studiul elementelor de tip placă sau corp masiv constituie obiectul disciplinei „Teoria elasticității”, iar studiul cadrelor static nedeterminate se face la disciplina „Statica construcțiilor”. La facultățile cu profil mecanic disciplina „Rezistența materialelor” reunește mai mult sau mai puțin toate cunoștințele corespunzătoare domeniilor amintite mai sus, datorită caracterului lor interferent. În afara acestui aspect tratarea de la caz la caz, țară, facultate sau autor a cursului de „Rezistența materialelor” este (din păcate) extrem de variată. Până în prezent nu există un „consens” cu privire la sistemul de axe folosit, convențiile de semne pentru eforturi și de reprezentare a lor în diagrame. Acest lucru face imposibilă conceperea unei cărți specifice de „Rezistența materialelor” care să întrunească sufragii universale și chiar naționale.

Ca urmare, orice carte de „Rezistența materialelor” poate fi subiect de discuție și de interpretare din partea specialiștilor în domeniu. Volumul de față se adresează în primul rând studenților și inginerilor care activează în domeniul construcțiilor, dar el este indiscutabil util (din punctul de vedere al capitolelor tratate) și studenților și inginerilor din orice alt domeniu al tehnicii. Sistemul de axe folosit este cel drept. Eforturile secționale pe fața pozitivă (din stânga secțiunii imaginare) se consideră pozitive dacă sunt orientate în sensul pozitiv al axelor, iar pe fața negativă (din dreapta secțiunii imaginare), invers. Pentru ca aceste convenții să fie în concordanță cu cele unanim acceptate în cazul problemelor plane (în cazul grinzilor orizontale), axa „ x ” este orientată spre dreapta, „ z ” în jos, iar „ y ” spre privitor. Diagramele de momente încovoietoare pozitive s-au reprezentat de partea fibrei „întinse”, contrar convenției acceptate în țările anglo-saxone. Unitățile de măsură sunt cele din „Sistemul Internațional”, cu exprimarea celor pentru tensiuni în MegaPascali [MPa]. În ce privește noțiunile și terminologia folosită, am încercat o „împăcare” a punctelor de vedere ale autorilor noștri autohtoni, criteriul fundamental acceptat în situația unor păreri divergente fiind cel logic-rațional (ca de exemplu acceptarea noțiunii de „încovoiere dublă” pentru cea cu două momente încovoietoare în secțiune, dar—ca o

consecință-preferarea noțiunii de „încovoiere simplă” pentru cea cu un singur moment încovoietor în secțiune).

De aici și necesitatea promovării unor criterii noi pentru clasificarea solicitărilor de încovoiere în funcție de natura secțiunii (omogenă sau neomogenă), a axelor centrale (principale sau oarecare), sau a prezenței sau absenței forței tăietoare în secțiune (cu sau fără forță tăietoare). Din cauza volumului mare de cunoștințe, o carte modestă ca cea de față nu-și poate propune acoperirea întregului domeniu.

Din acest motiv, „volumul” de față este de fapt „O introducere în studiul Rezistenței materialelor”. De aici și modul de prezentare. Aplicațiile sunt specifice și facile, rolul lor fiind de consolidare a cunoștințelor teoretice prezentate...Desigur că orice carte are lipsuri și scăderi, deci și cea de față. De acest lucru sunt conștienți în primul rând autorii, care în momentul încheierii redactării știu întotdeauna mult mai mult decât în momentul începerii ei. Completări vor fi aduse într-un alt volum. Suntem recunoscători tuturor celor care vor semnală atâtea deficiențele de care suntem conștienți, cele discutabile, cât și cele care ar fi putut să ocolească voința noastră de a le evita. Rămânem profund recunoscători domnului academician Radu Voinea pentru observațiile și sfaturile primite, de care am ținut cont pe parcursul elaborării întregii lucrări.

Dar iată și Prefața domnului academician Radu P. Voinea (fig. 25.2) la acest volum:

„Când prefața unei cărți este scrisă de altcineva decât de autorii ei, ea are de obicei rolul de a prezenta cititorilor pe autori. Nu este cazul volumului de față. Profesorul doctor inginer Garabet A. Kumbetlian este o personalitate binecunoscută în învățământul universitar din țara noastră, având o bogată activitate didactică de peste 30 de ani și o valoroasă activitate de cercetare științifică în domeniul rezistenței materialelor, elasticității și plasticității. Este deosebit de activ în calitatea sa de membru al Asociației Române de Tensometrie. Doamna Georgeta Mândrescu, cadru didactic la Universitatea „Ovidius” din Constanța este autoarea unor frumoase lucrări științifice și doctorand sub conducerea profesorului doctor docent Mircea V. Soare de la Universitatea Tehnică de Construcții din București. Înainte de a răsfoi volumul mi-am pus întrebarea firească: „Ce ar putea aduce nou un manual de rezistența materialelor ?” Știam de la o glumă pe care o făcea adesea regretatul profesor Alexandru Stoenescu, cât de greu este să găsești ceva nou în domeniul mecanicii teoretice și aplicate: „Nu vă grăbiți să publicați un rezultat nou obținut. Documentați-vă temeinic. Îl veți găsi în mod sigur publicat undeva, iar dacă nu e publicat nicăieri, este sigur greșit !”

Fig. 25.2. Academicianul
Radu P. Voinea

Evident, citind cu atenție volumul de față, n-am căutat rezultate noi, deși acestea nu lipsesc, în ciuda glumei profesorului Alexandru Stoenescu. M-a interesat mai mult să urmăresc modul cum a fost sistematizat materialul și cum au fost nuanțate anumite capitole, în funcție de importanța lor teoretică și practică și pot să afirm că, din acest punct de vedere am avut surprize plăcute. Apreciez în mod deosebit sistemul de referință adoptat pentru o bară, sistem cartezian drept și convenția de semne folosită, elemente care nu modifică rezultatele din manualele clasice de rezistența materialelor. Apreciez, de asemenea, faptul că autorii introduc din primele capitole problema măsurării deformațiilor prin tensometrie electrică și prin fotoelasticitate și nu la finele volumului, cum se obișnuiește în unele manuale de rezistența materialelor, ca și când măsurarea deformațiilor ar fi o problemă specială. Am apreciat și ampla dezvoltare dată problemelor în care intervin tensiuni tangențiale, care sunt expuse deosebit de clar. Atenția dată acestor probleme este o calitate deosebită a acestui manual, știut fiind faptul că în soluționarea lor, intuiția ne ajută mai puțin decât în cazul solicitărilor la care apar numai tensiuni normale. Profesorul Panaite Mazilu de la Universitatea Tehnică de Construcții din București distingea din acest punct de vedere două categorii de ingineri: ingineri de σ (care știu să calculeze bine la întindere, compresiune și încovoiere) și ingineri de τ (care știu să calculeze și la solicitările la care apar tensiuni tangențiale). Este un mare adevăr exprimat, firește, într-o formă amuzantă.

Sunt multe lucruri care pot fi remarcate în manualul de față: tratarea încovoierii elasto-plastice, a profilelor subțiri, problema secțiunilor neomogene, a grinzilor pe mediu elastic, a flambajului lateral al barelor subțiri supuse la încovoiere, etc.

Adăugând la expunerea clară, ușor accesibilă, un foarte mare număr de exerciții rezolvate, manualul de față este unul dintre cele mai reușite, motiv pentru care îl recomand cu multă căldură.”

Volumul putea fi considerat un „tratat”; dar ca profesor mi-am dat seama că trebuia să separ și să defalc conținutul lui de așa manieră, încât părțile selectate și desprinse din el să se adreseze studenților fiecărei specializări în

parte. În realitate anticipasem deja acest deziderat, prin cursurile predate deja studenților. Rămânea doar să transpun un fapt împlinit pe un suport și el efemer și în continuă înnoire, cu atât mai mult cu cât îmi actualizam și înnoiam anual cursurile. Ca urmare am scris și publicat cursuri „dedicate” fiecărei specializări, separat.

Primul dintre acestea a fost „Rezistența materialelor pentru navigatori” (fig. 25.3), apărut în anul 2005. În prefața acestuia scriam: Volumul de față reprezintă conținutul cursului de Rezistența Materialelor din planul de învățământ al studenților de la o specializare ca „Navigație”, „Transport maritim”, „Transport naval”, „Transport fluvial”, etc. Acest curs este prevăzut în anul II de studii, deci înainte ca studenții să fi venit în contact cu cursurile de strictă specialitate ca „Teoria navei”, „Mecanica navei”, sau altele care au ca obiect de studiu NAVA. Din acest motiv și datorită faptului că studenții anului II nu sunt încă familiarizați cu problemele concrete de construcție și vitalitate ale navei, cursul de față își propune să-i motiveze pe aceștia și să-i pregătească a înțelege ce se întâmplă cu un plutitor (ca nava) în diferite condiții de marș (fără a intra în amănunte și detalii specifice). Conținutul cursului este adaptat și volumului mic de ore, destinat de regulă acestei discipline. Din acest motiv am încercat să rețin esențialul, în raport cu timpul destinat disciplinei. Din același motiv am renunțat și la multe din demonstrațiile care nu au un rol decisiv în ceea ce privește înțelegerea problemei de fond, dar fără a vicia ținuta științifică a prezentării.

Fig. 25.3. Rezistența materialelor pentru navigatori

Esențialul pentru studenții specializărilor amintite este să fie capabili să rezolve probleme simple, să perceapă corect ordinul de mărime al valorilor mărimilor fizice calculate și unitățile de măsură corecte în care se exprimă acestea. Ca atare, am dorit să ofer un model de concizie, strict necesar unui curs studențesc și care să sumeze toate calitățile unei cărți de lucru, în

condițiile crizei de timp actuale. În continuare precizăm: Cursul de față a fost întocmit pe baza programei din „Standarts of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers” (STCW), Officer in charge of a navigational watch: STCW 7.03, Module 7, „Ship construction and stability”. Subject area 1.2. Ship stresses, and Master and chief mate: STCW 7.01, Module 7, „Ship construction, stability and damage control”. Subject area: Shear force, bending moments and torsional stress. La aceste cerințe mai adăugasem problema încovoierii oblice a navei în ruliu, efectul forțelor tăietoare în secțiunile navelor, încovoierea cu forfecare, solicitările compuse de încovoiere cu forfecare ale navelor pe apă calmă, problema liniei elastice a navei, ecuația diferențială a liniei elastice a navei și integrarea ei, problema răsucirii libere a profilelor subțiri cu contur deschis și închis, cu aplicații în cazul navelor, ș.a. În felul acesta selecționăm judicios problemele specifice și necesare navigatorului într-un curs dedicat strict lui, fără a încărcă în mod inutil cursul cu probleme nespecifice și nenesare viitorului comandant de navă.

Următorul curs apărut în anul 2006 și întocmit pe baza aceluiași principii cu cel descris mai sus, a fost „Rezistența materialelor pentru electricieni” (fig. 25.4). Cursul trata calculul de rezistență al principalelor componente ale mașinilor și instalațiilor electrice, care fac obiectul preocupărilor ofițerului electrician de pe navă, ca de exemplu arborii mașinilor electrice, baretele din stațiile electrice, etc. Principalele probleme de rezistență care l-ar fi interesat pe electrician au fost considerate: comportarea arborilor la răsucire, la încovoiere și solicitări compuse de încovoiere și răsucire, calculul săgeților, problema vibrațiilor de încovoiere, calculul săgeții dinamice și turației critice, evitarea fenomenului de rezonanță, măsurarea momentului de răsucire și puterii transmise prin arbori cu ajutorul traductoarelor de cuplu, calculul la încovoiere a baretelor din stațiile electrice, și în special problemele legate de exploatarea judicioasă a componentelor descrise mai sus și de siguranța lor în funcționare, ca urmare a unei dimensionări corecte.

Fig. 25.4. *Rezistența materialelor pentru electricieni*

Fig. 25.5. Rezistența materialelor
pentru constructori

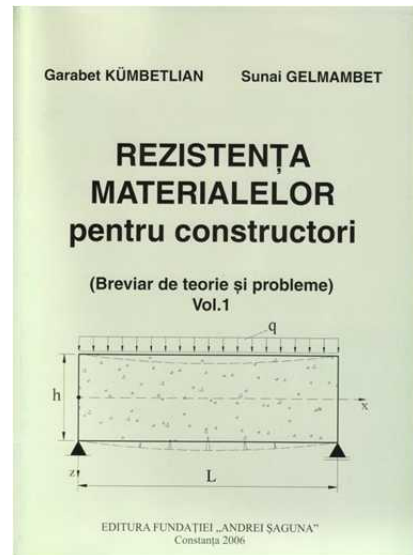
În același an (2006) am publicat o carte (în două volume), destinată exclusiv viitorilor ingineri constructori și intitulată: „Rezistența materialelor pentru constructori, breviar de teorie și probleme” (fig. 25.5). În prefața lucrării scriam că: Lucrarea de față...este una de sinteză și este gândită și concepută ca material ajutător cursului și seminarului de Rezistența materialelor. În acest scop partea de teorie s-a redus la strictul necesar, punându-se accentul pe ipoteze, premize și convenții, fără a se mai insista asupra demonstrațiilor. În cuprinsul părții de teorie s-au înserat aplicații strict necesare înțelegerii teoriei. Partea aplicativă cuprinde probleme tipice rezolvate, probleme nerezolvate cu răspunsuri date și/sau fără răspuns., pentru a stimula lucrul individual și efortul propriu al studentului. Selecția problemelor este riguroasă. Ea cuprinde probleme care au fost rezolvate la curs și la seminar, precum și probleme date la faza pe facultate și pe țară a concursului de Rezistența materialelor „C.C.Teodorescu”.

Soarta a făcut, ca și acest volum să poarte girul Academicianului Radu P. Voinea; iată, în acest caz, „Cuvânt(ul) înainte” pe care a binevoit să-l aștearnă la începutul lucrării citate mai sus:

„Îmi este deosebit de plăcut să aștern câteva gânduri care să scoată în evidență calitățile prezentei lucrări de rezistența materialelor, pe care autorii ei au intitulat-o modest „Breviar de teorie și probleme”

Experiența mea în învățământul tehnic superior, de peste 50 de ani, îmi permite să afirm că procesul didactic este un proces cu feed-back; un cadru didactic ideal trebuie să privească neconținut în ochii studenților și, în funcție de ceea ce observă, să regleze nivelul cursului pe care-l predă. Un curs elementar ținut în fața unor studenți foarte buni va plictisi, iar unul savant ținut în fața unor studenți mediocri nu va putea fi însușit de aceștia.

În prezent se aplică, sub diferite forme, mijloacele de informație moderne, care pe lângă calitățile lor binecunoscute au defectul de a înlocui contactul direct profesor-student, cu o lecție-șablon. Cel ce înregistrează o

asemenea lecție, care urmează să fie transmisă studenților nu-i cunoaște nemijlocit pe aceștia. El trebuie să facă o ipoteză, de exemplu să presupună că studenții au cunoștințele de matematici din liceu. Ori, din experiența mea didactică recentă, am constatat că această ipoteză, în condițiile admiterii în învățământul superior tehnic pe bază de „dosare” nu este întotdeauna conformă cu realitatea.

Învățământul superior tehnic pregătește ingineri, deci specialiști de nivel superior, capabili să realizeze anumite obiective tehnice, dar care să știe și de ce trebuie procedat într-un anumit fel pentru a le realiza; altfel spus, el trebuie să fie în egală măsură un cunoscător al activității practice, dar și al teoriei aferente. Nu este mai puțin adevărat că printr-o activitate practică bine condusă studentul poate să asimileze mai ușor cunoștințele teoretice, care, însă rămân absolut necesare unui inginer. Un student, care a rezolvat corect o problemă și care nu știe de ce a procedat astfel, nu este un student bine pregătit.

Volumul de față rezolvă după părerea mea această importantă problemă, a legării teoriei cu practica. Expunerea teoretică, deși foarte succintă, este deosebit de clară și, după părerea mea suficientă pentru a se înțelege de ce o anumită problemă este rezolvată într-un anumit fel. Secretul reușitei acestui volum este cunoscut din antichitate, de când Seneca a afirmat: „Lung și dificil este drumul prin învățătură, scurt și eficace este drumul prin exemple”.

București, 17 decembrie, 2005

Academician prof. dr. ing. Radu P. Voinea

BIBLIOGRAFIE

- [1] Kumbetlian, G.: „Rezistentă materialelor”, Ed. Institutul de Marina Constanta, 1974, 159 pagini.
- [2] Kumbetlian, G.: „Patru lecții complementare de Rezistența materialelor” Ed. Institutul de Marina, Constanta, 1975, 38 pagini.
- [3] Maltpol, P., Jalobă Gh., Kumbetlian, G., „Teoria navei”, Ed. IMMB, Constanța, 1976, 229 pagini.
- [4] Kumbetlian, G. și Zidaru, N.: „Îndrumar pentru lucrări de laborator de Rezistența materialelor” – ediția a 2-a, Ed. Institutului de Marină, Constanta, 1977, 94 pagini.
- [5] Kumbetlian, G. și Zidaru, N.: „Rezistența materialelor” – Partea I, Ed. Institutului de Marină, Constanța, 1978, 218 pagini.

